

BERNARD LAZARE

ANTISZEMITIZMUS

AAARGH

INTERNET

2006

Jegyzet

Bernard Lazare

Ez a könyv megdönti mind az antiszemitizmus mind a zsidó védekezés ideológiai alapját. Tényekből indul ki és alaposan tanulmányozza a zsidó közösségek kapcsolatát nemzsidó társadalmi környezetükkel. Ez válasz Drumont zavaros antiszemitizmusára és annak tükörképére sok zsidó fantáziájában, melyet saját történelmükről képzelnek. Lazare 1903-ban halt meg, mielőtt még láthatta volna a cionizmus fejlődését, melynek ő volt az első kialakítójainak és kritikusainak is egyike.

Lazare könyvét sok antiszemita weboldal és antiszemita kiadvány idézi. Ennek az az oka, hogy Lazare alaposan megvizsgálta az antiszemitizmus történetét, és a mű úgy olvasható, hogy hiba nagy részben a zsidókban keresendő.

De ez munkájának téves értelmezése. Azután, ahogy az antiszemiták őt idézik, meglephet, hogy Lazare, aki újságíró volt, először Dreyfus kapitányt védte meg, és ezzel lett híres -az első dreyfusard. Továbbá talán ő volt az első francia zsidó, aki a teljesen cionizmus, mint politikai megoldás mellé állt. Íme Aron Rodrique Kommentárjai:

Bernard Lazare a történészeket és a kommentátorokat nemcsak a Dreyfus ügy revíziójához való hozzájárulása miatt érdekelte, de az is volt a híre, hogy ő volt az első francia zsidó, aki a zsidó ügy megoldását eleinte a teljes beolvadás szinte öngyűlölő pártfogójaként kereste, majd később a cionizmus elveit tette magáévá. Lazare mint az első dreyfusard szerzett hírnevet a nyilvánosság előtt, Charles Péguy tolla nagyította föl egy zsidó próféta rangjára, aki a zsidó miszticizmus lényegeként öltött testet a zsidó prófétai hagyományok alapján. Forrás: Aron Rodrigue, "A francia zsidó azonosság újra kifejezése a Dreyfus ügy után", Zsidó társadalomtudományok, 2. kötet, 3. szám, [<http://www.indiana.edu/~iupress/journals/jss-art.html>]

Az anyag, melyet Lazare mutat be, értékes adalék az antiszemitizmus online adataihoz. Lazare sok magyarázata vitatható. De ez egy ember munkája, aki megpróbálja megérteni a gyűlölet lényét és nem egy öngyűlölő zsidó műve.

Előszó

Ennek a könyvnek azok a részei, melyek különféle időpontokban jelentek meg újságokban és folyóiratokban, figyelmet keltettek, a közönség elolvasta és megvitatta azokat. Ettől indítva írtam a következő sorokat.

Sem védekezést, sem támadó beszédet nem akartam írni, hanem egy nem részrehajló tanulmányt a történelem és szociológia terén. Nem szeretem az antiszemizmust. Ez keskeny, egyoldalú látószög, de megpróbáltam figyelembe venni. Nem született meg ok nélkül, és kerestem okait. Hogy sikerült-e felfedeznem azokat, annak eldöntését az olvasóra hagyom.

Egy olyan általános vélemény, mint az antiszemizmus, amely minden korban és minden országban virágzott, a keresztény korszak előtt és alatt, Alexandriában, Rómában, Antókiában, Arábiában és Perziában, a középkori és modern Európában, egyszóval az világ minden részén, ahol zsidók voltak vagy vannak, egy ilyen vélemény nem születik szeszélyből vagy tréfából, de mély és komoly okok kell, hogy kiváltsák azt.

Ennélfogva az volt a célom, hogy az antiszemizmus teljes képét lefesse, történetét és okait, hogy kövessem változásait és váltakozását. Egy ilyen tanulmány könnyen tölthet meg sok kötetet. Ezért arra köteleztem magamat, hogy határoljam be a témák mennyiségét és szorítkozzak a dolog vázlatos lényegére és hagyjak el részleteket. Remélem egy napon néhány olyan részletet, amire itt csak utalok, részletesen meg tudok tárgyalni és így meg fogom mutatni a zsidóság szellemi, erkölcsi, gazdasági és forradalmi szerepét a világban.

BERNARD LAZARE.

Párizs, 1894 április 25-én.

1. Fejezet

Az antiszemitizmus általános okai

Hogy az antiszemitizmus teljes történetét úgy készítsük el, hogy ne hagyjunk ki érzéseinek egyik megnyilatkozását sem és kövessük különféle fázisait és változásait, szükséges, hogy Izrael történetével foglalkozzunk szétszóródásától, vagy helyesebben megfogalmazva, Palesztina határain kívülre való terjeszkedésének kezdetétől.

Ahol csak zsidók letelepedtek, miután nemzetük megszűnt, mely megvédte szabadságukat és függetlenségüket, meg lehet az antiszemitizmus kifejlődését figyelni, vagy inkább a zsidóellenességét; mert az antiszemitizmus rosszul választott szó, melynek csak napjainkban van valamennyi értelme, amikor megpróbálja filozófiai és metafizikai térre kiszélesíteni a zsidók és keresztények közti viszályt az addigi anyagi okok helyett. Ha ez az ellenségesség, ez az ellenszenv csak egy bizonyos időszakban és csak egy bizonyos országban lett volna látható zsidók és keresztények között, akkor egyszerű lenne helyi okokat kutatni erre az érzésre. De ezt a fajt minden nép gyűlölte, amely közé betelepedett. Mivel a zsidók ellenségei különféle fajok tagjai, melyek messze laktak egymástól, ahol különféle törvények uralkodtak és akik különféle elvek szerint éltek; mivel más és más szokásaik voltak és szellemük is különbözött egymástól, így valószínűleg semmiféle témában nem ítélték hasonlóan, tehát az antiszemitizmus általános okai magában Izrael népében keresendők és nem azokban, akik szembeszálltak vele.

Ez nem jelenti azt, hogy az igazság szükségszerűen mindig Izrael üldözőinél keresendő, vagy hogy azok nem mindig elégitettek ki minden olyan szélsőséget, melyet a gyűlölet szült; csak annyit mond, hogy maguk a zsidók voltak, legalábbis részben saját bajaik okozói.

Az antiszemita megállapítások félreérthetetlenségét tekintve nemigen lehet föltételezni, ahogy régebben túl szívesen történt, hogy ezek csak vallásháború következményei voltak, és nem szabad a zsidó ellenes harcot mint a többistenhit harcát tekinteni az egyistenhit ellen, vagy a Szentháromság harcát Jehova ellen. Mind a többistenhitű, mind a keresztény nemzetek harca nem az egyetlen Isten ellen folyt, hanem a zsidó ellen.

Melyik erényei vagy tulajdonságai miatt aratta a zsidó ezt az általános ellenségeskedést? Miért kezelték rosszul őket az alexandriaiak, a rómaiak, a perzsák és arabok, a törökök és a keresztény nemzetek? Mert mindenütt, napjainkig a zsidó a társadalomba be nem illeszkedő lény volt.

Miért volt be nem illeszkedő? Mert elzárkózó volt, és elzárkózása politikai és vallási téren is megnyilvánult, vagy más szavakkal, ragaszkodott saját politikai és vallási szabályaihoz.

A történelem folyamán látjuk, hogy a meghódított népek elismerték a hódító törvényeit, mégis őrzik saját vallásukat és hitüket. Könnyen megtehették, mert egy határvonal volt az Istenek vallási tanításai és a polgári törvények között, melyeket a törvényhozó hatóság hozott, és amelyeket a körülményeknek megfelelően módosítani lehetett anélkül, hogy ez vallási kiátkozás vagy vallásgyalázás számba ment volna. Amit az ember tett, azt az ember meg is szüntethette. Így, ha a meghódított föllázadt a hódító ellen, ezt a hazafiassága miatt tette és nem volt más kívánságuk, mint saját földjük és szabadságuk újra elnyerése. Ezek nemzeti lázadások voltak, melyek célja kevés kivételtől eltekintve az volt, hogy az adott népre is az általános törvényeket alkalmazzák; ha tiltakoztak, az bizonyos intézkedések ellen irányult, amelyek őket az uralkodó néppel szemben rosszabb helyzetbe hozták; a római hódítások idején látjuk, hogy a meghódított meghajolt Rómának, ha az kiterjesztette rá a Birodalom általános törvényeit.

Nem így a zsidó nép. Tényleg, ahogy Spinóza megfigyelte "Azok a törvények, melyeket az Úr Mózesnek adott, a héberekre vonatkozó speciális törvények voltak. " Mózes [2], a próféta és törvényhozó ugyanazokat a hatóságokat rendelte jogi és kormányzati tevékenységhez, mint vallási utasításaihoz azaz kinyilatkoztatásaihoz. Nemcsak azt mondta Jehova a zsidóknak: "Egy Istenben hiszünk és nem imádunk bálványokat", de tisztasági és erkölcsi szabályokat is írt elő nekik, nemcsak

kijelölte azt a területet, ahol az áldozatokat kell följánlani, de meghatározta azokat a szabályokat is, amelyek szerint a területet irányítani kell. Minden szabály, legyen az mezőgazdasági, vallási, megelőző jellegű, vallási vagy erkölcsi, ugyanattól a hatóságtól származik, így mindezek a szabályok egy egységet képeztek, egy szigorú rendszert, melyből semmi sem vehető el a szentségtörés veszélye nélkül.

A valóságban a zsidó az Úr, Jehova szabályai alatt élt, amelyet nem lehet meghódítani, sőt meg sem lehet támadni, és aki csak egy dolgot ismer, a törvényt, azaz a szabályok és utasítások gyűjteményét, melyet Jehova egyszer szívességből átadott Mózesnek isteni és kiváló törvényként, mely követőinek örök üdvösséget nyújt? egy tökéletes törvény, melyet csak a zsidó nép kapott meg.

Tórájában híve a zsidó nem fogadhatja el idegen népek törvényeit; nem is vetheti magát alá azoknak; Nem hagyhatja figyelmen kívül az isteni törvényeket, melyek örökösök, jók és igazságosak csak azért, hogy emberi törvényeket kövessen, amelyek szükségszerűen tökéletlenek és változtathatók. Így bárhol is települtek le zsidók, bárhová is száműzték őket, ragaszkodtak ahhoz, hogy saját vallásukat kövessék, és kivételt képeztek a körülöttük élő nép között, ragaszkodva ahhoz, hogy saját törvényeik szerint élhessenek.

Rómában, Alexandriában, Antiókiában, Cireneikán teljes szabadságuk volt ebben az ügyben. Nem kellett a bíróság előtt megjelenniük szombaton [3], saját törvényszékeik lehettek, nem voltak alávetve a birodalom törvényeinek. Ha a gabonát szombaton osztották, akkor részüket eltették a következő napig, [4], lehettek állami tisztviselők és ennek ellenére föl voltak szabadítva minden olyan tevékenységtől, mely vallásuknak ellentmondott; [5]; teljes mértékű önkormányzatuk volt, mint Alexandriában. Megvoltak saját főnökeik. saját szenátusuk, saját polgármesterük, és nem voltak alávetve a városi hatóságoknak.

Mindenütt zsidók akartak maradni, és mindenütt megadták nekik azt a jogot, hogy államot képezzenek az államban. Ezeknek az előjogoknak és kivételezés birtokában, az adómentesség miatt hamarosan föléje emelkedtek az átlagos állampolgárnak azokban a városokban, ahol laktak; jobb lehetőségük volt kereskedelemre és vagyon fölhalmozására, és emiatt irigységet és gyűlöletet ébresztettek környezetükben.

Így Izrael kötődése a törvényéhez népszerűtlenségének egyik első oka, mert az abból a törvényből származó hasznok és előnyök alkalmasak arra, hogy irigységet keltsenek, vagy pedig büszkesége Tórája kitűnőségére és emiatt magasabb rendűnek tartja magát más népeknél.

Az izraeliták a tiszta mózesi valláshoz kötődtek, de történelmük során kétségtelenül úgy változtatták a mózesi hitet, hogy csak a vallási és metafizikai elvek maradjanak meg; ha nem lett volna más könyvük, mint a Biblia, akkor valószínűleg egyesítették volna a születő egyházzal, amelynek első követői a saduceusok, az esszenek és a zsidó hitre áttértek voltak. Egy dolog akadályozta meg azt az egyesülést, és tartotta fent a héberek létét a nemzetek fölött; ez a Talmud növekedése volt, azoknak a doktoroknak a tisztelete és szabályai, akik egy színlelt hagyományt tanítottak. A doktorok szabályai a zsidókból nehézkes embereket csinált, akik a társadalomba nem illeszkednek be és dölőfősek, akikről Spinóza, aki jól ismerte őket, ezt mondta: "nem csoda, hogy annyi évvel szétszórásuk után is megtartották azonosságukat saját kormány nélkül is, mert külső rítusaik, szemben más népekével, valamint a körülmetélés elszigetelte őket a többi népektől, olyan mértékig, hogy gyűlölik az emberiséget." [6]

Az ember célja a Földön, mondták a doktorok a törvény megfigyelése és tudása, és nem lehet azt alaposan vizsgálni anélkül, hogy ne tagadnánk minden létezését a törvény kivételével. Az a zsidó, aki követte ezeket az elveket, elszigetelte magát az emberiség többi részétől; magát olyan kerítés mögé zárta, amelyet Ezra emelt a Tóra köré, és az első írástudók, [7], később a farizeusok és a talmudisták, Ezra követői, a primitív mózesi tanok követői és a próféták ellenségei. Elszigetelte magát, nem csupán azzal, hogy nem vetette magát alá azoknak a szabályoknak, melyek környezetét összekötötték egymással, hanem azzal is, hogy elutasította a keveredést a környezetében élő nemzsidókkal. Ehhez a társadalmon kívüliséhez a zsidó még a saját kizárólagosságát adta hozzá.

A törvénnyel, anélkül, hogy Izrael átültetné azt a gyakorlatba, a világ nem tudna létezni, Isten újra megsemmisítené azt; sem a világ nem ismeri meg a boldogságot, amíg nem kerül annak a törvénynek az általános uralma alá, azaz a zsidók uralma alá. Így választottak ki Isten a zsidó népet,

minta akaratának bizalmasát; ez az egyetlen olyan nép, akivel Isten szövetséget kötött; ők az Úr kiválasztottjai. Amikor a kígyó megkísértette Évát, mondja a Talmud, megrontotta őt mérgevel. Izrael, amikor a kinyilatkoztatás a Színai hegyen megtörtént, megszabadult az ördögtől; az emberiség maradéka nem szabadult meg. Így, ha mindegyiknek megvan a maga őrzőangyala és védő csillagképe, Izrael Jehova szeme előtt van; ő az Örökkévaló kedvenc gyermeke, akinek egyedül van joga az ő szeretetére, jóindulatára, különös védelmére, a többi nép a héberek alatt van; Az kizárólag irgalom, hogy részesülhetnek Isten irgalmában, mivel csak a zsidók lelke származik az első embertől. A világ népeinek gazdagsága valójában Izrael tulajdona, és halljuk Jézus választát a görög nőnek: "Nem jó az, hogy a gyermekek eledelét a kutyáknak dobod". [8]. Kiválasztottságuknak ez a tudata rendkívül büszkévé teszi a zsidókat. Emiatt lenézik a nemzsidókat, gyakran gyűlölik őket, ha hazafias megfontolások erősebbek bennük, mint az vallásos érzés.

Amikor a zsidó nemzetség veszélyben volt, a farizeusok Hyracus János vezetése alatt az idegenek földjeit tisztátalannak nyilvánították, és a görögök és zsidók keveredését is. Később a sámaiak egy szinóduson a zsidók teljes elkülönülését javasolták a hitetlenektől, és egy sor tiltást léptettek érvénybe, melyeket a tizennyolc dolognak hívtak, amelyek végül legyőzték a hilleliták szembenállását. Ennek eredményeképpen a zsidó társadalmon kívülség elkezdte az Antiókiái Szidétek konzíliumának figyelmét magára fordítani. Kifogásolja "szívósságukat abban, hogy bezárkózzanak maguk közé és minden kapcsolatot elkerüljenek a pogányokkal, és törekvésük, hogy minden kapcsolatot megnehezítsenek, sőt lehetetlenné tegyenek." [9] Menelaos, a főpap pedig már Antiochus Epiphanes, előtt vádolja a törvényt azzal, hogy "az emberi faj elleni gyűlöletre tanít azzal, hogy megtiltja azt, hogy leüljenek idegenek asztalához, és jóindulatot mutassanak velük szemben."

Ha ezek az előírások elvesztették volna tekintélyüket akkor, amikor az az ok, ami előidézte előállításukat és bizonyos módon igazolta létezésüket, eltűnt, a baj nem lett volna olyan nagy. De látjuk, hogy újra megjelennek a Talmudban, és a doktorok tekintélye szentesíti létezésüket. A szadduceusok és a farizeusok ellentéte után, mely az utóbbiak győzelmével végződött, ezek a parancsok a törvény részeivé váltak, együtt tanították őket a törvénnyel, és ezek segítettek a zsidók kizárásos vonásainak kifejlesztésében és eltúlzásában.

Egy másik félelem, a tisztátalanságtól való félelem elválasztotta a zsidókat a világ többi részétől és különválásukat még szigorúbbá tette. A farizeusok a tisztátalanságot nagyon szigorúan vették; szerintük a Biblia szabályai és előírásai nem voltak elegendőek arra, hogy megvédjék az embert a bűntől. Úgy, ahogy a szent vázakat is a legcsekélyebb tisztátalansággal való kapcsolat is beszennevezte, ők is úgy gondolták, hogy az idegenekkel való kapcsolat beszennevezi őket. Ebből a félelemből született számtalan szabály, amely a mindennapi életet szabályozza a ruházattal, a lakással, az étkezéssel kapcsolatban, melyek mindegyikét azért léptették életbe, hogy megóvják az izraelitákat a beszenneveződéstől és a megszenteltségtenítéstől. Mindezek a szabályok betarthatók egy független államban vagy országban, de idegen országokban nem lehet betartásukat kikényszeríteni, mert ezek szigorú betartása megkívánná, hogy a zsidók elmeneküljenek a nemzsidó társadalomból, és így környezetüktől. elszigetelve, ellenségesen éljenek.

A farizeusok és a rabbinátusok még tovább mentek. Nem voltak megelégedve a test védelmével, de a lelket is meg akarták védeni. A gyakorlat megmutatta nekik, hogy a hellén és római hatások veszélyeztették azt, amit ők hitnek tartottak. A hellén főpapok nevei, Jason, Menelaos, stb., a rabbinátusokat azokra az időkre emlékeztette, amikor a görög génusz, mely Izrael egy részét legyőzte, nagyon közel állt annak meghódításához. Tudták, hogy a szadduceus párt, amely a görögökkel barátságos volt, egyengette az utat a kereszténységhez, annyira, hogy az alexandriaiak és mindazok akik úgy tartották, hogy "csak a jogi intézkedések, melyeket a mózesi törvény világosan kihirdet, kötelező, míg a többi szabály, melyek a helyi hagyományokból származnak, nem tarthat igényt szigorú követésre." [10]

Görög befolyás alatt álltak elő azok a könyvek és jóslatok, melyek az elméket a Messiásra készítették elő. A hellenisztikus zsidók, Philo és Aristobulus, az ál-Phocylides és az ál-Longinus, a szibilliai jóslatok írói és az ál-Orfiak, a próféták mindezen követői, akik azok munkáját folytatták, vezették az emberiséget Krisztushoz. Azt lehet mondani, hogy az igazi Mózesi vallás, melyet Isaiáh, Jeremiás és Ezékiel kitisztított és fölnagyított, melyet a judeo-hellenisták kiszélesítettek és általánosítottak, elvitte volna Izraelt a kereszténységhez, de az Ezraizmus, a farizeizmus és a talmudizmus a zsidók tömegeit szigorú megfigyelés alatt tartotta és keskeny vallási gyakorlathoz kötötte őket.

Hogy védjék Isten népét, hogy távol tartsák az ördög befolyásától, a doktorok minden dolog fölé kiterjesztették törvényüket. Kinyilvánították, hogy egy izraelita feladata kizárólagosan a törvény tanulmányozása, és hogy az ember élete aligha elég arra, hogy megtanulja és átlássa az összes finomságát és okfejtését a törvénynek, megtiltották a világi tudományok és az idegen nyelvek tanulását. "Akik nyelveket tanulnak közöttünk, azokat nem tiszteljük" mondta Josephus; a megvetés önmagában nem volt elegendő, hamarosan ki is tagadták őket. Még ezek a kiutasítások sem elégítették ki a rabbikat. Habár Platótól megfosztották, nem volt meg a zsidónak még meg a Bibliája, nem hallgathatta, a próféták hangját? Mert a könyvet nem tudták megtiltani, csempülték és alárendelték a Talmudnak; a doktorok elmagyarázták: "A törvény víz, a Misna bor". És a Biblia olvasását kevésbé hasznosnak minősítették az üdvözülés szempontjából, mint a Misna olvasását.

De a rabbik nem tudták a zsidók kíváncsiságát egy füst alatt eltüntetni; erre századok kellettek. A 14. században, Ibn Ezra, Rabbi Bechai, Maimonides, Bedares, Joseph Caspi, Levi Ben Gerson, Narbonnei Mózes és sok más elmenetele után, akik az alexandriai Philo hű fiai voltak, akik a zsidó filozófiát idegen filozófia alapján akarták ellenőrizni, miután Ben Yechiel azt javasolta, a rabbik Barcelónai gyűlésén, hogy mindenkit közösjenek ki, aki világi tanulmányokat folytat; miután Shalem rabbi Montpellierből panaszkodott a Moreh Nebukhimi dominikánusoknak, és ezt a könyvet, Majmonidész ötleteinek legmagasabb kifejezését elégették, csak ezek után diadalmaskodtak a rabbik teljesen. [12]

A végük bekövetkezett. Kivágták Izraelt a népek közösségéből; komorrá és magányossá tették, aki minden törvény ellen tiltakozott, aki képtelen volt testvéri érzésekre, le volt zárva minden széptől, nemes és nagylelkű gondolatától; kicsi és nyomorúságos népet csináltak belőle, melyet elzártsága elkésérített, kiskorú műveltsége eldurvított, tartás nélkül maradt és az indokolatlan büszkeség elrontotta erkölceit. [13]

A zsidó szellemnek ilyen változtatása és a szektás doktorok győzelme egybeesik a hivatalos üldözés kezdetével. Eddig voltak ugyan helyi gyűlöletkitörések, de nem voltak rendszeres zaklatások. A rabbik győzelmével a gettók mozgásnak indultak. Elkezdődtek a kiutasítások és a vérfürdők. A zsidók egy vonaltól távol akartak élni, melyre ellenük volt lefektetve. Megvetették azoknak a népeknek a szellemét, melyek között éltek és amelyek megvetették őket. Elégítették azokat, akik Talmudjaikat elégették, és magukat is velük égették. [14]

Úgy tűnik, hogy nem kellettek további lépések ahhoz, hogy a zsidók teljesen elkülönüljenek az emberiség többi részétől, és hogy a szörnyűség és kárhozát eszközeivé váljanak. Még egy okot kell az előbbiekhöz adni ehhez: Izrael hajthatatlan és állhatatos hazafiságát.

Bizonyosan minden nép hozzá van kötve születési helyéhez. Ha meghódították, a hódítók üttették őket, ha távozásra kényszerítették őket, ha rabszolgává tették őket, hűek maradtak kirabolt városuk édes emlékéhez, ahhoz az országhoz, melyet elvesztettek. De senki sem ismerte a zsidók hazafias lelkesedését. A görögök, akiknek a városát romba döntötték, tudtak máshol építeni egyet, melyet ők megáldottak; a száműzött rómaiak magukkal vitték háztartási eszközeiket; Athénnek és Rómának nem volt a misztikus Jeruzsálemmel összehasonlítható hazája.

Jeruzsálem volt a Szentség őrzője, melyet az isteni világtól kapott. Ez volt az egyetlen Templom városa, a világ egyetlen helye, ahol Istent hatásosan lehetett imádni és neki áldozni. Csak sokkal később épültek más imaházak is Júdeában, Görögországban és Olaszországban; de ezekben a házakban a törvény olvasásával és teológiai vitákkal foglalkoztak. Jehova nagysága csak Jeruzsálemben volt ismert, a kiválasztott szent helyen. Amikor Alexandriában is templomot építettek, ezt eretnekinek tekintették; valóban, az ott tartott szertartásoknak nem volt értelmük, mert azokat sehol máshol nem lehet tartani, csak Szent Chrysostomus igazi templomában, a zsidók szétszórása és városuk lerombolása után joggal lehetett mondani: "A zsidók mindenütt a világon mutatnak be áldozatot, kivéve ott, ahol az áldozat bemutatása meg van engedve és érvényes, azaz Jeruzsálemben. ".

A szétszórtság idején minden zsidó elküldte adóját Jeruzsálembe a templom karbantartására; életükben egyszer eljöttek a szent városba, mint később a mohamedánok Mekkába; haláluk után Palesztinába vitték őket, és sok vízijármű horgonyzott a parton kis koporsókkal, melyeket onnan teveháton vittek tovább.

Ez azért volt, mert csak Jeruzsálemben, melyet Isten adott Őseiknek, támadhatott föl testük. Azok, akik hittek Jehovában, akik törvénye szerint éltek, azok föl fognak ébredni az utolsó trombita szavára és meg fognak jelenni az Úr előtt. Sehol máshol, csakis ott támadhatnak föl a kijelölt órában; Csak egy országban, melyet a sárga Jordán folyó mosott történetelt ez meg, minden más ország rossz ország, melyet elrontott a bálványimádás és az istentelenség.

Ha a szülőföld meghalt, ha csapások sújtották Izrael népét világszerte, miután a Templom a lángok martaléka lett, mikor a pogányok elfoglalták a legszentebb földet, a régmúlt napok fölötti örökös gyász foglalta el a zsidó lelkét. Vége volt; nem remélhették többé, hogy a könyörület napján a fekete kos elviszi bűneiket a sivatagba, a húsvéti áldozati bárányt sem láthatták, és áldozataikat sem tudták az oltárhoz vinni, és Jeruzsálemtől megfosztva életük során, haláluk után sem viszik őket oda. .

Istennek nem kellett volna eldobni gyermekeit, szűrte le a jámbor; naív legendák születtek meg a száműzöttek vigasztalására. A száműzetésben meghalt zsidók sírjainak közelében, azt mondták, Jehova nagy barlangokat nyit meg, melyeken keresztül a testek Palesztinába gurulnak, míg az áldott hegy közelében meghalt pogányok testét elviszi az áldott országból, mert ez méltatlan arra, hogy ott maradjon, ahol a feltámadás fog történni.

De ez sem elégítette ki őket. Nem elégedtek meg azzal, hogy szájalomra méltó zarándokként meglátogassák Jeruzsálemet, a romos falak előtt sírjanak, sokuk a szomorúságtól szinte örvöngve és földre sújtva, a lovak patája alá vetve magukat és a földet ölelve siráncokztak. ; nem tudták elhinni, hogy Isten és az áldott város elhagyta őket; Judah Levitával ezt kiáltották: "Cion, elfelejtetted szerencsétlen gyermekeidet, akik a rabszolgaságban szenvednek? "

Úgy gondolták, hogy Uruk fölemeli hatalmas kezét és felépíti a ledőlt falakat; Remélték, hogy egy kiválasztott próféta visszaviszi őket az ígért földjére; és hányszor, az évek során, hagyták ott otthonaikat, vagyonukat, ők, akiket azzal vádolnak, hogy túlságosan kötődnek a földi javakhoz, azért, hogy egy hamis messiást kövessenek, aki megígérte nekik, hogy visszavezeti őket vágyaik földjére. Serenust, Krétai Mózes, Alroít ezrek követték a boldog nap reményében, és később lemészárolták őket .

A talmudisták körében a népszerű lelkesedés, a misztikus hősiesség érzése változáson ment át. A doktorok a zsidó birodalom újjáépítését tanították; Azért, hogy Jeruzsálem újra épüljön romjaiból, meg akarták Izrael népét őrizni, megóvni őket attól, hogy más népekkel keveredjenek, eszükbe vésni azt a gondolatot, hogy mindenütt száműzetésben vannak, ellenség között, akik fogva tartják őket. Ezt mondták tanítványaiknak: "Ne műveljétek idegen földet, hamarosan a magatokét művelitek. Ne kötődjétek semmiféle földhöz, mert így hűtlenek lesztek saját földetekhez. Ne hódoljatok meg egy királynak sem, mert a ti uratok a Szent Úr, Jehova. Ne vegyüljétek a népek közé, mert elveszítitek üdvözléseketek, és nem látjátok meg a napot a feltámadás napján; maradjatok olyanok, ahogy elhagytátok házatokat; az óra el fog jönni, amikor újra látjátok őseitek hegyeit, és azok a hegyek lesznek a világ közepe, melyen ti uralkodtok. "

Így mindezek a komplikált érzések, melyek annak idején Izrael hegemoniáját segítettek fölépíteni, hogy nemzeti jellegét megőrizze, hogy egy magas színvonalú és erőteljes egyediséget adjanak neki, mindezek az erények és segítség, mely szellemét és jellegét adta, mely ahhoz volt szükséges, hogy megőrizze a nemzetet; mely lehetővé tette, hogy nagy legyen és később, hogy függetlenségét megvédje elszánt és csodálatra méltó elszántsággal; mindez, miután a zsidók megszűntek állam lenni, összefogott arra, hogy őket a legteljesebb elszigeteltségbe taszítsa.

Ez az elszigeteltség volt erejük néhány mentegetőjük szerint. Has ezzel azt akarják mondani, hogy ennek köszönhetően maradtak fönt a zsidók, akkor ebben sok igazság van; ha viszont a körülményeket vesszük szemügyre, amelyek között a zsidók népi azonosságukat megőrizték, akkor nyilvánvaló, hogy ez az elszigeteltség volt gyengeségük, és hogy a modern időkig mint egy páriafaj jutottak el, üldözve, sokszor mártírként. Továbbá, nemcsak elzártságuknak köszönhetik meglepő kitartásukat. Rendkívüli szolidaritásuk, szerencsétlenségeik miatt, és kölcsönös támogatásuk nagyon sokat számít, és napjainkban is, amikor néhány ország közéletében részt vesznek, levették szektás dogmáikat, ez a szolidaritás menti meg őket attól, hogy fölolvadjanak és eltűnjenek mint nép, és ez olyan előnyöket nyújt nekik, amelyek nem közömbösebbek nekik.

A világi javak iránti szeretet, mely a héber jellem sajátossága, nem maradt hatás nélkül a zsidók életvitelére, különösen, mióta elhagyták Palesztinát; ez vezeti őket bizonyos utakra és hagyat ki velük másokat, jellemüknek ez a sajátossága okozta a legerőszakosabb ellenségeskedést. A zsidó jelleme kettős: misztikus és pozitív. A miszticizmus a sivatagi isteni jelenésekből és a kabbalai metafizikus álmokból jön; pozitívizmusa, vagy inkább racionalizmusa a prédikátorok könyvének mondataiból és a rabbik törvényhozói cselekedeteiből és a teológusok dogmatikus ellentmondásaiból származik. Ha a miszticizmus Philóhoz vagy Spinózához vezet, akkor a racionalizmus az uzsoráshoz, az arany súlyának mérőjéhez; ez alkotja a kapzsi kereskedőt. Igaz az, hogy bizonyos időszakonként ez a két szellemi állapot ellentétben áll, és az izraelita, ahogy ez a középkorban megtörtént, két részre osztja életét: Az egyiket a meditációnak szenteli a mindenségnek, a másikat az üzletnek.

A zsidók aranszeretétét nem lehet itt megkérdőjelezni. De lehet, hogy olyan abnormálisra nőtt ebben a fajban, hogy szinte minden tevékenységük kiváltója lett, pedig heves és bős antisemitizmus okozója volt, mégsem sorolhatjuk az antisemitizmus általános okai közé. Ellenkezőleg, azoknak az okoknak az eredménye volt, és látni fogjuk, hogy részben a kiválás, az állandó hazafiság, Izrael büszkesége az, ami a gyűlöletet a világ uzsorásai ellen fölszította.

Valóban, minden okot felsoroltunk itt, melyek általánosak és nem az egyetlenek. Általánosnak neveztem őket, mert egy állandó elemről függenek: a zsidótól. De a zsidó az antisemitizmusnak csak egy tényezője; kiprovokálja jelenlétével, de nem ő az egyetlen, ami meghatározza azt. Azok a nemzetek, akik között az izraelita él, viselkedésük, szokásaik, vallásuk, azok nemzetek filozófiája, melyek között Izrael kifejlődött határozza meg az antisemitizmus jellegét, mely időben és térben változik.

Az antisemitizmusnak ezeket a változásait és fajtáit fogjuk nyomon követni ai időben egészen korunkig; meg fogjuk vizsgálni, hogy legalább néhány országban még azok általános okok működnek-e, melyeket megpróbáltam felsorolni, vagy hogy a modern antisemitizmus okai máshol keresendők-e.

Lábjegyzetek

1 Tractatus theologico-politicus.

2 Mikor azt mondtam "Mózes kinyilatkoztatta", ez nem azt jelenti, hogy Mózes dolgozta ki a törvényeket, melyek a neve alatt futnak, hanem azt, neki volt lehetősége azok felülbírálatára.

3 Cod. Theod. ,II, title III, §2. Cod. Just. , könyv I, title IX, §2.

4 Philo, Legat. ad Cai.

5 Dig. , könyv I, title III, §3. (Septimius Severus és Caracalla elhatározásai.)

6 Spinoza, Tractatus theologico-politicus.

7 A Dibre Sopherim.

8 Mark, vii, 27.

9 Derembourg, Geographie de la Palestine.

10 Graetz, Histoire des Juifs, b. II, p. 469.

11 Ant. Jud. , xx, 9.

12 A zsidó gondolkodásnak volt pár fénypontja a 15. és 16. században. De azok a zsidók, akik valamit produkáltak, többnyire a filozófia és a vallás háborújában vettek részt, és nem volt befolyásuk vallástársaikra; Létük ennél fogva nem tagadja a rabbik tömegének vallási utasításait. Emellett ebben a korban csak kevésbé fontos kommentátorokat, orvosokat és fordítókat találunk közöttük; nem tűnik egy nagy szellem se ki közülük. Spinózáig kell menni, hogy egy nagy ötletekre képes zsidót találjunk. Köztudott, hogy hogy bánt a zsinagóga Spinózával.

13 "Insolentia Judaeorum," mondták Agobard, Amolon és a középkor vitázói, nem jelent mást, mint a zsidók büszkeségét, akik magukat a kiválasztott népnek hitték. Ennek a kifejezésnek nincs meg az az értelme, melyet a modern antisemiták kényszerítettek rá, akik, ezt megjegyezhetjük, nem jó történészek.

14 A római törvényeket, a vizigót előírásokat és a tanácsok határozatait valószínűleg idézik. Ezen intézkedések szinte mindegyike a zsidó térítés eredménye. A 13. századig a zsidókat hivatalosan radikálisan elkülönítették a keresztényektől, gettóban és jelek viselésére kötelezve őket (sapka, kabát, stb. .) Lásd Ulysse Robert, Les Signes d'infamie au Moyen Age. (Paris, 1891.)

2. Fejezet

Zsidóellenesség az ókorban

Ha a modern antiszemita őseit keresi, akkor határozottan rámutat az első zsidóellenes tüntetésekre az ősi Egyiptomban. Ezért nagyon szívesen utalnak a Teremtésre, 63, 32, ahol ezt mondják: "Az egyiptomiak nem ettek a héberekkel kenyeret, mert ez undorította az egyiptomiakat". Az Exodus néhány szakaszára is hivatkoznak, többek között: "Lásd, Izrael gyermekeinek népe népesebb és hatalmasabb nálunk; gyerünk, tárgyaljunk velük bölcsen, nehogy megszorodjanak. " (Exodus, I, 9,10);

Bizonyos, hogy Jakab fiait, akik Goshen országába jöttek a fáraó pásztora, Aphobis vezetésével, az egyiptomiak úgy tekintették, mint fivéreiket, a híkszoszokat, a hieroglifák szövege szerint leprásoknak, néhány iratban "csapásnak" vagy "pestisnek" is nevezték őket. [15] Akkor érkeztek, amikor a nemzeti érzés fölerősödött az ázsiai hódítók ellen, akiket gyűlölték kegyetlenségük miatt; ez az érzés hamarosan a függetlenségi háborúhoz vezetett, amely I. Ahmos végső győzelmével végződött, és a héber rabszolgáskorba taszításával. Ennek ellenére, ha valaki nem nagyon erősen zsidóellenes, nem lehet azokat a távoli zavargásokat másnak látni, mint a megszálló és megszállott harcának egy részét.

Addig nem lép fel antiszemizmus, amíg a zsidók, elhagyva szülőföldjüket bevándorlóként telepednek le idegen országokban, és kapcsolatba kerülnek az őslakosokkal, akiknek szokásai, faja és vallása különbözik a héberétől.

Ennek megfelelően Hámán és Mordechai történetét lehet a modern antiszemizmus kezdetének tekinteni, és az antiszemiták ezt is tették. Ez a szemlélet valószínűleg helyesebb. Noha Eszter könyvének történelmi valóságában nemigen lehet megbízni, érdemes megemlíteni, hogy írója Hámán szájába néhány olyan kifogást adott, melyeket később Tacitus és más latin nyelvű írók is kinyilatkoztattak: " És Hámán azt mondta Ahasvérus királynak: egy bizonyos nép telepedett le és szóródott szét királyságod minden részében; törvényeik különböznek a többiek törvényétől; nem tartják be a király törvényeit. " (Eszter, III, 8)

A középkor írói a 16. és 17. században és korunkban sem mondanak mást; és ha Hámán története kétes értékű is, ami nagyon valószínű, nem lehet tagadni, hogy Eszter könyvének írója nagyon tehetségesen hozott össze sok olyan okot, amely évszázadokon keresztül jellemezte a gyűlöletet a zsidók iránt.

Ahhoz, hogy biztosan megfigyeljük a zsidóellenes ellenségességet, melyet ma hibás szóhasználatral antiszemizmusnak hívnak, a zsidó terjeszkedést külföldön kell megvizsgálnunk.

Néhány hagyomány a zsidók belépésére utal az ókori világba az első foglyul ejtés idején. Amíg Nabu- Kudur-Ussur a zsidó nép egy részét Babilonba vitte, sok izraelita, hogy elmeneküljön a hódító elől, Egyiptomba, Tripoliba menekült és a görög gyarmatokat is elérte. A hagyomány ugyanerre az időre teszi a zsidók megérkezését Indiába és Kínába.

Történelmileg a zsidók vándorlása a földgolyón az időszámításunk előtti 4. században kezdődött el. Kb. 331-ben Kr. előtt Nagy Sándor néhány zsidót Alexandriába vitt, Ptolemájosz néhányat Cyreneikára, és kb. ugyanebben az időben Seleucus néhányat beengedett Antiókiába. Amikor Jézus megszületett, zsidó gyarmatok virágoztak mindenütt, és közülük gyűjtötte a kereszténység első híveit. Zsidók voltak Egyiptomban, Föniciában, Szíriában, Coele-Szíriában, Pamfiliában, Cilícián, Bithynián.

Európában Thesszáliában, Beóciában, Makedóniában, Attikán és Peloponnézusban telepedtek le. Megtalálhatók voltak a Nagy szigeteken, Eobóában, Krétán, Ciprusban és Rómában. "Nem könnyű olyan helyet találni a Földön, ahol nem élne ez a faj" - mondja Strabo.

Miért voltak zsidók mindezekben az országokban és városokban? Mert sohasem léptek be egy városba állampolgárként, hanem mindig kivételezett osztályként. Palesztínát elhagyva mindenkinek előtt zsidók akartak maradni, és hazájuk még mindig Jeruzsálem volt, azaz az egyetlen város, melyet Isten megáldott és ahol Templomában áldozni lehetett. Mindenütt köztársaságot alakítottak, melyet Júdeával és Jeruzsálemmel egyesítve képzeltek el, és mindenhol adót fizettek a Templom karbantartására a főpapoknak.

Továbbá elkülönültek a többi lakostól szertartásaikkal és szokásaikkal; Az idegen földeket tisztátalannak tartották, és minden városban egyfajta szent területet akartak alapítani. Külön éltek saját területen, maguk közé zárva, elszigetelve, magukat kormányozva olyan privilégiumok alapján, melyeket féltékenyen őriztek, és amelyek fölgerjesztették a szomszédok irigységét. Egymás között házasodtak és nem engedtek be idegeneket a tisztatlanságtól való félelmükben. Az őket körülvevő titokzatosság környezetükben kíváncsiságot és ellenszenvet ébresztett. Szertartásaik furcsának tűntek és nevetségesnek; ismeretlenek révén helytelenül mutatták be és rágalmazták őket.

Alexandriában sokan voltak. Philo [16] szerint Alexandria öt kerületre volt fölosztva. Kettőt zsidók laktak. A kiváltságok, melyeket Cézár adományozott nekik, egy oszlopba voltak vésve és úgy őrizték azt, mint különös kincset. Saját szenátusuk volt, amely zsidó ügyekben törvényt hozott, és egy ethnarchus bíráskodott fölöttük. Hajótulajdonosok, kereskedők, farmerek voltak, legtöbbjük gazdag; A feltárt épületeik és zsinagógáik tanúsítják fényűzésüket. A Ptolemájosz család adószedőjévé tette őket; ez volta az egyik oka annak, hogy a nép gyűlölte őket. Amellett az övék volt a nílusi hajózás monopóliuma, a gabonakereskedelmé és Alexandria élelmezéséé, és kereskedelmüket kiterjesztették minden Földközi tenger melletti tartományra. Nagy vagyonokat gyűjtöttek; ez emelte föl az invidia auri Judaici. -t. A növekvő harag ez ellen az idegen csoport ellen, akik nemzet a nemzeten belül, tüntetésekhez vezetett; gyakran érték támadások a zsidókat, és többek között Germanicunak nehezére esett védelmük biztosítása.

Az egyiptomiak azzal bosszulták meg magukat rajtuk, hogy kinevették vallási szokásaikat, a disznóhús elutasítását. Egyszer fölvonultattak a városban egy Carabas nevű bolondot, akit papiruszkoronával ékesítettek és királyi palásttal borítottak, és a zsidók királyaként köszöntötték. Philadelphus, az első Ptolemájosz uralkodó alatt Manetho, Helipolisz templomának főpapja nyújtotta tekintélyét a nép gyűlöletéhez; a zsidókat a hikszoosz uzorások utódainak tekintette és azt mondta, hogy ezt a leprás törzset ki kell utasítani szentségtörése és istentelensége miatt. Chaeremon és Lysimachus megismételte ezeket a meséket. De nemcsak a népszerű ellenségesség üldözte a zsidókat. A sztoikusok és a szofisztikusok is ellenük voltak. A zsidók mint térítők ellentétben álltak a sztoikusokkal; a befolyásért rivalizáltak, és az egy Istenben való közös hitük ellenére ellentétek voltak köztük. A sztoikusok vallástalansággal vádolták a zsidókat, ezt Posidonius és Apollonius Molo mondásaival igazolva; nagyon csekély tudásuk volt a zsidó vallásról. Azt mondták, hogy a zsidók elutasítják az Istenek imádatát; nem hajlandók az uralkodó istensége előtt sem meghajolni. Szentélyük egy számár fejében van és annak hódolnak; kannibálok; minden évben meghízlnak egy embert és föláldozzák egy ligetben, aztán szétosztják húsát egymás között, és az idegenek gyűlöletére esküsznek föl. "A zsidók, mondta Apollonius Molo, az emberiség ellenségei. Semmi hasznosat nem találtak föl, és brutálisak." Posidonius hozzáteszi: "Ők az emberek legrosszabbjai."

A szofisták nem kevésbé utasították el a zsidókat mint a sztoikusok. De gyűlöletük oka nem vallási volt, hanem inkább irodalminak nevezhető. Ptolemy Philadelphustól a harmadik század közepéig az alexandriai zsidók propagandájuk fenntartására és erősítésére rengeteg szöveget hamisítottak meg melyet ki tudtak kölcsönözni, hogy ügyüket támogassák. Aiszkülosz, Szokratész, Euripidész, Orfeusz állítólagos jóslásait, melyeket Arisztobülosz őrzött meg, Alexandriai Klémens stromataját arra használták, hogy Istent és szombatot dicsőítsék. Történészek munkáját hamisították meg vagy olyan könyvek jelentek meg nevükben, melyeket sohasem írtak meg. Így történt, hogy a zsidók történetét Abderai Hectaeus nevében jelentették meg. Ezeknek a kitalálásoknak legjelentősebbike Szibilla jóslatai voltak, Alexandriai zsidók hamisítványai, amely egy Isten uralmának eljövetelét jósolták meg. De utánzóik is lettek, mert mióta Szibilla elkezdett beszélni, kétszáz évvel Krisztus eljövetele előtt, az első keresztények is megszólaltatták. A zsidók eltulajdonították a görög irodalmat és filozófiát is. A Pentateuch egy kommentárjában, melyet Özséb tett el számunkra, [17],

Aristobulos megpróbálta megmutatni, hogy Plátó és Arisztotelész metafizikai és etikai gondolataikat a Pentateuch görögre való fordítása során találták. A görögöket földühítette irodalmuk és filozófiájuk ilyen kezelése és bosszúból Manetho rágalmazó iratait adták ki olvasásra, melyeket a Bibliára alkalmaztak, a zsidók nagy dühére; ezek szerint a nyelvek összezavarodása úgy történt, hogy Zeusz a legenda szerint elrabolta az állatok közös nyelvét. A szofisták, akiket zsidókkal való kapcsolatuk megsértett, ellenük beszéltek tanításukban. Egyikük, Apion tanulmányt írt a zsidók ellen. Apion különös egyéniség volt, hazudós és dadogós, amely szokatlan volt a szónokok között is, tele hiúsággal, amely miatt Tiberius őt "Cymbalum mundi. "-nak nevezte. Történeteinek híresei voltak. Azt állította, hogy varázsos fűszerekkel Homérosz árnyékát is megidézte, mondta Plínusz.

Apion megismételte zsidók elleni tanulmányában Manetho történeteit, melyeket előzőleg Chaeremon és Lysimachus újra fogalmazott és kiegészítette őket idézve Posidoniust és Apollonius Molot. Szerinte Mózes csak "csábító és varázsló" volt, és a törvények csak "rossz és veszélyes" dolgokat tartalmaztak. [18]

A szabbat nevét egy betegségből származtatták, egyfajta kelevényből, amellyel a zsidók voltak megfertőzve, és amelyet az egyiptomiak szabbatizmusnak hívtak, azaz ágyékbetegségnek.

Philo és Josephus megvédték a zsidókat és harcoltak a szofisták és Apion ellen. A Contra Apionem c. tanulmányban Josephus nagyon ridegen támadja ellenfelét. "Apion" mondja, "olyan hülye, mint egy szamár és olyan meggondolatlan, mint egy kutya, mely ennek a népnek egyik istene". Philo viszont inkább általánosan támadta a szofistákat, és ha egyáltalán megemlíti Apiont, a Legatio ad Caicum-ban, akkor csak azért, mert Apiont küldték Rómába, hogy vádat emeljen a zsidók ellen Caligulánál.

A földművelésről szóló tanulmányában nagyon sötét képet fest a szofistákról, és arra céloz, hogy Mózes disznókkal hasonlította őket össze. Más írásaiban viszont azt javasolja vallástársainak, hogy ne hergeljék őket, hogy elkerüljék a provokációkat és zavarokat, és várjanak türelmesen a megváltásra, ami a zsidó birodalom napján fog eljönni, amikor a megváltás birodalma jön el a Földre.

Philo javaslatait nem szívelelték meg; a bosszúság mindkét oldalon sokszor fajult kihágásokká és zsidókon való vérengzéssé; az utóbbiak bátran megvédték magukat. [19]

Rómában a zsidók gazdag és erős gyarmatot alkottak a Keresztény kor első évében. Ha Valerius Maximusnak hihetünk, Kr. e. 139-ben jöttek először a városba Popilius Loenus és Cajas Calpurnius konzulása alatt. [20]

Az biztos, hogy Kr. e. 160-ban Judas Maccabee követsége jött Rómába hogy a köztársaság szövetségéről tárgyaljon Szíria ellen. Más követségek is követték ezt 143-ban és 121-ben. [21]

A zsidók letelepedése Rómában valószínűleg ekkor történt. Pompej alatt számosan jöttek, és már Kr. e. 58-ban nagy településük volt. Féktelen és ijesztő voltak miatt fontos politikai faktor voltak. Cézárnak segített támogatásuk a polgárháborúk során és előnyökkel halmozta el őket; fölmentette őket a katonai szolgálat alól is. Augusztus alatt az ingyen kenyér kiosztását elhalasztották, ha az szombatra esett. A császár megengedte nekik, hogy adót gyűjtsenek Palesztína részére és elrendelte, hogy egy vagy két juh föláldozását ajánlják föl a Jeruzsálemi templom számára, ha ennek eljön az ideje. Mikor Tiberius lett a császár, Rómában kb. 20 ezer zsidó volt, akik kollégiumokban és szodalitátokban voltak szervezve.

Kivéve az ismert zsidó családokat, mint a Herodok és az Agrippák, akik résztvettek a közéletben, a zsidó tömegek a háttérben maradtak. A többség a város legpiszkosabb és legforgalmasabb részén, a Transtiberiusban lakott. Láthatók voltak a Via Portuensis, az Emporiumon és a Nagy Cirkusznál, a Campus Martiusban és Suburrán, a Capenian Kapu mögött, az Egerian Creek partjain és a szent sír közelében. Kereskedelemmel és használtáru-kereskedelemmel foglalkoztak; a Capenian Kapunál szerencsejátékokkal. A gettózsidó itt már megjelent.

Rómában ugyanazok az okok dolgoztak, mint Alexandriában. Itt is jelentős kiváltságokat kaptak a zsidók, néhányuk gazdagsága, továbbá hallatlan luxusuk és kérkedésük ébresztette föl a tömeg haragját. Ezt az érzést súlyosbították mélyebb és fontosabb vallási jellegű okok; még úgy is

kifejezhetjük, bármilyen furcsának is tűnik, hogy a római zsidóellenesség vallásos jellegű volt.

A római vallás semmiben sem emlékeztetett a görögök csodálatra méltó szimbólikus sokistenhitére. Inkább szertartásos volt mint mítikus; szokásai közel voltak a mindennapi élet szokásaihoz, és sokféle nyilvános szertartáshoz. Róma teste egy volt Isteneivel; nagysága nemzeti vallási gyakorlatának szigorú megfigyeléséhez volt kötve; nagysága polgárainak hitétől függött és úgy tűnik, hogy a rómaiaknak a zsidókhoz hasonlóan egyességük volt Isteneikkel, melyet mindkét fél szigorúan betartott. A római Istenei valahogy mindig jelen voltak; otthon hagyta családi tűzhelyét, de újra megtalálta azt a fórumon, az utakon, a szenátusban, még a mezőkön is, ahol azok Róma nagyságára ügyeltek. Mindig és minden alkalommal áldoztak; a katonákat és a diplomatákat jövendőlések kísérték, és minden hatóság működésében, polgári vagy katonai, részt vett a papság, mert egy tiszt nem tudta megtenni kötelességét, ha nem tudta vallása szertartásait és szokásait.

Ezt a kultuszt a köztársaság évszázadokig tartotta fent, annak parancsait híven követte; ha változtak, ha megváltoztak, ha megsértették a hagyományokat, ha nem tartották be a szabályokat, Róma dicsősége hanyatlani kezdett, és haláltusája kezdődött meg.

Így őrizte meg magát a római vallás hosszú időn át változás nélkül. Igaz, Róma ismerte az idegen vallásokat; látta Ozirisz és Ízisz imádoit, a nagy Anyáét és Szabáciusét; noha beengedte őket panteonjába, nem adott nekik helyet nemzeti vallásában. A keletieket eltűrte, az állampolgárok gyakorolhatták babonáikat, ha azok ártalmatlanok voltak; de mikor Róma észrevette, hogy egy vallás bomlasztó volt a római szellemre nézve, akkor könyörtelen volt, mint a bakkantészek összeesküvése esetén, vagy az egyiptomi papok kiutasítása esetén. Róma védte magát az idegen szellemtől, félt a vallási csoportokkal való kapcsolatba kerüléssel. Még a görög filozófusoktól is félt, és a szenátus Marcus Pomponius prétor (igazságszolgáltatási tisztviselő) jelentése szerint megtiltotta nekik, hogy a városba betegyék lábukat.

Ebből érthető, hogy melyen érzéseket táplálhattak a rómaiak a zsidókkal, görögökkel, ázsiaiakkal, egyiptomiakkal, germánokkal vagy gallokkal szemben, akik magukkal hozták szertartásaikat és hitüket, de nem tiltakoztak az ellen, hogy Mars vagy a nádor, vagy akár Jupiter Latiaris előtt meghajoljanak. Bizonyos határokon belül alkalmazkodtak a város szabályaihoz, legalábbis nem ellenkeztek vele. Nem így a zsidók. Magukkal hozták vallásukat, mely olyan merev, szertartásos és intoleráns volt, mint a római vallás. Jehovaimádatuk kivonta őket mindenki más imádatából; így megdöbbenették polgártársaikat, amikor nem voltak hajlandók esküt tenni a sasra, pedig a sas volt a légiók Istene. Amikor vallási hitük elvegyült bizonyos társadalmi szabályok vizsgálatával, ennek a hitnek az átvétele a társadalmi rend változásával járt együtt. Emiatt a rómaiak aggódtak amiatt, hogy a zsidók közülük telepedtek, mert a zsidók emellett szorgalmasan térítettek is.

A zsidók térítő szellemét minden történész igazolja, és Philo helyesen ezt mondja: "Szokásaink nyertek és megtérítettük a barbárokat, a helléneket, a szárazföld lakóit és a szigetek lakóit, a keletet és a nyugatot, Európát és Ázsiát, az egész világot, egyik végétől a másikig. "

Az ókor népeit hanyatlásukkor mélyen vonzotta a júdaizmus, az oszthatatlan Istenség dogmája, erkölce; sok szegényt vonzottak a zsidók kiváltságai. Ezek az áttértek két osztályra oszlottak: azokra, akiket körülmetéltek és így beléptek a zsidók közösségébe, így idegenekké váltak családjaik számára, és azokra, akik ugyan nem léptek formálisan be a közösségbe, de akörül gyülekeztek.

Ezek az áttérések, általában meggyőzés útján és néha erőszakkal, mikor gazdag zsidók megtérítették rabszolgáikat, reakciót vontak maguk után. Ez volt a fő ok, másodlagos okokkal együtt, mint a zsidók gazdagsága és politikai hatalmuk, előjogaik, amely Rómában zsidóellenes tüntetésekhez vezetett. A római és görög írók többsége Cicerótól kezdve tanúja ennek a lelkiállapotnak.

Cicero, Apollonius Molo tanítványa, örökölte tanárja előítéleteit. Úgy találta, hogy a zsidók útjában vannak. A néppárttal a szenátus pártja ellen voltak, melyhez ő tartozott. Félt tőlük, és láthatjuk a Pro Flacco néhány fejezetéből, hogy alig mert szót emelni ellenük, olyan számosan voltak körülötte és a nyilvános helyeken. De egy napon kitört: "ezeket a barbár babonájúakat le kell küzdeni" mondja. Azzal vádolja őket, hogy "gyanakvó és rágalmozó nemzet", és azzal folytatja, hogy lenézik Róma ragyogását". [22]. Szerinte félelmesek voltak, elváltak Rómától és Jeruzsálemre tekintettek, Rómából kihúzott dénárokkal támogatták azt. Továbbá azt vetette szemükre, hogy római polgárokat nyerne

meg szombatos szertartásaikra.

Ez az utóbbi vád ismétlődik meg a leggyakrabban a vitázók, a költők és történészek írásaiban. A zsidó vallás, amely elbűvölte azokat, akik megértették annak lényegét, elundorította azokat, akik felületesen ismerték, és nevetséges és képtelen szertartások sorozatának látták. A zsidók csak egy babonás nép, mondja Persius [23], szombatjuk gyászos nap, adja hozzá Ovidius [24], a disznót és a szamarat imádják, állítja Petronius [25].

Tacitus, a jólinformált, megismétli a zsidósággal kapcsolatosan Manetho és Posidonius meséit. A zsidók, mondja, a leprásoktól származnak, jutalmuk egy számárfej, gyermek szertartásaik vannak. Mikor vádjait részletezi, azok ugyanazok, mint a mai francia nacionalistáké: "Mindazokat, akik átveszik vallásukat" mondja "először körülmetélik, és az első utasítás, melyet kapnak az az, hogy becsüljék le Isteneiket, tagadják meg országukat, felejtsek el apjukat, anyjukat és gyerekeiket" majd továbbá ezt mondja: "A zsidók mindent szentségtörésnek tekintenek, ami nekünk szent." [26]. Suetonius és Juvenal ugyanezt ismétli meg; az alapvető vád így hangzik: "Egy bizonyos szertartásuk van és saját törvényeik; elutasítják a római törvényeket." [27]. Ez hasonlít Pliny vádjához: "Lebecsülük az Isteneiket." [28].

Szenekának ugyanaz a kifogása, de a filozófust más motívumok vezérlik. Seneka, a sztoikus és a zsidók között vetélkedés volt, ugyanaz a fajta, amely a sztoikusok és az alexandriai zsidók között volt. Ő nem annyira azzal vitázott, hogy megvetik az Isteneiket, inkább azzal, hogy térítenek, mely gátolta a sztoikusok elveinek terjedését. Így fejezi ki nemtetszését: "A rómaiak", mondja sajnálkozva, átvették a szombat ünneplését. [29]. Továbbá, a zsidókról szólva ezt a következtetést vonja le: "Ennek a gyalázatos népnek sikerült az, hogy elterjessze szokásait az egész világon; a meghódított adta törvényeit a hódítónak." [30]. Seneka szemléletmódja összhangban volt a köztársaság és a birodalom szemléletmódjával, amelynek alapján intézkedéseket hoztak arra, hogy ellenőrizzék a zsidó térítést. Tiberius alatt, a 22. évben egy szenátusi utasítást adtak ki az egyiptomi és zsidó babonák ellen és négyezer zsidót Szardíniára deportáltak. Caligula alatt kellemetlen módon üldözték őket; bátorította Flaccus egyiptomi eljárását, melyet a császár igazolt, elvette a zsidók kiváltságait, melyeket Cézártól kaptak, elvette zsinagógájukat és elrendelte, hogy úgy kell őket tekinteni, mint egy meghódított város lakóit. Domitian külön adót vetett ki rájuk és azokra, akik zsidó módon éltek, remélve, hogy az adó kivetése megállítja az áttéréseket, és Antonius Pius megtiltotta, hogy a fiukon kívül zsidók mást is körülmetéljenek.

Zsidóellenesség nemcsak Rómában és Alexandriában volt, hanem mindenütt, ahol zsidók voltak: Antókiában, ahol nagy vérfürdők történtek, Lybiában, ahol Vespasianus uralma alatt Catullus, a kormányzó fölheccelte a köznépet ellenük; Ioniában, ahol Augustus alatt a görög városok, egymással egyetértésben arra kényszerítették a zsidókat, hogy vagy föladják vallásukat, vagy vegyék magukra a köz teljes kiadásait.

De lehetetlen a zsidók üldözéséről beszélni a keresztények üldözése nélkül. Hosszú időn át zsidók és keresztények, ezeket az ellenséges testvéreket ugyanúgy lenézték, és ugyanazok az okok, melyek meggyűlöltek a zsidókat, meggyűlöltek a keresztényeket is. A Názáreti elvei az ókori világnak ugyanazokat a halálos elveket hozták. Ha a zsidók azt tanították, hogy az embereknek ott kell hagyniuk Isteneiket, férjüket, apáikat, gyerekeiket és feleségüket, hogy Jehovához jöjjenek, Jézus azt is mondta: "Nem egyesíteni jöttem, hanem szétválasztani". A keresztények, mint a zsidók, elutasították azt, hogy meghajoljanak a sas előtt; mint a zsidók, nem borultak arcra az Istenek előtt. Mint a zsidók, a keresztények is ismerték Rómán kívül egy másik várost is; mint a zsidók, inkább hanyagolták el polgári kötelességüket, mint a vallásit.

Így, a kereszténység első ideje alatt a zsinagóga és az ősi templomot egyaránt megvetették. A zsidókkal együtt "egy bizonyos Krisztus" követőit is kiutasították a városból. Mindkét oldal arról akarta meggyőzni a népet, hogy nem szabad a másikkal összekeverni és a kereszténység akkor kezdett el hallatni magáról, amikor elvetette Ábrahám örököseit.

Lábjegyzetek

15 Ahmes, a tengerészek főnökének fölirata, idézi: Ledrain's Histoire du peuple d'Israel, I, p. 53.

16 In Flaccum.

17 Preparatio Evangelica.

18 Josephus, Contra Apionem, könyv II, ch. 6.

- 19 Philo, In Flaccum.
- 20 Valerius Maximus, I, 3, 2. [185]
- 21 Maccab. viii. , 11, 17-32- xii, 1-3; xiv, 16-19, 24. -Josephus, Antiqu. Jud. , xii, 110; xiii, 5, 7, 9 Mai; Script. vet. , 111, part 3, p. 998.
- 22 Pro Flacco.
- 23 Sat. , V.
- 24 Ars amatoria, I, 75, 76.
- 25 Fragm. poet.
- 26 Tac. , Hist. , v. 4, 5.
- 27 Juvenal, Sat. , xiv, 96, 104.
- 28 Hist. nat. , xii, 4.
- 29 Epistle xv.
- 30 De superstitione, fragm. xxxvi. 31 Suetonius, Claud. , 25.

3. Fejezet

Zsidóellenesség a kereszténység ókora alatt, Konstantin egyházának megalapítása óta.

A templom a zsinagóga lánya; Első fejlődését a zsinagógának köszönheti; a templom árnyékában nőtt föl és első gyermeki kiáltása óta ellentmondott anyjának, ami egészen természetes volt, mert véleményük erősen megoszlott.

A keresztény korszak első évszázadaiban, az apostolok idején a keresztény közösségek a zsidó közösségekből származtak, mint a kaptárt elhagyó méhek raja; ugyanabból a földből eredtek.

Jézus még nem született meg, amikor a zsidók megépítették imaházukat keleten és nyugaton; kiterjedésüket Kisázsia, Egyiptomba, Cyreneikára, Rómába, Görögországba és Spanyolországba már említettük. Meg nem szűnő térítésükkel, igehirdetésükkel, a népekre való erkölcsi hatásukkal, melyek közt éltek, egyengették a kereszténység útját.

A zsidók által megnyert áttértek legyőzték a zsidókat, ez az istenfélő tömeg kész volt arra, hogy meghallgassa Jézus szélesebb és emberségesebb tanításait, melyet az általános egyház kezdetétől fogva megpróbált meghamisítani és eredeti jelentésétől megfosztani. Ezeket az áttértek, kiknek száma állandóan emelkedett a Kr. előtti első században, nem kötötték nemzeti előítéletek Izraellel szemben; zsidó szertartást követtek ugyan, de szemük nem fordult Jeruzsálem felé, és azt lehet mondani, hogy a zsidók tüzes patriotizmusa inkább akadálya volt áttérésüknek. Az apostolok, legalábbis néhányuk, teljesen elválasztották a zsidó hit elveit nemzetiségük keskeny elvétől; A zsidók elvégzett munkájának alapjára építettek és így nyerték meg azok lelkét, azaz learatták a zsidók vetését. Az apostolok a zsinagógákban imádkoztak. Ha egy városba érkeztek, az imaházba mentek és propagálták eszméiket és találtak első segítőtőket; később megalapult a keresztény közösség a zsidó közösség mellett, és az eredeti zsidó mag megnőtt mindazok között, akiket meggyőztek a nemzsidók közül.

Ha a zsidó gyarmatok nem léteztek volna, a kereszténység elterjedése több akadályba ütközött volna; alapítása nehezebb lett volna. Ahogy állítottuk, a zsidók jelentős előnyöket élveztek az ókori társadalomban; kiváltságlevelek biztosítottak nekik független politikai és jogrendszert és vallásszabadságot. Ezek a kiváltságok megkönnyítették a keresztény egyház kialakulását. Hosszú ideig a hatóságok nem választották külön a keresztény szervezeteket maguktól; a római kormánynak nem volt hatásköre a két vallás különválasztására. A kereszténységet zsidó szektának tekintették, így azok ugyanazokban a kedvezményekben részesültek, mint a zsidók. Nemcsak eltűrték, de közvetett módon a birodalmi kormányzók még pártfogolták is őket.

Így másfelől és nem szándékosan, de a zsidók voltak a kereszténység segédcapatai, míg másfelől ellenségei is voltak számos okból. Ismert, hogy Jézus és tanításainak első követői Galileából jöttek, és ezeket a Jeruzsálemiek azzal gúnyolták, hogy jobban, mint mások külföldi behatás alatt állnak. "Jöhet-e valami jó is Názáretből?" mondták. Galilea furcsa lakói, noha jobban kötődtek a júdaisztikus szokásokhoz és szertartásokhoz, és ebben talán merevebbek voltak, mint a jeruzsálemiek, de nem törődtek a Törvénnyel és ezért a jeruzsálemi dölőfős doktorok lenézték őket. Ez a megvetés hasonlóképpen Jézus első tanítványaira is vonatkozott, akik között olyan lenézett foglalkozásúak voltak, mint kocsmárosok.

Ennek ellenére, míg az első keresztényeket kigúnyolták a zsidók, de ez nem volt elég arra, hogy gyűlöljék őket; arra mélyebb okok kellettek, elsősorban a zsidó patriotizmus.

A kereszténység születése és első fejlődése egybe esett azzal az idővel, amikor a zsidó nép kísérelte meg Róma láncait lerázni. Vallási érzelmeikben megtámadva, rosszul bánt velük a római adminisztráció, szabadságra áhítoztak, és ezzel nőtt gyűlöletük Róma iránt. Fanatikus merénylők bandái keltek át Júdea hegyein, bementek a városokba és megverték azokat a hittestvéreiket, akik meghajoltak a birodalom tekintélye előtt. Ezek a fanatikus merénylők, akik a szadduceusokat csak

azért megtámadták, mert ezek beletörődtek a római helytartók uralmába, nem kímélték az Ő tanítványait sem, akire a következő szavak vonatkoznak: "Add meg a császárnak, ami a császáré. "

A Messiás eljövendő birodalmára várva, annak az időnek a zsidó keresztényei "emberek voltak ország nélkül"; A szabad Júdea gondolata nem dobogtatta többé meg szívüket, de néhányan közülük, mint a világvége látnokai irtóztak Rómától, de nem akarták Jeruzsálemet fölszabadítani, mint a fanatikusok; nem voltak patrióták.

Mikor egész Galilea fölkelte Gisalai János fölhívására, ők nem, és amikor a Jeruzsálemiek nyertek Cestios Gallius fölött, a zsidó keresztények, akiknek ennek a küzdelemnek a kimenetele közömbös volt, elmenekültek Jeruzsálemből, átkeltek a Jordánon és Pellában kerestek menedéket. A Bar Giorával folytatott utolsó csatában, melyet Gisalai János és a hozzá hűségesek vívtak Rómával, Vespasiánus és Titus harcedzett légioival, Jézus tanítványai nem vettek részt. És amikor Cion hamuvá vált, Izrael népét maga alá temetve, a halottak között nem volt keresztény áldozata a pusztításnak.

Jól meg lehet érteni, hogy hogyan bántak volna abban a felhevült korban azokkal a zsidó keresztényekkel, akik a fölkelés előtt, alatt és után Szent Pállal együtt azt tanácsolták volna, hogy hajoljanak meg Róma hatalma előtt. Az új egyház hazafias közömbössége a a rabbik keresztény térítés iránti gyűlöletével találkozott.

A zsidó keresztények és zsidók kapcsolatai eredetileg szívélyesek voltak. Az apostolok követői és maguk az apostolok fölismerték az ősi törvény szentségét; megfigyelték a zsidó szertartásokat és még nem tették Krisztus imádását az egyetlen Isten imádása mellé. Krisztus isteni volta dogmájának kifejlődése okozta a keresztény egyház és a zsinagóga közti törést. A júdaizmus nem fogadta el egy ember Istennek tekintését; az hogy valakit Isten fiának tekintettek, szentségtörésnek számított; a zsidó keresztények nem vágták el kapcsolatukat a zsidó közösségtől, őket kiátkozták. Emiatt ostromozták az apostolokat és az áttérteket, kövezték meg Istvánt és fejezték le Jakab apostolt.

Jeruzsálem elfoglalása után, az után a vihar után, amely Júdeát néptelenné tette, fiai legjobbjai meghaltak a csatában, vagy pedig a cirkuszba szállították őket a vadállatok eledelül, vagy az egyiptomi ólombányákba, amely harmadik fogságot a zsidók római száműzetésnek neveztek, a zsidók és keresztény zsidók kapcsolata még feszültebbé vált. Országuk meghalt, Izrael gyűjtötte doktorait. Jabne, ahol a Szanhedrint (törvényszék - fordító) újra összehívták, felváltotta Ciont anélkül, hogy emlékét eltörölte volna, és a meghódított még közelebb lépett a Törvényhez, melyet a bölcsek magyaráztak el.

Ezentúl minden zsidót, aki megtámadta a Törvényt, amely a zsidók legdédelgettebb öröksége volt, olyan ellenségnek tekintették, aki rosszabb volt a rómaiaknál. Ennek megfelelően a doktorok küzdöttek a keresztény elvekkel, amely meghódíthatta híveiket. "Az evangélistákat el kell égetni" mondta Tarphonfor rabbi, "mert a pogányság nem olyan veszélyes a zsidóságra, mint a zsidó keresztény szekták. Inkább keresnek menedéket egy pogány templomban, mint a zsidó keresztények között. " Nem ő volt az egyetlen, aki így gondolkozott, és az összes rabbi megértette, hogy hogyan fenyegette a júdaizmust a zsidó kereszténység.

A Talmud néhány modern magyarázója annak az időnek a rabbinikus vitáit és határozatait úgy értelmezi, mint vak gyűlöletet minden ellen, ami nem viseli Izrael jegyét; Úgy tűnik, hogy ezek nem vitték be vizsgálataikba a kíváncsi tudományos szellemet és kellő jóindulatot.

Eredetileg minden talmudi tilalom a zsidó keresztényekre vonatkozott. A júdaisták meg akarták hívóikat védeni a keresztény beszennyeződéstől; ezért az evangéliumokat boszorkányerejű könyvekhez hasonlították és a fiatalabb Sámuel Gamaliel pátriárka parancsára a napi imába a zsidó keresztények elleni átkot szőtt bele, a Birkat Haminimot, amely megalapozta azt a szokást, hogy a zsidók naponta háromszor elátkozzák Jézust.

Míg a zsidók így próbáltak elválni a keresztényektől, az egyház, a nagy vallási mozgalom hatására arra kényszerült, hogy elszakadjon a júdaizmustól. Hogy meghódítsa a világot, az általános hiedelem szerint, a kereszténységnek meg kellett szabadulni a zsidóságtól. Az kellett, hogy elszakítsa keskeny láncait az ősi törvényhez hogy újat tehessen helyére. Ez volt Szent Pál munkája, az egyház igazi alapítójáé, aki ellenezte a zsidó-keresztény hitelv kizáró voltát a katolizálás alapjaiban.

Mint jól ismert, a születő kereszténység e két irányzata közti harc, melyet Péter és Pál jelképez, hosszú és keserű volt. Pál egész apostoli tevékenysége hosszú harc volt a júdaizáció ellen. Azon a napon, amikor az apostolok kinyilatkoztatták, hogy azért, hogy valaki Jézushoz jöjjön, nem kell az ószövetség jelképeit elfogadni, nem kell körülmetélkezni, ezen a napon tépett szét a keresztény egyház minden kötést anyaegyházához és a világ nemzeteit Jézus nyerte meg magának.

A júdaizálók ellenállása, akik Jézushoz akartak tartozni, de ezzel egyidőben a szabbatot és passóvert is megtartani. hiábavaló volt. ; előítéletük a nemzsidók megkeresztelése ellen hiábavaló volt. Pál kisázsiai utazása után a kereszténység ügye nyert ügy volt. Az apostolt egy hadsereg támogatta, és ez a hadsereg fősorakozott a zsidó szellem ellen, a hellén Antiókia Jeruzsálem ellen.

A zsidó keresztények nagy tömege elszakadt a kis jeruzsálemi közösség keskeny doktrínáitól; a szent város romjai miatt kételkedtek az ősi törvény hatásosságában. Ez jó volt az egyház további fejlődése szempontjából. Az ebionizmus meghalt. Ha a kereszténység követte volna a jeruzsálemieket, akkor kis zsidó szekta maradt volna. Mivel elszakadt az ebionitáktól és a zsidó keresztényektől és elszabadult saját anyjától is, a kereszténység megengedte, hogy a nemzetek fölvegyék anélkül, hogy elveszítsék egyéniségüket.

Uralmának fönntartására az egyház két módon harcolt a zsidó szellem ellen. Az első a fent említett júdaikai pozitívizmus volt, ellenségesség az antropomorfizmussal szemben és a hősök Istenné nyilvánításával. Ez a pozitívizmus tartotta fönt a századokon keresztül, így a keresztény egyházon belüli zsidók történetét meg lehetne írni kezdve az ebionistákkal a protestantizmusig, magába foglalva az unitáriusokat és az ariánusokat.

A második forma a misztikus forma, melyet az alexandriai és az ázsiai gnózis jellemez. Az alexandriai zsidókat, mint tudjuk a platonizmus és pytagorizmus befolyásolta. Maga Philo Plotinus és Porphyry előfutára volt. mikor a metafizikus szellemet megújította. A zsidók a hellén doktrínák segítségével magyarázták a bibliát és vizsgálták a benne levő misztériumokat, allegóriába ültetve és továbbfejlesztve azokat.

A monoteizmustól (egyistenhittől) továbblépve és egy személyes Istent tekintve kiindulási pontjuknak, az alexandriai zsidók metafizikailag a panteizmushoz kötődtek, az Isteni anyagsághoz, az ember és az Abszolút közötti közbenső elem doktrínájához, azaz a Bálinti Eon és a Kabbalai Szefiroth kisugárzásához. Ehhez a zsidó találmányhoz hozzá kell adni a káldi, perzsiai és egyiptomi vallásokat, melyek Alexandriában szintén ott voltak; akkor dolgozták ki azokat a gnosztikus teogóniákat, melyek olyan sokfélék, olyan változatosak és olyan örülten misztikusak voltak.

Amikor a kereszténység megszületett, a gnózis már létezett; az evangéliumok új elemet hoztak bele; az Jézus életéről és szavairól elmélkedett, ahogy az Ótestamentumról is, és amikor az apostolok korai imáikban a nemzsidókhoz fordultak, a gnosztikával kerültek szembe, elsősorban zsidó gnosztikával. Péter Szamáriában találkozott velük Simon a varázsló alakjában; Pál a Kolosszeumban, Efzosban, Antókiában, bárhova ment evangéliumával, és valószínűleg Cerintussal harcolt. János maga is harcolt velük, és a Jelenések Könyvében szembefordult a nikolaitákkal, akik "a sátán zsinagógája".

Mikor megmenekült attól a veszélytől, hogy meddő zsidó szektává kristályosodjon, az egyház most a gnoszticizmus veszélyével került szembe, amely ha győz, kis szektákra osztotta volna föl és megtörte volna egységét.

A keresztény vallás minden igehirdetője vitába szállt ezzel a gnózissal; Ennek a harcnak a nyomai megtalálhatóak Pálnak a Kolossziakhoz és az ephesziakhoz írt leveleiben; Péternek második apostoli levelében; Júda apostoli levelében és a Jelenések könyvében. Nem korlátozták magukat a zsidó szellem üldözésére a gnózisban; ahogy Pál szelleme győzött Péter fölött, hadat üzentek az egyházon belüli júdaizáló irányzatoknak, és maguknak a zsidóknak is.

Mindezek az érzéseket megtaláljuk az Apostoli atyák leveleiben a növekvő vággyal együtt arra, hogy a kereszténység elszakadjon a júdaizmustól; és ahogy Jézus isteni voltának dogmája egyre jobban elterjedt, a zsidók lettek a deicidek gyalázatosai, amelyek eleinte nem voltak. A Páli hagyományok újra hallhatóak a második század kezdetén Antiókiai Ignác hét levelében, melyeket a római, a magnéziai, a philadelphiai, az ephesosi, a szmirnai, a tralleszi egyházhoz és a polikarpi püspökhöz címzett.

Míg az ellenségességnek ezek a jelei érezhetőek voltak, a zsidók sem voltak tétlenek, és nagyon veszélyes ellenfélnek bizonyultak. Kritikájuk tüze elsőnek a dogmát találta el; az ő körmondfont szövegmagyarázatuk, erős logikájuk kényszerítette a keresztények tanítóit arra, hogy percizírozzák érveiket. Ellenségességük aggasztotta a teológusokat; de mivel elváltak a júdaizmustól, át akarták hozni a zsidókat saját oldalukra; úgy gondolták, hogy Jézus győzelme csak akkor biztos, ha Izrael is megismeri Isten fiának hatalmát; valóban, ez a hit különféle formákban minden korszakot átélte. Úgy tűnik, mintha a az egyház nem lenne megelégedve hűségének törvényességével addig, amíg azok az emberek is, akikről Istene származott, szintén megtérnek a galileaihoz.

A kereszténység védelmezői felvállalták ezt a munkát, és védelmezői előítéletük erőszakos ellenségességgel keveredett. Így a Diognetushoz szóló levél, melyet Szt. Jusztin munkája megőrzött számunkra, arra íródott, hogy a keresztények ellenségeinek hibáit megcáfolja, tekinthető az első zsidóellenes írásnak. Ennek a rövid levélnek ismeretlen írója az évezredforduló elveinek erőteljes támadása során úgy beszél a zsidó szertartásokról, mint babonákról. Nem ugyanazok az indítékai, mint amelyek a tizenkét pátriárka végretevének ismeretlen íróját ösztönözték, és így kinyilatkoztatta, hogy megtéríti a zsidókat és meggyőzi őket Krisztus szavainak kitűnőségéről.

Annak az időnek legkitűnőbb védelmezője kétségtelenül Jusztin, a filozófus. Trifonnal folytatott párbeszéde az effajta párbeszédes vita mintapéldája marad, melyből másik példánk is van ugyanabból a korból Jázon és Papiszkus civakodásának formájában, a görög Ariszton Pella tollából; az utóbbi párbeszédet az ötödik században Evagriusz újra alkotta Simon és Teofil civakodásában. Jusztin, aki Szamáriából származott, szintén ismerte a júdaiaiakat, a zsidó szövegmagyarázók minden kifogását Trifon szájába adta, aki Tarphon rabbit képviselte, aki erőteljesen harcolt az apostolok térítése ellen. Az író megpróbálja meggyőzni arról, hogy az Új Testamentum egyhangban van az Ótestamentummal, és hogy kibékítse az egyistenhitet Messiás elméletével, ahogy az Ige testet ölt. Ugyanekkor Trifon vádjára, hogy a keresztények elvetették a mózesi törvényt azt feleli, hogy az csak egy előkészítő törvény volt. Jusztin megtámadta a júdaizáló irányzatok mindkét formáját, egyrészt a zsidó kereszténységet, másrészt az alexandriaizmust, mely az Igét Egy Lény ideiglenes kisugárzásaként fogja föl. Azzal az intéssel fejezi be: "Ne rágalmazd Isten fiát; ne hallgass a farizeusokra; ne gúnyold ki Izrael királyát, ahogy ma naponta teszed azt. " A zsidók gúnyára a rabbik elleni szarkazmussal válaszolt: " Ahelyett, hogy a próféciákat magyaráznák, tanítóitok ostobáskodásba torkollanak; Azon gondolkodnak, hogy ebben vagy abban a fejezetben miért hímnemű tevékről van szó, vagy miért kell egy bizonyos lisztféle áldozati kenyerekhez. Azon aggódnak, hogy miért adták az alfát Ábrahám nevéhez. Ez tanulmányaik tárgya. Alapvető dolgokról, melyek elmélkedésre méltóak, nem mernek beszélni, meg sem próbálják elmagyarázni nektek, és megtiltják, hogy a mi értelmezésünket meghallgassátok. "

Az utóbbi kifogás fontos, jelzi a lelkek megnyeréséért vívott harcot, mely a júdaizmust megtámadta. A második század az egyház történetének fontos szakasza. A dogma, amely az első században még bizonytalan volt, itt kifejeződött és meghatározódott; Jézus tovább halad az Istenhez vezető úton, és metafizikája és imádata, alapelve elkeveredik az alexandriai zsidók alapelveivel, Philó elméleteivel Isten világáról, a Káldai memóriával és a görög jelekkel. Megszületett az a világ, amelyet a galileaiak azonosítanak; Jusztin védelmezésében és a negyedik evangéliumban látjuk, hogy a mű kész. A kereszténység alexandriai lett és legbuzgóbb hívei, védelmezői sőt szónokai is ebben az órában az alexandriai iskola keresztény filozófusai: Jusztin, a negyedik evangélium írója és Kelemen.

Míg ez a dogmatika változás folyt, az általános egyház elve erősödött. Szövetségek csoportjai alakultak ki a kis keresztény közösségek mellett, amelyek leváltak a zsidó anyaegyházról; minél jobban nőtt számuk annál erősebbek lettek köteleik, a katolicizmus egysége lépést tartott a kereszténység növekvő terjedésével.

Ez a terjedés nem folytatható le zavarok nélkül. A keresztény térítés Kisázsia, Egyiptom, Cyrenaika és Olaszország zsidóságához szólt, ha egy nem ortodox tagot is találtak ezek között, a keresztény tanítók hellenizált zsidói ezt át akarták hozni saját oldalukra. A térítők hasonlóképpen szóltak az aggályos tömegekhez, akik már meghallgatták a zsidó igét. A zsidók észrevették befolyásuk és talán reményeiknek is a csökkenését; minden esetre látták, hogy az újonnan megtértek támadják hitüket és hitvallásukat; a zsidók érzelmei a keresztényekkel szemben olyan keserűek voltak, mint a keresztényeké, amikor látták, hogy milyen akadályokat állítanak a zsidó prédikátorok útjukba. Az ádáz gyűlölet kölcsönös volt és a felek nem elégedtek meg a plátói gyűlölettel. A keresztény hitközösségeket nem ismerte el a törvény, míg a zsidókat igen; a törvény ellenségnek tekintette őket és veszélynek a birodalom számára. Ettől csak egy lépés vezetett az erőszakhoz; ez felelős a keresztények

szenvetéseiért. Az egyház nem számíthatott a zsinagóga segítségére ezekben a nehéz napokban; néhány helyen, ahol a zsidók és keresztények közötti harc hevesen lángolt, a zsidók, akiket a római törvényhozás elismert és jogokkal ruházott föl, csatlakoztak a polgárokhoz abban, hogy törvény elé citálják a keresztényeket. Például Antókiában, ahol a két szekta ellenségesége a legkeserűbb volt, nagyon valószínű, hogy zsidók, a pogányokhoz hasonlóan követelték Polikarp törvény elé állítását és kivégzését. Állítólag lelkesen rakták a fát a máglyára, amelyen a püspök égett.

De a harcot nem mindenütt jellemezték ilyen véres megnyilatkozások. Az ellentét mindig élénk volt, de meg kell mondani, hogy azt nem egyenlő fegyverekkel vívták. A Biblia volt a közös fegyvertár, de a keresztény tanítók tudása erről hiányos volt. Nem tudtak héberül és a szeptaginta változatot használták, amelyet nagyon szabadon értelmeztek, gyakran támaszkodtak dogmájukban a szeptaginta hamisan értelmezett részeire az ügy érdekében. A görögül tudó zsidók nem késlekedtek ugyanezt tenni, így a szeptaginta, ami mindig is rossz fordítás volt, tele abszurdításokkal, minden célra használható lett.

Ezek az ellentétek, melyek hosszú évszázadokon keresztül folytatódtak, nem voltak mindig udvariasak. Ezzel egyidőben megható zsidókról szóló legendákat és botrányos történeteket találtak ki. Hogy megalázzák ellenfeleiket, azt támadták, akiből ellenfeleik Istent csináltak, és Jézus istenítését olyan történetekkel viszonyították, melyek a Máriát elhagyó katonáról, Parterusról szóltak; a kereszténységgel szemben ellenséges filozófusok ezeket használták; Origen visszautasította ezeket Contra Celsum című művében, mocskolódásra mocskolódással felelve.

Ezek között a csatározások között elméleti zsidóellenesség született meg, teljesen ideológiai, amely bármi is jött Izraeltől, azt mint rosszat és értéktelent visszautasított. Ezt az érzést fejezi ki Tertullianusz De Adversus Iudaeos című műve. Abban a heves afrikai támadta a körülmetélést, amely, mint mondta, nem hozott megváltást, de Izrael elkülönülésének volt a jele; ha a Messiás jönne, ő lelki dolgokkal helyettesítené a körülmetélést; támadta a szombatot is, az ideiglenes szombatot, mely szemben állt az örök szombattal.

De ez a különleges zsidóellenesség, amelyet Oktáviusznál a Minucius Felix-ben, Kartágói Cipriánusnál a De Catholicae Ecclesiae Unitate-ban, Commodian költőnél az Instructiones Adversus Gentium Deos-ban, Lactaniusnál a Divinae Institutiones-ben találunk, azzal a kívánsággal keveredett, hogy a zsidókat meggyőzzék a keresztény vallás igazáról, hitének épségéről, dogmáiról és alapelveiről; ebből ered a szándék, hogy áttérítsék őket. Ez a zsidóellenesség szemben állt az egyháznak azzal a szándékával, hogy egyetemessé váljon; az első három évszázadban teljesen elméleti maradt. Később látni fogjuk, hogy Konstantin és az egyház győzelme után ez a zsidóellenesség megváltozott és precízebben fogalmazódott meg.

4. Fejezet

Zsidóellenesség Konstantintól a nyolcadik századig.

Három évszázadon át kellett az egyháznak harcolni azok ellen, akikről Róma nagysága elválaszthatatlan volt, az istenek világi imádatával. Mégis, a polgári hatóságok, a apaság és filozófusok ellenállása nem tudta megállítani az egyház előrenyomulását; üldözés, gyűlölködés, ellenségeség csak növelte meggyőző erejét; azokhoz fordult, akiknek a lelke meg volt rontva, akiknek a lelkiismerete ingadozott, és azt az ideált és erkölcsi kielégülést adta meg nekik, amelyet hiányoltak. Továbbá abban az órában, amikor a Római Birodalom széthasadt, amikor Róma, feladván minden hatalmat és tekintélyt, császárait a légióktól kapta és ahol a császári palástért vívott harc a birodalom minden szegletében folyt, a katolikus egyház nyújtotta azt az egységet, amely iránt az az eltűnő világ vágyakozott.

Azonkívül, míg a világnak szellemi egységet ajánlott föl, ezzel egyidőben romba döntötte az egyház intézményeit, szokásait és hagyományait. Valóban, Rómában éppen úgy, mint a birodalomban a közhivatalok valaha polgáriak és vallásiak voltak egyidőben, a bíró, a képviselő vagy előljáró papi hivattal is föl volt ruházva; minden nyilvános ténykedés szertartásokkal volt összekötve; a kormány egy bizonyos módon egyházi uralom alatt állott; ezt végül is a császár imádása jelképezte. Mindazokat, akik kivonták magukat az ő imáadásából, azokat a császár és a birodalom és a császár ellenségeinek tartották; rossz állampolgárként tartották őket számon. Ez az érzés magyarázza meg a rómaiak antipátiáját a keleti vallások és a zsidók iránt; elmagyarázza azokat az intézkedéseket, melyeket Jahve imádói ellen hoztak, és még jobban a szigorúságot, melyet Mitra, Szabácus imádóival szemben és különösen a keresztényekkel szemben alkalmaztak, mert ez utóbbiak nem voltak idegenek mint a zsidók, hanem lázadó állampolgárok.

A kereszténység diadalát politikai megfontolások is elősegítették, és amiatt, hogy diadala maradandó legyen, kénytelen volt az ősi Róma szertartásaihoz alkalmazkodni. Ahogy nőtt a keresztények száma, és jelentős pártot formált, biztonságban voltak és a győzelem hajnalának első fénysugarát láthatták, mert most egy trónra pályázó támogatást találhatott közöttük és használhatta szolgálataikat tekintélye erősítésére. Így történt Konstantin esetén, és Konstantin lehet hogy előre látta ezt, amikor a gall légiók parancsnoka volt. A diadalmas egyház győzött Rómában. Örökölte annak fennhéjázását, kizárólagosságát és gögjét, és majdnem a legkisebb átmeneti idő nélkül az üldözöttből üldöző lett, kormányozva azt a hatalmat, amely küzdött ellene, fönntartva a légionáriusokat irányító vesszőnyalabot és baltát.

Míg a legfőbb város Jézus birtokává lett, és egyetemes uralma elkezdődött, a júdaizmus haldoklott Palesztinában; A tibériaszi tanítóknak nem volt elég erejük ahhoz, hogy visszatartsák a fiatal júdaiaiakat, és a "neves, híres, tiszteletre méltó" pátriárkának csak a tekintély árnyéka maradt. A virágzó zsidó iskolák Babilonban voltak; Izrael szellemi életének központja oda vándorolt; mégis, bármikor is akart a kereszténység terjeszkedni, számolnia kellett a zsidóság befolyásával; noha a harmadik század végével kis jelentősége volt, legalábbis kis közvetlen jelentősége. Valóban, abban az időben a júdaizáló eretnokség csaknem eltűnt. A nazarénusok, azok a körülmetélt keresztények, akik a régi törvényt követték, akiket Szent Jeromos és Szent Epifánusz említ, tucatnyi engedelmes követőből tevődtek össze, akik Bereán (Aleppó), Kokabéban, Bataneában és Pellában, a Dekapóliszon találtak menedéket. Egy szíriai-káld nyelvet beszéltek. A jeruzsálemi primitív egyház maradékaként már nem volt befolyásuk, nagyszámú görögül beszélő egyházi közösség vette őket körül.

Mégis, amíg az ebionizmus kihalt, a júdaizálás folytatódott; a keresztények látogatták a zsinagógákat, megünnepelték a zsidó ünnepeket; a húsvét idejei versenyeket megtartották. A keleti templomok nagy része ragaszkodott a húsvét ugyanakkori megünnepléséhez, mint amikor a zsidók ünneplik azt. A Nikeai Tanács intézkedése volt szükséges ahhoz, hogy elszakítsa ezt az utolsó gyenge kapcsolatot, amellyel a kereszténység még bölcsőjéhez volt kötve. Ez után a szinódus után az kereszténység és zsidóság között minden kapcsolat megszűnt, hivatalosan és ortodox szemmel nézve, de további tanácsulések voltak ahhoz szükségesek, hogy megakadályozzák a hagyományhoz

ragaszkodókat ünnepük régies megünneplésében, és csak Kr. u. 341-ben lett a szakítás teljes mértékű, amikor az antókiai tanácsülés exkommunikálta azokat a quartodecimanusokat, akik a húsvét egységes megünneplése mellett kardoskodtak.

Mivel az egyház szétágazott, a zsidóellenesség megváltozott. Eleinte teljesen teológiai volt, érvelésre és ellentétek kimondására szorítkozott, később határozottabb lett, keményebb és agresszívabb. Írások mellett törvényeket is hoztak; ezek törvényerőre emelkedése közérthető kinyilatkoztatásokat vont maga után. Maguk az írások is megváltoztak. A századokon át virágzott az üldözés és a védekezés, és nagymennyiségű irodalom állt elő azért, mert a keresztények szükségét érezték annak, hogy ellenfeleiket meggyőzzék. Hol a zsidókhoz szóltak, hol a pogányokhoz, hol a császárokhoz, és mindegyikük, Justin, Athenagoras, Tatian, Pellai Aristo, Melito megkísérelték meggyőzni a császárt arról, hogy tanaik nem veszélyesek a köz boldogságára nézve; hogy az Isteneknek való áldozatok nélkül is hűségesek lehetnek az államhoz, olyan engedelmesek, mint a pogányok, és erkölcsileg értékesebbek. A zsidókkal szemben úgy érveltek, hogy ők, a keresztények voltak egyedül hűek a hagyományokhoz, mert részleteikben engedelmeskedtek a próféciáknak, és az Írások dogmáik minden részletét előre látták és bejelentették. A győztes kereszténységnek nem kellett többé védekeznie; Cézár és Alexandriai Cirill, aki Gyula Apostol ellen írt könyvet, voltak az utolsó védekezők. Izraellel szemben a keresztények a mai napig ragaszkodtak ahhoz, hogy makacsságukat mutassák föl; ezt kevésbé ravasz és kevésbé meggyőző módon tették; mint tanítók beszéltek, és az ötödik század közepétől megszűnt a szó szoros értelmében vett védekezés, és csak sokkal később jött újra elő, lényegesen megváltoztatva és átalakítva.

Többé nem kísérelték meg, hogy a zsidókat kereszténnyé áttérítsék; valóban, néhány év elég volt ahhoz, hogy megmutassa a teológusoknak igyekvésük hiábavalóságát, és érvelésük hatása, amely leggyakrabban a Biblia alexandriai fordításának néhány furcsaságának magyarázatára alapult, semmis volt ezeknél a makacs embereknél, akik csak saját tanítóikra hallgattak és annál jobban ragaszkodtak vallásukhoz, minél jobban lenézték azt. Az érveléshez sértegetés is csatlakozott; a zsidót nem tekintették leendő kereszténynek, hanem bűneit meg nem bánó istenkáromlóknak. Följelentették azokat az embereket, akik ellenállása olyan döbbenetes volt, és akik pusztá jelenléte megrongálta az egyház teljes győzelmét. Erőfeszítések történtek arra, hogy Jézus és az apostolok zsidó eredetét elfelejtsék; hogy elfelejtsék, hogy a kereszténység a zsinagóga árnyékában fejlődött ki. Ez az elfelejtés állandósodott, és ma ki ismerné el az egész kereszténységben, hogy egy szegény zsidó és egy alacsony rangú galileai zsidónő előtt hajol meg?

Az atyák, a püspökök, a papok, akiknek a zsidók ellen kellett küzdeni, nagyon rosszul bántak azokkal. Spanyolországi Hosius, Szilveszter pápa, Konstantin püspök, Cézáriai Özséb [32] "perverz, veszélyes és bűnöző szektának" nevezi őket.

Néhányan, mint Nyssai Gergely [33] megmaradnak a dogmák alapján, és csak a zsidók szemére vetik, hogy hitetlenek, akik elutasítják Mózes tízparancsolatának elfogadását és a Szentháromság és a megtestesülés prófétáinak szavait. Szent Ágoston [34] erőteljesebb szavakat használ. Mivel a talmudisták ellenvéleménye zavarja, hamisítónak nevezi őket, és kinyilatkoztatja, hogy a zsidók vakságában nem kell vallást keresni, és hogy a júdaizmus csak mint összehasonlítási alap szolgálhat arra, hogy a kereszténység szépségeit kiemelje. Szent Ambrus [35] más oldalról támadja őket; ő főlelevenítette az ókori vádakát, melyekkel az első keresztényeket vádolták, és a zsidókat a római törvények be nem tartásával vádolta. Szent Jeromos [36] azt állította, hogy a zsidókat tisztátlan szellem tartja birtokában. Ő a rabbik iskolájában megtanult héberül, és kétségtelenül a Mineaniak elleni átkokat használva elferdítve azok jelentését: "A zsidókat gyűlölni kell, mert ezek minden nap támadják Jézus Krisztust zsinagógájukban." Jeruzsálemi Szent Ciril [37] azzal gyalázta a zsidó pátriárkákat, hogy ezek alacsonyabbrendű fajhoz tartoznak.

Mindezek a vallási és polémikus támadásokat megtaláljuk abban a hat szentbeszédben, melyeket Antókiában Szent János Krizosztóm mondott el a zsidók ellen; ezen szentbeszédnek vizsgálata képet ad a vita módszereiről, a zsidók és keresztények egymással szembeni viselkedéséről és egymáshoz való viszonyukról.

A zsidók, mondja Krizosztóm egyik első szentbeszédében, tudatlan emberek, akik nem ismerik saját törvényeiket, és emiatt istentelenek. Rossz emberek, kutya, bikafejűek; népük brutálisok hordája, mint a vadállatok. Krisztust elűzték, ezért csak rosszra képesek. Zsinagógaik színházakhoz hasonlíthatók, rablótanyákhoz, az ördög lakhelye. Kényszerűségből beismeri, hogy a zsidók elismerik

Istent, de hozzáteszi, hogy ez nem elég, mert keresztre feszítették fiát és a szentlelket is, és lelkük az ördög lakhelye. Ezért nem szabad bízni bennük; óvakodni kell a zsidó ragálytól.

A második szentbeszédben összefoglalja ezeket a támadásokat; Krizosztóm, úgy tűnik, nagyon aggódik a zsidó befolyás miatt. "Juhainkat" magyarázza "zsidó farkasok veszik körül" és elismétli óvását: Kerüljük el őket; kerüljük istentelenségüket; Nem jelentős ellentétek választanak el bennünket tőlük, hanem Krisztus halála. Ha azt hiszed, hogy a júdaizmusnak igaza van, lépj ki az egyházból; ha nem, hagyd ott a júdaizmust.

A másik négy szentbeszéd elsősorban teológiai jellegű. Kihasnálva a próféták kirohanásait, Krizosztóm a zsidókat tolvajoknak, tisztátalanoknak, züllötteknek, kapzsinak, fősvénynek, a szegények ravasz elnyomóinak nevezi. Bűneiket betetőzték Krisztus feláldozásával. Mindez nem elég neki. Tovább érvel olyan ellentétekről szólva, amelyek nagyon élők voltak Antókiában. Megvédi az egyházat; megmutatja, hogy Izrael Krisztus halála miatt szóródott szét. A próféták és a Biblia történeteiből bebizonyítja, hogy Jézus isteni személy, és javasolja nyájának, hogy maradjon távol azoknak a zsidóknak a szentbeszédeitől, akik a keresztet förtelemnek nevezik és akik vallása nemlétező és haszontalan, és azokra hallgassanak, akik az igazság és becsület ismerői. Röviden, összefoglalójában azt mondja, hogy képtelenség olyan emberekkel egyetérteni, akik Istent ilyen megalázó módon kezelték és ezzel egyidőben imádni a keresztre feszítettet.

Krizosztóm szentbeszédei jellemzőek és értékesek. Ezekben megtalálható, hogy milyen módszereket használtak a keresztény papok az évszázadok során; az érvelés és megszólítás, a meggyőzés és szidás, amely jellemző a zsidóellenes szentbeszédekre. Különösen érdemes megjegyezni a keresztény papság szerepét az eredetileg vallásos zsidóellenesség kifejlődésében, a társadalmi zsidóellenesség sokkal később alakult ki a keresztény társadalomban. Ezek a szentbeszédek élőképfarmájában illusztrálják a zsidók és keresztények viszonyát a negyedik században. Ezek a viszonyok kb. a kilencedik századik ilyenek voltak. A zsidók akkor még nem érkeztek el egyéniségük és nemzetük kizárólagos alapelveire, amely a talmudisták munkájának eredményeként alakult ki. Térítő buzgalomuk még élt; nem voltak tudatában annak, hogy örökre elvesztették erkölcsi hatalmukat a világ fölött, és még harcoltak ezért. Pogányokat és keresztényeket győztek meg arról, hogy júdaizáljanak; követőket találtak; szükség esetén erőszakkal is térítették volna; nem voltak gátasai abban, hogy rabszolgáikat körülmetéljék. Az egyetlen ellenség voltak, akivel az egyháznak számolnia kellett, mert a pogányság lassan eltűnt, csak legendákat hagyva a lelkekben, melyek a mai napig élnek. Ha a pogányság utolsó filozófusai és költői útján még ellenkezett is a kereszténységbe olvadással, a negyedik század után már nem törekedett arra, hogy visszanyerje azokat, akiket Krisztus magához kötött. De a zsidók még nem adták föl; úgy vélték, hogy övék volt az igaz hit, melynek jogcíme egyenlő a keresztényekével, és az emberek szemében állításaiknak vonzóereje az volt, hogy ezek megingathatatlan meggyőződésből eredtek.

Diadalmának reggelén az egyháznak még nem volt meg az az általános fölénye, melyet később megszerzett; még gyenge volt, de hatalmas; de irányítói egyetemességre törekedtek, és a zsidókat legveszélyesebb ellenségeiknek tekintették; a végsőig megerőltették magukat, hogy gyengítsék a zsidó propagandát és térítést. Az Apák ebben a világi hagyományokat követték. ; ezen a harctéren egy véleményen voltak és teológusok, történészek és írók légioi ugyanúgy írtak a zsidókról, mint Krizosztóm: Epiphanius, Tarsusi Diodorus , Mopsuestiai Theodore ,Cyprusi Theodoret, Cosmas Indicopleustes, Sinai Athanasius, Synesius a görögök között; Poitiersi Hilarius, Prudentius, Paulus Orosius, Sulpicius Severus, Gennadius, Venantius Fortunatus, Sevillei Isidore a latinok között.

De a milánói rendelet után a zsidóellenesség nem korlátozódhatott szóbeli vagy írásos ellentétekre; ez már nem csak két egyaránt megvetett és lenézett szekta ellentéte volt. Áttérése előtt Konstantin, aki eredetileg elutasította azt, hogy a keresztényeknek előjogokat adjon, a tűzési rendelet értelmében mindenkinek megadta a jogot arra, hogy maga választhassa meg vallását. A zsidók így egyenrangúak voltak a keresztényekkel; a pogány főpapok, Jézus papjai, Izrael tanítói és patriarchái ugyanazokat a jogokat élvezték és nem voltak kötelesek városi adókat fizetni. De 323-ban, Licinius, a keleti uralkodó legyőzése és halála után a győztes Konstantin, a birodalom ura támogatta országa keresztényeit és előnyben részesítette őket. Nagy méltóságokat adott nekik, tanácsosai lettek, tábornokai, és így az egyházé lett a birodalom hatalma, hogy uralmát fölépítse. Ezt a tekintélyt először arra használta föl, hogy kivégezze azokat, akik ellenségesek voltak az egyházzal szemben; Konstantin engedelmesen teljesítette az egyház kéréseit. Másfelől az uralkodó megtiltotta a jóslást és az áldozat hozatalát, bezárta a templomokat, elrendelte, hogy az Istenek arany és ezüstszoobrai beolvasszák a

templomok díszítésére; másfelől beleegyezett abba, hogy megtiltsa a zsidó térítést és újraélesztette azt a római törvényt, amely megtiltotta, hogy a zsidók körülmetéljék rabszolgáikat; ugyanakkor megfosztotta őket sok korábbi kiváltságuktól is és kiutasította őket Jeruzsálemből, kivéve a Templom lerombolásának évfordulóján, és azt is csak egy ezüstben fizetendő különleges adó ellenében. Így megnövelve a zsidókat elnyomó terheket és elnyomva a zsidókat, Konstantin előnyben részesítette a keresztény térítést, és a papok gyorsan a zsidók értésére adták, hogy keresztelésük milyen előnyökkel járna.

Mégis, a zsidók elleni ellenségessége ellenére, talán széthúzás az oka, mert az erőteljes hangú Özsébnek tulajdonított [39] levél eredetiségét nem tanúsíthatjuk, mert abban megvédi őket saját elhajlók támadásai ellen. Követői nem tanúsítottak ilyen önmérsékletet. Az egyház most a császárok támogatásával mindenható volt. Katolicizmus lett az elismert vallás, a kereszténység volt az elfogadott hit, a püspökök jelentősége és befolyása napról napra nőtt. Az uralkodó eszébe vették azokat az eszméket, amelyek őket mozgatták, és zsidóellenességüket írásokban fektették le, a császár zsidóellenessége szabályzatokban nyilvánkozott meg. Ezek a törvények, melyeket a papság sugallt, nemcsak a zsidók ellen irányultak, hanem a keresztény eretnekek ellen is. Valóban, a negyedik században, melyben az eretnekek olyan termékenyek voltak, az ortodoxokat néha zavarta, amikor eretnek teológusok vezették az uralkodót.

Ezek a törvények, melyeket a negyedik és hetedik század között hoztak, a többsége a zsidó térítés ellen irányult. A büntetések azokat fenyegették, akik ismételten keresztényeket metéltek körül [40]; ezt a vétet életfogytiglani száműzéssel és vagyonelkobzással büntették. Zsidóknak tilos volt keresztény rabszolgákat tartani [41]; nem házasodhattak keresztényekkel; az ilyen kapcsolatok paráználkodásnak minősültek [42]. Más törvények fölbátorították a keresztény propagandát és a zsidók térítését; vagy közvetlenül a hitehagyók támogatásával [43] és megtiltva, hogy a zsidók kizárják áttért fiaikat és unokáikat az örökségből vagy közvetetten, zsidókat sújtó törvényekkel. Kiváltságait megnyirbálták. Egy határozatot hoztak, hogy a azt a pénzt, amit az izraeliták Palesztinába küldtek, a birodalmi pénztárba kell befizetni [45]; Nem viselhettek közhivatalt [46]; súlyos helyi adókat vetettek ki rájuk [47]; Gyakorlatilag megtiltották nekik saját törvényszékeik fenntartását [48]. A zaklatások nem korlátozódtak ennyire; a zsidóknak még saját vallásuk gyakorlása is meg volt tiltva; a törvény megkísérelte a szombat betartásának szabályozását is [49]; megparancsolták nekik, hogy pesszahot ne ünnepeljék húsvét előtt; Jusztniánus annyira ment, hogy megtiltotta nekik a napi ima, a Schema ismétlését, amely kinyilatkoztatta, hogy egy Isten van, és Szentháromság nem létezik.

Mégis, Konstantin császár előnyös rendelkezése ellenére az egyháznak nem volt mindenben szabad keze. Óvatosnak kellett lennie a pogányok és a zsidók vallási szabadságjogainak megnyirbálásakor; még számos más istenek imádója volt birodalmában, és nem mert veszélyes zavargásokat kiprovokálni. A zsidóknak bizonyos fokig előnyös volt tétovázása. Konstantinnal minden megváltozott. Konstantint, akit csak halálos ágyán keresztelt meg Nikomédiai Özséb, kétségekkel teli politikus volt, aki a kereszténységet eszközként használta. Konstantin olyan ortodox, fanatikus és intoleráns volt, mint napjainak papsága és szerzetesei. Vele együtt az egyház uralkodó lett, és hatalmát bosszúállásra használta; úgy tűnik, hogy az egyház vissza akarta fizetni valahavolt üldözőinek múltbeli szenvedéseit. Alighogy fölfegyverezte magát, elfelejtette legegyszerűbb alapelveit és az államhatalmat irányította ellenségei ellen. A pogányokat és zsidókat rendkívüli eréllyel üldözték; azokat, akik Zeusznak vagy Jehovának ajánlottak föl áldozatot, keményen megbüntették; a zsidóellenesség kéz a kézben ment a pogányellenességgel.

Júdeában zsidó tanítóit kiutasították, halállal fenyegették őket, ha továbbra is tanítanak, arra kényszerítették őket, hogy elmeneküljenek Palesztinából, míg a birodalom más területein nem kapták meg a római polgárjogot. Amikor a római légiónak a perzsiak II. Shapur király ellen vonultak hadba, és Júdeában táboroztak, a zsidókat úgy tekintették, mint egy meghódított ország lakóit. Keményen megadóztatták őket; arra kényszerítették őket, hogy szombaton és más ünnepeken is kenyeret süssenek a katonáknak.

A városokban szerzetesek és püspökök följelentették a zsidókat, ellenük izgatták a keresztény lakosokat és vezették a fanatikus tömeget, mikor templomaikat és zsinagógáikat megtámadták. I. Theodosius idejében felgyújtották a római, callinici és mezopotámiai zsinagógákat. II. Theodosius idejében Alexandriában Szent Cirill föllázította a tömeget, remetek támadták meg a várost, lemészároltak minden zsidót és pogányt, akivel csak találkoztak, kivégezték Hypathiát, kirabolták a zsinagógákat, fölgyújtották a könyvtárakat, ellenszegültek az előljáró, Orestes utasításainak, akit a

császár később visszahívott. Imnestarban, Antiókia mellett Simon, az aszkéta hasonlóképpen cselekedett, és Zénó alatt hasonló jelenetek játszódtak le Antiókiában. A keresztényeket a dúlás dühe fogta el; azt lehet mondani, hogy a régi világ minden nyomát el akarták törölni, hogy Krisztus édes uralmát előkészítsék.

A zsidók nem voltak passzívak ellenségeik cselekvése alatt, akkor még nem volt az a makacs beletörődés jellemző rájuk, ami később jellemzőjük lett.

A papok erőteljes vitáira vitákkal feleltek, tettekre pedig tettekkel. A keresztény térítéssel saját térítésüket állították szembe és utálattal fogadták hitehagyottaikat. Erőszakos szentbeszéd hangzottak el a zsinagógákban. A zsidó prédikátorok Edom ellen mennydörögtek, azaz Róma ellen, a császárok Rómája ellen, amely Jézus Rómája lett, és amely most elrabolta a zsidók vallását, miután elrabolta nemzetiségüket. Nem elégedtek meg a szavakkal, hanem forradalomra izgatták hittársaikat. Amikor Gallus, Konstantin unokaöccse volt a keleti tartományok helytartója, Szefforiszi Izsák vezetésével fölkeltek a zsidók, vállalkozásukban egy félelmet nem ismerő ember, Natrona segítette őket, akit a rómaiak Patrícusnak neveztek. A zsidók fegyverre keltek, de Gallus és tábornoka, Ursinius leverte őket. Asszonyokat, gyerekeket, öregeket mészároltak le, Tibériást és Lyddát félig lerombolták, Szefforist lekaszábolták és Tibériás katakombáit száműzötték töltötték meg, akik hónapokig rejtőzködtek ott az elfogás és halál elől.

Phocas uralma alatt az antiókiái zsidók, akik fáradtak voltak az üldözésektől, gyalázástól és vérfürdőtől, egy nap megtámadták a keresztényeket, kivégezték a Színai Anasztáz püspököt és birtokukba vették a várost. Phocas hadsereget küldött ellenük, melynek parancsnoka Kotys volt; a zsidók először visszaverték a birodalmi hadsereget, de nem tudták azt az Antiókiába küldött erősítéssel szemben tartani, így legyőzték és lemészárolták őket, megcsönkítették vagy száműzték. Leverésük csak látszólagos volt, mert az alkalomra vártak, hogy újra csatába menjenek; az alkalom hamarosan eljött. Amikor II. Chosru, Perzsia királya a bizánci birodalom ellen vonult, hogy veje, Mauritius miatt bosszút álljon, akinek a trónját Phocas bitorolta, a zsidók a királyhoz csatlakoztak. Sharbarza meghódította Kisázsia, nem véve figyelembe Heraclius békejavaslatát, aki éppen megfosztotta trónjától Phocast, és látta, hogy a zsidó harcosok gyülekeznek zászlói alá. Tiberias Benjamin volt a forradalom lelke; ő fegyverezte föl és vezette a forradalmárokat. A zsidók vissza akarták foglalni Palesztinát és újra megtisztítani a keresztény vallás piszkától. Leégették a templomokat, fosztogatták Jeruzsálemet, elpusztították a kolostorokat, útjukban hozzájuk csatlakoztak vallási társaik, mint a damaszkusziak, a délpalesztinok, a ciprus szigetiek, megostromolták Tyrét, de kénytelenek voltak megszüntetni az ostromot. 14 napig uralták Palesztinát, és a palesztinai keresztények nagy számban álltak át a júdaizmus követői közé. Heraclius elválasztotta őket a perzsáktól, akik nem tartották be ígéretüket, hogy átadják szövetségesüknek Jeruzsálem szent városát; megegyezett Tiberias Benjammal, büntetésmentességet és más előnyöket ígért a zsidóknak; de amikor a császár visszaszerezte területeit Chosrutól, elrendelte a szerzetesek és Modestur pátriárka kérésére, hogy lemészárolják azokat, akik ezeket bántották. Amikor Julián, a hitehagyott, miután eltörölte Konstantin és Konstantinusz zsidók elleni korlátozó törvényeit, újjá akarta a Jeruzsálemi templomot építeni, az idegen zsidó közösségek nem hallgattak a birodalmi felhívásra; elidegenedtek közvetlen nemzeti törekvéseiktől. Annak az időnek a zsidói szerint a Júda birodalmának újraépítése közvetlenül kötődött a Messiás eljöveteléhez, és nem várták azt egy koronás filozófustól; a mennyei királyra vártak, akit megígértek nekik; ez az érzés fennmaradt a századokon át. Az utolsó pátriárka, VI. Gamliel halála után a királyság és a zsidó nemzet fantomja eltűnt és Izraelnek csak a száműzés főnöke, a babilóniai főpap maradt, aki a tizenegyedik században tűnt el.

Perzsiában és Babilonban a zsidók fogságuk óta éltek, Jeruzsálem lerombolása után sokkal többen kerestek menedéket ebben a csodálatra méltó és termékeny országban, ahol földet kaptak művelésre és boldogan éltek az Arsaciádok jóindulatú uralma alatt. Iskolákat alapítottak Sorában, Nachardeában és Pumbadithában, számos embert áttérítettek. de a harmadik század közepén az Arsaciádok nagyon népszerűtlen dinasztiaja elesett Artabannal és Ardashir alapította meg a Szasszanidák dinasztiáját. Ez nemzeti és vallásos mozgalom volt. Az új-perzsák és guebresek kiátkozták a hellenizáló Arsaciádokat akik megtiltották a tűzimádást. Ardashir diadala a Magi diadala volt, aki ellenezte a hellenizálást, így az ellenséges fivérek egymás után kivégezték, de a zsidók, akitől számuk és erősségük miatt félték, sokat szenvedtek a következményektől azokban a nehéz napokban. De ezek a kivégzések soha nem tartottak sokáig. Miután a harmadik század végén II. Shaburtól szenvedtek, aki 70 ezer zsidó foglyot vezetett el Örményországból Ispahanba, az izraeliták sok évig zavartalanul éltek; de a hatodik és hetedik században II. Yeždigerd, Pheroces és Kobad uralma alatt

megszorító intézkedéseket alkalmaztak Magi javaslatára ellenük. Megtiltották a zsidóknak szombat megünneplését; iskoláikat bezárták, a zsidó törvényszékeket megszüntették. Kobad uralkodása alatt Mazdak, a varázsló indította el ezeket az üldözéseket. Mazdak, a zedik szekta alapítója kommunizmusról prédikált és megfosztotta a zsidókat és keresztényeket feleségüktől és tulajdonuktól. II. Mar Zutra uralma alatt a zsidók föllázadtak és perzsa krónikák szerint legyőzték Magus partizánjait és egy államot alapítottak, melynek fővárosa Mahuza volt, melyet a zsidó valláshoz átalált perzsák laktak. Ez az állapot hét évig tartott, amíg Mar Zutrát le nem győzték és meg nem ölték.

Azóta a zsidók Perzsiában váltakozva voltak békének vagy gondoknak a tanúi; boldogok voltak Chosroes Nushirvan és II Chosru alatt, elnyomva IV. Hormisdas alatt, végül megelégtelve bizonytalan helyzetüket és együtt a sassanida birodalom keresztényeivel segítettek Omárnak abban, hogy elfoglalja Perzsia trónját, így hozzájárulva Mohamed és az arabok diadalához.

De a zsidóknak kevés öröme volt a muzulmán iga alatt. Első arábiai településük, nem véve figyelembe a legendákat, melyek azt Józsuá és Saul idejére vezetik vissza, a fogság idejéből származik, vagy az első templom lerombolásának idejéből. Az eredeti magot júdeai száműzöttek növesztették, akik Arábiát akkor érték el, amikor a rómaiak meghódították Palesztinát. A keresztény idő kezdetén Arábiában négy zsidó törzs élt, központjuk Medina volt.

A zsidók erkölcsileg és kulturálisan meghódították azokat az arabokat, akiket júdaizmusra térítettek át. Legalábbis elérték, hogy azok átvették szertartásaikat. A két nép közötti rokonság megkönnyítette ezt, annál inkább, mert Jemenben a zsidók átvették az arábiai szokásokat, amelyek csak kevésbé különböztek a régi zsidó szokásoktól. Földművesek, pásztorok és harcosok voltak, időnként kalózkodók és költők. Kis csoportokra oszolva, egymás ellen harcoltak és résztvettek azokban a csatározásokban, amelyek az arab törzseket osztották föl, ezzel egy időben iskolákat alapítottak Jatribban, templomokat építettek, és terjesztették vallásukat még a himaríták között is, akikkel kereskedőik álltak kapcsolatban. A hatodik században, Zorah-Dhu-Nowas uralkodása alatt egész Jemen zsidó volt. A Nedrjáni arab törzs kereszténységhez való átállása után kezdődtek meg a nehézségek; de ezek rövid ideig tartottak, mert a keresztény térítést Mohamed megtiltotta Arábiában. Mohamed zsidó szellemben nevelkedett; Mekkából menekülve, ahol prédikációi fellázították ellene az arabokat, akik hűek voltak régi hagyományaikhoz, Medinában keresett menedéket, a zsidó városban, és ahogy az apostolok első híveiket a hellén áttértek között találták, úgy az ő első tanítványai a júdaizáló arabok közül kerültek ki. Hasonlóképpen, ugyanazok a vallási okok keltettek Mohamedben és Pálban gyűlöletet. A zsidók lázadtak a próféta tanítása ellen, elhalmozták gúnnyal, és Mohamed, aki addig megpróbált kiegyezni velük, erőszakosan eltaszította őket magától és megírta az ünnepektől szuráját, amelyben kegyetlenül gyalázta őket. Amikor a prófétát követők serege vette körül, nem korlátozta magát többet csak a gyalázkodásra, hanem a zsidó törzsek ellen vonult, legyőzte őket és kinyilatkoztatta, hogy "sem zsidók, sem keresztények" nem fogadhatók el barátként. A zsidók fellázadtak és azokkal az arabokkal szövetségre léptek, akik elutasították az új elveket, de a mohamedanizmus győzelme legyőzte őket. Mohamed halálának idején már rendkívül gyöngék voltak; Omar fejezte be a munkát. Chaibarból és Wadil Korából kiűzte az utolsó zsidó törzseket, valamint Dedjranból a keresztényeket, mert a keresztények és zsidók egyaránt bemocskolták az Iszlám szent földjét.

Ahol Omar hadai vonultak, a zsidók akiket lehangolt az arabokkal való rokonságuk tudata, a második kalifát részesítették előnyben, aki Perzsia és Palesztina ura lett. Omar néhány törvényt hozott a zsidók ellen, akik ellenfelét segítették; törvényhozásukat korlátozta, megtiltotta új zsinagógák építését, arra kényszerítette őket, hogy bizonyos színű ruhát viseljenek, megtiltotta nekik a lovaglást, és személyi és telekadó fizetésére kötelezte őket. A keresztényekre hasonló törvények vonatkoztak. Ennek ellenére a zsidóknak nagyobb szabadságuk volt az arab uralom alatt, mint a keresztények uralma alatt. Egyfelől, Omar törvényeinek végrehajtását nem ellenőrizték szigorúan; másfelől a fanatizmus néhány kinyilatkoztatásától eltekintve a muzulmán tömegek a vallási különbségek ellenére barátságosan viselkedtek velük és később, az Iszlám hódításai idején a nyugati zsidók az arabokat felszabadítókként éltették.

A nyugati zsidók helyzete a törékeny római birodalom összeomlása után, és miután a barbárok szállták meg a régi világot, viszontagságos volt. A császárok, a szegény császárok, akiknek a neve ismert, mint Olybrius, Glycerius, Julius Nepos, és Romulus Augustulus, elesetek ugyan, de a római törvény megmaradt; és ha rövid ideig nem is juttatták azt érvényre a zsidókkal szemben, mégis érvényesek voltak, és a német uralkodók tetszőlegesen használhatták azokat.

Az ötödiktől a nyolcadik századik a zsidók szerencséje teljesen vallásos okoktól függött, melyek külső okok voltak, és azoknak a története, akiket barbároknak neveztek össze van kötve az ariánusok történelmével, annak győzelmeivel és vereségeivel. Ameddig az ariánus elv uralkodó volt, a zsidók viszonylagos jólétben éltek, mert a papság és még az eretnek kormány is azzal volt elfoglalva, hogy leküzdje az ortodoxiát és keveset törődött az izraelitákkal, akik nekik nem voltak összemorzsolandó ellenség. Teodorik ez alól kivétel volt. Alig alapították meg a keleti gót birodalmat, a király megtiltotta zsinagógák építését és megkísérelte a zsidók áttérését szorgalmazni. [50]. De védte őket a nép haragja ellen, és megbízta a római szenátust zsinagógájuk újraépítésével, amikor a katolikus csöcselék felgyújtotta azt, amikor föllázadt az ariánus Teodorik ellen.

Olaszországban, a bizánci uralom zaklatta őket, a lombard uralom közömbösebb volt velük szemben, mert az ariánus és pogány lombardok ritkán foglalkoztak az izraelita zsidók jelenlétével. A zsidókat védtek az alsóbb rangú papság buzgalma ellen és csapatuk a politikai hatalom jóindulatát élvezte, amely, kevés számú kivételtől eltekintve úgy tűnt, hogy meg akarja tartani a zsinagógát, mint győzelmének élő bizonyítékát.

Spanyolországban más volt a zsidók helyzete. Örök idők óta szabadon települhettek le a félszigeten; számuk megnőtt Vespasiánus, Titus és Hadrian alatt, a zsidó háborúk idején és a szétszórás után; nagy vagyonuk volt, gazdagok voltak, erősek és tisztelték őket, nagy befolyásuk volt a lakosságra, akik között éltek. Az a bélyeg, amelyet Spanyolország népei a zsidóktól kaptak, évszázadokig látható volt, és az az ország volt az utolsó, amely szintén tanúja volt a zsidó és keresztény szellem harcának, amely majdnem egyenlő fegyverekkel folyt. Többször volt Spanyolország közel ahhoz, hogy zsidóvá váljon, és annak az országnak a történetét írni a 15. századig azt jelenti, hogy a zsidók történetét írni, mert a legfigyelemreméltóbb módon voltak összekötve, irodalmával és szellemével, nemzeti, erkölcsi és gazdasági fejlődésével. Az egyház megalapítása óta küzdött Spanyolországban a zsidó irányzatok és térítés ellen, és csak 12 évszázad harca után volt képes gyökerestől kiirtani őket.

A hatodik századig a spanyol zsidók tökéletes boldogságban éltek. Olyan boldogok voltak, mint Babilonban, és új hazát találtak Spanyolországban. Itt nem vonatkoztak rájuk a római birodalom törvényei és az elvirai tanács előírásai, amelyek megtiltották, hogy keresztények érintkezzenek velük, csupán írott malaszt voltak.

A vizigót hódítás nem változtatott körülményeiken és az ariánus vizigótok csak a katolikusokat üldözték. A zsidóknak ugyanolyan polgári és politikai jogai voltak, mint a hódítóknak; továbbá a zsidók a hadsereg tagjai voltak és a pirenneusi határt zsidó csapatok védték. Reccared király megtérülése után minden megváltozott; a győztes papság egyik zsidóüldözést és zaklatást a másikra halmozta és attól az órától (Kr. u. 589) létezésük veszélyessé lett. Fokozatosan kemény és megszorító törvényeket alkalmaztak rájuk, melyeket amelyeket a vizigót királyok különféle tanácsulésein hoztak abban az időszakban Spanyolországban. Ezeket a törvényeket a 652-es Receswinthben életbe léptetett rendeletben foglalták össze; Erwig újraélesztette és súlyosbította őket a 12. tanácsulésen Toledóban (680-ban) [51]. A zsidóknak megtiltották a körülmetélést és az élelmezési szabályok ellenőrzését, rokonokkal való házasságot a hatodik generációig, az olyan könyvek olvasását, melyek olvasását a keresztény vallás megtiltotta. Nem szabadott keresztények ellen vallaniuk, vagy pert indítaniuk ellenük, közhivatalt sem vállalhattak. Ezeket a törvényeket egymás után hozták, a független vizigót urak nem mindig ellenőrizték követésüket, de az egyház tisztviselői súlyt helyeztek ezeknek a törvényeknek a szigorú végrehajtására. A püspökök és az egyház nagyméltóságú urainak célja az volt, hogy megtérítsék a zsidókat és megöljék a júdaizmus szellemét Spanyolországban és a világi hatóság támogatta ezt a célt. Időszakonként a zsidóknak választaniuk kellett az elűzés vagy megkeresztelkedés között; erre az időre vezethető vissza a maranók eredete, azoké a júdaizáló keresztényeké, akiket később az inkvizíció szórt szét. A nyolcadik századig a spanyolországi zsidók bizonytalanságban és aggodalomban éltek, bízva a királyok jóindulatában, mint pl. a swintilai és wambai királyében. Csak Tariq szabadította föl őket, a mohamedán hódító, aki megsemmisítette a vizigót birodalmat az elmenekült zsidók segítségével, akik hadseregéhez csatlakoztak és a Spanyolországban maradt zsidók segítségével. A xeresi csata és Roderick veresége után (711-ben) a zsidók újra föllélegeztek.

Körülbelül ugyanebben az időben jobb korszakot értek meg Franciaországban. Galliában kolóniákat alapítottak a római köztársaság idején, vagy cézáriában is, és jól ment soruk, mivel kihasználták a római birodalom állampolgári jogait. A burgundok és frankok megérkezése nem változtatott viszonyaikon, és a hódítók ugyanúgy kezelték őket, mint a gallokat. Történetük ugyanolyan

változásokat élt meg és ugyanolyan ritmusban folyt mint Olaszországban és Spanyolországban. Pogány vagy ariánus uralom alatt szabadok voltak, üldözni akkor kezdték őket, amikor az ortodoxia lett uralkodó. Zsigmond burgundi király, miután megkeresztelkedett, törvényeket hozott ellenük, melyet követői megerősítettek. [52]. A frankokat, akik nem törődtek a zsidók jelenlétével, püspökeik vezették, és Clovis után természetesen alkalmazták a teodóziai törvények megfelelő részeit a zsidókra. Ezek a részeket az egyházi hatóság bosszantóbbá tette és súlyosbította, végrehajtásuk és kikényszerítésük az világi hatalom feladata volt. Az ötödiktől a nyolcadik századig a kanonikus jog zsidókra vonatkozó részét Galliában dolgozták ki. A törvényeket a tanácsok írták le és a Meroving királyok rendeletei léptették őket életbe.

Az egyház fő gondja ebben a háromszáz évben úgy tűnik az volt, hogy elválassza a zsidókat a keresztényektől, hogy megakadályozza az igazak júdaizálását és hogy ellenőrizze az izraelita térítést. Ez a törvényhozás, mely a nyolcadik század táján nagyon komoly lett a zsidók és a júdaizálás kezelésében, és nem tudták egy tollvonással megvalósítani; a vannesi tanácsülésen 465-ben a szinódus először plátói parancsokra szorítkozott. Az egyház hatalma akkor nagyon csekély volt és nem tudott büntetéseket kiróni; csak a hatodik században tette lehetővé a frank királyok támogatása a büntetőtörvényszékek létrehozását, melyek eleinte csak az egyházon belüli törvénysértőkkel foglalkoztak, akik a tanács határozatai ellen vétettek, de hatásköre később nem egyházi személyekre is kiterjedt.

Ennek ellenére nem kell azt képzelni, hogy a zsidók helyzete ebben a korszakban nyomorúságos lett volna. Mind a zsidó, mind a keresztény oldalon észre lehet venni a tolerancia és intolerancia keverékét, melyet mindkét oldalon az magyarázza, hogy téríteni akarnak, vagy bizonyos fokig a kölcsönös vallási jószándék. A zsidók érdeklődtek a közélet iránt, a keresztények asztaluknál ettek; osztoztak bánatukban és örömükben, és az egységért vívott harcaikban is résztvettek. Így Arlesnél egyesültek a vizigót párttal Caesarius püspök ellen [53], és később a püspök temetésén a koporsót a vae! vae! kiáltásokkal követték. A nagyurak szolgálói voltak (mint ezt Sidonius Apollinaris két levele bizonyítja [54]), és ez utóbbi segített nekik abban, hogy kihúzzák magukat a kellemetlen előírások alól. Sok helyen az egyház meglátogatta őket, sok keresztény járt a zsinagógába és hasonlóképpen a zsidók látogatták a katolikus szertartást hitoktatás idején. Amennyire lehetett ellenálltak azoknak a törekvéseknek, hogy megkereszteljék őket, amely időnként erőszakkal járt együtt, bizonyos pápák tanácsai ellenére [55], és merészen résztvettek a teológusokkal való vitákban, akik ugyanolyan eszközökkel akarták meggyőzni őket, mint az előző korok atyái. Visszatérünk ezekre az ellentétekre és írásokra, amikor a zsidóellenes irodalommal foglalkozunk.

Így, mint fentebb bemutattuk, a keresztény korszak első hét évszázadának során a zsidóellenesség kizárólag vallási okokból táplálkozott és csak a papság vezette azt. Nem szabad hagyni, hogy a nép kihágásai és a törvény általi elnyomás félrevezessen bennünket, mert ezek sohasem voltak spontánok, hanem mindig püspökökből vagy szerzetesekből indultak ki. Csak a nyolcadik század után fordult elő, hogy társadalmi okok erősebbek voltak a vallási okoknál, és csak a nyolcadik század után fordult elő tényleges üldözés. Ez egybevágott a katolicizmus általános terjedésével, a feudalizmus kifejlődésével és a zsidók szellemi és erkölcsi változásával, mely a talmudisták befolyására vezethető vissza, és a magasabbrendűségi tudat elhatalmasodásával a zsidók között. A következőkben a zsidóellenesség új irányait vizsgáljuk meg.

Lábjegyzetek

32 Demonstratio Evangelica.

33 Testimonium adversus Judaeos ex Tetero Testamento, Migne, P. G. , XLVI.

34 Oratio adversus Judaeos, Migne, P. L. XLII.

35 De Tobia, Migne, P. L. XIV.

36 Ep. CLI, Quaest. 10, Migne, P. L. XXII.

37 Ep. CLI, Quaest. 10, Migne, P. G. , XXXIII.

38 Adversus Judaeos, 10, Migne, P. C. , XLVIII.

39 Eusebius, Vita Constantini, III, 18, 20.

40 Codex Justinianus, 1. I, tit. IX, 16.

41 Codex Theodosianus, 1. XVI, tit. IX, 3, 4, 5.

42 Codex Justinianus 1. I, tit. IX, 6.

43 Cod. Theod. , b. XVI, tit. viii, 5.

44 Code Theodosien, 1. XVI, tit. VIII, 28.

- 45 Codex Justinianeus, 1. I, tit. IX, 17 és Cod. Theodos. , 1. XVI, tit. VIII, . 14.
46 Codex Justinianeus, 1. I, tit. IX, 18.
47 Justinianus, Novellae, 45.
48 Codex Justinianeus, 1. I, tit. IX, 15.
49 Codex Justinianeus 1. I, tit. IX, 13, és Cod. Theod. , 1. VIII, tit. IX, 8.
50 Irányvonalát valószínűleg minisztere Cassiodorus befolyásolta, akinek valószínűleg csekély volt a zsidók iránti szimpátiája- skorpióknak, vadszamaraknak, kutyáknak és egyszarvúaknak nevezte őket.
51 Leges Visigoth, 1. XII, tit. II, 5.
52 Lex Burgundionum, tit. XV, 1, 2, 3.
53 Vie de Szent Cesaire, Migne. Patrologie latine, t. LXVII.
54 Sidonius Apollinaris, 1. III, ep. IV, és 1. IV, ep. V.
55 Frédégaire (Chronique, XV), és Aumoin (Chroniqua Moissiacensis, XLV) elmondják, hogy Herakliusz császár kezdeményezésére Dagobert a zsidóknak a halál, a kivándorás vagy a keresztelkedés közti választást adta. (Gesta Dagoberti, XXIV). Ugyanezt mondják Sisebut vizigót királyról. (Lásd a Chronicle of Bishop Marius függelékét, A. D. 588; Dom Bouquet, t. II, p. 19). Chilperich sok zsidót keresztelkedésre kényszerített. (Gregoire de Tours, H. F. , 1. VI, ch. XVII). Avitus püspök arra kényszerítette a zsidókat, hogy mondjanak le vallásukról, vagy hagyják el a várost. Gregoire de Tours, H. F. , 1. V, ch. XI). Más püspökök erőszakhoz folyamodtak, és Szent Gregor pápa közbenjárására volt szükség, hogy megállítsák vagy fékezzék buzgóságukat. "A zsidókat nem szabad erőszakkal megkeresztelni, de szívéllyességgel kell őket átcsábítani. " mondja az arlesi Virgil püspökhöz írt levelében, Tódor marseillesi püspöknek, és a nápolyi Paschasius püspöknek. (Regesta Pontificum Romanorum, ed. Jafle, nos. 1115 és 1879.) De a pápa tekintélye nem mindig volt ilyen hatásos.

5. Fejezet

Zsidóellenesség a nyolcadik századtól a reformációig.

Az egyház a nyolcadik században érte el végső szerkezetét. A nagy alapvető krízisek kora végetért, a dogma megszilárdult és az eretnokségek nem okoznak gondot a reformációig. A főpapság tekintélye mélyen megalapozott, a papság szervezete ennél fogva szilárd, a vallás és a szertartások egységesek, a fegyelem és a kanonikus törvényhozás megszilárdult, az egyház tulajdonai megszorodtak, a tized elterjedt, az egyház szövetségi alkotmánya a kellően önálló körökkel együtt eltűnően van, a hatalom központosítása Rómában elindul. Ez a mozgalom akkor ért véget, amikor a karolingiaiak megalapították a pápák ideiglenes hatalmát, és a latin egyház, amely azelőtt szigorúan hierarchikus volt, olyan központosított lett, mint a hajdani római birodalom volt, amely így elkezdte az egyház általános tekintélyét. Hasonlóképpen a kereszténység tovább terjedt és meghódította a barbárokat. Az angolszász misszionáriusok példaképei Szent Bonifác és Szent Willibrod volt, követőik is voltak. Az evangéliumot prédikálták az alemánoknak, a frízeknek, a szászoknak, a skandinávoknak, a cseheknek, a magyaroknak, az oroszoknak és a vendeknek, a pomerániaiaknak és a poroszoknak, a litvánoknak és a finneknek. A munkát a tizenharmadik században fejezték be: Európa keresztény lett.

A zsidók fokozatosan települtek le a keresztény területeken, ahogy az fokozatosan ébredezett. A kilencedik században Franciaországból Németországba költöztek, onnan Csehországba, Magyarországra és Lengyelországba, ahol egy másik zsidóhullámra találtak, akik a Kaukázuson át jöttek és útjukban néhány tatár törzset áttérítettek. A tizenkettedik században Angliába és Belgiumba is betelepültek és mindenütt zsinagógákat építettek; közösségeiket abban a döntő órában szervezték meg, amikor a nemzetek a káoszba léptek, amikor államokat szerveztek és erősítettek meg. Kívül maradtak a nagy meggyőzéseknél, a hódító és meghódított népek között elvegyültek és egyesítették az egyiket a másikkal; ennek a viharos mozgásnak idején nézők, idegenek és ellenségesek maradtak az egyesüléseknél; örök nép, amely új nemzetek fölemelkedésének a tanúja. De szerepük biztosan észrevehető volt minden időben; a társadalmak aktív elemei, hajtóerejei voltak azok kialakulásának idején.

Néhány országban, mint pl. Spanyolországban történetük olyan fókig össze van kötve a félszigetével, hogy nélkülük lehetetlen a spanyol nép fejlődését nyomon követni és értékelni. De ha az alaptörvényt áttérteik számával befolyásolták abban az országban, azzal a támogatással, amelyet ennek következtében a különböző földbirtokosoknak adtak, ezt azért tették, hogy magukat észrevetessék azokkal, akik között éltek, nem pedig azért, hogy hagyják felszívni magukat. A spanyol maránók története mégis különleges. mindenfelé, mint látni fogjuk, a zsidók gazdasági megbízottak szerepét játszották. Nem alkottak államközösséget, de egy módon segítettek megalkotásában, és mégsem tekintettek rájuk szeretettel azokban a szervezetekben, melyek megalkotásához segítséget nyújtottak. Ennek komoly akadály volt. A középkor államai az egyházba voltak olvasztva; alapvetően, lényegüket tekintve áthatották őket a katolicizmus eszméi és szabályai; a keresztény vallás adta azt az egységet, mely a törzsi szervezettségből nemzetet formált. Az ellenkező elvek képviselőjeként a zsidók csak ellenezhették az általános mozgalmat, mind térítésükkel, mind jelenlétükkel. Mivel az egyház vezette ezt a mozgalmat, a zsidóellenességet is ők vezették elméletileg és törvények útján, és a zsidóellenesség, amelyet a kormányok és népek más okokból tápláltak, megnehezítette a zsidók helyzetét. A társadalmi és vallási ügyek, és maguk a zsidók voltak a gyűlölet okozói. De az okok örökre alárendeltjei maradtak azoknak az alapvető ellentmondásoknak, melyeket meg lehet figyelni a keresztény és zsidó szellem között, az általános és nemzetközi katolikus vallás és az elzárkózó zsidó hit között.

Csak a nyolcadik század vége felé fejlődött ki a nyugati zsidók aktivitása. Spanyolországban a kalifák védték őket, Nagy Károly támogatásával a merovingi törvényeket használaton kívül helyezték, megnövelték kereskedelmüket, amely addig főképp rabszolgakereskedelemből állt. Erre nézve különösen kedvezőek voltak a körülmények. Közösségeik állandó kapcsolatban álltak egymással, vallási közösségük összekötötte őket, vallási központjuk Babilon volt, amelytől függőnek tekintették magukat egészen az ottani központ fölbomlásáig. Így nagyon jó lehetőségeik voltak az exportkereskedelemre, ahol nagy vagyonokat halmoztak fel, ha hiszünk Dagobard vádbeszédének [56], és később Rigordénak, [57], amelyeket, annak ellenére, hogy túlozhatnak a zsidók vagyonát illetően, nem szabad nem hitelesként elvetnünk [58]. Valóban, a zsidók ilyen gazdagságát tekintve, különösen

Franciaországban és Spanyolországban, birtokunkban van zsidók krónikásainak és maguknak a zsidóknak tanúvallomása, akik szemére hányják vallási társaiknak, hogy többet törődnek a világi jólétükkel, mint Jehova imádásával. "Isten értékének számlálása helyett" mondja Abulafia, a kabbalista, "A zsidók inkább vagyonukat szeretik számolni. "

Az általános tanácsokkal párhuzamosan valóban látjuk, hogy a gazdagsággal való fő foglalkozás jelentős a zsidók között és gyakorlati aktivitásuk egy különleges üzletekre koncentrálódik: az arannyal való üzletre. Itt hangsúlyoznunk kell egy dolgot. Gyakran elmondták, és ma is ismétlik, hogy a keresztény társadalmak kényszerítették a zsidók a hitelező és uzsorás szerepébe, melyet hosszú ideig végeztek; ez a filozofizáció álláspontja. Másfelől az antiszemita azt mondják, hogy a zsidó mindig is természetétől fogva hajlamos volt kereskedelemre és gazdasági tevékenységre, és hogy normális ösztönüket követték, és soha semmi nem kényszerítette őket erre. Ebben a két állításban van egy adag igazság és egy adag tévedés, illetve nagy adag magyarázatra szorulnak, ha el akarjuk őket hinni.

Nemzetük jómódja idején a zsidóknak, mint más népeknek is, volt egy gazdagokból álló osztálya, amely nyereségre vágyott, és mint a kis kapitalista viselkedett minden időben és mint minden nép esetén. Az antiszemita éppen úgy, mint azok, akik Izsák és Jeremiás szövegeit használják arra, hogy a zsidók állandó és örök kapzsiságát bebizonyítsák, nagyon naívan cselekednek, és, hála a próféták szavának bizonyított, hogy Izraelben is voltak jómódúak és szegények. Ha pártatlanul vizsgálják meg csak a júdai kódot és elveket, akkor akkor elismernék, hogy a törvény és az erkölcs soha nem írta elő, hogy pénzért kamatot szedjenek [59]. Mindent figyelembe véve, Palesztinában a zsidók voltak a legkevésbé kereskedő szemiták, lényegesen alatta voltak a Föníciaiaknak és a Kartágóiaknak. Csak Salamon idején kezdtek el más népekkel érintkezni. Abban az időben is a föníciaiak erős szövetsége vitte a banküzleteket Jeruzsálemben. Palesztína lakóinak földrajzi helyzete nem engedte meg, hogy lakosai nagyon kiterjedt és jelentékeny forgalmat bonyolítsanak le. Mindezek ellenére az első babilóniai fogság alatt és a babilóniaiakkal való kapcsolat miatt egy kereskedőosztály alakult ki, és ebből jöttek az első zsidó emigránsok, akik Egyiptomban, Cyrenaikán és Kisázsiaiban kolóniákat alapítottak. Minden olyan városban, amely beengedte őket, aktív közösségeket alakítottak, erőseket és gazdagokat, és a végső szétszóródáskor fontos emigráns csoportok csatlakoztak az eredeti csoporthoz amelyek segítettek a további berendezkedést. Ahhoz, hogy a zsidók viselkedését elmagyarázzuk, tehát nem kell visszaesnünk az árja zseni és a szemita zseni elméletébe. valóban jól ismerjük a római kapzsiságot és a görög kereskedelmi ügyességét. A római fenerátorok uzsorája határtalan volt, és amellet becselének is voltak; a tartozóval szembeni kemény törvények fölbátorították őket és méltó lányai voltak a tizenkét tábla törvényeinek, amelyek megengedték, hogy a kölcsönadó húsdarabokat vágjon ki a fizetni nem tudó adós testéből. Rómában az arany volt az abszolút uralkodó, és Juvenália beszélhetett a "sanctissima divitiarum maiestas"-ról. [60] Mint a görögök, ők voltak a legügyesebb és legbátrabb nézők; a föníciaiak vetélytársai voltak rabszolgakereskedelemben, kalózkodásban, ismerték a váltó használatát, a tengeri biztosítását, és Szolón, aki megengedte az uzsorát, soha nem tiltotta azt meg.

Mint nemzet, a zsidók nem különböztek semmiben más népektől, és ha először juhászok és parasztok népe voltak, akkor náluk is később, a fejlődés során más osztályok is kialakultak, akik a kereskedelemre koncentráltak, szétszórásuk után pedig azt az általános szabályt követték, amely minden gyarmatosítóra igaz. Valójában azon esetek kivételével, amikor új földet akar megművelni, a bevándorló csak iparos vagy kereskedő lehet, mert semmi, csak a nyereség ígérete tudja őt elcsábítani szülőföldjéről. Ennélfogva azok a zsidók, akik nyugati városokba jöttek, nem viselkedtek semmi módon másképpen mint azok a hollandok vagy angolok, akik üzleti irodákat megalapítottak. Mindazonáltal eléggé hamar a pénzügyre koncentráltak, amit azóta is keserűen szemükre hánynak, és a tizennegyedik században ők alkották a pénzkölcsönzők és pénzváltók klikkjét: Ők lettek a világ bankárai.

A középkorban az aranyat és ezüstöt úgy tekintették, mint képzeletbeli érték megtestesítőjét, amely a király akarata szerint változtatja értékét, aki ennek értékét tetszése szerint rendelheti el. Ez az elképzelés a római jogból származott, amely a pénzt nem tekintette árunak. Az egyház örökölte ezeket a gazdasági dogmákat, összekötötte őket a bibliai előírásokkal, melyek megtiltották a kamat ellenében való pénzkölcsönzést, és kezdetétől fogva komolyan ellene volt azoknak a keresztényeknek és egyházi embereknek, akik azoknak a kölcsönzőknek a példáját követték, akik pénzüket 24, 48 vagy akár 60 százalék kamatra kölcsönözték ki, amikor a törvény 12% kamatot írt elő. A bizottságok határozatai meglehetősen egyhangúak ebben a tárgyban; az atyák, Szent Augustin, Szent Chrysostom, Szent Jeromos tanításait követik; megtiltják a pénzkölcsönzést és szigorúak azok ellen az egyházi és nem egyházi emberek ellen, akik uzsorával foglalkoznak.

Ugyanekkor a tizenkettedik és tizenharmadik században megalakult a bérrendszer, a polgárság fejlődött, gazdagodott és kiváltságokhoz és előjogokhoz jutott; megszületette a kapitalista hatalom. A kereskedelem új formát vett föl, az arany értéke nőtt és a pénz szeretette együtt nőtt azzal a fontossággal, amelyet ahhoz rendeltek.

Valóban, az egyik oldalon a gazdagok álltak, a másikon a parasztok, a földnélküliek, akik a tizedet és robotot adták; a dolgozók fölött a kapitalista törvény uralkodott. Ezek fölött állandó háborúk, forradalmak, járványok és éhínségek is léteztek. Ha rossz év volt, nem volt pénz, rossz volt a termés, járvány volt, a paraszt, a proletár, a kispolgár kénytelen volt kölcsönhöz folyamodni. Innen jött annak a szükségessége, hogy legyenek pénzkölcsönzők. De az egyház megtiltotta a pénzkölcsönzést kamatra, és a tőke nem marad nem termékeny, de a középkor folyamán a tőke csak a kereskedőnél vagy a pénzkölcsönzőnél lehetett termelékeny. Ameddig az egyház határozatainak befolyása volt, a keresztény kapitalisták nagy része nem akart nyíltan lázadni tekintélyük ellen; tehát megalakult a kárhozottak osztálya, akik a polgárság és a nemesség csendestársaiként működtek, a nyereség jelentős részét összegyűjtötték, mert a lombardok havi 10 % kamatra kölcsönöztek; vagy gátlástalan idegenek, mint az Isztriában letelepedett toszkánai emigránsok olyan messzire mentek az uzsorában, hogy a trieszti városi hatóságok 1350-ben fölfüggesztették három évre minden adósság fizetését. Ez nem húzta ki az uzsorások láb alól a talajt, de ahogy mondtam, megtalálták azokat az akadályokat, melyeket az egyház tett működésük útjába (A lyoni városi hatóság 1215-ben az uzsorások követeléseit érvénytelenné akarta nyilvánítani).

A zsidók számára ezek az akadályok nem léteztek. Az egyháznak nem volt fölöttük erkölcsi hatalma, nem tudta megtiltani nekik a tantétel és a dogma alapján, hogy pénzüket pénzváltásba és banküzletekbe fektessék. Így a tőkére és kamatra vonatkozó vallási elgondolás, és a társadalmi rendszer, mely ez ellen az elgondolás ellen működött, vezette a középkori zsidókat oda, hogy olyasmivel foglalkozzanak, ami lenézett volt ugyan, de szükséges; valóságban nem voltak az uzsorával való visszaélés okai, mert ennek oka maga a társadalmi rendszer volt. Ha nem művelték a földet, ha nem voltak mezőgazdászok, nem azért tették, mert nem volt földjük, ahogy gyakran állítják; a zsidók tulajdonjogát korlátozó törvényeket csak letelepedésük után hozták. Volt tulajdonuk, de földjüket rabszolgákkal műveltették, mert konok hazafiságuk megtiltotta nekik az idegen föld művelését. Ez a hazafiság, melyet a palesztinai haza szentségét emelte föl előttük, ez az utalás, melyet hazájuk újrafelépítéséhez rendeltek és tartottak ébren, és az a különleges hűség, amely miatt száműzöttek tekintették magukat, akik egy napon meg fogják látni a szent várost, mindez őket minden más idegeneknél és gyarmatosítóknál is jobban ösztönözte, hogy kereskedelmet üzenek.

Kereskedőként szinte automatikusan lettek uzsorások, tekintve azokat a föltételeket, melyek között dolgoztak és a sajátmaguk által állított föltételeket. Hogy az üldözéstől és a zaklatásoktól megszabaduljanak, hasznossá tették magukat uralkodóiknál, a nemeseknél, akiktől függtek, az egyháznál, melynek hűbéresei voltak. A nemesnek és az egyháznak, az egyházi átok ellenére is aranyra volt szüksége, és ezt az aranyat a zsidóktól szerezték meg. A középkor folyamán az arany volt a hajtóerő, a felső istenségek, az alkimisták életüket áldozták annak a kutatásnak, hogy aranyat állítsanak elő, ennek birtokolása felfűtötte a lelkeket, ennek nevében követtek el sok kegyetlenséget, a gazdagságra szomjúhozás rabságban tartotta a lelkeket; később Cortes és Pizarro, Kolumbusz követői Amerika fölfedezését az arany meghódításának tartották. A zsidókat ugyanolyan varázslónak tartották, mint a templomosokat és ez számukra különösen végzetes volt, mert ezek szellemi állapotát és polgári állapotát alkalmazták rájuk. Hogy létezhesse, aranykereskedőkké váltak, de erre a keresztények éppen annyira vágytak, mint ők. Továbbá, az elűldözés állandó veszélye miatt, mindig útrakészen, nomádságra kényszerítve, a zsidóknak vigyázni kellett arra, hogy felkészüljenek a kiűldözés szörnyű lehetőségére. Vagyonukat állandóan pénzre váltható formában kellett tartaniuk, azaz annak mozgathatónak kellett lenni, és ők voltak a legaktívabbak a pénz értékének kifejlesztésében, melyet kereskedelmi áruknak tekintettek, ezért adták azt ideiglenesen kölcsön kártérítés ellenében és szerezték vissza utána és ez vezetett elkerülhetetlenül az uzsorához és lefoglalásokhoz.

A kereskedők és pénzváltók céhének kialakulása és szervezetük a 13. században végül is abba a társadalmi környezetbe kényszerítette a zsidókat, amelybe az általános társadalmi viszonyok és saját életkörülményeik vitték őket. Mindezek a szervezetek úgy lehet mondani, vallásos szervezetek voltak, testvéri egyesületek, amelyekbe senki sem lépett be és amelyek a védőszent előtt borultak térdre. A testületek belépési szertartásai keresztény szertartások voltak, de nem lehetett a zsidókat kizárni belőlük, így tagjai lettek. Tilalmak sorozata apránként kizárta őket az ipar és kereskedelem nagy részéből, kivéve különleges üzletekből és a használsruhakereskedelemből. Akiket ez a tilalom nem

érintett, az vagy különleges előjogok folytán történt vagy drágán megfizették a kivételt.

De ez nem minden; más speciális esetek adódnak a felsoroltakhoz, és mindezek célja a zsidók társadalomból való kiszorítása volt, visszaszorítása a gettóba, mozgásképtelenné tévése és az aranymérő pult mögé való beszorítása.

Mint eleven, energikus nép, gyakran végtelenül büszke, magukat felsőbbrendűnek képzelő a többi népeknél, a zsidók hatalommá akartak válni. Ösztönös érzékük volt a hatalomhoz és eredetük miatt felsőbbrendűnek hitték magukat, vallásukat, címüket, mint a "kiválasztott nép", melynek mindig is tulajdonították magukat. Arra, hogy hatalomra jussanak, nem volt nagy választékuk az eszközökben. Az arany megadta nekik mindazt a hatalmat, melyet a politikai és vallási törvények elvettek tőlük, és csak ebben reménykedhettek. Mint az arany birtokosai, uraik uraivá lettek, uralkodtak fölöttük, és ez volt egyetlen lehetőségük, hogy energiájukat és aktivitásukat felvonultassák.

Nem tudták volna más módon megmutatni azt? De igen, és meg is próbálták, de akkor saját szellemük ellen kellett harcolniuk. sokáig dolgoztak szellemi vonalon, tudományokkal, levelekkel, filozófiával foglalkozva. Matematikusok és csillagászok voltak, orvosok, s ha nem is ők alapították a Montpellieri iskolát, biztosan segítették fejlődését; lefordították Averroes munkáit, és Arisztotelész arab magyarázóit; a görög filozófiát bemutatták a keresztény világnak; metafizikusaik, Ibn Gabirol és Maimonides a tanárok tanítói között voltak. [61]. Mi állította meg ezt a haladást? Ők maguk.

Doktorjaik arra törekedtek, hogy Izraelt a törvény kizárólagos tanulmányozására szorítsák és elszigeteljék Izraelt a külső befolyásoktól, a veszélyektől, ahogy mondták, a törvény sértetlenségére nézve. Ilyen törekvések már Makkabeus idejétől érezhetők voltak, amikor a hellenizálók nagy pártot formáltak Palesztinában. Először ütötték őket, vagy legalábbis alig figyeltek rájuk, akiket később a haladás ellenségeinek neveztek, folytatták tevékenységüket. Amikor a 12. században a zsidó intolerancia és bigottság megnőtt, a világi tudományok hívei és ellenzői közötti harcaik hevesebbek lettek, Maimonidész halála után újra föllángoltak és végül a haladás ellenségei győztek.

Munkáiban, különösen a Moreh Nebukhim-ban (A meglepett ember vezetője) [62], Moses Maimonides megpróbálta összeegyeztetni a hitet a tudással. Mint Arisztotelész meggyőződéses híve, megpróbálta a peripatetikus filozófiát a mózesi hitttel összeegyeztetni. , és elmékedése a lélek természetéről és annak halhatatlanságáról követőkre találtak és buzgó csodálókra, de heves becsmérőkre is. Valóban, különösen Franciaországban és Spanyolországban Maimonidész hívei elhanyagolták a a vallási gyakorlatokat és kicsinyes hitgyakorlatokat; feltűnő racionalistaként jelképes értelmezéseik voltak a bibliai csodákról, mint Philo tanítványainak előttük, és így megszabadultak a vallási szabályok zsarnokságától. Jogot formáltak koruk szellemi életében való részvételre anélkül, hogy földadják hitüket. Ellenségeik ragaszkodtak Izrael tisztaságához, vallásának teljes sértetlenségéhez, szertartásaihoz és hitéhez; a filozófiában és tudományban látták a júdaizmus leghalálosabb ellenségeit és ragaszkodtak ahhoz, hogy a zsidók sorsa a bűnhődés és a szétszórás lesz a nemzetek között, ha nem újítják meg szellemüket és nem utasítanak el mindent a szent törvény kivételével.

1232-ben montpellieri salamon rabbi kiadott egy hittételt azok ellen, akik elolvassák Moreh Nebukhimot vagy tudományos és filozófiai tanulmányokat folytatnak. Ez jeladás volt a harcra. Mindkét oldalon erőszakos volt, minden fegyvert használtak. a fanatikus rabbik a dominikánusok fanatizmusára hivatkoztak, feljelentették a "meglepett ember vezetőjét" és elégettették azt az inkvizícióval. Egy németországi doktor, Asher Ben Yechiel javaslatára, egy harminc rabbiból álló színódus ült össze Barcelónában Ben Adret vezetésével, és mindazokat kiközösítette, akik más könyveket is olvastak, mint a Biblia vagy a Talmud, ha huszonöt évesnél fiatalabbak voltak.

Egy ellen-kiközösítést jelentett be Jacob Tibbon, aki mint a provenszáli rabbik vezetője, határozottan védte a megbélyegzett tudományt. Mindez hiábavaló volt: azok a hitvány zsidók, akiket mindenki zaklatott vallásuk miatt, kegyetlenebbül és komolyabban üldözték vallási társaikat, mint ahogy őket valaha is üldözték. Azokat, akiket közömbösséggel vádoltak, a legszigorúbban megbüntették; az istenkáromlóknak kivágták a nyelvét; olyan zsidó nőket, akiknek keresztényekkel volt viszonyuk, elcsúfítottak; orrukat levágták. Ennek ellenére, Tibbon követői állhatatosan maradtak. Az ő tevékenységüknek köszönhető, hogy a zsidó gondolkodás nem halt ki teljesen Spanyolországban, Franciaországban és Olaszországban a 14. és 15. században. Az olyan emberek, mint Narbonnei Moses és Levy de Bagnols, valamint Krétei Elias és Alemani, Pico di Mirandola tanárja , valamint később

Spinoza, mind elszigetelt férfiak voltak. A zsidók tömegei a haladás ellenzőinek befolyása alá került. Ezek után elszigetelődtek a világtól, teljes látóhatáruk nagyon alacsonnyá vált. Hogy szellemét táplálja, semmi mást nem művelt, mint haszontalan talmudi kommentárokat, üres és középszerű vitákat a törvényről.

Ettől fogva a zsidó nem gondolkozott többé, és nem is volt gondolkodásra szüksége, mert egy aprólékos, pontos előírásgyűjteménye volt okfejtő jogászoktól, akik minden olyan kérdést megválasztak, amit egyáltalán szabad volt megkérdezni. A hívőknek tilos volt olyan kérdésekkel foglalkozni, melyeket a Talmud nem említett meg.

A zsidó mindent megtalált az előrelátó Talmudban. Az érzelmek, az érzések minden formája ki volt jelölve; az imádságok, a formulák mind készen áll arra, hogy kimondják őket. A könyv nem hagyott szabadságot okoskodásra vagy szabadságra, a legendákat elmondó és gnómkai részek majdnem tiltottak voltak, hogy a hangsúly a törvényeken és a szertartásokon legyen. Az igaz, hogy a zsarnokságon keresztül, melyet a nyájra alkalmaztak kifejlesztették a ravaszságot és leleményességet arra, hogy elszabaduljanak a zárt hálóból, amely könyörtelenül bezárult körülöttük; de a zsidók természetes pozitívizmusát is megerősítették azzal, hogy egyetlen célként az anyagi és személyes boldogságot állították eléjük, melyet a földön csak akkor érhetnek el, ha ezer vallási törvényhez kötődnek. Ennek az önző boldogságnak eléréséhez a zsidó, akit az előírt szertartások minden gondjától és bajától megszabadítottak, végzetesen az arany iránti törekvés felé tolódott, mert korának meglévő és uralkodó társadalmi körülmények között egyedül az arany adhatta neki azt az elismerést, amelyet korlátozott és csekély elméje kigondolhatott. Arra készítette föl, hogy pénzváltó, kölcsönző, uzsorás legyen, aki a fémet keresi, először is azért, mert az öröme elérését teszi neki lehetővé, és annak örömeért, hogy birtokolja azt; aki mohón veszi az aranyat birtokába és fukarul mozdíthatatlanná teszi azt. Miután a zsidó ilyenre lett, a zsidóellenesség komplikáltabb lett, a társadalmi okok elvegyültek a vallási okok között; ezeknek az okoknak a kombinációja magyarázza el azoknak az üldözéseknek az erősségét és súlyát, melyek Izraelt követték.

Valóban, a lombardok és Caeorsinok, például, a nép gyűlöletének céltáblája voltak, gyűlölték és megvetették őket, de nem voltak rendszeres üldözés tárgyai. Undorítónak találták, hogy a zsidók meggazdagodtak, különösen azért, mert zsidók voltak. A csaló keresztények nem voltak sem jobbak, sem rosszabbak, mint a zsidó, de a szegény nyomorult, mikor kirabolták, kevésbé volt dühös, mintha az izraelita kárhózzal találkozott, aki Isten és ember ellensége. Ha az istentagadó, aki akkor is, ha üldöztek, uzsorás lett, adószedő, a vám könyörtelen szedője, akkor a harag nőtt; elvegyült az elnyomott és letaposott nép haragjával. Az egyszerű elmék nem látták elnyomásuk valódi okát; csak a közvetlen okozót látták. Mert a zsidó volt az uzsora közvetlen okozója, mert nagy kamatot követelt, ő okozta a nyomort, komoly és kemény nyomort, tehát a zsidóval szemben voltak ellenségesek. A szenvedő nép nem foglalkozott a felelősséggel; ők nem voltak sem közzgazdászok, sem gondolkodók; csak észrevették, hogy kemény kézzel uralkodtak fölöttük; ez a zsidó keze volt, és az emberek őt támadták meg. Nem csak őt támadták; amikor türelmük megszűnt, gyakran támadták a gazdagot, és különbséget nem téve ölték a keresztényt és zsidót egyaránt. Gascogneban és Délfranciaországban a pástorok 120 zsidó közösséget összeromboltak, de nemcsak a zsidók voltak áldozataik; kastélyokat is bevettek, és megölték a gazdagokat és a nemeseket is. A különbség csak annyi volt, hogy a keresztények közt csak a gazdagokkal voltak erőszakosok, míg a zsidók közt a szegényt és a gazdagot is üldözték, nem téve különbséget, mert minden bűn előtt az első bűnük az volt, hogy zsidók voltak.

Minden esetben, a tömegek, akiket a törvény és a hatóság megfékezett, gyakran támadták általában a tökést; forradalomra ösztökélésükhöz a nyomor rettenetes fölerősödése volt szükséges. De a zsidókkal szembeni ellenérzésükben nem korlátozták őket; ellenkezőleg, bátorították azt. Ez a figyelem megosztását szolgálta, és itt-ott királyok, nemesek vagy gazdag polgárok fölajánlották szolgáltnak a zsidók holokausztját. A szerencsétlen zsidót kétféle módon használták a középkorban. Vitorlaként használták, megengedve, hogy földuzzadjon, megtöltse magát arannyal, aztán kiürítették; vagy, ha a nép haragja túl keserű volt, testi büntetésben részesült, amely előnyös volt a keresztény kapitalistáknak, akik így hoztak kiengesztelő véráldozatot azoknak, akiket elnyomtak.

Hogy kielégítsék nyomorult elnyomottaikat, a királyok időnként megtiltották a zsidó uzsorát és eltörölték az adósságokat; de leggyakrabban túrták a zsidókat, bátorították őket, biztosak lévén abban, hogy hasznuk lesz belőlük vagyonek Kobzás útján vagy hitelezőkként való fölhasználásukból. Intézkedéseik mindig ideiglenesek voltak, és a kormány zsidóellenessége csak politikai jellegű volt. Azért üzték el a zsidókat, hogy megjavítsák gazdasági helyzetüket, vagy hogy a nép háláját biztosítsák

azzal, hogy megszabadítják őket adósságaiktól; de hamarosan visszahívták a zsidókat, mert nem találtak jobb adószedőket. A zsidóellenes törvényhozást, mint említettük, leggyakrabban az egyház kényszerítette a királyra, vagy szerzetesek, vagy pápák illetve színódusok útján. Az általános papság és a világi papság gyakran különböző elvek alapján járt el.

A szerzetesek a néphez tartoztak, és állandóan kapcsolatban maradtak vele. Elsősorban az istentelenek ellen prédikáltak, és uralkodónak mutatták be az istenteleneket, pedig azoknak örökre meg kellett volna hajolniuk a kereszténység járma alatt. Mindezek az imádságok ismert panaszokat fejeztek ki. "A zsidók megtöltik csűrjeiket gyümölcscsel, pincéjüket étellemmel és zsebüket pénzzel és szekrényüket arannyal" mondta Pierre de Cluny: [63] "ezt nem földműveléssel, nem hadiszolgálatlaltal, sem valami használható és tiszteletreméltó kereskedelmi tevékenységgel érik el, de a keresztények becsapásával, és a tolvajoktól olcsón vásárolják meg a lopott holmit". Mennydörögtek az "aljas" nép ellen, akik "fosztogatásból élnek" és amíg kirohanásaik térítési hullámokkal jártak együtt, gyakran bosszúállóként léptek föl, akik azért jöttek, hogy megbüntessék a zsidók "különválását, fukarságát és keményszívűségét", és meghallgatásra találták. Olaszországban Kapisztránói Szent János, a "hébernek ostora" föllázította a szegényeket a zsidók uszorája és macacssága ellen. Németországban és Lengyelországban folytatta munkáját, szegény nyomorultak és kitesztítottak bandáit vezetve, akik vezeklést követeltek a zsidók közösségeitől szenvedéseikért. Feltrei Bernát követte példáját, de őt gyakorlatiasabb célok vezették, többek között pénzügyi alapokat vezetett be a kölcsönzők kapzsiságának ellensúlyozására. Beutazta Olaszországot és Tirolt, követelve a zsidók kiutasítását, zendüléseket és lázadásokat robbantott ki, és ő okozta a zsidók lemészárlását Trentben.

A királyok, nemesek és püspökök nem bátorították föl a közemberek ilyen akcióit. Védtek a zsidókat Radulf szerzetestől Németországban; Olaszországban Feltrei Bernát ellen fordultak, aki a herceget azzal vádolta, hogy eladta magát Pisai Jechielnek, a félsziget leggazdagabb zsidójának; Lengyelországban XI. Gergely pápa megállította Ryczywoli Jan keresztes hadjáratát. Az uralkodók érdeke volt ezeknek a felkeléseknek az elfojtása; tapasztalatból tudták, hogy miután az éhezők csoportjai lemészárolták a zsidókat, akkor a gazdagokat fogják megölni, a kiváltságosokat, azokat az urakat, grófokat és bárókat, akiknek hatalma túlságosan adófizetők vállaira nehezedett.

Ami az egyházat illeti, az fönntartotta a teológiai zsidóellenességet, és mivel alapvetően konzervatív volt, aki a gazdagot és hatalmast előnyben részesíti, ügyelt arra, hogy ne bátorítsa föl a nép szenvedélyeit. Itt a hivatalos egyházzal beszélek, mely bővelkedett a káptalanokban; egységre és központosításra törekedett, az általános uralomról ábrándozva; a színódusok egyháza, a törvénykező egyház és nem az alsóbbrendű papok és szerzetesek egyháza, amelyben ugyanezek a szenvedélyek éltek és az alsóbb rétegeket agitálták. Ha az egyház néha közbe is szólt a zsidók érdekében, amikor a tömegek dühe ellenük volt, táplálta és fűtötte ezt a dühöt küzdve a júdaizmus ellen, noha más okokból le is küzdötte azt.

Elveihez hűen hiába üldözte a júdaizmus szellemét minden formájában. Nem tudott tőle megszabadulni, mivel az a júdaista szellem ihlette meg őt legkorábbi időszakában. Magába szívta azt mint ahogy a tengerparti homok a tengeri sót magába szívja, ahogy az felületét mossa, és, noha a második századtól kedve megkísérelt megszabadulni eredetétől, megpróbálta eltaszítani eredetének minden emlékét, mégis megőrizte annak jegyeit. Arra törekedett, hogy megvalósítsa a keresztény államok elvét, melyeket a pápaság irányít és ural, az egyház megpróbálta a keresztényellenes erőket lecsökkenteni. Így például ő sugalmazta Európa erőszakos reakcióját az arab terjeszkedésre, és az európai népek harca a mohamedanizmus ellen egyszerre volt politikai és vallási harc.

De a mohamedán veszély külső volt, de a dogmát belülről fenyegető veszélyek éppen olyan nehezen legyőzhetőnek bizonyultak az egyház számára. Valaha jóindulattal kezelték és csak egyházi büntetéseket alkalmazta rájuk, de aztán a világi hatalmakhoz fordultak, és a Vaudoisokkal, Albigensesekkel, Beghardokkal, Apostoli Fivérekkel, Luciferhívőkkel kegyetlenül bántak. Ez az irányzat az inkvizícióval behatárolódott, amelyet II. Innocent pápa alapított meg a 13. században. Ezentúl egy külön törvényszék, melyet a polgári hatóság támogatott és engedelmesskedett parancsainak, volt az egyetlen bíróság, és ez könyörtelenül üldözte az eretnokséget.

Ez a törvényhozás figyelembe vett a zsidókat is. Nem mint zsidókat üldözték őket, mert az egyház meg akarta őrizni a zsidókat mint diadala élő bizonyítékait, hanem azért, mert az embereket júdaizálásra készítették, közvetve vagy közvetlenül, pusztán létezésükkel. Nem váltak ki filozófusaikból metafizikusok, mint Amaury de Bene és David de Dinan? Sőt, nem volt-e bizonyos fokú eretnokség

júdaizálással egybekötve? A Pasagianik felső Olaszországban megfigyelték a mózesi törvényt; az Orleansi eretnkség zsidó eretnkség volt; Egy Albigeni szekta azt állította, hogy a zsidó elv jobb a keresztény elvénél; a zsidók támogatták a huszitákat; a dominikánusok ennél fogva a zsidók és husziták ellen prédikáltak, és a Jan Ziska ellen vonuló birodalmi hadsereg útjában lemészárolta a zsidókat.

Spanyolországban, ahol a zsidók és keresztények keveredése jelentős volt, XI. Gergely alapította az inkvizíciót, ő hozta létre szervezetét, hogy felmérje a júdaizáló eretnekeket, a zsidókat és mórokat, akikkel ugyan nem foglalkozott az egyház, de akkor kénytelen volt törődni velük mikor "szavaikkal és írásaikkal arra ösztönözték a katolikusokat, hogy elhagyják hitüket". Továbbá a pápák emlékeztették Spanyolország uralkodóit a kanonikus határozatokra, mert a fuerok, azaz a kasztíliai törvények, melyek a vizigót törvényeket váltották föl, azonos jogokat adtak a zsidóknak, keresztényeknek és mohamedánoknak.

Mindezek az egyházi intézkedések újraélesztették a királyok és nemzetek zsidóellenes érzületeit; ők voltak az alapvető ok; nekik volt különleges lelki álláspontjuk, melyek politikai indítékait a királyok hangsúlyozták, míg társadalmi indítékait a nemzetek. Ennek következtében a zsidóellenesség általános lett, és egy osztály vagy társadalom sem volt mentes tőle, mert minden osztályt többé-kevésbé az egyház irányított, vagy annak tanításai hatottak rá, és mindegyiküknek, vagy legalábbis így gondolták, ártottak a zsidók. A nemességet gazdagságuk sértette; a proletárokat, iparosokat és parasztokat, egy szóval a kisembereket uzsorájuk provokálta; a polgárokat, kereskedőket, a pénzváltókat a zsidókkal való állandó konkurenciaharc, állandó konkurencijuk veszélyeztette őket és tette őket gyűlöltté. Modern harc alakult ki a keresztény és zsidó tőke között a 14-15 században, a katolikus polgárság békésen szemlélte a zsidók megölését, mely megszabadította egy gyakran sikeres konkurenstől.

Így mindenki megegyezett abban, hogy a zsidó az általános ellenség, és egyetlen támogatást ezekben a nehéz időkben a pápák nyújtották, akik, míg támogatták a dühkitöréseket, melyekből tőkét kovácsoltak, mégis védeni akarták a keresztény hit nagyszerűségének tanúját. Ha az egyház védte a zsidókat, ez gyakran együtt járt azok iskolázásával és megbüntetésével. Az egyház megtiltotta, hogy olyan közhivatalokat adjanak nekik, ahol keresztények fölött tekintélyük lenne és javasolta a királyoknak, hogy korlátozó intézkedéseket hozzon ellenük; megkülönböztető jeleket írt elő számukra; a sárga foltot és a kalapot; gettókba zárta őket, melyeket a zsidók gyakran elfogadtak sőt ők keresték azt, hogy elzárhassák magukat a világtól, hogy külön éljenek és ne keveredjenek a népek közé, hogy hitüket és fajukat érintetlenül megőrizték. Így a zsidókra vonatkozó határozatok, melyek őket bizonyos területekhez kötötték, csak egy már meglévő állapotot emeltek törvényerőre. De az egyház fő feladata az volt, hogy dogmatikailag harcoljon a zsidó vallással. A meglévő ellentétek, bármilyen nagyszámúak is voltak, nem voltak ehhez elegendők; törvényeket hoztak zsidó könyvek ellen. A Misna olvasását a zsinagógákban már Jusztnián megtiltotta. Utána nem hoztak törvényeket a Talmud ellen Szent Lajosig. Nicholas Donin és Párizsi Jechiel vitája után (1240), IX. Gergely elrendelte, hogy égessék el a Talmudot. Ezt a rendelkezést megismételte Innocent IV (1244), Honorius IV (1286), XXII János (1320) és az ellenpápa Benedict XIII (1415). Emellett elűldözték a zsidó prédikátorokat és megtiltották új zsinagógák építését.

A polgári törvények magyarázták az egyházi törvényeket és azok ösztönözték ezeket, mint pl. Kasztíliai X. Alfonz törvényeit, a Siete Partidas törvényeit [64], Szent Lajos határozatait, IV. Fülöpéit, a német császárokéit és a lengyel királyokéit. [65]. Megtiltották a zsidóknak, hogy bizonyos napokon a nyilvánosság előtt mutakozzanak; személyi adót vetettek ki rájuk, mint a jószágra; néha megtiltották nekik, hogy hatósági engedély nélkül házasodjanak.

A törvényekhez hozzá kell adni a szokásos zaklatást, például Toulouseban a zsidó vagyonkezelőt fülön lehetett verni. A tömeg bántalmazta őket ünnepeiken és szombaton; megszenstelenítette temetőiket; a misztérium és passziójátékokról hazamenet megrongálta házaikat.

Nem volt elég bántalmazásuk kiűzésük, mint I. Edward Angliában, (1287), Phillip IV és Charles VI Franciaországban (1306 és 1394), Katolikus Ferdinánd Spanyolországban (1492), meg is ölték mindenütt a zsidókat.

Útjukon a szent sírhoz a keresztes hadak úgy készültek föl a szent háborúra, hogy föláldozták a zsidókat; ha pestis vagy éhínség dült, zsidókat áldoztak holokauszt során a haragos Istenségnek; ha erőszak, nyomor, éhség, szegénység örjítette az embereket, a zsidókon álltak bosszút, akik vezeklési áldozatok voltak. "Miért harcolunk a mohamedánokkal" mondta Pierre de Cluny, [66] "ha köztünk

zsidók élnek, akik rosszabbak a szaracénoknál? "

Mit lehetett tenni a járvány ellen, mint megölni a zsidókat, akik a leprásokkal szövetkeztek, hogy megmérgezzék a kutakat? És így kivégezték őket Yorkban és Londonban, Spanyolországban St. Vincent Ferrer indítványára; Olaszországban, ahol Kapisztrán János prédikált; Lengyelországban, Csehországban, Franciaországban, Morvaországban, Ausztriában. Elégették őket Strassburgban, Mainzban, Triesztben. Spanyolországban a maranókat ezrével akasztották föl, máshol vasvillával vagy kaszával hasították föl őket; agyonverték őket, mint a kutyákat.

Milyen bűnök indokolták ezta a kemény büntetést? Milyen szívbemarkoló azoknak a teremtményeknek a szomorúsága! Azokban a nehéz órákban összeborultak és testvéreknek érezték magukat; az őket összekötő kötelék szilárdabb lett. Kinek mondhatták el panaszukat vagy csekély örömeiket, ha nem egymásnak? Ebből az elhagyatottságból és zokogásból született meg az intenzív és szenvedő testvériesség. Az ősi zsidó hazaszeretetet még szélsőségesebb lett. Ezek a kitaszítottak, akiket Európaszerte bántottak, kiknek arcát sárral dobálták, fejükben Ciont érezték és visszahozták hegyeit az életbe, hogy ünnepélyesen kérjék a magas és édes vigaszt, a Jordán szertett partjait és Galilea hegyeit, ahova intenzív együvértartozásukkal érkeztek.

Hogy pontosan megértsük a zsidók álláspontját ezekben a sötét időkben, össze kell hasonlítani azt a körülöttük levő emberekével. A zsidóüldözés most azt érte el, hogy kizáró jellemük szomorúbb lett. A középkorban a proletárok és a parasztok sorsa nem volt túl fényes; a rémes felkelések után a zsidók nyugalmi állapotokat élvezhettek, amelyről a jobbágyok nem tudtak. Lépéseket tettek ellenük, de lépéseket tettek a mórok, a husziták, az albigensek, a pásztorok, a jacquesek, az eretnekek, és a csavargók ellen is. A tizenegyedikől a tizenhatodik század végéig néhány borzalmas év kivételével a zsidók nem szenvedtek egy fikarcnyival sem jobban, mint a körülöttük élők. Más okokból szenvedtek, és ennek nyomai más módon láthatóak. De ahogy a szokások szelídültek, a nagyobb boldogság órája született meg számukra. Látni fogjuk, milyen változásokat hoz a reformáció és a reneszánsz helyzetükbe.

Lábjegyzetek

56 De Insolentia Iudaeorum (Patrologie Latine, t. CIV).

57 Gesta Philippi Augusti.

58 A déli zsidók helyzetéhez Szép Fülöp alatt lásd: cf. Simeon Luce (Catalogue des documents du Tresor des Chartes (Revue des Etudes Juives, t. I, 3).

59 "Nem uzsorázd ki fivéredet pénzzel élelemmel, kölcsönnel. Egy idegent (nokhri) kiuzsorázatsz. " Deuter. XXIII, 19-20. Nokhri futó idegent jelent. A helyben lakó idegen ger "Ha fivéred szegény mint a viasz és romlása fele tart, meg kell mentened; igen, noha idegen, jöttment, aki környezetében él. Ne uzsorázd ki. " Levit. XXV, 35-36. "Uram, ki lehet szentélyedben? Az, aki nem adja ki pénzét uzsorára. " (Psalm, XV, 1-5). "Még nemzsidónak sem" adja hozzá a talmudi magyarázat (Makkoth, XXIV). Nézze meg szintén: Exod. XXII 25; Philo, De Charitate; Josephus, Antiquitates Iudaeorum, IV, ch. VIII; Selden, VI, ch. IX.

60 A héber Szibilla a "pocsék aranyéhségről beszél, az aljas nyereség öröméről, amely miatt a latinok a világ uralmára törekednek. "

61 Cf. S. Munk, Melanges de philosophie juive et arabe.

62 Guide des Egares (Fordította S. Munk).

63 Tiszteletre méltó Peter, Cluny apátja: Tractatus adversus Iudaeorum inveteratam duritiam (Bibl. des Peres Latins, Lyons).

64 Title XXIV.

65 Jagellói László általános törvénye, XIX. Cikk. 66 Loc. cit.

6. Fejezet

Zsidóellenesség a reformációtól a francia forradalomig.

Mikor a szabadság első lehellete söpört át a világon a 16. század hajnalán, a zsidók a foglyok és rabszolgák népe voltak. Gettókba zsúfolva, melyek falait saját bolond kezük segített vastagabbá tenni, különváltak az emberi társadalomtól és nagy részük szálnalmas és szívet hasogató megalázottságban élt. Eszük elcsökevényesedett, mert maguk zártak be minden ajtót és minden ablakot, amely felől fény jöhetett volna hozzájuk.

Azok száma akik megszöktek ebből a lealacsonyodásból, nagyon csekély volt, és azok a zsidók, akik megőrizték szabad elméjüket és büszke szellemüket, a legalacsonyabb kisebbséget képezték. Többnyire orvosok voltak, mert a Talmud az orvostudomány művelését engedte meg, mint egyetlen tudományt; alkalmanként voltak köztük filozófusok is, és látni fogjuk, hogy milyen szerepet játszottak ezek az olaszországi reneszánszban.

A tizenötödik század vége felé a zsidó a császári kamara jobbágya lett Németországban; Franciaország a király jobbágya volt; egy nagyúr jobbágya, sőt kevesebb, mint egy jobbágy, mert a jobbágnak lehetett tulajdona, de egy zsidónak valójában nem; inkább dolog volt, mint személy. A király és a nemesúr, a püspök vagy az apát rendelkezhetett tulajdona fölött, azaz minden fölött, ami az ő tulajdonának tűnt, mivel számára a tulajdonosság lehetősége tisztán elméleti volt. Tetszőlegesen adóztatható volt; meghatározott vámot kellett fizetnie, fönnállt az előítélet nélküli vagyonek Kobzás lehetősége, és amíg egyik oldalról az egyház mindent megtett, hogy magához vonzza a zsidót, másfelől a bárók és az egyház urai megtartották helyzetében. Ha megkeresztelkedett, elvesztette vagyonát ura javára, aki érdekelt volt abban, hogy külön adókat szedjen be, melyeket nem szedhetett be egy kereszténytől, és így az ő érdeke az volt, hogy megmaradjon rabszolgái börtönében. Úgy tekintették, mint egy vadállatot, tisztátlan de hasznos, alacsonyabb rangú a kutyánál vagy a disznónál, személyes adót fizető, de örökre átkozott, és törvényes, sőt dicséretes volt őt ütésekkel elárasztani, melyeket Krisztus szenvedett Pilátus törvényszéke előtt.

Az egyetlen ország, ahol a zsidóknak joguk volt az emberi lényként való tiszteletre le volt zárva előttük a 16. század elején. Granada elfoglalása és a mór királyság elfoglalása megfosztotta a zsidókat utolsó menedéküktől is. Teljes Spanyolország keresztény lett azon a napon (1492 január 2-án), amikor Ferdinánd és Izabella beléptek a mohamedán városba. A spanyolok szent háborúja a hitetlenek ellen győzelemmel végződött, és a mórokat kegyetlenül üldözték létezésükben annak ellenére, hogy biztonságot ígértek nekik. A győzelem egyrészt fanatizmust szült, nemzeti szellemet a másikon. Spanyolország most hogy megszabadult a móroktól, meg akart szabadulni a zsidóktól is, akiket a katolikus király kiutasított egy évvel Boabdil eleste után, és az inkvizíció megkétszerezte szigorát a maranókkal és a moriszkók maradékaival szemben.

Mégis a zsidók nagy gondjai elmúltak, annak ellenére, hogy körülményeik nem voltak igazán rózsásak. Elkezdtek lefelé menni egy hegyről, melyre olyan fáradságosan jutottak föl, és ha nem is találtak útjukon teljes biztonságot, több emberséggel, több sajnálattal találkoztak. A szokások lágyabbak lettek ebben a korban, a lelkek kevésbé durvák, az embereknek az emberi lény fogalma világosabb lett; ebben a korban nő az individualizmus, és így jobban megértik az egyént; míg a személyiség fejlődik, több finomságot mutat a másik személyisége iránt.

A zsidók érezték ennek a lekiállapotváltozásnak a hatását. Ugyan megvetették, de kevésbé erőszakosan gyűlölték őket. Még mindig megpróbálták megkeresztelni őket, de most meggyőzéssel. Sok városból és országból ki voltak tiltva; Kölnből és Csehországból a 16. században; a kereskedők szövetsége Frankfurtban és Wormsban, akiknek vezetője Vincent Fettmilch volt, kiutasította őket ezekből a városokból; de mint a császári kamara jobbágyságot, a fejedelem hatásosan védte őket. Ha I. Lipót kiutasította őket Bécsből, és később Mária Terézia kiutasította őket Morvaországból, ezeknek a kiutasítási végzéseknél csak pillanatnyi hatása volt; és amikor a zsidók újra beléptek ezekbe az országokba a tolerancia reményében, nem bántották őket. A frankföldi és Morvaországi vérengzések.

a prágai gyászoszlopok a 16. században kivételek voltak, és a Lengyelországból megrendelt irtás, melyet Chmielnicki végzett el, csak oldalba találta a zsidókat.

Ezek után nem voltak rendszeres üldözések, kivéve azokat, melyeket Spanyolország fönntartottak az áttért zsidóknak és Portugáliában VII Klémensz pápa beiktatásakor III. János kérésére és az 1506-os vérengzések után. Még az inkvizíciót is a ferencesekre bízta, akik kevésbé voltak kegyetlenek, mint a spanyol dominikánusok.

De a zsidók nem változtak. Amilyenek a középkorban voltak, olyanok a reformáció pillanatában is; erkölcsileg és szellemileg a zsidók tömege talán még rosszabb volt. De ha ők nem is változtak, a mellettük lévők változtak. Az emberek kevésbé voltak hívők, és ezért kevésbé készek arra, hogy megvessék az eretneket. Az averroizmus készítette elő a hit csökkenését, és jól ismert, hogy mi volt a zsidók szerepe az averroizmusban; így saját javukon dolgoztak. Az averroisták többsége hitetlen volt, vagy többé-kevésbé a keresztény hit támadója. Ők voltak a reneszánsz ember közvetlen elődjai. Nekik köszönhető, hogy a kételkedés és a kutatás szelleme előtérbe került. A firenzei platonisták, az olasz Arisztotelész-hívek, a német humanisták közülük kerültek ki; az ő hatásukra írta Pomponazzo értekezéseit a lélek halhatatlansága ellen; szintén az ő hatásukra állt elő a 16. században a teizmus, amely egyhangban volt a katolicizmus hanyatlásával.

Ilyen érzelmek hatása alatt az ebben a korban élő emberben nem izhatott a vallási megbotránkozás a zsidók ellen. Más dolgok foglalkoztatták őket, két dolgot kellett enyhíteniük: a tudálékosságot és Róma hatalmát. A múlt század harcai, a nyugati egyházszakadások, a papság szabadossága, szentségárulások, az egyházi javadalmakkal és a bűnbocsánattal folytatott üzletelés gyengítette az egyházat és támadta a pápaságot. Minden oldalról tiltakoztak ellenük. "A papságot erkölcsössé kell tenni" mondta egy atya a bécsi szinóduson (1311-ben). A husziták, a frerotok, a fraticelliánusok, a beghardok mozgalma már tiltakozott az egyház anyagiassága és korrupciója ellen; de a pápaság nem volt reformképes, és a reformációnak rajta kívül és ellene kellett lezajlania.

A humanisták voltak terjesztői. minden elfordult a katolicizmustól. A konstantinápolyi görögök, akik a törökök elől menekültek, elhozták nekik kincseiket és ősi irodalmukat. Az új világ, melyet Kolumbusz fedezett föl, új látóhatárokat nyitott meg. Új okokat találtak, hogy harcoljanak a tudálékosság ellen, az egyház régi szolgálólánya ellen. A humanisták kételkedők és pogányok lettek Olaszországban, de Németországban az általuk előtérbe hozott egyenjogúsítási mozgalom vallásosabb lett. Hogy legyőzzék a tudálékosokat (scholasztikusokat), a birodalom humanistái teológusok lettek, és a forráshoz mentek, hogy jobban felfegyverezzék magukat; héberül tanultak, nem úgy, mint Pico di Mirandola és az olaszok, dilettáns módon a tanulás iránti szeretetből, hanem azért, hogy érveket találjanak ellenfeleik ellen.

Ezeknek az éveknek során, melyek a reformációhoz vezettek, a zsidó oktatóvá lett, és héberre tanította a tudósokat; bevezette őket a kabalába miután kinyitotta előttük az arab filozófia kapuit. A katolicizmus ellen a félelmetes szövegmagyarázattal fegyverezte fel őket, melyet a rabbik évszázadokon át folytattak és építettek föl: a protestantizmus és később a racionalizmus jó hasznát vette. Az egyszeri alkalmat megragadva a zsidók, akik öntudatosan vagy öntudatlanul támogatták a humanizmust fegyvereikkel, ürügyet is adtak neki első komoly harcára. A Talmudért vagy az ellen folytatott viták voltak az eukarisztikai viták elődei.

A harc Kölnben kezdődött, az inkvizíció városában és a dominikánusok fővárosában. Egy áttért zsidó, Joseph Pfefferkorn,, még egyszer vádolta a Talmudot a keresztény világ előtt, és egy nagy inkvizitor, Hochstraten segítségével, Maximilián császártól engedélyt kapott arra, hogy megvizsgálja a zsidó könyveket és megsemmisítse azokat, amelyek káromolják a bibliát és a katolikus vallást. A zsidók Maximiliánhoz fordultak, és sikerült elérniük, hogy az eredetileg Pfefferkornra ruházott hatalmat a mainzi érsekségre ruházták át. A mainzi érsek rabbikat és humanistákat is meghívott a tanácsba, többek között Reuchlint, akinek szimpátiája a zsidók irányába nem volt kötetlen, maga is támadta őket egyszer régebben. De noha ő lenézte a zsidókat általában, héber tudós volt és mint ilyen jobban érdekelte a Talmud, mint az inkvizíciós törvényszék és annak ítéletei. Ennélfogva erőszakosan harcolt Pfefferkorn terveivel és a dominikánusokkal, és nemcsak kinyilatkoztatta, hogy az izraeliták könyveit meg kell őrizni, de azt javasolta, hogy az egyetemeken héber tanszéket kell fölállítani. Reuchlint azzal vádolták, hogy eladta magát a zsidóknak aranyért. Erre egy szörnyű irattal felelt, "a szemek tükre" cíművel, amelyet el kellett égetni.

De új idők közeledtek; egy vihar, mely előre látható volt, tört az egyház ellen. Luther kiadta Wittenbergben 95 tételét, és a katolicizmusnak nemcsak meg kellett papjai helyzetét védenie, de a saját alaptételeiért is harcolnia kellett. A teológusok egy pillanatra elfelejtették a zsidókat, még azt is elfelejtették, hogy a sarjadó mozgalom héber forrásokon nyugodott.

A németországi és angliai reformáció olyan mozgalmak voltak, amikor a kereszténység zsidó forrásokból merített új erőt. A zsidó szellem győzött a protestantizmussal. Bizonyos szempontból a reformáció visszatérés volt az evangéliumi kor ősi ebionizmusához. A protestáns szekták nagy része zsidószerű volt, a szentháromság ellenes tanokat később dicsérték a protestánsok, többek között Szervét Mihály és a Siennai két Socin. Sőt Erdélyben is virágzott a szentháromság-ellenesség a 16. század óta és Seidelius kiadta tanulmányát a júdaizmus és a dekalógia nagyszerűségéről. Félretették az evangéliumot az Ótestamentum és az apokalipszis javára. Ennek a két könyvnek a hatása a luteránusokra, a kálvinistákra és különösen a reformátorokra és a angol forradalmárookra közismert. Ez a hatás folytatódott a 19. században; belőle származtak a metodisták, a pietisták, és különösen a millenaristák, az ötödik monarchia emberei, akik Londonban Vennerrel köztársaságról álmodoztak, és a levellerrel, John Lilburne-al szövetkeztek.

Továbbá a protestantizmus eleinte Németországban is törekedett a zsidók megnyerésére, és ebből a szempontból a hasonlóság Luther és Mohammed között megdöbbentő. Mindketten héber forrásokból merítették tanításaikat, mindketten azt kívánták, hogy Izrael megerősítse újonnan fogalmazott alaptételeiket. De a zsidók mindig makacsul ragaszkodtak irományaikhoz, merevnyakú nép, lázadó a parancsok ellen, állhatatos, bátran hűséges Istenéhez és törvényéhez.

Luther hiába imádkozott, és az ingerlékeny szerzetes kiadott egy szörnyű vádiratot a zsidók ellen. [67]. "A zsidók durvák" mondja, "zsínagógáik disznóólak, el kellene égetni őket, mert Mózes ezt tenné, ha visszajönne erre a világra. Sárba húzzák a szent szavakat, bűnben és rablásban élnek, ravasz gazemberek és ki kellene utasítani őket, mint a veszett kutyaikat. "

Ezeknek az erőszakos kitéréseknek ellenére, a számos vita ellenére, melyek a protestánsok és zsidók között folytak, a zsidókat soha sem bántották Németországban; az embereknek nem volt idejük velük foglalkozni.

Nyomorral elárasztva, háborútól megtizedelve, rabszolgává alacsonyítva, nyomor és éhezés áldozatai, a tizenhatodik század parasztjai nem mentek többé a zsidó pénzkölcsönzőhöz vagy a keresztény uzsoráshoz, magasabb céljaik voltak; elsősorban a gazdagok osztályát és az egész társadalmi rendszert támadták. A forradalom általános volt; először a holland parasztok, majd és főleg a német parasztok. Mindenütt a birodalomban titkos társaságok alakultak, a Bundschuh, [68] a szegény Conrad, az Evangélikus Szövetség. A speyeri és a rajnamenti parasztok 1503-ban lázadtak föl, Joss Fritz bandái 1512-ben, Ausztria és Magyarország parasztjai 1515-ben; Svábföld parasztjai 1524-ben, az elszászaiak és a pfälziak 1525-ben. Mind ezzel a jelszóval mentek a harcba: "A kereszténységben nincs többé úr és szolga". A kereskedők csatlakoztak hozzájuk; olyan lovagok, mint Goetz von Berlichingen álltak élükre, lekaszabták a nemeseket, felgyújtották a kastélyokat és a kolostorokat. Ez a rémisztő mozgalom, amely megrázta Európa részeit 1935-ig és mindenütt mély nyomokat hagyott, nem vette figyelembe a zsidókat, nem ők voltak a bűnbakok, és a szegény nyomorultak, éhezők és megaláztatottak nem vonultak ellenük.

A katolikus országokban is ilyen boldogok voltak? Igen, mert ott sem ők voltak már az egyház egyetlen és fő ellenségei, és már nem félték tőlük. A vallási gondolatok lanyhulása normalizálást hozott bizonyos zsidó osztályok és a társadalom különféle osztályai között. Először is a humanisták, a költők meglátogatták a zsidó tudósokat, filozófusokat és orvosokat. Ez a közeledés a tizennegyedik században kezdődött, amikor Dante barátja lett a zsidó Manoello, a filozófus Giuda Romano egy unokatestvére; a tizenötödik és tizenhatodik században a közeledés folytatódott. Alemani Picodi Mirandola tanítója volt, Elias del Medigo nyilvánosan metafizikát tanított Páduában és Firenzében, Leo a héber megjelentette platói párbeszédeit a szerelemről. A zsidó nyomdászok, mint Soncino, állandó kapcsolatban volt korának irodalmával; könyvtára a héber publikációk központja volt, és Aldo konkurense volt a görög írók kiadásában. Hercules Gonzago, Mantua püspöke és a zsidó Bolognai Pomponazzo tanítványa, elfogadta Jacob Mantino egy ajánlatát, aki a Compendium of Averroest fordította le, míg más hercegek Abraham de Balmest bátorították föl fordítási munkájában [69], és nemcsak kétkedők sőt hitetlenek, a hellenisták és latinosok, akik jobban tisztelték Zeust és Afroditét mint Jézust, voltak jó viszonyban a zsidókkal, de az urak és polgárok is. "Vannak személyek" mondta

Maiol püspöke "és gyakran minőségi személyek, mind a férfiak, mind a nők, akik olyan ostobák és értelmetlenek, hogy ügyeik vannak zsidókkal a legbizalmasabb ügyeikről, saját hátrányukra. Láttuk, hogy a zsidók meglátogatják a nagyok házait és palotáit, tiszték lakását, tanácsosokét, titkárokét, úriembereket, városban és vidéken. " Az emberek nem elégedtek meg a zsidók pusztá fogadásával, elmentek házaikba, és ami ennél is több, részt vettek vallási szertartásaikon. "Köztünk élnek" mondja újra Maiol "néhányan meglátogatják és babonásan nagyra becsülik a zsinagógákat. " és hozzájuk szólva fölkiált: "Halljátok, ahogy a zsidók megfűjják kürtjeiket ünnepnapjaikon, és családjaitokkal odarohantok, hogy megnézzétek őket. " Így folytatódott a tizenhetedik század folyamán. Ferrarában elmentek, hogy meghallgassák Judah Azael szentbeszédeit, és 1676-ban XI. Innocent kiközösítéssel és 15 dukát büntetéssel fenyegette meg azokat, akik a zsinagógákat látogatták. Az után a szörnyű csapás után, amely éppen megrázta az egyházat, jobban mint bármikor akarták a katolikus dogma biztonságát biztosítani. III. Gyula elégetett egy Talmudot Solomon Romano, egy áttért zsidó feljelentése után. IV. Pál újra elkobozta azt egy másik áttért, Vittorio Eliano kérésére. V. Piusz és VIII Klémensz hasonlóképpen cselekedett.

A reformációt követő dogmatikai és teológiai reakció folyamán a római katolikus egyház, mely eddig barátságos volt a zsidókkal, lett az egyetlen olyan kormány, szinte az egyetlen hatalom, amely rendszeresen üldözte a zsidóságot. IV Pál újra életre hívott egy ősi kanonikus törvényt és elégettette a maranókat; V. Piusz kiűzte a zsidókat területeiről, kivéve Rómából és Anconából, miután kiadta zsidók elleni alkotmányát, míg a spanyolok, ahogy tovább hatoltak be Olaszországba, kiűzték őket Nápolyból, Genoából és Milánóból.

Más uralkodóknak nem volt okuk, hogy úgy figyeljenek a zsidókra, mint a pápák, és a 16. századtól a zsidóellenes törvények hozása megszűnt. Csak I. Ferdinand egy határozatát találjuk a németországi zsidó uzsora ellen, néhány határozatot Lengyelországban, és sokkal később, XV és XVI Lajos tiltó rendelkezéseit. A zsidóellenes törvényhozás tanulmányozására meg kellene vizsgálni a modern Oroszországot, Romániát és Szerbiát, amit hamarosan meg fogunk tenni.

A zsidóellenesség főleg zaklatásból és gyalázásból állt. A köznép élvezte a zsidók gúnyolását, és uraik gyakran adtak nekik alkalmat, hogy ezt megtehessék. X. Leó, a hivalkodó pápa, aki szeretett bohóckodni, két szerzetest vett oldalára, hogy szórakoztassák, zsidók versenyét rendelte el, és mivel rövidlátó volt, kezében lévő üveggel nézte őket erkélye magaslátáról. A római karnevál alatt a nép parodizálta a rabbik temetését, és zsidó vonult a város utcáin háttal lovagolva a szamarat és kezében fogva a szamar farkát. A gettó kapuján egy koca volt feldarabolva, és gyakran trágár csoport állta körül, akik a rabbikat jelképezték. A koca jelképezte a zsinagógát, pontosan úgy, mint ahogy az izraeliták a római katolikus templomot disznónak hívták és erre állandóan emlékeztették a zsidókat; egy festő egyszer elmondta Wagenseilban, hogy hogyan festett egy kocát a zsinagóga egyik ablakszárnyára, amelyet a szerződés szerint díszítenie kellett.

A tudósok, a képzett teológusok kezében a zsidóellenesség dogmatikus és elméleti lett. Igaz, vissza akarták hozni a zsidókat, de lágy intézkedésekkel. Könyveiket nem elégetni akarták, hanem lefordítani. Azt mondták, hogy most, hogy a keresztény vallás gyökerei elég mélyek, nem volt olyan veszélyes a hívőknek a héber könyvek kiadása, mint az ariánusok és egyéb eretnekek idején. Így megismerhetik az izraeliták vitázási gyakorlatát, és így lehetséges sikeres legyőzésük.

Ez a tanulmány egészen más eredményt hozott, mint amit elvártak tőle. A zsidó szellem alapos vizsgálatával közelebb kerültek a zsidókhoz, és jobban szimpatizáltak velük. Olyan emberek, mint pl. Richárd Simon, akik talmudistákkal és héberizáló kutatókkal készültek föl a tudományos szövegmagyarázatokra, nem tudtak gyűlölettel nézni azokra, akiktől tudásuk származott. Mások meg akarták tudni, hogy mikor vehetnek a zsidók részt a keresztény áldozáson. A tizenhetedik század volt a legkedvezőbb idő a vitákra a zsidók visszahívásáról. Franciaországban az a kérdés, hogy a zsidókat visszahívják-e a világ végének elérkezésekor vagy azelőtt, megosztotta Bossuetet és a figuristákat akiket Doguet vezetett. [70]. Angliában a milenáriusok kihirdették a zsidók visszatérését. [71]. Ennek a véleménynek Németországban is voltak szószólói, mint pl. Bengal. Franciaországban a Szent Menárdi felforgatók nemcsak kihirdették a zsidók belépését az egyházba, de némelyek napjainkig őrzik ezt az álmot, és 1809-ben Agier elnök 1849-et kijelölte a zsidók áttérése évének.

A zsidók egész Európában a legnagyobb nyugalmat élték a 18. század folyamán. Egyedül Lengyelországban volt rosszabb soruk, mert ott azelőtt túl jól éltek. Ott jómódúak voltak a 17. század közepéig. Gazdagok és erősek, egyenlő szinten éltek, mint a keresztények, egyenrangúnak tekintették

őket környezetükkel; de ők nem tudtak ellenállni annak, hogy kereskedjenek, csökönyösek legyenek és az aranyat istenítsék. A talmudisták uralma alatt semmi mást nem termeltek, mint talmudmagyarázókat. Ők voltak az adószedők, az alkoholfőzők, az uzsorások, a földesurak személyzete. Ők voltak a nemesek szövetségei azok elítélendő elnyomása során, és amikor az ukrán és kisoroszországi kozákok fölkeltek Chmielnicki vezetése alatt a lengyel elnyomás ellen, elsőnek a zsidókat mészárolták le, mint a nemesek cinkosait. Állítólag 100 ezret mészároltak le közülük egy év alatt, de ugyanennyi katolikust, különösen jezsuitákat is lemészároltak.

Másutt nagyon gazdagok voltak. Így a török birodalomban ők voltak az idegenek adószedői és nem vonatkozott rájuk más megszorítás, de sehol sem voltak olyan gazdagok, mint Hollandiában és Angliában. A spanyol inkvizíciótól menekülő maranók 1593-ban Hollandiában telepedtek meg, és onnan alapítottak Hamburgban egy települést, aztán később Cromwell alatt Angliában, ahonnan kiűzték őket évszázadokra és ahova Menasse-ben-Israel vezette őket vissza. A hollandok, mint éppen olyan óvatos és körültekintő emberek, mint az angolok, a zsidók kereskedelmi tehetségét fölhasználták és saját meggazdagodásuk szolgálatába állították. Franciaországban II. Henrik megengedte a portugál zsidóknak, hogy Bordeauxban letelepedjenek, ahol az addigi kiváltságaik érvényben maradtak, és ezeket III. Henrik, XIV Lajos, XV Lajos és XVI Lajos is megerősítette, nagy vagyont gyűjtöttek tengeri kereskedelemmel.

Franciaország más városaiban nem volt sok belőlük, és azok akik Párizsban vagy máshol laktak, csak a hatóságok toleranciája miatt tehették ezt. Csak Elzászban voltak nagy tömegben.

Nagyszerű soruk nem provokált ki erőszakos tüntetéseket; néha lehetett tiltakozást hallani, Expilly ezt mondta róluk: "Végtelen fájdalommal látjuk, hogy ilyen aljas emberek, akik rabszolga képességekkel jöttek, most drága bútorok birtokosai, finoman élnek, arannyal és ezüsttel díszített ruhákat viselnek, feltűnően öltözködnek, kölnizik magukat, éneket és zenét tanulnak, lovagolnak merő szórakozásból. " Ugyanekkor napról napra nagyobb toleranciát mutattak velük szemben, a világ közelebb került hozzájuk. Vagy ők kerültek közelebb a világhoz? Nem. Úgy tűnt, hogy egyre jobban ragaszkodnak misztikus hazafiasságukhoz; ha továbbmentek, a kabalai álmok látogatták meg őket, amely megerősítette hitüket abban, hogy a Messiás jönni fog, és sohasem fogadták az álmessiásokat szívesebben, mint a 17. és 18. században. A kabbalisták aritmetikai számításokat használtak arra, hogy pontosan kiszámítsák jövetelét, akire olyan régen vártak. 1666 táján, mely dátumot általában a legszentebb dátumnak tekintettek, minden keleti zsidó fölkelte Sabbatai Zevi szentbeszédei hallatán. Szmirnából, ahol Sabbatai Zevi magát messiásnak nyilvánította ki, a mozgalom tovább ment Hollandiába, sőt Angliába is, és mindenki azt várta, hogy Jeruzsálem újra fölépül, és a Királyok királyának szent királysága lesz, mint ahogy Sabbatai prédikálta. Ugyanez a lelkesedés volt látható Podóliában 1755-ben, amikor Frank ott megjelent új Messiásként.

Ezek a remények, melyeket a kabbalisták megvilágítása tartott fent, segítettek a zsidóknak elkülönülni, de azokat, akiket nem csábítottak el az álmodók spekulációi, azokat súlyosan leigázta a Talmud, mely mind súlyosabban és megalázóbban nehezedett rájuk.

Messze a csökkenéstől, a talmudi zsarnokság csak nőtt a 17. század óta. Ekkor szerkesztette Joseph Caro a Shulchan Aruchot, amely a Talmudból származott és a rabbini hagyományok szerint törvényeket állított föl a doktorok véleménye alapján. A mai időkig az európai zsidók ezeknek a gyakorlatoknak utálatos elnyomása alatt élnek. [72]. A lengyel zsidók Joseph Caro művét még tovább javították és finomították az abban levő bonyolult előírásokat, hozzáadva dolgokat, és bevezették a pilpul (borsszem) módszerét eljárásaikba.

Ennek megfelelően, ahogy a világ kedvesebb lett hozzájuk, a zsidókhoz, mint tömeghez, ők egyre inkább magukba merültek, szigorították büntetésüket, szorosabban kötötték le magukat. Rozogaságuk hallatlan méretű volt, szellemi süllyedésük csak erkölcsi mélységükkel volt egyenlőnek nevezhető; ez a nép halottnak tűnt.

A Talmud elleni reakció a zsidókból indult ki. A velencei Mordecai Kolkos [73] már kiadott egy könyvet a Misna ellen; a 17. században Uriel Acosta [74] erőszakosan harcolt a rabbik ellen és Spinoza [75] sem kedvelte őket túlságosan. De a talmudellenesség különösen a 18. században mutatkozott meg, elsősorban a misztikával foglalkozóknál, Franck tanítványainál a zoharítákból, akik magukat a törvény doktorai ellenségeinek kiáltották ki. A rabbinátusoknak ezek az ellenségei mégsem tudták kiszabadítani a zsidókat megalázottságukból. Ehhez a feladathoz az volt szükséges, hogy az

egyszersmind zsidó és filozófus Moses Mendelssohn a Bibliát állítsa csatasorba a Talmud ellen. Német változata (1779) nagy újítás volt. Ez volt az első ütés a rabbik tekintélyére. A talmudisták, akik valaha meg akarták ölni Kokost és Spinózát, erőszakosat támadták Mendelssohnt, és a kiátkozás büntetését helyezték kilátásba azok számára, akik az ő bibliafordítását olvassák.

Ezek a dühkitörések nem segítettek. Mendelssohnnek követői voltak: fiatal emberek, tanítványai, akik a Meassef című újságot alapították meg, akik egy új júdaizmust támogattak, támogatták a zsidók felszabadítását tudatlanságukból és megalázottságukból, előkészítették erkölcsi egyenrangúsításukat. Mint a politikai egyenjogúsítás esetén, a 18. század humanitárius filozófiája keményen dolgozott ennek megvalósításán. Noha Voltaire hevesen utálta a zsidókat, eszméi, melyeket ő és az enciklopédisták mutattak be, nem voltak zsidóellenesek, mert a szabadság és az általános egyenlőséget támogatták. Másfelől, ha a zsidók tényleg el is voltak szigetelve a különböző államokban, mégis volt néhány pontban kapcsolatuk a környezetükkel.

A kapitalizmus ebben az időben fejlődött ki a nemzetek között; A részvénykereskedelem és a spekuláció születőben volt; a keresztény gazdasági szakemberek lelkesen alkalmazták ezeket, éppen úgy, ahogy uzsorások is volt, éppen úgy, mint a parasztok felügyelői, vámot és adót szedtek. A zsidók így elfoglalhatták helyüket azok között, akik "a köz költségén gazdagodtak meg, és akik a birtoklás mesterei voltak minden francia osztályban", ahogy ezt Saint Simon mondta.

A gazdasági érvek, melyeket az egyenrangúsítás ellen fölhoztak, nem voltak olyan nyomósak, mint a középkorban, amikor az egyház a zsidókat csak a pénzváltók osztályának képviselőivé akarta tenni. A politikai érvekre, hogy államot alkottak az államban, hogy jelenlétük állampolgárként nem tűrhető a keresztény társadalomban, és káros arra nézve, érvényesek maradtak addig, ameddig a francia forradalom közvetlenül lecsapott a keresztény állam elvére, és így Dohmnak, Mirabeaunak, Clermont-Tonnerrenak és Abbot Gregoirenak igazuk volt Rewbellel, Mauryval és a Prince de Broglievel szemben, és az alkotmányozó gyűlés azt a szellemet követte, amely megalakulása óta vezette, amikor 1791 szeptember 27-én kinyilatkoztatták, hogy a zsidók Franciaországban polgárjogokat fognak élvezni. A zsidók megjelentek a társadalom küszöbén.

Lábjegyzetek

67 A zsidók és hazugságaik, Wittenberg, 1558.

68 A szövetséges cipő

69 Abraham de Balmes fordította le latinra Averroes írásainak legnagyobb részét. Fordításait az olasz egyetemeken a tizenhetedik századig használták.

70 Itt nézze meg Duguet, Règles pour l'intelligence des Saintes Ecritures, 1723. Bossuet, Discours sur l'Histoire universelle, part II. Rondet, Dissertation sur le rappel des Juifs, Paris, 1778. Anonymous, Lettre sur le proche retour des Juifs, Paris, 1789, etc.

71 Grégoire, Histoire des sectes religieuses, t. II (Paris, 1825).

72 Oroszországban, Lengyelországban és Galiciában ma is léteznek.

73 Nézze meg Wolf, Bibliotheca Hebraea, v. II, p. 798. Hamburg.

74 Exemplar vitae humanae (Kiadó: Limbroch, 1687).

75 Tractatus Theologico-Politicus.

7. Fejezet

Zsidóellenes irodalom és előítéletek.

Csak a törvényi és népi zsidóellenességet tanulmányoztuk a nyolcadik századtól a francia forradalomig. Láttuk, hogy a zsidóellenes törvényhozást először egyházi, aztán polgári szinten vezették be. Megmutattuk, hogy a népet hogyan készítették föl a pápák a királyok és köztársaságok dekrétumai a zsidók gyűlöletére és bántalmazására, és mennyiben vezetett az emberek elkeseredettsége mérsárlásokhoz, bántalmazáshoz és kihágásokhoz, és ezzel ellene hatott ennek a törvényhozásnak. Megmutattuk, hogy a 15. századig a zsidók elleni vádak száma évről évre nőtt, és maximumukat érték el ebben a korszakban, és ettől kezdve csökkentek, nem alkalmazták olyan szigorúan a törvényeket, nem cselekedtek szokásuk szerint, annyira, hogy kevés új törvényt hoztak, vagy nem is hoztak új törvényeket, és a zsidók a felszabadítás felé vonultak.

Van egyfajta zsidóellenesség, amelyre nem figyeltünk különösen, és amelyet ezek után meg kell vizsgálnunk. Míg az egyház és a monarchiák törvényeket hoztak a zsidók ellen, a teológusok, filozófusok, költők és történészek írtak róluk. Ennek a szerepét és fontosságát a zsidóellenességben, azaz a toll szerepét meg kell vizsgálnunk.

A teológiai zsidóellenesség, idő szerint az első, természetesen védekező vonásokat is mutatott kezdetben; nem tehetett másként, mert a júdaizmus ellen csak azért harcoltak, hogy kiemeljék a keresztény hit nagyszerűségét. Ahogy elmondtuk, nem adtak ki többet védekező írásokat a negyedik század vége felé. Egy fiatal egyház, győzelmének mámorában nem gondolta, hogy még szükséges felsőbbrendűségét bizonyítani, és mint a védekező stílus képviselőit az ötödik században csak Evagrius Simon és Theofil vitáját találjuk [76], amelyben Aristói Papiscus Pellából és Jason vitáját utánozzák sőt plagizálják; Ezután csak a hetedik században lelhető fel Szevillai Izidor három zsidók ellen irányuló könyve. [77]

Mikor a tudálékosság megszületett, a védekezés újra megjelent. Két végpontra figyeltek: védtek a katolikus dogmákat és jelképeket és harcoltak a júdaizmus ellen. A júdaizálás ellen fordultak, ami egy egyház, annak doktoraitól, filozófusaitól és védelmezőitől mindig félték, úgy képzelvén, hogy a zsidó egy farkasféle, aki a nyáj körül sűrög-forog arra törekedve, hogy eltereljen egy juhot a boldog élettől. Ezek az érzések vezették pl. Cedrenust [78] és Theophanest [79] amikor megírták *Contra Judaeos* c. művüket, és Gilbert Crepint, a Westminsteri abbét, a *Disputatio Judei cum Christo de fide Christa* c. művében.

Ezeknek az írásoknak a formája kissé változott; majdnem szolgai módon ismételték az egyház atyáinak klasszikus érveit, és szóhasználatuk a hasonló mintát követett. Egyikük vizsgálata mindet vizsgálja. Így pl. Pierre de Blois *A zsidók álnoksága ellen* c. műve [81] 30 fejezeten keresztül sorolja azokat a bizonyítékokat, melyeket az Ótestamentum, különösen a próféták hoznak az egyház Szentháromsága és egysége, az Atya és Fiú, a Szentlélek, Jézus Krisztus Messiás volta, a dávidi fiú leszármazása és megtestesülése mellett. végül bebizonyítja néhány tekintélyre hivatkozva, hogy a Törvényt a nemzsidóknak adták, hogy a zsidókat kárhozatra ítélték, de Izrael maradékai egy napon úgylis áttérnek és megmenekülnek.

De ezek az írások, fiktív párbeszéd, alig, ha egyáltalán, érték el céljukat. Csak egyházi emberek olvasták őket, és így megtértek felé irányultak; rabbik csak nagyon ritkán olvasták ezeket; saját bibliaértelmezésük és tudományuk lényegesen felette állt a szerzetesekénél, ez utóbbiaknak ritkán volt előnyük. Minden esetre, soha nem győzték meg azokat, akik meggyőzésére írták őket, és nem tudták hatásosan leküzdeni a zsidókat, mert nem ismerték a talmudi és bibliamagyarázati kommentárokat, amelyekkel a zsidók fegyverkeztek föl. A dolgok megváltoztak a 13. században. A zsidó filozófusok munkája szétterjedt és jelentős hatást fejtett ki az akkori idő oskoszkodására; olyan férfiak,

mint Halesi Sándor olvasták Maimonidészt (Rabbi Mosest) és Ibn Gebirolt (Avicebront), és untatták őket 'a meglepett vezetőjének' és 'az élet forrásának' tanításai. Fölébredt a kíváncsiság, az emberek meg akarták ismerni a zsidó gondolkodást és dialektikát, először filozófiai okokból, aztán azért, hogy sikeresebben harcolhassanak a zsidók ellen.

A dominikánus Raymond de Penaforte, Aragóniai I. Jakab gyóntatója és a zsidók nagy térítője, azt ajánlotta a dominikánusoknak, hogy tanuljanak meg héberül és arabul, hogy jobban tudjanak meggyőzni és harcolni a zsidókkal. Iskolákat alapított, melyekben a szerzeteseket ezekre a nyelvekre oktatták, és úttörője volt a héber és arab tanulmányoknak Spanyolországban. Így elindította védekező írásoknak egy sorozatát, amelyekben nem szerepeltek az Ótestamentumi részek, amelyek a Szentháromságról vagy a Messiásról szóltak, hanem amelyek meg akarták cáfolni a rabbinikai könyveket és a talmudi állításokat.

Ezeknek a teológiai gúnyiratoknak legjobban ismertjeit a dominikánus Raymund Martin adta ki, "egy ember, aki jól ismerte a héber és arab írásokat és a latin munkákat is" [82]. Ezeknek a gúnyiratoknak a címei elég jellegzetesek: *Capistrum Judaeorum* (a zsidók pófája) és *Pugio Fidei* (Egy hit töre). [33]. A másodikikat olvasták többen. "Jó dolog" mondja ebben Raymund Martin "hogya a keresztények ellenségeik szabályját fogják meg, a zsidóké, hogy azzal harcoljanak velük?"

A 13. és 14. század folyamán a *Pugio Fidei* divatos volt a szerzetesek között, különösen a dominikánusoknál, a hit buzgó védelmezőinél. tanulmányozták, olvasták, utánozták. Raymund Martin és a *Pugio Fidei* szolgált egy sereg irat mintapéldányaként sőt alapformájaként. Ezek között volt az említésre méltó Porchet Salvaticus, [84] Pierre de Barcelona, [85] és Pietro Galatini [86].

De még Martin tudása sem volt tökéletes, és ahogy itt látni fogjuk, a rabbik nagyon gyakran legyőzték ellenfeleiket a vitákban. A zsidóelleneseknek jobb fegyverekre volt szükségük: egy ferences, Nicholas de Lyra szállította ezeket. Alapos tanulmányt készített a rabbinikai irodalomról, és hébertudása, ezek terjedelme, változatossága és megbízhatósága azt a benyomást keltette, hogy zsidó származású, melynek kicsi a valószínűsége. Mindenféleképpen ő volt a mai biblíamagyarázatok előfutára, amely a zsidó gondolkodás leánya, és amelynek okfejtése tisztán zsidó; ő volt Richard Simon elődje. Nicholas de Lyra kinyilatkoztatta, hogy az Írás szövegének írásos magyarázata kell hogy képezze az egyháztudomány alapját, és hogy a szöveg és annak magyarázata kész van, akkor abból négy értelmezést kell levezetni: az irodalmi, az allegorikus, az erkölcsi és a misztikus (anagógikus). [87] Nicholas de Lyra a Postillában és a Moralityesben hozta nyilvánosságra tanításait, később egy nagyobb könyvbe gyűjtötte össze dolgozta át. Ezután ez volt a zsidók elleni vita fegyvertára, és az evangélium védelme zsidó támadások ellen, mert Nicholas de Lyra De Messia c. művében megcáfolta a zsidók kritikáját az Ótestamentumot illetően. Nicholas de Lyra munkái sok kiadást értek meg, kommentárokat, jegyzeteket és újabb szövegeket adott hozzá, a biblíamagyarázat terén még Luther is tanítványa volt.

De dicséretes módon amikor a zsidókat le akarták győzni, meggyőzésük volt az érdem, és a legtöbb vitatkozó szerzetes nem felejtette el, hogy Júda áttérése volt az egyház egyik célja. Míg a gyűlések lépéseket tettek a zsidók áttérítésére, az írók, vagy egy részük megkísérelte meggyőzni őket, némelyikük, a gyakorlatiasabbak addig ment, hogy kibékülésre keresett alapot. Így például hajlandó volt engedményekre, például a körülmetélés elfogadására. Nicholas de Lyra a vallásokat egybe akarta forrasztani, melynek alapdogmája a Szentháromság lett volna. A ősi "obstinatio Judaeorum" (A zsidóság makacssága) amely az Isteni egységhez ragaszkodott, ellenállt ezeknek a kísérleteknek, és a keresztények közeledésének nem örültek. De nem voltak ritkák a megtérések, és itt nem csak az erőszakkal elértékre gondolok, hanem a meggyőződésből törtétekre. Ezek az áttért zsidók nagy szerepet játszottak a zsidóellenes irodalomban és az üldözések történetében is. Vallástársaikkal szemben a legkegyetlenebb, legigazságtalanabb és leghütlenebb ellenség voltak. Ez általában jellemzi az áttérteket, a kereszténységre áttért arabok és az iszlámra áttért keresztények tanúsítják, hogy ez alól a szabály alól kevés a kivétel.

Érzések ezrei egyesültek, hogy ez az ingerlékeny álláspont megmaradjon a hitehagyottak között. Mindenek előtt bizonyítani akarták őszinteségüket. ; úgy érezték, hogy gyanakvás övezte őket, amikor beléptek a keresztény világba, és kinyilatkoztatott jámborságuk nem tűnt elégnek arra, hogy szétszórja a gyanakvást.

Semmitől sem féltek annyira, mint attól a vádtól, hogy langymelegek, vagy szimpatizálnak korábbi

hittestvéreikkel, és ahogy az inkvizíció azokkal bánt, akiket visszaesőnek vélt, nem volt alkalmas arra, hogy csökkentse az áttértek félelmét. Ennek megfelelően rendkívül kötelességtudónak akartak látszani, még vallástársaikat is át akarták téríteni a keresztény hitre; köztük találta az egyház a legelszántabb és legnagyobb hatású térítőket [88]. Néhányuk arról informált a zsidókról, hogy ezek nem tartják be az egyházi vagy polgári törvényeket. 1475 táján pl. Peter Schwartz és Hans Bayol, mindketten áttért zsidók felbújtották Ratisbon lakosságát a gettó kifosztására; Spanyolországban Paul de Santa-Maria rávette Kasztíliai III. Henriket, hogy a zsidók ellen hozzon intézkedéseket. Az a Paul de Santa-Maria, kinek korábbi neve Burgosi Solomon Levi volt, nem volt mindennapi személy. Nagyon jámbor, nagyon képzett rabbi, aki negyvenéves korában esküvel kivált az 1391 évi vérengzések után, és fivérével és négy fiával együtt megkeresztelkedett. Teológiát tanult Párizsban, fölszentelt pap volt, Cartegna püspöke lett és utána Castile kancellárja. Kiadta a Szentírás vizsgálatát, egy párbeszédet a hűtlen Saul és az áttért Pál között; kiadta Nicholas de Lyra Postillájának egy kiadását, melyhez adalékokat és tárgymutatót fűzött. Nem állt meg ennél tevékenységében. Általában megtalálható minden üldözés javasloi között, melyek korának zsidóit találták el, heves gyűlölettel üldözte a zsinagógát. Munkáiban mégis megmaradt a teológiai vitánál. [89]

De a Talmud volt az áttértek nagy ellensége, és ennek kellett ellenállni gyűlöletüknek. Állandóan vádolták az inkvizítorok előtt, a király, az uralkodó és a pápa előtt. A Talmud undorító könyv volt, Jézus, a Szentháromság és a kereszténység legförtelmesebb bántalmazója; Ellene írta Pedro de la Caballeria a "Keresztények haragja a zsidók ellen" c. művét, [90], Pfefferkorn a "Zsidók ellensége" címűt, [91], melyben gratulált magának, hogy "visszavonult a zsidók mocskos és fertőző pocsolójából", és Santa Fei Jeromos Hebreomastyx. c. művét. [92]. A katolikus teológusok követték az áttértek példáját. Leggyakrabban nem volt a Talmudról más jegyzetük, mint amelyeket az áttértek leírtak.

Általában auto-da-féek követték a Talmud rágalmozását, de általában vita előzte meg ezeket. A viták szokása az antik időkre megy vissza. Tudjuk, hogy már a héber doktorok is vitatkoztak az apostolokkal. Néhány alkalommal rabbikat és szerzeteseket láttak ékesszólóan vitatkozva a római és bizánci uralkodó jelenlétében, hogy meggyőzzék hallgatóságukat ügyük nagyszerűségéről, és a kazár király a zsidóság mellett döntött, miután egy vitán résztvett, ahol zsidók, keresztények és mohamedánok vitáztak, legalábbis a legenda ezt mondja. [93]. Ezek a viták ritkán voltak nyilvánosak, az egyház félt következményeiktől; félt a zsidó alattomoságtól, mely ügyes volt abban, hogy olyan ellenérveket találjon, mely zavarba hozta a katolikus hit védőit és bajt okozott hívőinek. Csak magán viták maradtak az evangéliumi méltóságok és a tamudisták között, és kevés kevés szakértőt engedtek be ezekre a gyűlésekre, ritka és fontos körülmények kivételével, amikor polgári intézkedések követték a vitát. Ezekben a furcsa vitákban, amelyben az egyik fél egyidőben bíróként is föllépett, általában a zsidók voltak erősebbek. Rövidebb érvelésük, eredetibb tudásuk, komolyabb és alattomosabb szövegmagyarázatuk könnyű előnyt adott nekik. Ennek ellenére, vagy éppen emiatt, a zsidók nagyon körültekintőek voltak megállapításaikban, előzékenynek tűntek, és megfogadták Tordellisasi Moses Cohen szavait, aki így szólt felebarátaihoz: "Sose engedd meg, hogy buzgalmadtól hajtva csípős szavakat mondj ki, mert a keresztények ereje az igazságot ökolcsapásokkal hallgattathatja el". Követték ezeket a javaslatokat, de az óvatosság ellenére, a vita végén a zsidót, akinek végül sohasem volt igaza, agyonütötték.

A feljelentőknek általában azt tanácsolták, hogy tartsák fenn vádjukat. 1239-ben egy áttért zsidó, Nicholas Donin La Rochelleből IX. Gergely pápánál vádat emelt a Talmud ellen. Gergely megrendelt egy könyvet és megindult a vizsgálat. Bullákat küldtek a Franciaországi, Angliai, Kasztíliai és az Aragóniai püspökhöz. Eudes de Chateauroux, a párizsi egyetem rektora vezette Franciaországban a vizsgálatot, az egyetlen országban, ahol a bullának fogantja volt. Vita időpontját tűzték ki és ez 1240-ben történt meg az informátor, Nicholas Donin és négy rabbi: Yechiel of Paris, Jehuda ben David Melun, Samuel ben Solomon, és Moses of Coucy között. A vita hosszú volt, de Donin ügyessége végül megosztotta a rabbikat, a Talmudot elátkozták és néhány évvel ezután elégették.

1263-ban Raymond de Penaforte szervezett meg az aragóniai udvarnál egy vitát rabbik között, Nachmani of Girone (Bonastruc de Porta), és a dominikánus, Pablo Christi között, aki áttért zsidó volt és lelkes térítő. Ekkor Nachmani győzött négy napi vita után a Messiás jövetelét, Jézus isteni voltát, és a Talmudot illetően. maga a király fogadta őt, szívélyesen elbeszélgetett vele és ajándékokat adott neki. De az ilyen győzelmek kivételek voltak, leggyakrabban a bírók előre elítélték a zsidó könyveket, bármilyen ügyesek is voltak védelmezőik.

Ezeknek a vitáknak megnőtt a száma Spanyolországban a 14. és 15. század folyamán. Így Valladolidi Alfonso, egy áttért vitázott egy régi vallási társával Valladolidban. Valladolidi János, egy másik áttért vitázott Tordesillasi Moses Cohennel a keresztény hit bizonyítékairól az Ótestamentumban, de legyőzték a vitában. Shem-Tob ben Isaac Shaprut Pampelunában vitatkozott az eredendő bűnről és megváltásról Pedro de Luna kardinálissal, a későbbi XII. Benedek ellenpápával. Sokkal többet is megemlíthetnénk, mind bizonyítja, hogy mennyi bajt jelentettek a zsidók az egyháznak és hogy milyen erősen kívánták és csábították őket áttérésre. De ezek a viták addig udvariasak voltak, míg be nem mutatkozott az inkvizíció.

De a zsidókkal együtt, akit Jézus és a kereszténység ellenségének tartottak, ott volt az uzsorás zsidó, a pénzváltó, akit az elnyomott és a szegény gyűlölt, akit a fölemelkedő polgárság irigyelni és gyűlölni kezdett. Lefestettem azt a zsidót működése közben, hogyan lett egyetlen törekvése az arany, hogyan lett a nép gyűlöletének tárgya, a vezeklés egyfajta áldozata, a társadalom minden bűnének bűnbakja. Ha a nép megölte az Istengyilkost, akkor az aranyak csörgése tűnt föl neki; zsidóellenessége nemcsak vallásos volt, hanem társadalmi is. Az eset hasonló a toll zsidóellenességéhez. Ha néhány püspök és evangéliumi író arra szorított, hogy hitük jelképeit megvédjék a zsidó bibliamagyarázat ellen, ha harcoltak ez ellen a zsidó szellem ellen, az egyház terrorja ettől függetlenül telve volt szellemükkel az atyák példáját követve, akik a zsidó kapzsiság és a gazdagok kapzsisága ellen általában mennydörögtek. A teológiai értekezésekhez, melyeket kiadtak mellékelték a zálogosok és uzsorások listáját, és kérték az ügyészséget, hogy harcoljon ezek ellen. Ezek a zsidóellenesek Dagobard, [94] Amolon, [95] Rigord, [96] Pierre de Cluny, [97] és Simon Maiol [98] voltak. Azok közé tartoztak, akiket a zsidók gazdagsága jobban zavart, mint azok istentelensége, akiknek luxusuk nagyobb botránynak tűnt, mint istenkáromlásuk. Kétségtelenül számukra a zsidók voltak a leggyűlöletesebb ellenfelei az igazságnak, a hitetlenek legrosszabbjai; [99]; ők Isten és Jézus Krisztus ellenségei; hitehagyottaknak nevezik az apostolokat; kicsúfolják a Septagint Bibliát [100]; napi imájukban átkozzák a megváltót a Nazarénus név alatt; azért építenek új zsinagógákat, hogy támadják a keresztény vallást. Júdaizálják a hívőket; szabbatot prédikálnak nekik és meggyőzik őket arról, hogy szombaton pihenjenek. De emellett a zsidók elnyomják az embereket; olyan gazdagságot halmoznak föl, amely uzsora és rablás eredménye [101]; szolgaságban tartják a keresztényeket; nagy kincseik vannak a városokban, melyek befogadják őket, pl. Párizsban és Lyonban; lopnak és a pénzt ördögi módszerekkel szerzik; "minden a kezükön megy át, befurakszanak a házakba és bizalmat szereznek; uzsorájukkal kiszívják a keresztény ember életerejét, vérét és életkedvét." [102]. Hamis ékszereket adnak el, lopott árukat vesznek meg, pénzt hamisítanak, nem lehet megbízni bennük, kétszeresen beszedik mások tartozását. Röviden, "nincs olyan bűn a világon, amelyben a zsidók ne lennének bűnösök, így nincs más céljuk, mint a keresztények rombadöntése." [103]

A perfidia Judaeorum (álnok zsidóság) ehhez a képéhez a zsidóellenesek, mint Maiol vagy Luther, [104] sok sértegetés is társult, és a zsidóellenesség hamarosan tisztán vitajellegűvé vált. A teológiai és társadalmi megfontolások csak kis helyet foglalnak el Alonzo da Spina [105], és különösen Pierre de Lancre [106] és Francisco de Torrejoncillo [107] könyveiben. A zsidók elleni űr, a legutóbbi egy írása különösen furcsa. Spanyolországban írták a 17. század végén, maranókhöz címezték, akik, e szerint elfoglaltak minden egyházi és világi irodát. Tizennégy könyvből állt és megmutatta, hogy a zsidók szemtelenek és hazugok, árulók, lebecsülendők és lehangolók, akik szeretik őket, a pokolra jutnak, és sem bennük, sem a munkájukban nem lehet megbízni, hogy nyüzsgők, önelégültek, lázadóak, hogy az egyház csak azért tartotta meg őket, mert közülük kerül ki a Messiásuk, az Antikrisztus, akit legyőznek és így látja meg Izrael hibáját. Francisco de Torrejoncillo mindenképpen kedvesnek tűnik, ha összehasonlítjuk munkáját egy kis irománnyal, mely korábban íródott és melynek címe Alboraique könyve [108]. Alboraique Mohamed állata volt, furcsa állat, sem ló, sem öszvér, sem ökör, sem majom; ehhez az állathoz hasonlítja a gúnyírat írója az újkeresztény maranókat, akik Alboraiquek, mivel sem zsidók, sem keresztények.

Ha minden vitázó jelképes összehasonlításokra szorítkozott volna, akkor a zsidóknak nem lett volna sok baja. De néhányan nem késlekedtek abban, hogy a legrendkívülbb dolgokat rendeljék a vádlottakhoz, és a zsidóellenes vitairodalom minden népszerű előítéletet följegyzett, sőt rosszabbá tette azokat; újakat indított el és állandósította őket minden fokon. A legvadabb történetek forogtak körbe a zsidókról; szörnyetegek képességeivel ruházták föl őket; a legfőrtelmesebb elhajlások; a legfeketébb kicsapongások, a legszörnyűbb bűnök, a legalantasabb szokásokat rendelték hozzájuk. Bakkecske alakjuk van, szarvuk és farkuk, [109], a tüzös mandulagyulladás, a görvélykór, vérékenység, bűzös gyöngeség, ami miatt fejüket lehorgasztják, [110], aranyerük van, véres sebhelyek kezükön, nem tudnak köpni; nyelvüket éjjel férgek lepik el. Különösen a Spanyolországból jött zsidókat mondták

betegnek a 14. században, később ezeket listákba foglalták, a legrégebbi lista 1634-ből származik. Minden ilyen listán, a 12 törzs mindegyikéhez egy sajátos betegséget rendelnek hozzá.

Így néhány zsidóellenes előítélet elmagyarázható; de noha nyilvánvaló, hogy az, hogy a zsidókat az ördöghöz hasonlították, okozta a bakkecske alakot és a szarvakat, sok ilyen kép elmagyarázhatatlan. Mindezek a zsidók visszahúzódo életéből származnak, tiszteletreméltó szokásukból, hogy tartózkodóak, hogy nem vegyülnek környezetük közé, amely szokások a nép képzeletét felajzották.

A templomosokról olyan sok történetet meséltek, és a zsidókhoz hasonlították őket. Mint ezeket, büszkeségük, fölvágásuk, gazdagságuk miatt az általános szegénység között, nyereségvágyuk, szegénytelen eszközválasztásuk nyereségszerzés céljára, uzsoraszerezések kötése miatt utálták. Utálták őket azért is, mert hűbértokokra és ingó vagyionokra olyan kölcsönöket adtak, hogy ha a kölcsönvevő meghal, akkor ezek a hűbértokok és ingó vagyionok az övék lesznek; mert a templomosok rendje a 13. század végén nagy területet foglalt el Franciaországban és külön közösséget képezett az államon belül, és csak Istent ismerték el fölöttüknek. [111]. Ebből látható, hogy ugyanazok az eljárások ugyanazt eredményezik, ugyanazt az ellenségességet alakítják ki, ugyanazokat a hiteket ébresztik.

Nem a templomosok mondták, hogy "elégítik és megsütik a fiatal lányok gyermekeit, és szentségeiket ezeknek zsírával olajozzák és szentelik meg" [112], nem mondták a Cagotok, hogy a keresztény vért használják? Nem vádolták a zsidókat mindig is rituális gyilkosságokkal, és a szerencsétlen leprásokat nem tekintették-e mindig is a zsidók felebarátainak, hogy megismételjük Manetho vádjait, melyeket Chaeremon, Lysimachus, Posidonius, Apollonius Molo és Apion is megismételt. ahogy ezt a varázslókról is mondták, akiket a zsidókhoz hasonlítottak. De visszatérünk ehhez a kérdéshez, amikor a modern antiszemitaokról beszélünk.

Mit tettek a zsidók, amikor ezekkel a támadásokkal és bántalmakkal kerültek szembe, melyeket vitázók és a teológusok szegeztek ellenük? Erőszakosan védték magukat. A magyarázatra magyarázattal válaszoltak; ellentmondtak ellenfeleik logikájának; a támadásokra és bántalmakra támadásokkal és bántalmakkal feleltek; ez természetes, szokásos, elkerülhetetlen, de ezek a támadások erőteljesen visszaütöttek ellenük. Ha a zsidóellenes irodalom terjedelmes, a zsidók védekező és keresztényellenes irodalma amely a támadások idején összegyűlt, szintén igen terjedelmes.

Az első vitatott könyv, amely a középkor zsidó irodalmának része, az Úr háborúja c. könyv, melyet 1170-ben írt Jacob ben Ruben [113]. 12 fejezetből vagy kapualjból állt, vagy azt bizonyítja, hogy a Messiás még nem jött el, amit a vitairatok szerzői könnyebben állíthattak, mint ahogy az ellenkezőjét bebizonyították. De nem volt elég bebizonyítani, hogy Jézus nem a várt Messiás volt; ugyanilyen fontos volt bebizonyítani, hogy a zsidó vallás azoknak, akik azt alapították, cáfolhatatlanul magasabb rendű, mint a keresztény vallás; és ez mindkét fél számára egyszerű volt, mert azokat a részeket használták a Bibliából, amelyik illet a témához. A talmudisták az Újtestamentum részeit használták a júdaikus dogmák bizonyítására. Ezt tette Moses Cohen de Tordesillas, a hit támogatása érdekében, amíg Shem-Tob ben Isaac Shaprut újra kezdte az unitáriusok és trinitáriusok párbeszédét, amely ötletet Jacob ben Ruben vetett föl [114].

Az evangéliumi írókat és inkvizitorokat másolva a rabbik használatra és a vitákban használandó könyveket írtak. Mint egy vademekum, ezek a könyvek a keresztény elvek támadható oldalait mutatták meg; És ha az egyik oldalon az olyan könyvek, mint "a zsidóság támadása saját fegyvereivel" a másik oldal olyan könyveket adott ki, mint "a kereszténység legyőzése saját fegyvereivel" azaz Új Testamentumi idézetekkel. A keresztényellenes irodalomban az evangéliumok játszották azt a szerepet, amelyet a zsidóellenesben a Talmud játszott. A 11. és 12. századtól gyakran támadták őket, és számos vita folyt a rabbik és a teológusok között. Ezeket a vitákat néha összegyűjtötték, ahol olyan fényben mutatták be őket, melyek előnyösek a zsidó dialektikának. Jelenleg ezeket a gyűjteményeket kézikönyvként lehet használni; közéjük tartozott az ősi Nizzachon (Győzelem) című Rabbí Mattathiah-tól; Lipman de Mulhausen Nizzachonja; egy Joseph Kimhi-től; A hit erősítése Isaac Trokitól, [115] és Joseph a Zcalot könyve [116]. De mindez nem volt elegendő a zsidók szenvedélyének. Előkészülve a jövő vitákra, támadták a katolikus elveket, nemcsak szóbeli vitákban de védőbeszédekben is, mert rágalmozó iratokat írtak, mint a híres Toldot Jesho, a galileai élete, amely a második vagy harmadik században jelent meg, és amelyet Celsius valószínűleg ismert. [117]. Ezt a Toldot Jeshot Raymund Martin adta ki és Luther fordította németre; Wagenseil és a holland Huldreich szintén kiadta. Ez Pantherus, a katona történetét mondja el, és legendákat, melyek Jézust varázslóként mutatják be. A

Biblia és az egyistenhit megvédése után a zsidók azok ellen fordultak, akiket legveszélyesebb ellenségeiknek tartottak, az áttértek ellen. Ha cáfolták Raymund Martint és Nicholas de Lyrat, [118] akkor nagyobb ellenségüket, Jerome de Santa Fet is, akit korábbi vallástársai megaddefnek hívtak, azaz a gyalázkodónak. Jerome felháborította őket. Don Vidal ibn Labi, Isaac ben Nathan Kalonymos, [119] Solomon Duran, [120] a "rágalmazót" hazugként akarták bemutatni. Ugyanezt tette Isaac Pulgar Valladolidi Alfonso ellen, [121] és Joshua ben Joseph Lorqui és Profiat Duran is [122]. A 17. században a zsidóellenesség más formában jelentkezett. A teológusoknak sikerük volt tudósoknál, képzett embereknél és bibliamagyarázóknál. A zsidóellenesség lágyabb lett és tudományosabb. Hébertudósok képviselték, gyakran nagyképeségűek, mint Wagenseil, [123] Bartolucci, [124] Voetius, [125] Joseph de Voisin, [126], stb. . . Ezek az emberek komolyabban tanulmányozták a zsidó irodalmat és szokásokat. Így Wagenseil tagadta a rituális gyilkosságokat [127], pedig elmondta, hogy a Talmud "istenkáromlást, gazemberségeket és abszurd dolgokat tartalmaz"; Buxtorf azt mondta, hogy értékes dolgokat is tartalmaz egy történész és egy filozófus számára [128]. Noha néhány gondolat megmaradt, amely az elmúlt századok íróit megihlette. A cél mindig az volt, hogy a keresztény vallás és annak dogmáinak igazát bizonyítsák be az Ótestamentum alapján; a zsidók megtérítésének gondolata gyakran kísérte a lelkeket, az Izraelre való emlékezést gyakran elmondták, a visszavitelük módjait javasolták. [129]. A hitehagyottak a Zohart és Mishnat idézték Jézus védelmében [130] és a vitairóadalom még mindig virágzott Eisenmenger alatt, akinek a júdaizmus leleplezve [131] c. műve sok korabeli antiszemitát megihletett Schudt, [132] és később Voltaire alatt is. Igaz az, hogy az irodalmi zsidóellenesség, különösen annak harcos szárnya és írók csak kissé tértek el egymástól. A legtöbb zsidóellenes író gátlástalanul kopírozta egymást; kopíroztak anélkül, hogy elődjeik kijelentéseinek a valóságát megvizsgálták volna. Egy ilyenfajta könyv hasonló a többi társához: Alonzo da Spina a Batallas de Dios c. könyvből veszi elveit, melyet Valladolidi Alfonso írt; Porchet Salvaticus, Pietro Galatini, Pierre de Barcelona újra kiadják különböző nevek alatt Raymund Martin A hit kardja c. művét; Paul Fagius és Sebastian Munster [133] szintén a Hit c. könyvvel dolgoznak.

Ennek ellenére, és a különbségektől függetlenül amelyekről írtam, a zsidóellenesség a 17. századtól minden szempontból eléggé különbözik a megelőző századok zsidóellenességétől. A társadalmi oldal fokozatosan előtérbe kerül a vallással szemben, bár az utóbbi is megmarad. Nem azt kérdezik, hogy a zsidók rosszak-e, mert uzsorások, mert kereskedők vagy istentagadók, hanem azt, mint Schudt mondja [134], hogy az állam tűrje-e a zsidókat vagy nem, hogy törvényes-e a zsidók befogadása a keresztény közösségbe, ahogy John Dury [135] kérdezi 1655 táján egy iratában, melyet az ellen írt, hogy Cromwell pártolta Menasseh ben Israelt. Ez a társadalmi álláspont, mely, mint látni fogunk, továbbfejlődik az irodalmi zsidóellenességben; a modern antisemitizmus a keresztény állam elméletén alapul és annak egységén, és ilyen módon kötődik az ősi zsidóellenességhez.

Lábjegyzetek

- 76 Nézze meg a Spicilegium by Achery, vols. X és XV.
- 77 Isidore of Seville, De Fide Catholica ex vetere et novo Testamento contra Judaeos (Opera, vol. VII). Migne, P. L. , lxxxiii.
- 78 Disputatio contra Judaeos, Opera, Editio Basileensis, p. 180.
- 79 Contra Judaeos,. Lib. VI.
- 80 Migne, P. L. , Ch. CLIX.
- 81 Liber contra perfidia Judaeorum, Opera, Paris, 1519.
- 82 Augustin Giustiniani, Linguae Hebraeae (1566).
- 83 Pugio Fidei (Paris, 1651). (Cf. Quetif, Bibl. Scriptorum dominicanorum, v. I, p. 396, és Carpzon kiadása, Leipzig, 1687).
- 84 Victoria adversus impios Hebreos et sacris litteris (Paris, 1629). Wolf, Bibl. Hebr. v. I, p. 1124.
- 85 Nézze meg Fabricius, Bibliotheca Latina, on Peter of Barcelona (Petrus Barcinonensis) .
- 86 De Arcanis catholicae veritatis libris (Soncino, 1518).
- 87 A középkorban hittek az Írások négyszeres jelentésében és a következő disztichon fejezte ki

- jelentőségét: *Littera gesta docet, quid credas, allegoria; Moralis, quid agas quo tendas anagogia.*
- 88 A zsidó hitehagyottak zsidóellenes írásait illetően nézze meg Wolf, *Bibl. Hebr.*, v. I.
- 89 Cf. Wolf, *Bibl. Hebr.*, I, p. 1004; és Joseph Rodriguez de Castro, *Bibliotheca espanola* (Madrid, 1781), vol. I, p. 235.
- 90 *Tractatus Zelus christi contra Judaeos, Saracenos et infideles* (Venice, 1542).
- 91 *Hostis Judaeorum* (Cologne, 1509).
- 92 *Hebreomastix* (Frankfort, 1601).
- 93 Juda Hallevy, *Liber Cosri*. Fordítás by John Buxtorf, Jr., 1660 -- német fordítást bevezetővel a H. Jolowicz és D. Cassel adott ki, címe: *Das Buch Kuzari*, 1841, 1853.
- 94 *De Insolentia Judaeorum* (*Patrologie latine* v. CIV).
- 95 *Epistola seu liber contra Judaeos* (*Patrologie latine*, v. CXVI).
- 96 *Gesta Philippi Augusti*, 12-16.
- 97 *Tractatus adversus Judaeorum inveteratam duritiam* (*Bibliothèque des Peres latins*. Lyons).
- 98 *Les Jours caniculaires* (*Dierum canicularium*) translated by F. de Rosset (Paris, 1612).
- 99 Agobard, loc. cit.
- 100 Amolon, loc. cit.
- 101 Pierre de Cluny, loc. cit.
- 102 Agobard, loc. cit. -- Rigord, loc. cit.
- 103 S. Maiol, loc. cit.
- 104 A zsidók és hazugságaik (Wittenberg, 1558).
- 105 *Fortalitiū Fidei* (Nuremberg, 1494). Wolf, *Bibl. Hebr.*, v. I, p. 1116.
- 106 *L'Incrédulité et mécréance du sortilège pleinement convaincue* (1622).
- 107 *Centinela contra Judios* (Cf. Loeb, *Revue des Etudes Juives*, v. V).
- 108 *Nemzeti könyvtár*, spanyol részleg, Ms. No. 356 (Loeb, *Revue des Etudes Juives*, v. XVIII).
- 109 *Centinela contra Judios*.
- 110 Pierre de Lancre, loc. cit.
- 111 *Lavocat, Procès des Frères de l'ordre du Temple*, Paris, 1888.
- 112 *Lavocat*, loc. cit.
- 113 Loeb, *Revue des Etudes Juives*, v. XVIII.
- 114 Shem-Tob ben Isaac Shaprut, *A Touchstone* (*Az érzékelő kö*) (Loeb, loc. cit.).
- 115 Wagenseil *Tela ignea Satanae* (Altdorf, 1681) c. művében mindezeket az értekezéseket reprodukálja nyomtatásban.
- 116 Zadoc Kahn, Joseph, *a Zealot könyve* (*Revue des Etudes Juives*, vols. I és III).
- 117 *Toldot Jeshonak*, cf. *Tela ignea Satanae*, Wagenseil, v. II, p. 189, és B. de Rossi, *Bibliotheca Judaica antichristiana* (Parma, 1800), p. 117.
- 118 Wagenseil, loc. cit.
- 119 *Magna Bibliotheca Rabbinica* (Rome, 1693-95).
- 120 Solomon ben Adret, of Barcelona, *Pugio Fidei* cáfolta.
- 121 Chayim ibn Musa, megcáfolva Nicholas de Lyra *Shield és Sword-jában* (Graetz, loc. cit.).
- 122 *Combat levele* (Graetz, loc. cit., és Rossi, *Biblioth. antichrist*, p. 100).
- 123 *Párbeszéd a hitehagyottak ellen* (Loeb, loc. cit.).
- 124 *Alteca Boteca* (Loeb, loc. cit.) -- De Rossi, *Dizionario Storico degli autori Ebrei* (Parma, 1802), p. 89.
- 125 *Disputationes Selectae* (Utrecht, 1663).
- 126 *Theologia Judaeorum* (1647).
- 127 *Benachrichtung wegen einiger die Judenschaft eingehenden Sachen* (Altdorf, 1709).
- 128 *Dictionn, chaldeo-talmadico-rabbinique* (Basiliae, 1639) és *Synagoga Judaica* (Hanau, 1604).
- 129 Pean de la Croullardiere, *Methode facile pour convaincre les heretiques* (Paris, 1667), amelyben benne van "Egy módszer a zsidók megtámadására és áttérésére". Thomas Bell, *Hader, Dottrina facile e breve per ridurre l'Hebreo al conocimiento del vero Messia e Salvatore del Mondo* (Venetia 1608).
- 130 Conrad Otton, *Gali Razia* (titkoss leleplezve), (Nurenberg, 1605).
- 131 *Judaism leleplezve* (Frankfort, 1700).
- 132 *Compendium Historiae Judaicae* (Frankfort, 1700) és *Judaeas Christicida gravissime peccans et vapulans* (1700).
- 133 *Revue des Etudes juives*, v. V, p. 57.
- 134 Loc. cit.
- 135 *Lelkiismereti ügy* (London 1655).

8. Fejezet

Modern jogi zsidóellenesség

Miután előző viták után, melyek eredményeképpen a zsidók egyenjogúsításáról szóló határozatot elnapolták, az alkotmányozó gyűlés 1971 szeptember 27-én arra szavazott Dupot javaslatára és Regnault de Saint-Jean-d'Angely közbeszólásának eredményeként a zsidókat fölemelte az állampolgárok rangjára. Ez a határozat már régóta kész volt, a XVI Lajos által kinevezett bizottság, melynek elnöke Malesherbes volt, munkájának eredményeként, melyben Lessing és Dohm, Mirabeau és Gregoire írásait dolgozták föl. Logikus eredménye volt zsidók és filozófusok előzetes munkájának; Németországban Mendelssohn volt ennek az előmozdítója és legaktívabb ügyvédje, és Berlinben Mirabeau fogalmazta meg javaslatait Dohm oldalán Henriette de Lemos szalonjában.

A zsidók egy bizonyos osztálya már emancipálódott. Németországban az udvari zsidók (Hofjuden) kereskedelmi előjogokat élveztek, nemesi címeket is vehettek pénzért. Franciaországban a portugál maranók visszatértek a júdaizmushoz, nagy szabadságot élveztek és szindikátusuk felügyelete alatt gazdagodtak Bordeauxban, teljesen közömbösek voltak szerencsétlenebb felebarátaik sorsa iránt, pedig egy nagyon befolyásosok voltak; egyikük, Gradis, nem kapta meg a jelöltséget az államtanácsba. Elszászban néhány zsidó fontos kitüntetést kapott, pl. Cerf Berr, XV. Lajos hadseregszállítója megkapta az állampolgárságot és a Marquis de Tombelaine címet.

Mindezeknek az előjogoknak a következtében a gazdag zsidók pártja jött létre, amely kapcsolatba került a keresztény társadalommal; nyíltagyú, körmönfont, intelligens, kifinomult, rendkívül intellektuális lévén föladta, mint sok keresztény a vallási levelét vagy akár hitét is, és nem maradt belőle más, csak egy misztikus idealizmus, amely lehet hogy jó, de lehet hogy rossz volt, és kéz a kézben haladt a liberális racionalizmussal. A zsidóknak ez a csoportja és a Lessing által vezetett elit között egybeolvadás jött létre mindenek előtt Berlinben, egy fiatal városban és egy királyság központjában, amely híressé vált, egy könnyed város kevés hagyománnyal. A fiatal Németország Henrietta de Lemos és Rachel von Varnhagen házában gyülekezett; a zsidókkal, a német romanticizmussal együtt Spinóza tanait is magába ötvözte; Schleiermacher és Humboldt is ide látogatott, és azt lehet mondani, hogy ha az alkotmányos monarchia elhatározta a zsidók egyenjogúsítását, akkor azt Németországban készítették elő.

Mindenféleképpen ezeknek a zsidóknak az a része, mely elvegyülhetett a nép közé, nagyon csekély számú volt, mert legnagyobb részük Mendelssohn lányaihoz vagy Boernehez és Heinéhez hasonlóan később áttért, így nem volt többé izraelita. A zsidók tömegeinek körülményei mások voltak.

Az 1791-es határozat fölszabadította ezeket a páriákat a szolgaságból; szétörte a bilincseket, melyeket törvények kötöttek rájuk; kiengedte őket a gettókból, ahova be voltak börtönözve; jóságból emberi lényeket csinált belőlük. De ha hatalmában állt a szabadságuk visszaadása, ha lehetséges volt évszázadok törvényhozói munkáját megsemmisíteni, nem tudta ezek erkölcsi hatását nullává tenni, és különösen fontos volt azoknak a láncoknak az eltörése, melyeket a zsidók maguk kovácsoltak. Törvényesen egyenjogúak voltak a zsidók, de nem erkölcsileg; megtartották szokásaikat, hagyományaikat, és előítéleteiket, melyeket más vallású állampolgártársaik is megtartottak. Boldogok voltak, hogy megszabadultak megalázottságukból, de félénken néztek körül, és gyanakodtak még megszabadítóikra is.

Évszázadokon át undorral és gyűlölettel gondoltak arra a világra, amely elvetette őket. Szenvedtek tőle, de még jobban féltek attól, hogy elvesztik személyiségüket és hitüket, ha kapcsolatba lépnek vele. Több öreg zsidó aggodalommal nézett az előtte megnyílt új létezésre; nem lennék meglepve, ha némelyik szemében a szabadság szerencsétlenségnek vagy förtelemnek tűnt volna.

Mint határozat az egyenjogúsítás nem változtatott meg egy júdai hitűt, ahogy maguk is mondták, ők sem változtak meg. Gazdaságilag a zsidók maradtak akik voltak, itt arról beszélnek, hogy többségük

unproduktív maradt, azaz alkuszok, pénzkölcsönzők, uzsorások, és nem tudtak megváltozni, tekintve szokásaikat és életkörülményeiket. egy jelentéktelen kisebbségtől eltekintve nem volt más adottságuk, és ma is a zsidók nagy többsége ugyanezt űzi. Adottságaikat használták, és a kialakult zavarok és rendetlenség időszakában alkalmat találtak arra, hogy még az eddigieknél is intenzívebben alkalmazzák ezeket. Franciaországban használták az eseményeket, és ezek kedvezőek voltak számukra. Például Elzászban a parasztok segédcsapatai voltak, akiknek a szükséges anyagiakat kölcsönözték arra, hogy a nemzeti vagyont fölvásárolják. Már a forradalom előtt is ők voltak a terület maguk csinálta uzsorásai, a gyűlölet és megvetés tárgyai [136], a forradalom után akik valaha elismervényeket hamisítottak, [137] hogy megmeneküljenek hitelezőik szorításából, most könyörögtek nekik. Az elászi zsidóknak hála, az új tulajdonosság folytatódott, de ők hasznat akartak kihozni belőle uzsorás, mohó kézzel. az adósok tiltakoztak; azt mondták, hogy tönkremennek, ha nem segítenek nekik, és ebben túloztak, mert nekik 1975 előtt semmijük sem volt, 18 évvel később 60 millió frank értékű vagyonuk volt, és ezen 9. 5 millió franc adósság volt a zsidóknak. Napóleon mégis hallgatott rájuk, és egy évig bírósági végzés alapján felfüggesztette a zsidó uzsorásoknak való kölcsönvisszafizetést a felsőrajnai, alsórajnai és rajnavidéki területeken. És ennél többet is tett. Az 1806 május 30-i felfüggesztési határozat előszavában megmondta, hogy nem tartja elegendőnek az elnyomó intézkedéseket, de egy baj forrását ezzel el akarta hárítani.

"Ezek a körülmények" mondta "okozták azt, hogy észrevettük, mennyire fontos országunk zsidó vallású polgárai előtt föléleszteni a polgári erkölcs érzéseit, melyek sajnos eltompultak bennük a megaláztatás évei alatt, melyben túl hosszán volt részük, és nekünk nem szándékunk a megaláztatást fenntartani vagy fölújítani. "

Hogy fölélessze, vagy inkább segítse ezen érzések megszületését, meg akarta fékezni a zsidó vallást, hogy az feleljen meg az ő elképzelésének, éppen úgy, ahogy a nép nagy részét úgy irányította, hogy az megfeleljen általános terveinek. Mikor első konzul volt, nem vetette föl a zsidó vallás kérdését, és így akart kárpótolni amiatt a hibája miatt, hogy összehívta nevezetes zsidók gyűlését, hogy azok "határozzák meg azokat az eszközöket, melyekkel a zsidó nép körülményeit megjavíthatják, és tagjai érdeklődését a hasznos szakmák és foglalkozások iránt fölkeltik" és kezdjék el a zsidók adminisztratív szervezeteinek föllállítását. Egy kérdőívet küldtek el a prominens zsidóknak, és amikor a válaszok bejöttek, az uralkodó összehívta a nagy Szanhedrint, melyet azzal a joggal ruháztak föl, hogy egy vallási hatóságot állítson föl az első gyűlés kérdéseire kapott válaszok értelmében. A Szanhedrin kimondta, hogy a mózesi törvény kötelező vallási és politikai előfeltételeket tartalmaz; az utóbbi Izrael népét autonóm népnek tekinti, és emiatt elvesztette jelentőségét, mióta a zsidók szétszóródtak a népek között; tehát megtiltotta a jövőben, hogy bármi különbséget is tegyenek a zsidók és keresztények között kölcsönügyben és teljesen megtiltotta az uzsorát.

Ezek a határozatok megmutatták, hogy a prominens zsidók többnyire az említett kisebbséghez tartoznak, akik alkalmazkodni tudnak az új körülményekhez; de képtelen a tömegek érzelmeit érzékelni. Napóleon, mint törvényhozó őszintén hitt abban, hogy a szinódus szeretetet táplál megszédái irányában, vagy megtiltotta az uzsorát, melyet a társadalmi viszonyok támogattak. A császári tiltás, hogy zsidók hadiszállítóként működjenek, azért, hogy jobban érzékeljék polgári kötelességeik nagyszerűségét, ugyanúgy hatott, mint a szinódus előírásai. [138]. Ugyanaz volt az eset, mint az 1808 március 17-i határozat esetén, amely megtiltotta a zsidóknak, hogy kereskedjenek, kivéve, ha a területi előljárótól engedélyt kapnak, vagy hogy kamatot szedjenek engedély nélkül; amellet megtiltotta a zsidóknak, hogy Elzászban és a rajnamenti területeken letelepedjenek, és az elászi zsidóknak tilos volt más megyékben letelepedni kivéve, ha mezőgazdasági tevékenységet akartak folytatni. [139]. Ezek a tíz éve kiadott határozatok egyetlen zsidót sem tettek földművessé, és ha bármelyikük is sovíniszta lett, akkor a hadkötelezettségnek volt köze ehhez. Ezek voltak az utolsó megszorító törvények Franciaországban; a jogi egyenjogúsítás tetőpontja az volt, amikor Lafitte a zsidó hitet belefoglalta az állami költségvetésbe. Ez volt a keresztény állam végső összeomlása, noha a partneri államot még nem hozták teljesen létre. A zsidók és keresztények közötti utolsó különbségek a More Judaico eskü megszűnésével tűntek el 1939-ben. Az erkölcsi egyenjogúság még nem volt teljes.

Eddig a francia zsidók egyenjogúsításáról beszéltünk, meg kell vizsgálnunk, milyen hatása volt ennek az európai zsidókra. A batáviai köztársaság alapítása óta, 1796-ban a holland nemzetgyűlés polgárjogokat adott zsidóknak, és helyzetük, melyet később Louis Bonaparte szabályozott, törvényerőre emelkedett I. Vilmos uralma alatt 1815-ben. A holland zsidóknak fontos előjogaik voltak és nagy szabadságuk a 16. század óta. Teljes szabadságukat végül is a forradalom hozta magával. Olaszországban és Németországban egyenjogúságukat a köztársaság és a birodalom hadserege hozta.

Napóleon Izrael hőse és Istene lett, a rég várt fölszabadító, kinek hatalmas keze szétverte a gettó határait. ha belépett egy városba, éljenző zsidók fogadták, melyet Heinrich Heine mint tanú dicsőített, aki úgy vélte, hogy ügyük kapcsolatban áll a sasok győzelmével, és emiatt először a zsidók érezték Napóleon reakciójának hatásait. A zsidóellenességhez való visszatérés kéz a kézben haladt a patriotizmushoz való visszatéréssel. Az egyenjogúsítás francia akció volt; ezért rossznak kellett kikiáltani, amellet ez forradalmi tett volt, és a forradalom gondolataira és az egyenlőség elvére reakció következett. Míg visszaállították a keresztény államot, a zsidókat elűzték. Különösen Németországban az állam antik elvek alapján jött újra létre, új csillogással, és különösen Németországban vetett lábat a zsidóellenesség határozottan, de a zsidóellenes törvények újra föléledése általános volt. Olaszországban a törvényhozás 1770-ben indult újra; Németországban a bécsi kongresszus megszűntette a zsidóknak adott császári engedményeket, csak azokat a jogokat hagyva meg nekik, melyeket az egyes tartományok adtak. A Kongresszus határozatára való reakcióként a városok és közösségek szigorúak lettek a zsidókkal. Lübeck és Bréma kiutasította őket. mint Róma, Frankfurt újra visszakényszerítette őket ősi telephelyükre [140]. Természetesen a jogi intézkedéseket népi mozgalmak követték. A túlfűtött hazafiság pillanatában minden, az idegenek jogait korlátozó intézkedés tetszést aratott; mivel a zsidók mindig az idegen mintapéldája voltak, akik legjobban képviselték a kártékony idegent, és így 1820 táján, amikor az elmék állapota elérte dührohamát, a tömeg sok helyen megrohanta a zsidókat és megverte őket, ha nem is ölt meg egyet sem.

A harminc év Napóleon eltűnése után nem volt nagy haladásnak a tanúja a zsidókat illetően. Angliában liberális módon bántak velük, de mindig is kívülállónak tekintették őket, és mint a katolikusoknak, külön kötelességeik voltak. Csak lassan változtak körülményeik, és egyenjogúsításuk története egy epizód a felső és alsóház harcában. 1860 előtt még nem voltak teljesen egyenjogúak a többi állampolgárral.

Ausztriában részben egyenjogúsították őket II. József türési rendeletével (1785), de itt is ugyanaz volt erre a reakció; a forradalom erősen megrázta az osztrák uralkodóházat, hogy később jött le az, amit egy demokratikus és filozófikus uralkodó akkor megadott: a zsidók szinte teljes egyenlősége. Az ausztriai zsidók 1848-ban lettek teljes jogú állampolgárok. [141]. Ugyanekkor érték el Németországban, [142], Görögországban, Svédországban és Dániában az egyenjogúságot. Itt is a forradalmi szellemnek köszönhető a függetlenségüket, amely újra Franciaországból jött. De látni fogjuk, hogy nem voltak idegenek az Európában agitáló nagy mozgalomban; néhány országban, pl. Németországban segítettek annak előkészítésében, és ők voltak a szabadság szószólói. Nekik is volt először hasznuk belőle, és a jogi zsidóellenesség azt lehet mondani, hogy Nyugaton megszűnt 1848 után. Apránként az utolsó akadály is eltűnt, az utolsó megszorításokat is eltörölték. A pápa földi hatalmának csökkenése után, 1870-ben az utolsó nyugati gettó is eltűnt és a zsidók még Szent Péter városának is polgárai lettek.

Mivel a zsidóellenesség megváltozott, tisztán irodalmi lett, egy vélemény lett a sok közül, és ennek a véleménynek nem volt hatása a törvényekre. De mielőtt megvizsgálánk a toll antisemitizmusát, amely néhány országban 1870-ig létezett, tiltó határozatokkal együtt, kell a keresztény keleteurópai államokról is beszélnünk, ahol a zsidóellenesség most is törvényes és üldöző volt.

Zsidók Romániában [143] a Moldvai-Valachiai országrészben éltek a 14. századtól, de nagyobb számban a 19. század elején jelentek meg és összesen 300 000 van itt, a Magyarországi és Oroszországi emigráció eredményeképpen. Sok éven keresztül zavartalanul éltek. Természetesen függtek a bojároktól, akik ebben az országban uralkodtak, és ezektől a nemesektől kölcsönözték az alkohol eladásának jogát, akiknek addig erre monopóliumuk volt. Mivel a nemeseknek hasznosak voltak adószedőként, intézőként és közvetítőként, a nemesek hajlottak arra, hogy kiváltságokkal ruházzák föl őket, és csak a nép lázadásától vagy babonáitól kellett tartaniuk. A zsidók hivatalos üldözése csak 1856-ban kezdődött el, amikor Románia képviselőrendszert vezetett be és így a hatalom a polgárság kezébe került. Ettől fogva komolyabbak lettek a megszorító rendelkezések. A zsidók nem kaphattak nemességet, nem kaphattak megtelepedési engedélyt bizonyos országrészekben, megtiltották nekik a föld birtoklását, kivéve a városokban, a földeken vagy a bortermelő vidékeken, nem lehetett keresztény személyzetük, nem építhettek új zsinagógákat. Ezeknek a tiltásoknak némelyike csak bizonyos területeken volt érvényes, más vidékeken ezzel szemben eltűrték a zsidókat. Ez az állapot 1867-ig tartott. Ekkor a miniszter, Jean Brătianu kiadott egy körlevelet, amelyben emlékeztetett arra, hogy a zsidók nem élhetnek falusi közösségekben, nem vehetnek vagy bérelhetnek földet. Ennek a körlevélnek eredményeként a zsidókat kiutasították a falvakból, ahol laktak és elítélték őket, mint csavargókat, a

kiutasítások 1877-ig tartottak; általában felkelések során elküldték őket Bukarestből, Jassiból, Galatzból, Tecucinból és más helyekről, és ezeken a fölkeléseken a temetőket meggyalázták és a zsinagógákat fölgyújtották.

Mi volt, és ma is mi az oka ennek a különleges törvényhozásnak és a románok ellenségességének a zsidókkal szemben? Ők nem kizáró módon vallásosak, és az ősi előítéletek ellenére ez nem volt vallásháború. A romániai zsidók, különösen Románia kialakulásának idején a Moldvai-Valachiai országok népességétől teljesen elkülönült gyülekezetet alkottak. Másképpen öltözködtek, külön lakónegyedeik voltak a tisztatlanság elkerülésére, és jiddisül beszéltek, ami szintén egyik megkülönböztető jegyük volt. Rabbijaik uralma alatt éltek, szűklátókörű, korlátolt, tudatlan talmudisták voltak, a zsidó iskolákban szerzett oktatásuk vezetett szellemi elfajzásukhoz és leépülésükhöz.

Ennek az elszigetelődésnek voltak az áldozatai, melynek oka vezetőik, a rabbik voltak. A nemzeti érzések különösen erősek voltak ebben az országban, amely nemrég alakult és nemzetisége frissen alakult ki és egységre törekedett. Létezett pán-romanizmus hasonlóan a pán-germanizmushoz vagy a pán-szláv mozgalomhoz. Viták folytak a román fajról, annak egységéről, tisztaságáról, a veszélyről, mely a hamisítással jár. Egyesületek alakultak az idegen befolyásokra való ellenhatásként, különösen a zsidó befolyás ellen. Tanárok és professzorok voltak ezeknek a társaságoknak a lelkei; mint Németországban, itt is ők voltak a legaktívabb antiszemiták. Hangoztatták, hogy a zsidó oktatás elbutítja az agyát azoknak, akik ezt kapják, és ezért képtelenek a társadalomba való beilleszkedésre, amely teljesen igaz volt, és mégis ki akarták a zsidókat zárni a keresztényeknek szánt oktatásból, pont abból, ami kiemelte volna őket lealacsonyulásukból.

De nemcsak a tanult emberek voltak antiszemiták Romániában, és gazdasági okok is voltak a hazafiasak mellett. Ahogy említettem, az antiszemizmus a polgárság kialakulásával együtt alakult ki, mert a polgárság, amely kereskedőkből és kézművesekből állt, konkurenciája volt a zsidóknak, akik kizárólag az iparban és kereskedelemben tevékenykedtek, vagy az uzsora terén. A burzsoázia alapvető érdeke volt a védőintézkedések hozása, amelyek névleg az idegenek ellen irányultak, és alapvető céljuk volt, hogy megakadályozzák ijesztő riválisaik terjeszkedését. Célját ügyesen elősegített zavarokkal érte el, amelyek parlamenti képviselőiknek esélyt adtak új szabályok javaslására. Így az antiszemizmus különféle okai egy nemzeti védekezésre csökkenthetők, amely nagyon ügyesen megtagadja a zsidóktól a polgárjogot mert idegenek, de katonaságra kényszeríti őket, ami ellentmondás, mivel csak állampolgár lehet a nemzeti hadsereg tagja.

Még nehezebb, nyomorúságosabb mint Romániában volt a zsidók helyzete Oroszországban. Történetük abban az országban, ahova Kr. u. a 3. században érkeztek, és a Krímben alapítottak településeket, az európai zsidók története is. A 12. században elűzték őket örök időkre. Ennek ellenére a mai Oroszországban 4 500 000 zsidó él, és amit az antiszemiták mondanak, hogy a zsidók megszállták őket, értelmetlenség, mert amikor Oroszország 1769-ben elfoglalta Fehéroroszországot és később a krími lengyel területeket, ezekben a tartományokban nagyszámú zsidó élt. Mikor ez a hódítás történt, nem volt ez kérdéses, és egy ukázt adtak ki, mely a zsidókat egyszer s mindenkorra kiutasította. Egyrészt nem volt egyszerű néhány millió személyt a szomszéd országokba kiűzni; másrészt az ipar, a kereskedelem és különösen a kincstár kárát látta vona a teljes kiutasításnak. II. Katalin egyenlő jogokat adott a zsidóknak a többi oroszországi állampolgárral, de az 1786, 1791 és 1794-es évi szenátusi ukázok megrövidítették ezeket a kiváltságokat és az izraelitákat ezentúl a Krímre, a fehérorosz területre és Lengyelországra korlátozták. Csak bizonyos esetekben különös körülmények fennálltakor hagyhatták el ennek a területi gettónak a területét.

Oroszországban mint minden modern antiszemizmusban, ma is fenntartják a zsidók helyhez kötését. Oroszország megadta magát ugyan a zsidóknak, de ott akarja tartani őket, ahol megtalálta őket. A zsidók megérték jobb, vagy kevésbé rossz időköt is. I. Sándor megengedte 1808-ban, hogy a korona országában letelepedjenek, ha ott mezőgazdasággal foglalkoznak; I. Miklós megengedte, hogy utazzanak, ha üzletük ezt szükségessé tette, mindenhol beléphettek; II. Sándor alatt még jobban megjavultak körülményeik. [144].

II. Sándor halála után az autokratikus reakció hatalma megnőtt Oroszországban; Az abszolutizmus undok újra ébredése volt a válasz a nihilisták bombájára. A nemzeti ortodox szellem megerősödött, a liberális és forradalmi szellemet az idegen befolyás számlájára írták, és a zsidókat tették bűnbakká, hogy távol tartsák a népet a nihilista propagandától; így történtek meg az 1881-es és

1882-es mérszálások, amikor a tömeg zsidó házakat gyűjtött föl, rabolt és gyilkolta a zsidókat és azt mondta: "a cár atyuska akarja ezt".

Ezek után az általános zavargások után Ignatyeff kihirdette az 1882-es májusi törvényeket. Ezek tartalma a következő volt:

1. Ideiglenes intézkedésként és a törvények átvizsgálásáig, melyek a zsidók helyzetét szabályozzák, tilos zsidóknak a városokon kívül letelepedni. Kivétel ez alól, ha a zsidók már régen egy faluban laknak és mezőgazdasággal foglalkoznak.
2. További rendelkezésekig minden olyan szerződés, mely kamatos kölcsönre vagy városon kívüli területek bérletére vonatkozik, és amelyet zsidóval kötöttek, érvénytelen. Érvénytelen továbbá minden fölhatalmazás, melyet egy zsidó megbízójától kapott arra, hogy vagyont a fenti módon gondozzon vagy kamatoztasson.
3. Zsidóknak tilos vasárnap és keresztény ünnepeken üzletelni; a keresztényekre kötelező törvények az üzletek bezárására érvényesek a zsidó üzletekre is.
4. A fenti intézkedések csak olyan területeken érvényesek, ahol körülhatárolt zsidó település található.

Ezeket a törvényeket ideiglenes határozatként hozták. Ennek megfelelően, Pahlen gróf vezetése alatt egy bizottság ült össze 1883-ban, hogy a zsidókérdést szabályozza. Pobyedonostseff, a Szent Szinódus megbízottjának befolyása alatt nem vették figyelembe a Pahlen bizottság jelentését és a májusi törvények érvényben maradtak. Azóta, és különösen 1890 óta, az üldözés megkétszereződött. A "kerítést" szorosabbra fonták azzal, hogy megtiltották, hogy zsidók bizonyos erődítményekbe belépjenek, és olyan határővezeteket létesítettek, ahol zsidók nem élhettek. II. Sándor 1865-i ukázát, mely megengedte a képzett iparosok szabad lakóhelyválasztását, hatályon kívül helyezték. Így közel 3 000 000 zsidó a városokba volt zsúfolva körülkerített településekre, míg egy millió volt Lengyelországszerte szétszórva és 500 ezer kiváltságos elsőrangú kereskedő, pénzügyi ember és egyetemi hallgató szétszórva Oroszország területén.

Más intézkedések, melyeket emellett a rendszeres összezsúfolás mellett hoztak, szintén a zsidók ellen voltak. Kizárták őket bizonyos foglalkozásokból és szakmákból; a kórházban ápolókat és nyomorékokat elküldték; a vasútnál és a hajózásban alkalmazottakat elbocsátották; azok száma, akik egyetemeken vagy középiskolákban továbbtanulhattak, korlátozva volt; gátakat állítottak föl az ellen, hogy ügyvédként, orvosként, mérnökként dolgozzanak, de legalábbis a lehetőségek, hogy ezekben a szakmákban dolgozzanak, korlátozva voltak, még saját iskoláikat is bezárták, nem vették föl őket kórházakba, külön adókat vetettek ki rájuk jövedelmük arányában, örökségükre, az élelemként megölt állatokra, a péntek este égetett gyertyákra, a sábeszdeklire, melyet ünnepekkor viseltek, akkor is, ha ezek magántermészetű ünnepek voltak.

A hivatalos állami adók fizetése mellett a zsidók az Oroszországi közigazgatás kizsákmányolása alatt is álltak, amely Európában a legalacsonyabb szintű és legkorruptabb volt. A középosztálybeli zsidók jövedelmének a fele, mondja Weber és Kempster, valamint Harold Frederic, a rendőrséghez ment. Minden zsidó, jó körülmények között is folytonos zsarolás áldozata. A szegényekkel (a többség) szembeni bánásmód a legutálatosabb, és embertelenebb, meg kell hajolniuk a rendőrség, a cári hatalom képviselőinek minden szeszélye előtt, akik uralják és áldozatukká teszik őket, éppen úgy ahogy a nihilistákat és a liberalizmussal gyanúsítottakat is. [145]

Nem foglalkozunk azokkal a csalásokkal, melyek a zsidó üzletembereket terhelik, mert éppen ezek az üzletemberek foglalják el a kivételezett pozíciókat; A tömegek nyomora miatt, és a törvények be nem tartása miatt ezeknek "nem lenne mit enniük, ha nem rabolnának maguknak", és így ezek ugyanabban a helyzetben vannak, mint a nagyszámú ortodox Oroszországban, akiket az Oroszországi társadalmi és gazdasági körülmények gátlástalan eszközök használatára kényszerítenek azért, hogy megéljenek.

Mik az antiszemizmus valódi okai? Ezek vallásosak és politikaiak. Az antiszemizmus nem népi mozgalom Oroszországban, hanem teljesen hivatalos. Az orosz nép, melyet szegénység és adók sújtják, önkényuralom alatt szenved, a közigazgatás erőszakos módszerei és a kormány visszaélése a

hatalommal, a szenvedéssel és megalázással együtt elviselhetetlen helyzet. Általában lemondóak, könnyen válhatnak dühkitörések áldozataivá; a forradalmak és fölkelések kegyetlenek; az antiszemita fölkelések alkalmasak a nép haragjának levezetésére, és ezért bátorítja és gyakran provokálja azt a kormány. A parasztok és dolgozók azért támadják meg a zsidót, mert "a zsidó és nemes egy pár, de a zsidót könnyebb megverni" [146]. Így magyarázható a gazdag zsidó kereskedők kirablása, a gazdag pénzkölcsönzőé. és gyakran a szegény zsidó munkásé, és szívszaggató, ahogy ezek egymást támadják meg ahelyett, hogy ezek a gazdagságból kizártak az elnyomó cárizmust támadnák meg.

Ennek a két tábornak a szövetsége a nyomor alapján lehetséges, ezt talán azok is látják, akiknek érdeke az ellentétek felszítása és fenntartása, és akik sok keresztény ház fölgyújtását is látták 1881 és 1882-ben. II: Sándor halála után sürgős lett a muzsikok és proletárok emlékezetéből kitörölni a nihilisták liberális kísérletének emlékét. A forradalom mind veszélyesebb szörny és sárkány lett, melytől a Szent Oroszországot meg kellett védeni. Ehhez az ortodox eszméhez való visszatérés volt szükséges. Minden baj a hitetlen idegenektől jön, amely bemocskolja a szent földet.

A hivatalos antisemitizmus vallási eredetét gyakran tagadták. de ez tagadhatatlan, és Oroszország valószínű föl fogja adni a pánszlávizmust hogy vallási egységét elérje, egy olyan egység, melynek fennállása sokuk szerint elkerülhetetlennek látszik az ország egysége érdekében. A nemzeti és a vallási kérdés nem ugyanaz Oroszországban, noha a cár egyszerre állami és lelki vezető, Cézár és pápa; de a hit lényege a fajhoz van kötve, és ennek az a bizonyítéka, hogy egy áttérésre hajlandó zsidót nem üldöznek. Ellenkezőleg, a zsidókat bátorítják az ortodoxia felvételére.

Így azt mondhatjuk, hogy a kelet európai zsidók helyzete jól mutatja be középkori helyzetüket, az antisemitizmus oka kétféle: társadalmi és vallási okok egyesítve nemzeti okokkal. A mi feladatunk annak meglátása, hogy mi az oka annak, hogy az antisemitizmus fennmaradt az olyan országokban, ahol az antisemitizmus a toll antisemitizmusa lett a jogi helyett, elsősorban ennek a változásnak a vizsgálata és a jelenségeké, melyek ebből fejlődtek ki.

Lábjegyzetek

136 Meg kell említeni, hogy a középkorban az elzászi zsidók voltak a "fajankók" és a keresztény uzsorások közvetítői. (Cf. Halphen, Recueil des lois et decrets concernant les Israelites (Paris, 1851), és a Pétition des Juifs établis en Franciaország addres Lásd: l'Assemblée nationale le 28 janvier 1790).

137 Azt elzászi zsidókról a forradalom előtt és után foglalkozik: Grégoire, Essai sur la Régénération des Juifs; Dohm, De la Réforme politique des Juifs; Paul Fauchille, La question Juive en Franciaország Sous le premier Empire (Paris, 1884).

138 Halphen, Recueil des lois et décrets.

139 Halphen, loc. cit.

140 Ekkor perelték a Frankfurti zsidók a várost hogy megküzdjenek a város határozatainak törvényes voltával. Ez a per volt az erőszakos zsidóellenes viták kiváltója.

141 Az 1949 március 4-i alkotmány a törvény előtti egyenlőséget mondta ki. De ezt az alkotmányt 1851-ben visszavonták, és az 1853. július 29-i rendelet visszahozta a zsidóellenes törvényeket. Ezt függelékek követték és az 1867-es alkotmány visszaállította a törvény előtti egyenlőséget és főlsszabadította a zsidókat. Magyarországon a zsidókat emancipáló törvényt a képviselőház szintén megszavazta 1867-

ben, a kormány lépése nyomán. (Cf. Wolf, Geschichte der Juden in Wien, Vienna, 1876; Kaim, Ein Jahrhundert der Judenemancipation. Leipzig, 1869.)

142 A német törvényhozási gyűlés 1848 május 20-án kimondta minden polgár egyenlőségét. A frankfurti parlament hasonlóképpen cselekedett, és ennek az egyenlőségnek a szellemét az 1849-es német alkotmányba is betették. Sok állam megtartotta a zsidók elleni megszorításokat az északi szövetség 1869 július 3-i törvényéig, amely megszüntetett "minden polgári és politikai jog szerinti olyan különbséget, mely a vallási különbségen alapult". (Cf. Kaim, loc. cit. és Allgemeine Zeitung des Judenthums az 1837, 1849, 1856, 1867, 1869 évre). A német-francia háború után ezt Bajorországra is rákényszerítették, amely ezeket nem alkalmazta a birodalom megszervezése előtt.

143 Desjardins, Les Juifs de Moldavie (Paris, 1867). -- Isidore Loeb, La Situation des Israélites en Turquie, en Serbie et en Roumanie (Paris 1877).

144 N. de Gradovski, La Situation légale des Israélites en Russie (Paris, 1891). -- Tikhomirov, La Russie politique et sociale (Paris, 1888). -- Les Juifs de Russie (Paris, 1891). -- Prince Demidoff-San-Donato, La question juive en Russie (Bruxelles, 1884). -- Anatole Leroy-Beaulieu, L'Empire des Tzars et les Russes (Paris, 1881-82-89). [angol fordítás, London és New York, 1894]. -- Weber et Kempster, La Situation des Juifs en Russie (Resume of a report to a United States Government by its delegates). -- Leo Errera, Les Juifs russes (Bruxelles, 1893). -- Harold Frederic, A New Exodus (1892).

145 A zsidók helyzete Oroszországban, összehasonlítva a helybeli népességével, teljesen ugyanaz, mint a középkorban. Az Oroszországi paraszt és munkás közel éppen olyan nyomorult, mint a zsidó. Ezek is zaklatásnak és szeszélyes szabályoknak vannak kiszolgáltatva, de nem üldözik őket, és egy bizonyos fokig szabad költözési joguk van.

146 Tikhomirov, loc. cit.

9. Fejezet

Modern zsidóellenesség és annak az irodalma

Az egyenjogúsított zsidók idegenként vegyültek el a nép között, és amint láttuk, ez nem történhetett másként, mert századokig nép voltak a nép között, a tulajdonságait megtartó különleges nép, szigorú és részletes szertartásai következtében, amelynek saját törvényhozása volt amelyet különválasztott és állandósítani törekedett. Hódítóként, nem vendégként jelentek meg a modern társadalomban. Olyanok voltak, mint a bekerített nyáj; hirtelen eltűntek a kerítések és kirohantak a mezőre, mely megnyílt nekik. Nem voltak katonák, a pillanat nem volt alkalmas egy kis csoport hadjáratára, de ők azt a hódítást vitték véghez, amire fegyverkezve voltak, a gazdasági hódítást, melyre sok és hosszú évek során készültek föl. A kereskedők és pénzváltók faja volt, amely kereskedelmi gyakorlatra korlátozódott, de éppen ennek a gyakorlatnak a segítségével, amelyek olyan képességekkel felfegyverkezve, melyek befolyása nőtt az új gazdasági rendszerben. Így könnyűszerrel meghódították a kereskedelmet és a pénzügyeket, és ismételjük, nem is tudtak másképpen cselekedni. Összeszűfolyva, századokon át elnyomva, megakadályozva repülésükben, félelmetes terjeszkedő erőt fedeztek föl, és ez az erő csak bizonyos csatornában volt alkalmazható; törekvéseiknek voltak ugyan korlátai, de természetük nem változott, még felszabadításuk napján sem változott, és olyan úton vonultak előre, melyet ismertek. Az államügyek különösen vonzották őket. A nagy felfordulások és átalakulások idején, amikor a népek változtak, új alapelveket fektettek le, új társadalmi, erkölcsi, és metafizikai elveket dolgoztak ki, ők voltak egyedül szabadok. Nem tartotta vissza őket semmi, nem kellett ősi örökségüket megvédelmezni, a korábbi társadalom öröksége, melyet a születőre hagyott, nem az övék volt; azok az örökölt kötöttségek, melyek a modern állam állampolgárát a múlttal kötötték össze, nem befolyásolták magatartásukat, szellemüket, erkölcsüket; szellemük előtt nem voltak akadályok.

Megmutattam, hogy felszabadulásuk nem tudta megváltoztatni őket, hogy sokan közülük sajnálták a régi elszigeteltséget, és akkor is ha igyekeztek önmaguk maradni, ha nem is asszimilálódtak, csodálatosan beilleszkedtek különleges irányzataik erejénél fogva azok közé a gazdasági körülmények közé, melyek a népet a 19. század elejétől befolyásolták.

A francia forradalom minden gazdasági forradalom fölött állott. Ha azt az osztályharc végének tekintjük, úgy kell tekinteni, mint a tőke két formájának harcát, a tényleges tulajdon és a személyi tulajdonét, vagy a földbirtok és az ipari és spekulatív tőkének a harcát. A nemesség hatalmának eltűnésével a földbirtok hatalma is eltűnt, és a polgárság uralma az ipari és spekulatív tőke uralmát hozta. A zsidó egyenjogúsítása az ipari tőke növekedésével és előtérbe kerülésével van összekapcsolva. Amíg a földbirtoké volt a politikai hatalom, a zsidónak nem volt joga; akkor szabadult föl, amikor a politikai hatalom az ipari tőkéhez vándorolt, és ez végzetesnek bizonyult. A polgárságnak segítségre volt szüksége vállalt harcában; a zsidó értékes szövetséges volt, akinek érdeke volt, hogy egyenjogúvá váljon. A forradalom napjai óta a zsidó és a polgár kéz a kézben vonult, együtt viselték el Napóleont, amikor szükséges volt a diktatúra bevezetése, hogy megvédje a harmadik rend előjogait, és amikor a császári önkény túl nehéz és elnyomó volt a burzsoá és a zsidó kapitalizmusa számára, egyesültek és bevezették a birodalom elestét élelem felvásárlásával az oroszországi hadjárat idején és segítettek a végső vereséget a börzei pangás előidézésével és a tábornokok hűtlenségének megvásárlásával.

A nagy ipari fejlődés elején, 1815 után, amikor csatornázási, bányászati és biztosítótársaságok alakultak, a zsidók voltak a legaktívabb szószólói a tőke kombinálásának. Továbbá ők voltak a legügyesebbek, mert a kombinált tőkét az évszázadokon át csak ők használták. Nem volt elég nekik, hogy gyakorlatilag győzelemre segítettek az ipari fejlődést, de elméletileg is hozzáadták ismereteiket. Ők gyűltek össze Saint-Simon, a polgárság filozófusa körül, és ők dolgoztak tanításai terjesztésén és fejlesztésén.

Saint-Simon azt mondta [147]: "A termelőket kell megbízni az ideiglenes erők igazgatásával." és "az utolsó lépés, ami marad az iparnak, hogy átvegye az állam igazgatását, és korunk fő problémája, hogy biztosítsuk parlamentjeinkben az ipar képviselőinek többségét." Hozzáadta [145]: "Az ipari osztálynak kell az elsőséget elfoglalni, mert ez a legfontosabb dolog; mert ez működhet a többiek nélkül is, de nélküle senki sem működhet; mert önerejéből létezik; személyes munkájából. A többi osztályoknak kell érte dolgozniuk, mert ők annak kreációi és mert ez igazolja létezésüket; mivel

mindent az ipar csinál, mindent meg kell érte tenni. " A zsidók segítettek a Saint-Simoni álom megvalósításában; ők voltak a polgárság legmegbízhatóbb szövetségese, annyiban, hogy amennyiben neki dolgoztak, maguknak dolgoztak, és egész Európában ők álltak a liberális mozgalom élén, amely 1815-től 1848-ig megteremtette az polgári kapitalizmus túlsúlyát.

A zsidók szerepe nem szüntette meg a földdel rendelkező kapitalisták osztályát, és látni fogjuk, hogy ebben rejlik a konzervatívok zsidóellenessége, de a zsidóknak ez az osztály nem volt annyira érdekes, mint a polgárság. ha az utóbbi megszilárdította hatalmát, ha megnyugodott és biztos lett helyzete, fölfedezte, hogy szövetségese, a zsidó ijesztő ellenfél, és reagált erre a fölismerésre. Így a konzervatív pártok, melyek általában a földbirtokos kapitalisták pártjai voltak, zsidóellenesek lettek harcukban az ipari és spekulatív tőke ellen, melyet elsősorban a zsidó képviselt, és az ipari és spekulatív tőke zsidóellenes lett a zsidó versenytárs miatt. A zsidóellenesség, mely valaha vallási volt, most gazdaságivá vált, vagy inkább a vallási okok, melyek valaha elsőrangúak voltak a zsidóellenességben, visszaszorultak a gazdasági és társadalmi okok mögé.

Ez a változás, mely megfelelt a zsidók szerepváltozásának, nem volt az egyetlen. A zsidókkal szembeni ellenségesség, mely valaha érzelmi dolog volt, okot kapott. A tegnapi keresztény, aki az istentagadókat érzelmileg utálta, és sohasem próbálta ellenségességét igazolni, hanem mutatta azt. A mai kor antiszemita arra törekszik, hogy elmagyarázza gyűlöletét, azaz ki akarja azt tüntetni; a zsidóellenesség antiszemizmussá vedlett. Miben nyilvánult meg ez az antiszemizmus? Nem volt más lehetősége a megnyilvánulásra, mint a sajtó. Hivatalosan az antiszemizmus halott volt Nyugaton, vagy halófélben volt; ennek eredményeképpen a zsidóellenes törvényhozás is eltűnően volt; megmaradt az elméleti antiszemizmus, amely egy elmélet volt, egy vélemény, de az antiszemita nagyon különböző dolgot láttak maguk előtt. A forradalomig az irodalmi zsidóellenesség életben tartotta a jogi zsidóellenességet, a forradalom és a zsidók egyenjogúsítása után az irodalmi antiszemizmus arra törekedett, hogy visszaállítsa a törvényes zsidóellenességet olyan országokban, ahol ez megszűnt. Eddig még nem érte ezt el, és csak a toll antiszemita kinyilatkoztatásait kell tanulmányoznunk; némelyik sokak véleményét fejezi ki, mert ha irodalmi antiszemita okokat hoztak elő a tudat alatti antiszemita részére, ők állították elő ezeket. megpróbálták elmagyarázni, mit érzett a nyáj, kinyilatkoztatták, és ha időnként furcsa és valószínűtlen okokról számoltak be, sokszor csak sugalmazóik érzéseit visszhangozták. Mik voltak ezek az érzések? Meg fogjuk látni ha megvizsgáljuk az antiszemita irodalmat, és ezzel egyidőben megfjtjük korunk antiszemizmusának sokoldalú okait.

Néhány esettől eltekintve lehetetlen az antiszemita munkákat túl keskeny kategóriákba osztani, mert mindegyikük sokféle irányzatot képvisel. de mindegyiküknek van egy uralkodó gondolata, amellyel összhangban be lehet őket sorolni, mindig arra gondolva, hogy egy bizonyos típusú munka nemcsak ehhez a csoporthoz tartozik. Ezután fölosztjuk az antiszemizmust keresztény, szocialista, gazdasági, etnológiai és nemzeti, metafizikus, forradalmi és keresztényellenes antiszemizmusra.

A keresztényszocialista antiszemizmust a vallási előítéletek állandósága állította elő. Ha a zsidók nem változtak, mikor beléptek a társadalomba, a sok éve irántuk táplált érzések sem tűntek el. Egyenjogúsításukat a zsidók egy filozófikus mozgalomnak köszönheték, és nem annak, hogy a nem egyházi előítéletek megszűntek volna velük szemben. Akik azt tanították, hogy a keresztény állam az egyetlen olyan állam, amely a zsidók benyomulásának nem örült, és a talmudellenesség volt ennek az ellenségességnek az első megnyilvánulása. A Talmudot, melyet a zsidók vallási erődjének tekintettek, megtámadták, és a vitázók csoportjai be akarták bizonyítani, hogy mely részei a Talmudnak mondanak ellent az Evangéliumnak. A könyv ellen felsoroltak minden olyan panaszt, melyet a múltban a hitehagyott zsidók felsoroltak, és elismételtek, kezdve a 13. században Raymund Martinnak, folytatva Pfefferkornnal és később Eisenmengerrel. Az elmondás módja sem változott; ugyanazokat a formákat használták; a pamfletek írásánál ugyanazokat a hagyományokat követték, mint a dominikánus vádló és egy fikarcnyival sem volt több elmésség a Talmud "mélységének" tanulmányozásában. Ennek ellenére, ami a zsidókat illeti, dogmáik, fajuk viszonylatában korunk keresztény antiszemitái ugyanazokat jegyzik föl ezekről, mint a középkoriak. A zsidó foglalkoztatja és kísérti őket, mindenütt őt látják, ugyanolyan történeti elgondolásuk van, mint Bossuetnek volt. A püspök számára Júdea volt a világ közepe; minden eseménynek, tragédiának vagy örömnak, hódításnak és vereségnek; a birodalmak megalapításának elsődleges, csodálatos és kimondhatatlan oka Isten szeszélye volt, hogy hű volt Izraelhez és népéhez, vándorként, királyságok alapítójaként és fogolyként, viszont folyamatosan irányította az emberiséget célja felé: Krisztus eljövetele felé. Ben Hadad és Sennacherib, Cyrus és Alexander csak azért léteznek, mert Júdea létezik, és mert most Júdeát dicsérni kell és később meg kell alázni addig a napig, amikor megparancsolja a világnak, hogy kövesse azt a törvényt, amely tőle jön. De

amit Bosset azért talált ki, hogy ne hallja a dicsőítést, a keresztény antiszemita más szempontok miatt elevenítették föl. Nekik a zsidó faj, a népek istencsapása, mely szét van szórva a Földön, felelős az idegen népek szerencsétlenségeiért és áldásaiért, akik között lakik, és a héberek története így a királyságok és köztársaságok történetévé lesz. Büntették vagy eltűnték, elűzték vagy befogadták őket, ők felelősek ezek miatt a politikai viszontagságok miatt, az államok dicsőségéért vagy lehanyatlásáért. Izrael története azonos Franciaország vagy Németország vagy Spanyolország történetével. Ezt látják a keresztény antiszemita, és így antisemitizmusuk tisztán teológiai, ez az Apák antisemitizmusa, Chrysostomé, Szent Augustiné, Szent Jeroméé. Jézus születése előtt a zsidó nép volt a kiválasztott nép, Isten szeretett fia; mióta megtagadta a Megváltót, mióta istentagadó lett, az elejtett nép mintapéldánya lett, és ha azelőtt a világ megmentője volt, most a világ rontásává lett.

Bármilyen is volt kapcsolatuk és rokonságuk a zsidóellenesekkel, a talmudellenesek mindenképpen kissé más álláspontot képviselnek. Régebben az istenkáromlásokat a keresztény vallás ellen vagy Jézus Krisztus isteni voltának igazolását főleg a Talmudban keresték; ezek után a könyv ellenségei vadásztak rá, mint társadalomellenes, veszélyes és pusztító munkára. Szerintük a Talmud a zsidót minden nép ellenségévé teszi, de ha néhányukat, mint des Mousseauxt és Chiarinit, mint a hajdani kor teológusait mindenek előtt az a vágy vezeti, hogy visszavigyék Izraelt az egyház kebelére [149], mások, mint doktor Rohling [150], inkább arra hajlanak, hogy elnyomják azt, és azt igazolják, hogy örökre képtelen lesz bármi jóra. Ellenkezőleg, mert, mint mondják, nemcsak tanításai nem egyeztethetők össze a keresztény kormányok alapelveivel, de mert meg akarja semmisíteni ezeket a kormányokat, hogy hasznot húzzon ebből.

Könnyű megérteni, hogy a francia forradalom okozta felindulás után a konzervatívak úgy érezték, hogy a zsidókat kell felelőssé tenni a régi rendszer bukásáért. Ha körülnéztek, miután elvonult az ár, egy dolog nagyon meglephette őket, és az a zsidók helyzete volt. Tegnap a zsidó semmi nem volt, nem voltak jogai, hatalma, és most az előtérben ragyogott; nemcsak gazdag volt, de doktor lehetett és kormányzó, ha megfizette adóját. Különösen neki volt előnyös a társadalmi változás. Ennek megfelelően a keresztény antiszemita nem hagyta abba azt, hogy fölháborodjanak a zsidók spekulációján a nemzet tulajdonával vagy a hadifőlszereléssel, és a régi jogi szöveget alkalmazták rájuk: fecisti qui prodes "azok tették, kiknek a legnagyobb hasznuk van belőle". Ha a zsidónak előnye volt a forradalomból, ha olyan nagy hasznot húzott belőle, ez azt jelenti, hogy ő csinálta azt, vagy helyesebben ő támogatta azt minden erejével.

Szükséges volt elmagyarázni, hogy hogyan tudott a megvetett és gyűlölt zsidó hatalmat szerezni ahhoz, hogy ilyen cselekedeteket végrehajtasson, hogy volt képes ennyi szörnyűségekre. Itt jön az az elmélet, vagy inkább filozófia, mely ismerős a katolikus vitázóknak. Ezek szerint a történészek szerint a francia forradalom, melyet általában elleneztek, és amely megváltoztatta Nyugat-Európa intézményeit, egy polgári összeesküvés csúcsa volt. Akik a 18. század filozófiai mozgalmának nevezik, mely a királyi kormányok túlzásaira, a végzetes gazdasági változásra, egy osztály rozogaságára, a tőke egy formájának legyengülésére, a tekintély és az állam elkerülhetetlen forradalmára, az egyéniség jogainak kiszélesedésére adott válasz volt, azok alapvetően tévednek, állítják ezek a történészek, akikről én beszélek. Ezek vakok, akik nem látják az igazságot: a forradalom egy vagy néhány szekta műve volt, amelyek az antik korban alakultak meg, melyeket ugyanaz a vágy és alapelv hozott létre: annak vágya, hogy uralkodjanak és hogy pusztítsanak.

Ennek a történelmi elvnek a gyökerét könnyű megtalálni. alapja magában a terrorban volt. A szabadkőműves páholyok, az Illuminátiaiak, a Vöröskeresztesek, a Martinisták szerepe a forradalomban élénken megkapott néhány elmét, melyek tovább vitték azt, hogy eltúlozzák ezeknek a társaságoknak a szerepét. Ami különösen meglepte ezeket a felületes szemlélőket, az az 1789-es forradalom nemzetközi jellege volt, és egyidejűsége azokkal a mozgalmakkal, melyeket előhívott. Ezek szemben az előhívóval helyi jelentőségűek voltak, melyek pl. csak Angliában hatottak, azaz, ahol kitörték, és ennek a különbségnek megfelelően jellemezték az európai szövetségek munkáját, melynek képviselői a minden népből jöttek, ahelyett hogy azt mondták volna, hogy a kultúra hasonló fokán hasonló szellemi, társadalmi, erkölcsi és gazdasági okok egymással egyidőben ugyanazokat a hatásokat váltották ki. Ezeknek a páholyoknak, ezeknek a társaságoknak a tagjai segítettek abban, hogy ez a hit szétterjedjen. [151]. El is túlozták jelentőségüket, nemcsak azt állították, hogy a 18. század folyamán olyan változásokért dolgoztak, melyek már elő voltak készítve, ami igaz, hanem azt is állították, hogy ezek voltak azok elindítói. Ez az irat nem tudja ezt a kérdést megvitatni; itt csak meg tudjuk említeni ezeknek az elméleteknek a létét; meg fogjuk mutatni, hogy ezek hogyan segítettek a keresztény antiszemitákat.

Az első írók, akik ezeket a gondolatokat képviselték arra szorítkoztak, hogy létezik "egy bizonyos nép, amely a sötétségben született és nőtt föl, a civilizált népek között, azért, hogy rabigába hajtssa mindannyiukat" [152], mint például de Malet lovag, egy összeesküvő tábornok bátyja, aki ezt be akarta bizonyítani egy könyvben, és aki kevésbé lett ismert és nagyon szegény volt. Az olyan férfiak, mint P. Barruel a 'Jakobinoizmus memoárjai' c. könyvében [153], mint Eckert a szabadkőművesség c. művében [154], mint Dom Deschamps, [155] mint Claudio Jannet, mint Cretineau Joly, [156], kifejlesztették és rendszereztek elméletüket, és igyekeztek annak valóságát bebizonyítani, és noha nem érték el céljukat, összegyűjtöttek minden ahhoz szükséges részt, hogy a titkos társaságot történetét meg lehessen írni. Munkáikban leírták a zsidók szerepét ezekben a csoportokban és szektákban, és bemutatták a megdöbbentő hasonlóságot, amely a szabadkőművesség és bizonyos zsidó és kabbalái hagyományok közt volt fölfedezhető [157], és félrevezetve a héber pompától, amely ezeket a páholyokat beavatáskor jellemzi, arra a következtetésre jutottak, hogy mindig a zsidók voltak az elindítói, vezetői és urai a szabadkőművességnek, sőt, ők voltak annak alapítói is, és ennek segítségével állandóan az egyház tönkretételén dolgoztak, annak megalapítása óta.

Továbbmenve ezen az úton azt akarták bebizonyítani, hogy a zsidók megőrizték nemzeti alkotmányukat, hogy ma is hercegek uralják őket, egy Nassi, aki vezeti őket a világ meghódításában, és az emberiségnek ezek az ellenségei félelmetes szervezetet és taktikát mondhatnak magukénak. Gougenot des Mousseaux, [158] Rupert, 159 de Szent Andre, [160] Chabeauty apát, [161] támogatták ezt a föltételezést. Mint Edouard Drumont esetében, az egész pszeudo-történelmi része könyveinek, ha azokat nem Loriquet atyától kölcsönözte, csak ügyetlen és kritikátlan másolása Barruelnek, Gougenotnak, Dom Deschampsnak és Cretineau Jolynak. [162].

Bárhogy áll is a dolog, Drumonttal vagy Stoecker atyával, a keresztény antiszemitaizmus néhány szociológustól változtatja át, vagy inkább kölcsönzi új fegyvereit. Noha Drumont harcol a zsidó egyházellenesség ellen, noha Stoecker, abban való aggodalmában, hogy második Lutherként fogják számon tartani, felszólal a zsidó vallás ellen, mint a keresztény állam megrontója ellen, más a fő gondjuk; a zsidók gazdagságát támadják és a zsidók gazdasági változásait, melyek a 19. században vehetőek észre. A zsidóban még Jézus ellenségét, Isten gyilkosát üldözik, de céljuk különösen a finánczsidó, és ebben közel állnak a finánciális antiszemitaizmus hirdetőihez.

Az antiszemitaizmus alapjai a zsidó pénzügyi tevékenység és iparosításra nyúlnak vissza. Ha csak nyomait találjuk Fouriernál [163] és Proudhonnál, akik arra az állításra szorítkoztak, hogy a zsidó közvetítő, részvényügynök fölvásárlója és nem termelő [164], olyan embereket hívtak életre, mint Toussenel [165] és Capefigue [166] ; olyan könyveket ihletett meg, mint a 'zsidók a kor királyai' és a 'nagy gazdasági műveletek története'; később Németországban Ottó Glagau írt vádiratokat a zsidó bankárok és ügynökök ellen [167]. Már kimutattam ugyan ennek az antiszemitaizmusnak az eredetét, hogy hogyan tette a földbirtokos kapitalista a zsidót felelőssé túlsúlyáért az ipari és pénzügyi kapitalizmusban, hogyan fordult másfelől a polgárság, melynek előjogai voltak, volt szövetségese, a zsidó ellen, ettől fogva versenytársa, és még hozzá idegen versenytárs; mivel a nem asszimilált idegenszerű zsidó képe nagyon ellenszenves, így kapcsolódik a gazdasági antiszemitaizmus a faji és nemzeti antiszemitaizmussal.

Az antiszemitaizmus ez utóbbi formája modern, Németországban született és ebből merítették a francia és a német antiszemiták elméletüket.

A fajok elméletét, melyet Renan védett Franciaországban [168], Németországban a hégeli doktrínák alapján dolgozták ki. 1840-ben és különösen 1848-ban növekedett befolyása, nemcsak azért, mert a német politikai irányvonal szolgálatába állította, hanem azért is, mert összhangban volt a népek nemzeti hazafias mozgalmával, és az egységre való törekvéssel, mely minden európai népet jellemzett.

Az állam, így mondták, nemzeti kell hogy legyen; egy népnek kell alkotnia, és minden egyént magába kell foglalnia, aki a nemzeti nyelvet beszéli és ugyanahhoz a fajhoz tartozik. Továbbá fontos az, hogy a nemzeti állam lecsökkentsen minden heterogén elemet, azaz az idegeneket. Egy zsidó, aki nem árja, nem ugyanaz az erkölce, társadalmi és szellemi elvei, mint az árjának; ő megváltozhatatlan, tehát ki kell iktatni, máskülönben romba fogja dönteni a befogadó népet, és néhány nemzeti és faji antiszemita azt állítja, hogy a munkát már elvégezték.

Ezeket a megjegyzéseket, melyeket Treitschke [169] és Adolph Wagner Németországban, Schoenerer Ausztriában, Pattai Magyarországon és sokkal később Drumont Franciaországban [170]

lecsökkentett, először W. Marr foglalta rendszerbe egy vitairatban: 'A júdaizmus győzelme a németek fölött' címmel, melynek bizonyos visszhangja lett Németországban. Ebben Marr Németországot a megszálló faj, a zsidók prédájának nevezte, egy faj, melynek minden a kezében van és júdaizálni akarja Németországot, mint Franciaországot, és összefoglalójában azt írta, hogy Németország el van veszve. Faji antiszemitizmusához metafizikai antiszemitizmus is társult, melyet, ha szabad így kifejeznem magamat, Schopenhauer szolgáltatott [172], amely antiszemitizmus harcol a zsidó vallás optimizmusa ellen, amely optimizmust Schopenhauer alacsonyrendűnek és elfajzottnak talál, és amelyet a görög és hindu vallási elvekkel állít szembe.

De Schopenhauer és Marr nem csak a filozófiai antiszemitizmus képviselői. Az egész német metafizika harcolt a zsidó szellem ellen, amelyet alapvetően különbözőnek tartott a német szellemtől, és amelyet múltbelinek tartott és szembeállított a jelennel. Míg a világtörténetnek haladó szelleme van, a zsidók megmaradnak egy alacsonyabb szinten. Ez a hégeli gondolat, melyet Hegel és tanítványai is továbbvitték egészen Feuerbachig, Arnold Rugeig és Bruno Bauerig [173]. Max Stirner [174] sok precizitással fejlesztette tovább ezeket a gondolatokat. Szerinte az általános történelem eddig két korszakot élt meg: az elsőt az antik kor jelképezte, amelynek során ki kellett dolgoznunk a 'lélek néger állapotának' megszüntetését; a másik, a mongolizmus a keresztény korszakot jellemezte. Az első korszak alatt az ember dolgoktól függött, a másodikban gondolatok befolyásolták, és azt várta hogy uralja ezeket és fölszabadítsa magát. De a zsidók, ezek az antik kor koraérett gyerekei nem hagyták el a lélek néger állapotát. Duhringnál megtaláljuk a filozófiai antiszemitizmus inkább etikai mint metafizikai formáját. Néhány tanulmányban, vitairatban és könyvben [175], Duhring támadja a szemita szellemet és a szemita elvet az Istenségre és az etikára vonatkozóan, melyet ellentétbe állít az északi népek elveivel. Követve levezetéseit elejétől végig és Bruno Bauer elveit is követve, megtámadja a kereszténységet, mint a szemita szellem utolsó kinyilatkoztatását. "A kereszténységnek" mondja "mindenek előtt nincs gyakorlati erkölcs, és így nem képes félreérthető interpretációra és így lehet hogy érvényes és ésszerű. A népek ennél fogva nem lesznek szabadok a szemita szellemtől addig, amíg ki nem utasították szellemükből a héberizmusnak ezt a második megjelenését. "

Duhring után Nietzsche [176] küzdött a zsidó és keresztény etikával, amely szerinte rabszolgák etikája szemben az urak etikájával. A prófétákon és Jézuson át a zsidók és a keresztények alacsonyrendű és ártalmas elveket tettek magukévá, melyek a gyöngét, esendőt, vacakot istenítik és föláldozzák azt az erősnek, büszkének és hatalmasnak.

Néhány forradalmi ateista, többek között Gustave Tridon [177] és Regnard [178] magukévá tették Franciaországban ezt a keresztény antiszemitizmust, mely végső vizsgálatában faji antiszemitizmussá csökken, mint a tisztán metafizikai antiszemitizmus is.

Az antiszemitizmus különféle fajtái háromra csökkenthetők le: keresztény antiszemitizmus, gazdasági antiszemitizmus, és faji antiszemitizmus. Vizsgálatunkban kimutattuk, hogy az antiszemita kifogásai vallási, társadalmi, faji, nemzeti, szellemi és erkölcsi kifogások voltak. Az antiszemita részére a zsidó idegen személy, képtelen alkalmazkodni, ellenséges a keresztény civilizációval és vallással szemben; erkölcstelen, társadalomellenes, szellemi élete más, mint az árja szellemi élete, összefoglalva pusztító és bajkeverő.

Most meg fogjuk vizsgálni ezeket a kifogásokat egymás után. Meg fogjuk látni, hogy vajon megalapozottak-e, hogy a modern antiszemitizmus valós okai megfelelnek-e ezeknek, vagy pedig csak előítéletek. Először nézzük meg a faji kifogásokat.

Lábjegyzetek

147 Saint-Simon, Du Système industriel (Paris, 1821).

148 Saint-Simon, Catéchisme des Industriels, 1er Cahier (Paris, 1823).

149 Aggály fejeződik ki a zsidók jövőjét illetően Léon Bloy megrázó könyvében, Le Salut par les Juifs (Paris, 1892). Dokumentum és jegyzetkötetében, melyet Dom Deschamp titkos társaságokról szóló munkájának következményeként írt, Claudio Jannet azt a véleményét fejezi ki, hogy a zsidók kétségkívül arra vannak rendelve, hogy visszavezessék a világot Istenhez. Ez pontosan a régi teológiai hit.

150 Eng. fordítás. A. Rohling, Le Juif selon le Talmud (Paris, 1888). Fordítás németből.

151 Louis Blanc, Histoire de la Révolution française, vol. II, p. 74.

152 Recherches historiques et politiques qui prouvent l'existence d'une secte révolutionnaire, son

antique origine, son organisation, ses moyens ainsi que son but; et dévoilent entièrement l'unique cause de la Révolution Française, par le Chevalier de Malet, Paris, Gide fils, libraire, 1817.

153 Barruel, Mémoires sur le Jacobinisme (1797-1813). Barruel atya fejtette ki először ezeket a gondolatokat, és követői, valójában csak úgy tettek, mintha folytatnák munkáját.

154 Eckert, La Franc-Maçonnerie dans sa véritable signification (Liège, 1854). -- La Franc-Maçonnerie en elle-même (Liège, 1859).

155 Dom Deschamps, Les Sociétés secrètes et la Société, avec une introduction, des notes et des documents par Claudio Jannet. Paris, 1883.

156 Cretineau Joly, L'Eglise romaine avant la Révolution. Paris 1863.

157 A Szabadkőművesség héber hagyományai kimutatja a hasonlóságot a Szabadkőművesek és az ősi Essenianok között, cf. Clavel, Histoire pittoresque de la Franc-Maçonnerie (Paris, 1843); Kauffmann et Cherpin, Histoire philosophique de la Franc-Maçonnerie (Lyon, 1856) és Moise Schwab egy cikke a Zsidók és a Szabadkőművesekről, kiadták az Annuaire des Archives israélites pour l'an 5650 (1889-1890). Nézze meg J. M. Ragon különféle munkáit a szabadkőművességről (Paris, Dentu).

158 Gougenot des Mousseaux, loc. cit.

159 Rupert, L'Eglise et la Synagogue (Paris, 1859).

160 De Saint-André, Francs-Maçons et Juifs (Paris, 1880).

161 A Chabeauty, Les Juifs nos Maitres (Paris, 1883).

162 Meg kell jegyezni, hogy a Franciaországi zsidó részben (az első fejezetekre gondolok) Drumont nem idézi Gougenot des Mousseaux vagy Barruel egyszer sem; idézi Dom Deschampsot háromszor és Cretineau de Joly's Vendée Militaire egyszer, és mégis gyakran beszél ezekről az írókról. Noha "történeti írásait" említett tanítványai neki tulajdonítják -- ez nagyon is lehetséges. Értsük meg itt, hogy ez Drumontra mint történészre hivatkozik és nem mint vitatkozóra.

163 Fourier, Le Nouveau Monde industriel et sociétaire (Paris, libraire sociétaire, 1848).

164 Karl Marxnál (Annales franco-allemandes, 1844, p. 211) és Lassallenál a parazita zsidónak ugyanaz a leírása található, mint Fouriernál és Proudhonnál.

165 Toussenel, Les Juifs rois de l'Epoque (Paris, 1847). Toussenel ezt a könyvet erőszakos kampánnyal követte egy újságban, a La Démocratie pacifiqueben. Mindazonáltal az antiszemita mozgalom elég erős volt a júliusi monarchia alatt, és számos írást adtak ki zsidó pénzemberek ellen.

166 Capefigue, Histoire des grandes opérations financières (Paris, 1855).

167 Otto Glagau, Der Boersen und Grundergeschwindel in Berlin (Leipzig, 1876). Les besoins de l'Empire et le nouveau Kulturkampf (Osnabruck, 1879).

168 Életének utolsó éveiben Renan föladta fajelméletét, egyenlőtlenségüket és kölcsönös magasabb és alacsonyabbrendűségüket. Ezeket az elméleteket nagyon világosan és tisztán találjuk meg Gobineau sok okból figyelemre méltó munkájában: L'inégalité des races (Paris, Firmin Didot, 1884).

169 H. von Treitschke, Ein Wort über unser Judenthum (A Word about Our Zsidók). Berlin, 1888.

170 Drumont az asszimiláló antiszemita típusa, amely Franciaországban virágzott ezekben az utóbbi években, és amely megszállta Németországot. Tehetséges vitázó, életerős újságíró, vidám satirikus, Drumont olyan történész, akinek csekély dokumentáris tényanyaga van, közepes szociológus és különösen közepes filozófus, semmi körülmények között nem lehet összehasonlítani olyan emberekkel, mint Treitschke's, Adolph Wagner és Eugen Dühring. De az antisemitizmus Franciaországi és Németországi kifejlesztésében jelentős szerepet játszott, és nagy befolyása volt propagandistaként.

171 W. Marr, Der Sieg des Judenthums über das Germanthum (Berne, 1879). In a Journal des Débats of Nov. 5, 1879, Bourdeau egy esszéét szentelt ennek a pamfletnek.

172 "Olyan Isten, mint Jehova," mondja Schopenhauer, "aki saját szórakozására és szívének örömeire állítja elő a nyomor és panasz világát, és aki dicsőíti azt - ez túlzás. Vegyük itt szemügyre a zsidók vallását utoljára a civilizált népek vallásai között, és ez teljesen összhangban lesz azzal a ténnyel, hogy ez az egyetlen, amelyben nyomát sem találjuk a halhatatlanságnak." (Parerga und Paralipomena, v. II, ch. XII, p. 312, Leipzig 1874).

173 Vissza fogunk térni ehhez a kérdéshez a zsidók gazdaságtörténeténél, amikor a zsidók szerepéről beszélünk a 19. századi Németországban. -- Cf. Hegel, Philosophie des Rechts; Arnold Ruge, Zwei Jahre in Paris; Bruno Bauer, Die Judenfrage; L. Feuerbach, Das Wesen des Christenthums.

174 Max Stirner, Der Einzige und sein Eigenthum. Leipzig, 1882, pp. 22, 25, 31, 69.

175 Különösen pártokban és a zsidókérdésnél, Die Judenfrage als Frage der Racenschadlichkeit.

176 Frierich Nietzsche, emberi, túl emberi (1879), A jön és ördögön túl, az erkölcs családfája. (1887).

177 Gustave Tridon, Du Molochisme juif, (Bruxelles, 1884).

178 A. Regnard, Árják és szemiták (Paris, 1890).

10. Fejezet

A faj

A zsidó szemita, egy furcsa, kártékony, zavaró és alacsonyrendű faj tagja, így szól az antiszemita faji kifogása. Mire alapul ez? Ez egy antropológiai elméleten alapul, melyet egy történelmi elmélet fejlesztett ki vagy adott neki igazolást: a fajok egyenlőtlenségének elve, melyet a következőkben megbeszélünk.

A 18. századtól történte kísérletek arra, hogy az emberi fajt meghatározott, egymástól különböző és elválasztható kategóriákba osszák. Különböző mutatókat vettek alapul: Hogy a hajjal bevont rész ovális alakú, mint a négerek göndör hajáé, vagy kerek [179]; a fej kerek vagy hosszúkás-e [180]; a bőr színe. Ez az utóbbi a legelterjedtebb, manapság három emberfajt, a néget, a sárgát és a fehéret különböztetik meg. Ezeknek a fajoknak különböző képességei vannak, és ha adottságaik szerint egy létrára állítjuk őket, akkor a néger van a legalacsonyabb fokon, a fehér legfölül.

De a faj csak elképzelés. Egy emberi csoport sem létezik, amely azzal büszkélkedhet, hogy két eredeti őse van és ezektől származott a legkisebb hamisítás vagy keveredés nélkül; az emberi fajok nem tiszták, azaz, a szó szoros értelmében nincs faj. "nincs egység" mondja Topinard [181] "a fajok osztódtak, szétszóródtak, keveredtek, kereszteződtek minden fokozatban és irányban az évszázadok ezerein át. Legtöbbjük földadta a nyelvét hódítói kedvéért, Aztán azt újra egy harmadik vagy akár negyedik nyelvért; az alapvető fajok eltűntek és most népeket találunk, nem fajokat. " Az emberiség antropológiai beosztása ennek alapján értéktelen.

Ennek, azaz a fajok egyenlőtlenségi elvének tarthatatlansága ellenére, akár nyelvi, akár antropológiai szempontból korunkban uralkodó nézet, és a népek kergették és ma is kergetik a faji egység agyrémét, amely egy nem eléggé ismert múltból eredő származás, és, az igazat megvallva egyfajta visszafejlődés.

Hogy ezek a faji elvek igazak-e vagy nem, foglalkoznunk kell velük, mert létezésük miatt az antisemitizmus egyik okát képezik; ezek adták egy jelenség tudományos megjelenését, amelyet később nemzeti és gazdasági tényezőként fogunk elfogadni, az antiszemita kifogásait pszeudo-történelmi és pszeudo antropológiai érvek erősítették. Valóban, nemcsak rangsorba sorolták a néger, sárga és fehér fajt, de ezeken belül alkategóriákat is állítottak fel. Először azt állapították meg, hogy a fehér faj, és a sárga faj bizonyos családjai képesek felsőbbrendű civilizációk megalapítására; jelenleg a fehér faj két alkategóriára van osztva: az árja és a szemita fajokra; végső fokon azt állították, hogy az árja a legtekélyesebb faj. Az árja faj ma is alcsoportokra van osztva, és ez tette lehetővé, hogy az antropológusok és a sovinszta etnológusok kijelenthessék, hogy a kelta vagy a germán fajt kell-e a legtisztább árjak közé sorolni, ha már felsőbbrendű. Így, tudatosan vagy öntudatlanul, a történetet a teremtés táblái modellezik, melyeket a babilóniaiknál is és a régi görögöknél is megtalálunk, amelyek durván figyelembe vették az emberi csoportok különbözőségét olyan módon, hogy egy szülőpár sarjai képezték egy nép alapsarját. Így a Biblia segít az antiszemita fajoknak, mert az etnográfiaiban és történelemben visszanyúlunk a teremtésre, mikor Shem, Ham és Japhet megjelenik, csak ezeket helyettesítjük a szemita, turáni és árja nevekkal, de lehetetlen ezeket a fölösztásokat nyelvtudományilag, embertanilag vagy történelmileg igazolni.

Anélkül, hogy megállnánk itt és azt vitatnánk, hogy a néger fajok képesek-e civilizáció alapítására vagy nem, azt kell megértenünk, hogy mit értenek az árja és a szemita nevek mögött.

Az árja azoknak a népek neve, akiknek nyelve a szanszkritből származik, és az árja nevű embercsoport beszéli azt. Ez a csoport "nem képvisel tudományosan azonosítható egységet, kivéve nyelvi szempontból". Az antropológiai egység nem mutatható ki; a koponyai mérések, indikációk, számok nem szolgáltatnak bizonyítékkal. Ebben az árja káoszban találhatók szemita, mongoloid és másfajta típusok, olyanok, melyek képesek erkölcsileg, eszmeileg és társadalmilag fejlődni és olyanok is, akik örökké közepes szinten maradnak. Megfigyelhető köztük a dolichocephalis és brachycephalis típus, barna bőrű, sárgás bőrű és fehér bőrű emberek. Mégis, annak ellenére, hogy árja nyelveket

beszélő törzsek megmaradtak bizonyos néger törzsek szintjén, egy hajszálnyival sem kevésbé energikusan állítják, hogy az árja a legszebb és legnemesebb faj, hogy ez a termelékeny és alkotó faj mintaképe, hogy neki tartozunk hálával a legcsodálatosabb metafizikáért, a legnagyobb költségetért, vallási és erkölcsi vívmányokért, és egy más faj sem volt képes hasonló eredményekre. Egy ilyen eredményhez egy absztrakció szükséges, melyet a vitathatalan tényből vezettek le, és amely azt mondja, hogy minden létező szervezet a leg nem hasonlóbb elemekből tevődött össze, melyek egyedeinek hozzájárulását az közöshöz nem lehet megállapítani.

Az árja faj felsőbbrendű, és felsőbbrendűségét azzal is bizonyította, hogy ellenállt a szemita riválisok uralmának. ez utóbbi kegyetlen, brutális faj, képtelen kreatív teljesítményekre, ideáloktól mentes, és az általános történet az árja és szemita fajok harcának története, melynek napjainkban is tanúi vagyunk. Minden antiszemita bizonyítja is ezt a vallási harcot. A trójai háború is az árjak és szemiták harca, Páris egy szemita gazember, aki elrabol egy árja szépséget. A későbbi középkori háborúk is ennek a nagy harcnak részei, a nagy király a szemita kelet vezetője, aki megtámadja az árja nyugatot; Ezután Kartágó, amely Róma uralmát vitatja a világbirodalom fölött; aztán az iszlám harca a kereszténység ellen, és mindezeket keresztül örömmel mutatják ki, hogy a görögök legyőzték a trójaiakat és Artaxerxest, Róma legyőzte Kartágót, és Martell Károly féken tartotta Abder-Rahmant.

A keresztény antiszemiták így összeegyeztették hitüket ellenségességükkel, és nem álltak meg az eretnokség előtt, kinyilatkoztatták, hogy Jézus és a próféták árjak voltak [182], míg a keresztényellenes antiszemiták a galileait és a nabisokat (próféták) kárhozatukat megérdemlő, alacsonyabbrendű szemitáknak tartják.

Tudásunk az ősi és modern népekről megadja-e a jogot arra, hogy a vetélkedést, a harcot, az ösztönös ellenállást az árja és szemita faj között elfogadjuk? A szemiták és árjak állandóan keveredtek és a szemiták részei az úgynevezett árja kultúráknak. ebből a szemszögből nézve a hellén mítoszok története érdekes és tanító jellegű, és a szemita hozzájárulás követhető, ha Herkulest és Melkartot vagy Ashtorethet és Afroditét összehasonlítjuk. Hasonlóképpen a föníciai edények és vázák , melyeket a tyrai és szidóni kereskedők nagy számban exportáltak, modellként szolgáltak a görög művészeknek, és így tették képessé a dór és iónok ravasz agyát, hogy az elmondott mítoszokat képekbe öntsék, emellett a föníciai kép és szoborkereskedelem sokat segített a görög mitológiai képek kialakulásának.

Mégis a modern antiszemiták, ha el is ismernék a szemiták fontosságát a kultúra történetében, itt is osztályokba sorolnának. Vannak, mondják, alsóbb és felsőbbrendű szemiták. A zsidók az utóbbi típusba tartoznak, alapvetően terméketlenek, akiktől semmit sem kaptunk, és akik semmit sem tudnak adni. Lehetetlen ennek az állításnak az elfogadása. Igaz, hogy a zsidó nép sohasem mutatott nagy tehetséget a képzőművészetekben, de prófétái hangja által olyan erkölcsi munkát végzett, melyből minden népek haszna volt; kidolgozott néhány etikai és társadalmi eszmét, melyek befolyásolták az emberiséget; nem volt egy isteni festője vagy szobrásza sem, de csodálatos költői voltak, és moralistái, akik az általános testvériségért harcoltak, prófétikusan, vitairat írói, akik halhatatlanok lettek az igazság szolgálatában, és Ézsau, Jeremiás és Ezékiel erőszakosságuk és vadságuk ellenére meghallgatták a szenvedést, mely nemcsak védelmet akar az elnyomó erők ellen, hanem föl is akar szabadulni alóluk.

Ha a föníciai elem bele is épült a pelasgiai, a hellén, a latin, kelta és ibériai elemekbe, a zsidó elem összevegyülve a más elemekkel, szintén hozzájárult ezeknek a fölhalmozódásoknak a formálásához, amelyek később a modern népek alakjában egyesültek. A zsidó is beleszülyedt abba a hatalmas olvasztótégelybe, amelyet Kisázsia jelentett, és ahol a legkülönbözőbb népek éltek. A lassan hellenizált zsidók Alexandriát olyan várossá alakították, amelyek a keresztény propaganda legaktívabb központja lett. Ők voltak a legelsők, akik áttértek; ők voltak a primitív alexandriai egyház magja, az antiókiaié, a rómaié, és az ebioniták eltűnése után a görög és római áttértek tömegei fölszívták őket.

A középkor folyamán a zsidó vér keveredett a keresztény vérrel. Tömeges áttérések nagy számban fordultak elő, és érdekes lenne a Brainei, [183] a Tortosai, [184] a Clermontiak, akiket Avitus térített meg, a 25. 000 akiket a hagyomány szerint Vincent Ferrer térített meg zsidók történetét megnézni, akik eltűntek a környező népekben. Ha az inkvizíció meggátolta, vagy megpróbálta meggátolni a júdaizációt, előnybe részesítette a zsidók beolvadását, és ha a keresztény antiszemiták logikusak lennének, akkor elátkoznák Torquemadat és követőit, akik segítették a keresztény vér szennyezését zsidó vérrel. A maranók száma nagyon nagy volt Spanyolországban. szinte minden spanyol család ősei között található egy zsidó vagy mór, "a legnemesebb házak tele vannak zsidókkal",

mondták [185], és Mendoza y Bovadilla kardinális leírta a 16. századbeli vitáiratában a spanyolok eredetéről [186].

Így válaszoltunk azoknak, akik az árja vér tisztaságát állítják; kimutattuk, hogy ez a faj, mint mások számtalan keveredés eredménye volt. Nem is beszélve a történelem előtti időkről, amikor a perzsa, makedón és római hódítások még rosszabbá tették a faji keveredést, amely nagyobb lett, ahogy Európába a népek bevándoroltak. Az úgynevezett indogermán fajok, melyek már azelőtt is keveredtek, most csúdi, ugor, utal-altáji fajokkal keveredtek. Így az európaiak, akik magukat közvetlen árja származékoknak hiszik, nem gondolják meg, hogy őseik sok országban megfordultak utazásaik során, nem gondolnak a törzsekre, melyeket magukkal vittek, sem azokra, amelyeket letelepülésükkor a területükön találtak, ismeretlen fajú és eredetű, ismeretlen és furcsa törzseket, akiknek vére ma is csörgedezik ereikben, és akik azt állítják, hogy nemes és legendás árják, de sárga dáziuszok és fekete dravidák vére folyik a fehér indo-árják ereiben.

Jelenleg a zsidók, akik magukat a szemitizmus legfelsőbb megtestesítőinek vallják, segítik ennek a hitnek és a fajok egyenlőtlenségének a hitét örökössé tenni. A faji előítélet örökös, és azok is, akik szenvednek tőle, azok a legállhatatosabb főntartói. Antiszemita és filozemita kéz a kézben védik ugyanazokat az elveket, csak akkor oszlik meg véleményük, mikor arról van szó, hogy ki a főbbrendű. Ha az antiszemita azzal vádolja a zsidót, hogy alsóbbrendű furcsa faj része, a zsidó azzal huncut, hogy a kiválasztott felsőbbrendű faj tagja; nemességéhez és ősiségéhez a legnagyobb fontosságot rendeli és most is hazafias büszkeségének áldozata. Bár már nem nép, bár ellentmond azoknak, akik benne egy nép képviselőjét látják, mely idegen népek között lakik, szíve mélyén megtartja ezt a hiú hitet, és így olyan, mint minden ország sovínisztyája. Mint azok azt állítják, hogy tiszta fajú, bár állítása nem megalapozott, és meg kell közelebbről vizsgálni Izrael ellenségeinek állítását és magát Izraelét is; mely szerint a zsidók a legegységesebb, stabil, áthatolhatatlan, megváltoztathatatlan nép.

Nincs arról iratunk, hogy megállapítsuk az ősi nomád Izrael népi összetételét, de valószínű, hogy a népet alkotó 12 törzs a hagyomány szerint nem tartozott ugyanahhoz a fajhoz. Kétségtől heterogén törzsek voltak, mert legendái ellenére a zsidó nép nem lehet egyetlen pár sarja, és a jelenlegi elmélet, mely szerint a héber törzs oszlott több altörzsre [187], csak legenda, melyet a Teremtés hagyománya őriz, és amely részletet a héber hibás módon elfogadtak. Már akkor más egységeket, turáni és kusita csoportokat is magukba foglaltak, azaz sárgákat és feketéket, és további idegen elemeket olvasztottak be Egyiptomban élésükkor és mikor Kánaánt meghódították. Később Góg és Magóg, a szittyák jöttek be Józsuá uralma alatt Jeruzsálem kapuin, és valószínű visszahagyták nyomaikat Izraelben. Az első fogság idején növekedett a keveredések száma. "A babilóniai fogságban" mondja Maimonidész [188] "az izraeliták mindenféle idegen néppel keveredtek, és gyermekeik születtek, akik ezeknek a vegyesházasságoknak a következtében különféle nyelveken beszéltek" és mégis Babilonban olyan városokban, mint Mahuza, szinte a teljes népesség áttért a júdaizmusra, a zsidókat tisztább fajúnak tartották, mint a palesztínai zsidókat. Egy régi közmondás ezt mondja: "A faji tisztaságra a zsidók közti különbség egy római provinciában úgy megfigyelhető, mint a közepes minőségű és a kevert lisztből csinált tészta között, de Babilonnal összehasonlítva maga Júdea a közepes tészta.

Ez azt jelenti, hogy Júdeának sok viszontagságban volt része. Mindig átmenő terület volt Mizraim és Assur számára; azután, a rabságból való visszatérésük után a zsidók egyesültek a samaritánusokkal, edomitákkal és moabitákkal. Idumea meghódítása után a hyrikaiakkal, voltak zsidó és idumeai egyesülések, és azt mondják, hogy a Rómával folytatott háború alatt a latin hódítóknak fiaik születtek. "Biztosak vagyunk abban" mondja Ulla rabbi melankólikusan Judah-ben Ezekielnek "hogy nem pogányok leszármazottai vagyunk, akik Cion leányait megbecstelenítették Jeruzsálem elfoglalása után?

De a legjobban a térítés segítette elő az idegen vér keveredését a zsidó vérbe. A zsidók tipikus térítő nép voltak, és a második templom építésétől, de különösen a szétszórtságban igyekezetük figyelemreméltó volt. Pontosan úgy cselekedtek, ahogy az Evangélium mondja, "átmentek a tavon és így térítették" [189] és teljes joggal mondja Rabbi Eliezer: "Miért szórta Isten szét a zsidókat a népek között? Hogy mindenütt térítsenek." [190]. Bőséges számú példa bizonyítja a zsidók térítési buzgalmát [191] és az első századokban a keresztény idő előtt a júdaizmus olyan erősen terjedt, ahogy később a kereszténység illetve a mohamedanizmus. Romában, Alexandriában, Antiókiában szinte minden zsidó megtért nemzsidó volt. Damaszkusz és Ciprus az egyesülések központjai voltak, ahogy ezt már

kimutattam [192]. A hasmonida legyőzők kényszerítették a fogságba esett szíriaiakat, hogy metéljék körül magukat. Királyok és azok hívei tértek át, pl. Adiabenus családja, és a Palesztina körül élő nagyon vegyes lakosság is, mint ahogy Galilea is, abban a "nemzsidó körben", ahol Jézus született.

Európában a zsidók mindenütt befogadták a megtérteket, vérüket így újítva meg az új vérrrel. Térítették Spanyolországban, ahol az egymást követő Toledói konferenciák megtiltották a vegyesházasságokat; Svájcban, ahol egy 14. századbeli határozat a fiatal lányokat arra ítélte, hogy zsidó kalapot hordjanak, ha zsidó apától született gyerekük; Lengyelországban, a 16. században I. Zsigmond parancsa ellenére, ha hiszünk Bielski történésznek [193] és nemcsak az úgynevezett árja népekkel egyesültek, de az ural-altájiakkal és turániakkal is; itt a beszivárgás még jelentősebb volt.

A Fekete és a Kaszpi tenger partján a zsidók nagy számban telepedtek meg az anti korban. Egy történet elmondja hogy egy Tachus király elleni háborúban (Kr. e. 361) Egyiptomban, Artaxerxes Ochus kiforgatta a zsidókat földjükből és Hyrcaniába telepítette le őket a Kaszpi tónál. Ha megtelepedésük ezen a területen nem is olyan régi, mint ahogy ez a hagyomány állítja, lényegesen a keresztény időszak előtt telepedtek itt le, tanúi voltak a görög fölíratok létrejöttének Anapében, Olbiában és Panticapeaban. A 7. és 8. században Babilonból kivonultak és a tatárok városaiba jöttek, Kercsbe, Tarkuba, Derbendbe, stb. . . 620 táján egy egész törzset, a kazárokat áttérítették [194], akik területe közel volt Asztrahánhoz. Az erről közzájon forgó legenda fölizgatta a nyugati zsidókat, de ennek ellenére ez kétségtelen tény. Szevillai Izidor, aki az eset idején élt, megemlíti azt, és utána Chasdai Ibn-Shaprut, Khalif Abd-er-Rahman minisztere levelezett Józseffel, a kazárok utolsó kaganjával, akinek királyságát Szvjatoszláv rombolta le, a kievi herceg. A kazároknak nagy befolyásuk volt a szomszédos szláv törzsekre Polyanében, Syeveryanében és Vyatichiban, és számosat áttérítettek.

A Kaukázus tatár népei szintén fölvtették a zsidó vallást a 12. században, a Ratisboai Petachya nevű utazó jelentése szerint. [195]. A 14. században sok zsidó lakott hordákban, és Mamay vezetésével meghódították a Kaukázus körüli országokat. Kelet Európa ebben a szögletében a zsidók és az ural-altájiak aktívan keveredtek; itt a szemiták keveredtek a turániakkal, és most is, a kaukázusi népek tanulmányozása során az ott lakó kb. 30 000 zsidó személyében a keveredésnek a nyomai fedezhetők föl köztük és a szomszédos törzsek között. [196].

Így a zsidók és antiszemiták által említett zsidó faj, mely szerintük a leghomogénebb, valójában nagyon sokrétű. An antropológusok elsősorban két jól körülírt részre osztják fel őket: dolichocephalok és a brachycephalok. Az első típushoz a szefárd zsidók, spanyol és portugál zsidók valamint az olaszországi és délfranciaországi zsidók többsége; a másodikhoz az askenázik tartoznak, azaz a lengyelországi, oroszországi és németországi zsidók. [197]. De a szefárd és askenázi mellett más zsidó változatok is léteznek, melyek száma nagy.

Afrikában találtak mezőgazdasággal foglalkozó nomád zsidókat, akik a Kabylókkal és a berberekkal szövetkeztek Setif, Guelma és Biskra tájékán, Marokkó mellett; karavánokban még Timbuktuig is elmennek, és törzseik némelyike a Szahara mellett, mint a daggatonok, feketék [195], éppen úgy, mint az abesszíniai fellah zsidók [199]. Indiában, Bombayban lehet fehér zsidókat találni, és fekete zsidókat Kokinkínában, de a fehér zsidók vérében is melanin van. Az 5. században Indiában is letelepültek a perzsa király, Pheroces üldözése idején, aki elűzte őket Bagdadból. Letelepülésük mindenképpen korai időben történt Kínába, ide már Krisztus előtt bejöttek. Kínában a zsidók nemcsak keveredtek a körülöttük élő kínaiakkal, de a konfúciusi vallás szertartásait is átvették. [200].

Következésképpen a zsidó állandóan változott környezetével együtt, melyben élt. Nemcsak a különféle nyelvek miatt, melyeket beszélt, és amely fejében különféle és egymásnak ellentmondó jegyeket hozott be; így nem maradt olyan egyesült és homogén nép, amilyen lehetett volna, ellenkezőleg, jelenleg is a legheterogénebb az összes nép közül, az egyik legváltozatosabb. Ez az állítólagos faj, akinek barátja a stabilitás és akinek az ellenállási erejét mindenki magasztalja, valójában a legkülönbélebb és egymással ellenkező típusokból áll, melyek a feketétől a fehérig, a sárgán át változnak, nem beszélve a másodikkéle zsidókról szőke és vörös hajjal, és a barna zsidókról fekete hajjal.

Következésképpen az antiszemiták faji kifogása nem alapul komoly és valódi jelenségen. Az árják és szemiták ellentéte mesterséges; nem helyes azt mondani, hogy az árja és a szemita faj tiszta fajok, és a zsidó egyedülálló változatlan nép. A szemita vér keveredett árja vérrrel, és az árja vér keveredett szemita vérrrel. Az árják és szemiták keveredtek továbbá turániakkal és hamitákkal,

négerekkel és néger vérrel, és a nemzetiségek és fajok Bábeljében, mely a világon jelen van, csalóka dolog olyanokat keresni a szomszédságban, akik vére tisztán árja, szemita vagy turáni.

Ennek ellenére van egy adag igazság abban a vádban, melyet megvizsgáltunk, vagy inkább az antisemiták elméletében a fajok egyenlőtlenségéről és az árja felsőbbrendűségben, egy szóval az antropológiai előítélet csak egy fátyol, amely elfedi az antisemitizmus valódi okait.

Azt mondtuk, hogy nincsenek fajok, de vannak különféle népek. Amit helytelenül fajnak hívnak, az nem etnológiai egység, hanem történelmi, szellemi és erkölcsi egység. A zsidók nem nép, de nemzetiség, különféle típusokból állnak, az igaz, de melyik nép nem áll különféle típusokból? Ami a népet néppé teszi, az nem az eredet, de az érzelmek egyfűlése, az eszmék, az etika. nézzük meg, hogy a zsidók nem jelentenek-e ilyen egységet és lehet-e bennük találni egy titkos ellenségességet.

Lábjegyzetek

179 Ulotrichi és Leiotrichi.

180 Brachycephals és Dolichocephals.

181 L. Gumplowicz, *La Lutte des races* (Paris, 1893).

182 Ez az elmélet, melynek hatalmas előnye, hogy nem nyugszik valamiféle alapítványon, Németországból indult és onnan ment tovább Franciaországba és Belgiumba. De Biez és Edmond Picard fenntartották azt, de semmiféle, még csak illuzórikus bizonyítást sem vittek bele, hogy elveiket bizonyítsa. (Cf. antisemitan -- Spiegel, pp. 132, et seq, Danzig, 1892).

183 Saint-Prioux, *Histoire de Braine*.

184 A Tortosai Zsidók ezrével keresztelkedtek meg, Santa Fei Jeromos konferenciája után.

185 Centinela contra Judios.

186 Francisco Mendoza y Bovadilla, *El Tizon de la Nobleza Espanola, o maculas y sambenitos de sus Linajes* (Barcelona, 1880; Bibliotheca de obras raras). -- Cf. also Llorente, *Histoire de l'Inquisition* (Paris, 1817).

187 Ernest Renan, *Histoire du peuple d'Israel*, v. I.

188 Maimonides, *Yad Hazaka* (az erős kéz), Part I, chap. 1, §4.

189 Matth. xxiii.

190 Talmud Babli, *Pesachim*, f. 87.

191 Horace, *Sat. IV*, 143. -- Josephus, *Bell. Jud.*, vii, III., 3. -- Dio Cassius, xxxvii, xvii, etc., etc.

192 Cf. ch. II; ch. III és ch. IV.

193 Bielski, *Chronicon rerum Polonicarum*.

194 Vivien de Saint-Martin, *Les Khazars* (Paris, 1851). -- C. C. d'Ohsson, *Les Peuples du Caucase*, Paris, 1828. -- *Revue des Etudes juives*, v. XX, p. 144.

195 Basnage, *Histoire des Juifs*, v. IX, p. 246; és Wagenseil, *Exercitationes*.

196 A csecsenek között, akik kelet- és északnyugat Kaukázusban élnek, és a dagesztáni andik között gyakori a zsidó típus. A Kaszpi tengeri tatárokról azt mondják, hogy zsidók, és sok zsidó van a tatár törzseknél, pl. a kumiknál (Cf. Eckert, *Der Kaukasus und seine Völker*, Leipzig, 1887).

197 Az Afrikai és Olaszországi dolikocefalus zsidókról, cf. a works of Pruner-Bey (*Mémoire de la Société d'anthropologie*, II, p. 432 és III, p. 82) és Lombroso. -- A brachycephalous zsidókról cf. Copernicki és Mayer, *Galícia lakosságának testi jellege*, Krakko, 1876 (lengyelül).

198 Mardochée Aby Serour, *Les Daggatouns*, Paris, 1880.

199 A Fellahokról cf. Abbadie, *Nouvelles annales des Voyages*, 1845, III, p. 84, és Ph. Luzzato, *Archives israelites*, 1851-1854.

200 Elie Schwartz, *Isten népe Kínában*, Strassburg, 1880. -- Abbe Sionnet, *Essai sur les Juifs de la Chine*, Paris, 1837.

11. Fejezet

Nacionalizmus és antiszemizmus

Körülbelül 11 millió zsidó él a Földön szétszórva, körülbelül hét-nyolcaduk Európában. Ezek között a zsidók között a beduin zsidók a Szahara szélén élnek, a daggatounok a sivatagban, a fellahok Abesszíniában, a fekete zsidók Indiában, a mongoloid zsidók Kínában, a kalmuk és tatár zsidók a Kaukázusban, a szőke zsidók Csehországban és Németországban, a barna zsidók Portugáliában, Délfranciaországban, Olaszországban és Keleten, a dolichocephalous zsidók, a brachycephalous és sub-brachycephalous zsidók, minden zsidó, akit haja formája, csontvázának formája, bőrszíne szerint az etnológia szabályai szerint négy vagy öt különféle fajba lehetne sorolni, ahogy azt ezelőtt megmutattuk.

Ezen az úton haladva bebizonyítottuk, hogy a nép nem etnológiai egység, azaz a nép nem egy pár leszármazottainak az összessége, és egy nép sem az ilyenfajta cellák összessége. De azt semmi módon nem igazoltuk, hogy nem létezik francia nép, német nép, angol nép, stb. . . és nem is tudnánk ezt megtenni, mert létezik angol, német és francia irodalom és mindegyikük különféle módon fejezi ki a többivel közös érzéseit, ez igaz, de akinek objektív és szubjektív tevékenysége különféle egyénekre hatott, azok nem ugyanazok, az egész emberiségre jellemző érzések, hanem azok, melyeket az emberek egy csoportja érez, és azt különféle módon fejezik ki. El kellett vetnünk a faj antropológiai értelmezését, mert ez hibás, és mert ez a legrosszabb vélemények melegágya, a legmegvetendőbbeké és nem igazolhatóké, amely szerint a nép tagjai büszke és önző egyének, de kénytelenek vagyunk bevallani, hogy léteznek történelmi egységek, azaz külön népek. A faj fogalmát így a népével helyettesítjük, és meg kell magyaráznunk a 19. században annak hitét a nemzetben, a fajban és faji jellegben.

Összefoglalva: általában a nép egyének csoportja, akik egy területen élnek, közös a nyelvük, vallásuk, törvényeik, szabályaik, szokásaik, lelkiületük, történelmi küldetésük. Láttuk, hogy a közös faj, a sajátos faj, az ugyanolyan eredetű faj és a vér tisztasága csak egy elgondolás; a faj eszméje nem szükségszerűen kapcsolódik össze a népével, látjuk, hogy a baszkok, bretonok, provenszáliak mind a francia néphez tartoznak, antropológiailag mégis nagyon különbözőek. A területi közösség sem föltétlenül szükséges; a lengyeleknek például nincs közös területük, mégis létezik a lengyel nép. A nyelv sem tűnik alapvetően fontosnak, pl. Svájcban, Ausztriában, Belgiumban több nyelvet is használnak, Svájc kivételével szövetségi módon vannak szervezve, tehát azt állítjuk, hogy a nép világos jellemzője a nemzetiségnek, mert mindazok, akik egy nyelvet beszélnek, egy csoport részei, más szavakkal az egyik nyelv uralkodó lesz és elnyomja a többit. A vallás volt régebben a legfontosabb erő, mely a nép kialakulásában szerepet játszott. Nem tudunk Rómáról, Athénról vagy Spártáról úgy beszélni, hogy nem beszélünk az Olimpiai lakó Istenekről és a Kapitóliumról; ugyanez igaz Memphisére, Ninevére, Babylonra és Jeruzsálemre, és mi lesz a középkorral, ha kihagyjuk belőle a kereszténységet?

Következésképpen, népek léteznek. Ezek a népek néha nem szerveződnek egy kormány alatt. Lehet hogy elvesztették hazájukat, nyelvüket, de tovább létezik a nép, ha öntudatát megőrzi és közössége öntudatát, valamint érdekeit, összekötője pedig egy képzeletbeli faji háttér, származás, eredet és a vérségi kötelék .

Nézzük meg most a zsidót. Láttuk, hogy fajként nem létezik, és hibásan azt lehet állítani: "Nincs többé zsidó nép, zsidó közösség van, mely szorosan egybe van forrva a fajjal". [201]. Kérdéses, hogy a zsidó nem része-e egy népnek, mely különféle elemekből tevődik össze, de mégis egységet alkot. Ha figyelmen kívül hagyjuk az abesszin fellahokat, néhány nem ismert afrikai nomád zsidó törzset, az indiai fekete zsidókat, a kínai zsidókat, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy noha a zsidók különböznek egymástól, azért vannak közös tulajdonságaik, közös személyiségük és közös típusuk. A zsidók különféle országokban éltek különféle éghajlatok alatt, egymástól nagyon különböző népek között. Miért maradtak meg olyannak, amilyenek máig? Miért léteznek továbbra is nemcsak mint vallási közösség? Ennek három oka van: az egyik a vallásuk, a másik, melyért részben felelősek, társadalmi körülményeik, a harmadik az, hogy ezt külső körülmények kényszerítették rájuk.

Egy vallás sem forrasztotta a testet és lelket úgy egybe, mint a zsidó vallás. Szinte minden vallásnak van filozófiája, erkölce, irodalma a vallási dogmák mellett; az izraeli vallás egyszerre erkölcs és metafizika, sőt, az egy törvény. A zsidók nem függnek szimbólikusan törvényhozásuktól; nem, a második fogságból való visszatérésük után megvolt Jehovájuk és ennek törvénye, egymástól elválaszthatatlanul. Hogy valaki a nép tagja legyen, nemcsak Istent kell elfogadni, de minden jogi előírást, mely Tőle származik és a szentség bélyegét viseli. Ha a zsidónak csak Jehovája lett volna, akkor valószínűleg eltűnt volna a népek között, amelyek befogadták, éppen úgy, mint a föníciaiak, akik csak Melkártot vitték magukkal. De a zsidónak többje volt, mint Istene, neki ott volt a Tórája is, a törvény, és ez őrizte őt meg. Nemcsak hogy nem vesztette el törvényét amikor elvesztette ősi területét, ellenkezőleg, tekintélye erősödött szemében; továbbfejlesztette azt; megnövelte annak erejét és vagyonát. Jeruzsálem lerombolása után a törvény lett Izrael összekötő ereje; törvényéért és általa élt. A törvény kicsinyes és terhes volt, ez a vallási szertartás legtokéletesebb kinyilatkoztatása volt, mellyé a zsidó vallás vált a doktorok hatása alatt, egy olyan befolyás, mely összevethető a próféták spiritualizmusával, kiknek hagyományát Jézus vitte tovább. Ezek a szertartások az élet minden részét előre látták, és amelyet a talmudisták végtelenül komplikálttá tettek, így formálva a zsidó elmét, és mindenütt, minden országban ugyanazok voltak a szabályok. Noha szét voltak szórva, a zsidók ugyanúgy gondolkodtak Sevilleben, Yorkban, Anconában, Ratisbonban, Troyesban és Prágában; ugyanúgy éreztek és ugyanolyan eszméik voltak az emberekről és dolgokról; a dolgokat ugyanazon a szemüvegen keresztül szemlélték; ugyanazon elvek szerint ítélték. A zsidó típus hasonlóképpen alakult ki, mint ahogyan az orvos vagy az ügyvéd típusa, stb. . . alakul ki, ezeket a típusokat a társadalmi és fizikai működés azonossága alakítja ki. A zsidó vallási típus; a Talmud és a törvény csinálta; erősebb mint a vér és az éghajlati változatok, ezek alakították ki jellemzőit, náluk az utánpótlás és az öröklés állandóvá vált.

Ehhez a vallási jelleghez társadalmi jellegek is adódtak. Beszéltünk [202] a zsidó szerepéről a középkorban, hogyan tették őket belső és külső okok, melyek a gazdasági és pszichológiai törvényekből adódtak, szinte kizárólag kereskedővé, és elsősorban aranykereskedővé olyan időkben, amikor a tőkének hitelezőként kellett működnie ahhoz, hogy termelékeny legyen. Ez a szerep általános volt; Zsidók játszották minden országban, nem csak egyben vagy néhányban. Közös vallási foglalkozásaikhoz közös társadalmi foglalkozások is társultak. Vallási lényként a zsidó már egy bizonyos módon gondolkodott, bárhol is volt; társadalmi lényként újra azonosan gondolkodtak; így más sajátosságok is létrejöttek, amelyek újra sajátosságokat szültek, egy olyan alakzatot, mely általános volt és azonos minden zsidó számára. Spanyolországban, Franciaországban, Olaszországban, Németországban, Lengyelországban a zsidóellenes törvényhozás azonos volt, melynek magyarázata egyszerű, mivel a törvényhozás mindezekben az országokban az egyház befolyása alatt állt. A zsidóra ugyanazok a megszorítások vonatkoztak, ugyanazokat a sorompókat tették elé, ugyanazok a törvények vonatkoztak rá. Területileg a zsidó lakóhelyekhez kötötték, és az izraeliták azóta pont úgy éltek, mint egy saját hazával rendelkező nép. Lakóhelyeiken megtartották szokásaikat, szabályaikat és vallási szertartásaikat, ezt tanításuk, melyet ugyanazok a változatlan elvek vezettek, pedánsan átadta nekik.

Ez az oktatás nemcsak a hagyományokat őrizte meg, hanem a nyelvet is. A zsidó beszélte annak az országnak a nyelvét, melyben lakott, de csak azért, mert ez elkerülhetetlen volt üzleteihez; otthon az elferdített hébert vagy egy, a héber alapján álló zsargont beszélt. Írni héberül írt, a Biblia és a Talmud nem foglalja magában az összes héber irodalmat. A zsidó irodalmi termelés a 8. - 15. századig nagyon nagy volt. Létezett egy neohéber egyházi költészet, mely különösen termékeny és briliáns volt Spanyolországban [203], létezett zsidó vallási filozófia, melyet az egyiptomi Saadiah alakított ki, és amelyet Ibn Gebirol és Maimonides fejlesztett tovább; létezett zsidó teológia Joseph Albo és Jehuda Halevi idejétől, és létezett zsidó metafizika, a kabbala. Ez az irodalom, ez a filozófia, ez a teológia, ez a metafizika az izraeliták közös tulajdona volt minden országban.

Következésképpen a zsidók vallása, szokásai, szabályai közősek voltak; ugyanolyan polgári, vallási, erkölcsi és behatároló törvények vonatkoztak rájuk; hasonló körülmények között éltek; minden városban megvolt saját területük, ugyanazt a nyelvet beszélték, ugyanazt az irodalmat élvezték, ugyanazokról az aktuális vagy ősi eszmékről gondolkodtak. Ez egymagában elég volt ahhoz, hogy egy népet alkosson. De ennél többjük is volt: megvolt a népi tudatuk, hogy mindig is nép voltak. Miután elhagyták Palesztinát, a keresztény idők előtti első században mindig is Jeruzsálemhez kötődtek; miután Jeruzsálem lángok martaléka lett, vezetőik voltak a száműzetésben voltak, Nassijaik és Gaonjaik, iskoláik és doktorjaik, Babiloniában, Palesztinában, aztán Egyiptomban, majd Spanyolországban és Franciaországban. A hagyományok láncolata sohasem szakadt meg. Száműzötteknek tartották magukat és arról ábrándoztak hogy visszaállítják Izrael királyságát a Földön.

Minden évben Passover ünnepén háromszor eldalolták lelkük mélyéről a mondatot : "Leshana haba b'Yerushalaim" (Jövöre Jeruzsálemben). Ősi hazafiságukat és sovinizmusukat is megőrizték. A csapások, szerencsétlenségek, bántalmazások, rabszolgaság ellenére a kiválasztott népnek tartották magukat, felsőbbrendűnek minden más népnél, mely minden sovíniszta nép tulajdonsága, a németeké, a franciáké vagy angoloké is manapság. A Középkor elején a zsidó tényleg felsőbbrendű volt, mert mint ősi civilizációjának őrzője volt irodalma, filozófiája, és mindenek előtt gyakorlata volt, mely előnyt adott neki, mikor barbár gyerekek közé települt. A 14. században elvesztette felsőbbbrendűségét, kultúrája alacsonyabb szintű volt, mint környezetéé. Vallásilag felsőbbrendűnek tartotta magát, mindazokat lenézte és gúnyolódott azokon, akiknek az ő törvénye idegen volt. Talmudja tanította erre, melyet átjárt a szűklátókörű és véres hazafiasság. A könyvet azzal vádolták, hogy társadalomellenes, és valami igazság van ebben a vádban; azt állították, hogy ez a legmegvetendőbb törvények és erkölcsi szabályok gyűjteménye, és ebben volt a hiba, mert ez nem utálatosabb, mint más más elválasztó és nemzeti törvények. Ha társadalomellenes, csak azért az, mert olyan szellemet képviselt és képvisel, amely különbözik azoknak az országoknak a törvényeitől, melyekben a zsidók éltek, és a zsidók első sorban saját törvényeik szerint akartak élni, és csak azután azok után, melyek a társadalom minden tagjára kötelezőek voltak, és újra, csak közvetve társadalomellenes, mert a törvény soha nem volt mindenütt azonos és megváltoztathatatlan egy államban és annak minden részén. A történelem egy időpontjában végzetesen emberellenesnek tűnt, mert változatlan maradt, míg minden változott. Brutálisát a keresztény antiszemita mutatták ki, mert őket közvetlenül döbbséget adott meg ez a brutalitás, de az a mondása Rabbi Simon ben Jochainak: "Öld meg a gójok legjobbait" nem kegyetlenebb, mint Szent Lajos véleménye, aki úgy gondolta, hogy a zsidóval legjobb úgy vitatkozni, ha kést merítünk a hasába, vagy II. Urbán pápáé, aki ezt írta bullájába: "Mindenki megölhet egy kiátkozottat, ha ezt egyházához való buzgalomból teszi".

Emellett egy dolgot figyelembe kell vennünk. Néhány modern zsidó és filozemita szörnyűködve elutasította, hogy azok az aforizmak és tételek nemzeti aforizmak és tételek. Azt mondják, hogy a gójellenes (Minean ellenes) kirohanások a rómaiakra, a hellénekre és a hitehagyott zsidókra vonatkoznak, de sohasem a keresztényekre. Sok igazság van ezekben a feltételezésekben, de nagyon hibásak is. Amikor a feljövő kereszténység a júdaizmus ellen küzdött, minden gyűlölet és utálat, mellyel a bérghyilkosok, a hazafiak, a jámbor nép rendelkezett, a zsidók ellen fordult, akik magukat mineánokká változtatták. Mikor a nemzeti hűség elől szöktek, a Róma és az ellenség elleni harc elől szöktek; országuk árulói voltak, a zsidó vallás árulói; elvesztették érdeklődésüket a harc iránt, mely létfontosságú volt Izrael számára; új templomok körül gyülekeztek és közömbösen nézték a nemzet dicsőségét, önállóságuk eltűnését, és nem csak hogy nem harcoltak a farkas szuka ellen, de elbátortalanították azokat is, akik rájuk hallgattak. Ellenük, a hazafiatlanok ellen adtak ki átkokat. A zsidók ezeket a társadalom megvetésének tették ki, törvényes volt megölésük, éppen úgy, ahogy a "gójok legjobbainak" megölése. Hasonló buzdításokat lehet találni a hazafias küzdelmek minden időszakában, minden népnél; a tábornokok fölhívásai, a nép vezéreinek hadba szólítása minden korban hasonlóan undok fölszólításokat tartalmaz. Mikor pl. a franciák ostromolták Pfalzot, minden németnek ezt kellett mondani: "Öld meg a franciák legjobbját is!".

Eljött az a nap, amikor a zsidó volt Európa egyetlen ellensége, keresztények üldözték, vadásztak rá, levágták, megégették, mártírt csináltak belőle. Következésképpen nem érezhetett lágy érzéseket a kereszténység iránt, annál is inkább, mert a keresztények célja a júdaizmus tönkretéve volt, annak a vallásnak a megszüntetése, amely egy idő óta a zsidó hazát jelentette. A makkabeus gójok, a mineai doktorok keresztényekké lettek, és a keresztény a veszett gyűlölet minden szavát megtalálta abban a könyvben. Egy keresztény számára a zsidó megvetendő személy, a zsidó számára a keresztény gój lett, utálatos idegen, aki be van mocskolva, aki rosszul bánik a kiválasztott néppel, aki miatt Júdea szenved. A gój szó magában foglal minden gyűlöletet, ellenszenvet és haragot melyet az üldözött Izrael az idegenek iránt érez, és a zsidóknak ez a kegyetlensége a nemzsidók iránt bizonyítja legjobban, hogy milyen hosszan élt a nemzetiségi eszme Jakab gyermekei között. Mindig népnek hitték magukat, De vajon ma is ezt hiszik?

A zsidók között, akik talmudoktatásban részesülnek, és ez az Oroszországban, Lengyelországban, Galiciában, Magyarországon, Csehországban és Keleten élő zsidókat jelenti, a nemzetiség elve még olyan élő és jelenlevő, amilyen a Középkorban volt. Ők még különálló népet alkotnak, merev, kényszerűen betartott rítusokba fagyott, nem változó szokásokkal és szabályokkal; ellenséges minden újítással szemben, minden változással, minden kísérlet ellen fellázad, mely őt talmudmentesíteni akarja. 1854-ben a rabbik kiátkozták a francia zsidók által alapított keleti iskolákat, melyek világi tantárgyakat is tanítottak; Jeruzsálemben egyházi átkokkal sújtották 1856-ban Doktor

Franckel iskoláját; Oroszországban és Galiciában olyan szekták, mint az új Haszidi még mindig tiltakozik a zsidók civilizálása ellen. Mindezekben az országokban csak egy kisebbség menekül meg a talmudi szellemtől, de a tömeg el van szigetelve, és erősen el van nyomva és meg van alázva, és örökre a kiválasztott népnek tartja magát.

Az idegenek intoleráns elutasítása eltűnt a nyugati zsidóknál. , a Franciaországi, Angliai, Olaszországi és a Németországi zsidók nagy részéből. [204]. Ezek a zsidók már nem olvassák a Talmudot, és a talmudi erkölcs, legalábbis a Talmud nemzeti erkölcsé nem vonzza már őket. Nem tanulmányozzák a 613 törvényt, elvesztették félelmüket a tisztatlanságtól, amely félelmet a keleti zsidók megőriztek; többségük nem tud héberül, elfelejtették az ősi szertartások jelentését; a rabbinikus júdaizmust vallási racionalizmussá alakították; föladták a család megfigyelését és a vallásgyakorlat arra redukálódott, hogy évente pár órát töltenek a zsinagógában olyan himnuszokat hallgatva, melyeket nem értenek. Nem tudnak a dogmához kötődni, a jelhez; ez már nincs meg nekik; a talmudi gyakorlat föladásakor föladták azt, ami egységessé formálta őket, amely lelkiületüket formálta. A Talmud alakította a zsidó népet a szétszórás után; emiatt alkottak különféle eredetű egyének népet; az olvasztotta egygő a zsidó lelket, ez alkotott fajt; ez és a különféle társadalmak tiltó törvényei alkották őt meg. A törvényhozás megszűnte után a Talmud jelentősége megszűnt és a zsidó népnek meg kellett volna szűnnie, mégis a nyugati zsidók is még zsidók. Azért zsidók, mert megtartották örök és élő nemzettudatukat; még mindig népnek hiszik magukat, és mivel ezt hiszik, megmaradnak. Ha a zsidó nemzeti öntudata megszűnik, akkor ő is megszűnik zsidónak leni; ameddig megtartja azt, megmarad zsidónak. Nem gyakorolja vallását többé, nem vallásos, gyakran ateista, de zsidó marad, mert hisz fájában. Megtartotta nemzeti büszkeségét, mindig magasabbrendűnek tartja magát, másnak, mint azok, akik körülötte vannak, és ez a meggyőződés megővja attól, hogy beleolvadjon környezetébe, mindig kizáróvá teszi, aki elutasítja a vegyes házasságot a környezetében levő néppel. A modern júdaizmus azt mondja, hogy csak egy vallás, de valójában faj is, mert hisz abban, mert megőrizte előítéleteit, egoizmusát és hiúságát mint nép; hite, előítéletei, egoizmusa és hiúsága miatt a népek, akik között él, idegent látnak benne, és itt érintjük meg az antisemitizmus legmélyebb okait. Az antisemitizmus az egyik útja a nemzetiségek láthatóvá válásának.

Mi ez a nemzetiségi kérdés? Ez alatt értjük "azt a mozgalmat, amely egy népességet, melynek eredete és nyelve közös, de különféle államokban él, olyan módon egyesít, hogy közös politikai testet képezzenek, azaz egy népet alkossanak. " [205]

Ezzel egyidőben egy ország jogainak a kinyilatkoztatása, mely régen a népek sajátja volt, de a forradalom átalakította a szabályokat és dinasztiákat, melyek a népeket alkották; a terület, régen a királyok birtoka, most a nép tulajdona lett, mely azon él. A királyi kormány maga alkotta a nép egységét, az alkotmányos képviselői parlament ezt az egységet máshova tette: az eredetre és a nyelvre. Megszűnt egy mesterséges kötődés, helyette természetes kötődést kerestek; a nép részei keresték egyéniségüket, és egységre törekedtek, mert hiányolták azt. 1840 körül a nemzetiek kiléptek a világosságra és elkezdtek munkájukat, és megalkották koruk Európáját. Egy egész nemzedék bennszülöttei, a történészek, filozófusok, költők megalkották a nemzeti állam elméletét.

Oroszország és Németország ezekre a nemzeti elvekre helyezte birodalmát, megszületett a pángermanizmus és a pánszlávizmus. És nem ez a pángermanizmus és pánszlávizmus agítál Keleteurópában, nem függ-e Európa végezte ennek a két elvnek a korábbi vagy későbbi összecsapástól?

Ezen a helyen nem taglaljuk ennek a mozgalomnak a törvényességét vagy törvénytelenességét. Célunknak megfelele létezésének fölfedezése. Hogy egyesít ez az irányzat egy népet? Kétféle módon: vagy minden egyént, aki a nemzeti nyelvet beszéli, közös kormány alatt egyesíti, vagy eltűnteti a különböző elemeket, melyek együtt vannak egy népben a többség javára és így ezek jellege lesz a nemzeti jelleg. Így a németek igyekeztek asszimilálni az elzásziakat és a lengyeleket; az oroszok a lengyeleket orosz egyetemeken fenntartására kötelezték, hogy elnemzetietlenítsék őket; Ausztriában a németek megpróbálták a cseheket abszorbeálni; Magyarországon "szlovák árvákat kivettek anyanyelvi környezetükből és magyar vidékekre telepítették őket" [206]. Ha nem lehet ezeket a különféle elemeket beszívni, akkor harc következik, gyakran erőszakos harc, mely az üldözés sok formáját veheti föl és kiutasítással is járhat bizonyos esetekben.

Európa közepén a zsidók vallási közösségként éltek, híve nemzetségükben, megőrizve típusukat, adottságaikat és szellemüket. Harcukban a különféle elemekkel, melyek köztük éltek, a népek elkezdtek a zsidók ellen küzdeni, melynek egyik megnyilvánulása az antisemitizmus volt, és a népek

megkísérelték a különös idegenek számát csökkenteni.

A nemzeti egoistáknak, a kizáróknak a zsidók veszélynek tűnnek, mert úgy érzik, hogy a zsidók még nép, melynek mentalitása nem egyezik a nemzet mentalitásával, akiknek elvei ellentétesek környezetük társadalmi, erkölcsi, pszichológiai és szellemi elveivel, amelyek a nemzet elvei. Ezért a kizáróak antiszemitákká váltak, mert a zsidók szemére vethették kizáró voltukat, mely éppen olyan engesztelhetetlen, mint az övék, és minden antiszemita irányzat afelé hajlik, mint már láttuk [207], hogy visszahozza az ősi törvényeket, melyek megszorítják a zsidók jogait, mint idegenekét. Így észrevesszük az alapvető és örökös ellentmondást a nemzeti antiszemizmusában: az antiszemizmus a modern társadalmakban született, mert a zsidó nem asszimilálódott, nem lett a nép része, de ha az antiszemizmus kimutatta, hogy a zsidó nem asszimilálódott, erőszakosan megfedtte ezért, és egyszersmind megtett minden szükséges intézkedést arra, hogy a jövőben sem asszimilálódjon.

Mindenképpen ellentétes, egymásnak ellentmondó irányzatok léteznek a nemzeti irányzatokban. a nemzetiségek fölött áll az emberiség; ez az emberiség, mely eleinte olyan különböző egyedekből áll, ellenséges törzsek ezreiből, melyek felfalják egymást, nagyon homogén emberiséggé válik. A különféle népek területe közös különbözőségük ellenére; a nemzet tudata fölött általános tudat alakul ki; régebben több civilizáció volt, ma egy civilizáció felé haladunk; valaha Athén ellenállt szomszédjának, Spártának; most akkor is, ha két nép nem teljesen hasonló, a hasonlóságokat hangsúlyozzák. Egyik oldalon sajátos képességei alkotják lényegét és személyiségét, minden egyén egy népben fölmutat olyan képességeket, melyek közösek a többi azonos nyelvet beszélő egyedével, azonos érdeklődései vannak, így a civilizált emberiség hasonló jellegű, noha minden nép megőrzi saját jellemét. Naponta mind gyakrabban a népek közti kapcsolatok közelebbi összeforrást vonnak maguk után. Az emberiség felsorakozik a patriotizmus mellé, a nemzetköziség a nemzetiség mellé, és jelenleg az emberiség eszméje több súlyt kap, mint a haza eszméje, mely változik és elveszít valamennyit kizárólagosságából, melyet a nemzeti egoisták szeretnének örökké fönntartani. Ennélfogva a két irányzat ellentmond egymásnak. A már erős nemzetköziség rendkívül erős ellentéte a hazafiasság. A régi konzervatív szellem büszkén tartja magát; erejét gyűjti a kozmopolitizmus ellen, mely egy napon le fogja győzni; tüzesen harcol a kozmopolitizmus hívei ellen, és ez újra antiszemizmusba torkollik.

Noha néha rendkívül sovíniszták, a zsidók alapvetően kozmopolita jellegűek; ők az emberiség kozmopolita eleme, mondja Schaeffle. Ez igaz, mert mindig is nagyfokban képesek voltak az alkalmazkodásra, mely a kozmopolitizmus magja. Ha megérkeztek a Szentföldre, átvették a kánaáni nyelvet; hetven éves babilóniai tartózkodás alatt elfelejtettek héberül és mikor visszatértek Jeruzsálembe, arameusul vagy káld zsargonban beszéltek. ; az első században a keresztény korszak előtt és után a hellén nyelv hatotta át a zsidóságot. A szétszórtságban a zsidók végzetesen kozmopolitává lettek. Valóban, nem is akartak többé területhez kötődni, és csak a vallás egyesítette őket. Igaz, volt hazájuk, de ez a haza, minden hazák legszebbike a jövőben létezett csak; ez Cion megújulását is jelentette, mellyel egy ország sem összehasonlítható; egy lelki haza, melyet olyan hevesen szerettek, hogy minden ország közömbös lett nekik, és minden más ország egyenlően jónak vagy rossznak tűnt szemükben. Végül olyan rettenetes körülmények között éltek, hogy nem tudták elképzelni, hogy van kiválasztható hazájuk, és ösztönük és szolidaritásuk segítségével nemzetközies maradtak.

A nemzetiek miatt ők lettek a nemzetköziség fő propagátorai; úgy érezték, hogy ezeknek a hazátlan istentelen embereknek a példája igen rossz, és jelenlétük aláaknázza a haza eszméjét, sőt minden haza eszméjét. Ezért antiszemitákká váltak és ezért antiszemizmusuknak egy további érve is volt. Nemcsak azzal vádolták a zsidókat, hogy idegenek, de azzal is, hogy pusztító idegenek. A kizáróak konzervatizmusa a kozmopolitizmust a forradalommal kapcsolta össze; először kozmopolitizmusukért, majd forradalmi szellemükért és ilyen aktivitásukért vetették meg a zsidókat. A zsidónak tényleg van forradalmi hajlama? A következőkben ezt vizsgáljuk meg.

Lábjegyzetek

201 A. Franck, tanulmány a "Zsidóság vallásáról és tudományáról" az *Annuaire de la Société des Etudes Juives*, 2. évfolyam.

202 Chapt. VII.

203 Cf. Munk, *De la Poésie hébraïque après la Bible*, in "Le Temps" of Jan. 19, 1835, és Zunz, Rappaport és Abraham Geiger munkái. Cf. szintén Amador de los Rios, *Histoire des Juifs d'Espagne* (1875).

204 Külön élek a Németországi lengyel zsidóktól.

205 Laveleye, *Le Gouvernement dans la Democratie*, v. I, p. 53 (Paris, 1891)

206 J. Novicow, *Les luttes entre sociétés humaines*, Paris, 1893.

207 Ch. ix.

12. Fejezet

A zsidóság forradalmi szelleme

A zsidóság forradalmi szellemének vizsgálata nem jelenti a zsidó kommunizmus vizsgálatát. Továbbá abból a tényből, hogy az úgynevezett mózesi intézmények létrejöttét szocialista elvek sugalmazták, nem következik, hogy a forradalmi szellemet mindig Izrael vezette.

A kommunizmus és a forradalom nem elválaszthatatlan fogalmak, és ha ma nem lehet az egyiket kimondani anélkül, hogy az a másikat is maga után ne vonná, az a gazdasági viszonyok miatt van, melyek minket kormányoznak és annak a ténynek a következménye, hogy korunk társadalmainak változása, melyek a magántulajdonon alapulnak, nem lehetséges anélkül, hogy erőszakosan föl ne tépnénk őket. Egy kapitalista államban a kommunistát forradalmárnak tekintik, de nem veszik figyelembe, hogy a magántőke partizánját is hasonló módon fogják tekinteni a kommunista államban.

Ha Renannal együtt azt lehet mondani, hogy a zsidók voltak a haladás vagy a változás eleme, így őket a változás kovászának lehet tekinteni, és ez minden időben így volt, mint látni fogjuk, ennek oka nem a gyűjtési törvények, a dolgozók bére, a szabbatikus és jubileumi évek, melyeket megtalálunk az Exodusban a Numeriben, a Leviticusban, stb. . . [208], hanem azért, mert mindig elégedetlenek voltak.

Nem akarom azt állítani, hogy csupán sárdobálók voltak és minden kormány szisztematikus ellenségei, mert nem dolgoztak Allah vagy Ahaziah ellen, csak a dolgok állása nem elégítette ki őket; örök nyugtalanok voltak, jobb állapotokra vágytak, melyek soha nem valósultak meg. Ideáljuk nem olyan volt, melyet reménnyel ki lehet elégíteni, nem volt elég magasan ahhoz, hogy ambícióikat álmokkal és fantomokkal elaltassa. Úgy vélték, hogy joguk van azonnali kielégülést követelni és nem távoli ígéretek. Innen származik a zsidók állandó agitációja, mely nemcsak a próféciákban látható, a messianizmus és kereszténység, melyek ennek legfőbb fogyasztói, de a szétszórás után is észrevehető egyéni jelleggel.

Az agitáció születésének oka, mely állandóan ébren van és mozgatja a modern zsidók lelkét nem külső okok, mint például egy zsarnok uralma, a nép vagy kegyetlen törvények; ezek belső okok, melyek a héber lélek alapvető vonásai. A forradalmi szellem okai, melyek a zsidókat mozgatják, Istenükhöz való viszonyukban keresendő, az életről és halálról levő elképzelésükben.

Izrael számára az életet Isten adta az embernek és ez jó. Tisztán csak élni már szerencse. Ezzel szemben a halál az egyetlen rossz, mely az embert elérheti, a legszörnyűbb szerencsétlenség; olyan szörnyű, olyan ijesztő, hogy az ezzel való sújtás a legrettenetesebb büntetés. "Szolgáljon halálom vezeklésre" mondaná egy halódó, mert nem kaphat keményebb büntetést, mint a halált. Egyetlen kiegyenlítés, hogy a jámbor úgy haljon meg, hogy előtte Jehova jóllakatja évek hosszú sorának jómódjával.

Amellett, miféle más kárpótlásban reménykedhet? Nem hisz a jövőben, és csak nagyon későn, talán a Parszizmus hatása alatt kezdték csodálni a lélek halhatatlanságát. A zsidó számára létezése befejeződik az étellel, és alszik a föltámadás napjáig, nem reménykedhet semmi más létben, minden fenyegető büntetést, minden kielégülést, mely az erkölcsi tisztaság velejárója, csak ezen a földön kaphat meg.

Mivel nem remélhet a jövőben jutalmat, a zsidó nem hajlik meg az élet szerencsétlenségei előtt. Csak nagyon soká remélheti, hogy a mennyei boldogság meg fogja vigasztalni. Az őt erő megpróbáltatásokra sem a mohamedánok fatalizmusával, sem a keresztények beletörődésével nem felel, hanem forradalommal. Mivel konkrét eszméje van, ezt akarja megvalósítani, és bármi késlelteti ennek eljövételét, azt gyűlöletet ébreszt benne.

A népek, melyek hittek egy felsőbb világban, akik az édes álmokkal vigasztalták magukat és az örökkévalóságban való hit ringatta álomba őket, akiknek birtokában volt a jutalmak és büntetések dogmája, a paradicsomé és a pokolé, mindezek a népek elfogadták a szegénységet és betegséget lehajtott fejjel. A boldog jövő reménye tartotta bennük a lelket, és harag nélkül viselték bajaikat és nélkülözésüket. A világ igazságtalanságaival szemben a mirtuszra és az idillikus örömekre való reményükben meghajoltak panasz nélkül a hatalmasok előtt.

De a személy folyamatosságának és megmaradásának eszméjét nem ismeri a zsidók erkölcs. Korai időszakukban nem osztották a farizeusok reményeit; miután Jehova lezárta szemeiket, csak a sheol rémségei vártak rájuk. Tehát számukra az élet fontos volt; ezt akarták minden áldással megszépíteni, és ezek az örült idealisták, akik az egy Isten elvét bevezették, voltak riasztó de megmagyarázható módon a legkevésbé megmunkálható érzéki emberek. Jehova adott nekik egy pár évet a Földön; ebben a létben, mely mindig túl rövid, hogy elég legyen egy hébernek, hüen és részletesen kellett őt imádniuk; ennek fejében a héber mérhető előnyöket várt el az Úrtól.

Az ellentét eszméje dominálja az egész zsidó teológiát. Ha az izraelita elvégezte kötelességét Jehovával szemben, akkor ellenértéket követelt. Ha úgy gondolta, hogy rosszul bánnak vele, ha úgy gondolta, hogy jogait nem veszik figyelembe, nem volt oka az időt húzni, mert minden perc, melyben nem volt boldog, egy ellopott perc volt, melyet sohasem kaphatott vissza. Ennek megfelelően súlyt helyezett a kölcsönös kötelességkiegítésre; azt akarta, hogy közte és Isten között egyensúly legyen; szigorúan számbavette kötelességeit és jogait; ez a mérlegelés a vallás része volt, és Spinoza elmondhatta [209]: "A zsidók vallási dogmáiban nem utasítások vannak, hanem jogok és előírások; a jámborság igazságot jelent, a hiányzó jámborság igazságtalanságot és bünt. "

Egy ember, akinek a zsidó zsolozsmázik, nem szent, nem visszavonult ember: csak egy ember. Jótékony ember nincs Júdea népe számára; Izrael nem ismeri az irgalom kérdését, csak a jogét; az alamizsna helyreállít valamit. Emellett mit mondott Jehova? Ezt mondta: "Csak egyenleg, súlyok, jó mérleged és jó szemmértéked kell hogy legyen" [210] és ezt is mondta: "Ne tiszteld a szegényt, ne tiszteld a hatalmast. De igazságosan ítélj meg felebarátaidat. " [211].

A primitív időknek ebből az elvéből származik az izraeli megtorlás törvénye. Egyszerű lelkek, kiket eltölt az igazság érzése, nyilvánvalóan hajlanak a "szemet szemért, fogat fogért" törvényére. A törvény szigora csak akkor lágyult meg, amikor az jogosság pontosabb eszméje kialakult.

A próféták Jehovaizmusa mutatja ezeket az érzéseket. Az Isten, kit tisztelnek, ezt akarja: " legyen az ítélet a folyó víz és az igazságosság egy hatalmas ár" [212]. Isten ezt mondja: "Én vagyok az Úr, aki szerető kegyességgel ítélek és hozok igazságot a Földre. Mert gyönyörködöm ezekben a dolgokban. " [213]. Az igazság ismerete Isten ismerete, és az igazságra az Istenség sugároz; ez megváltó jellegű; Isaiahhall, Jeremiással, Ezékiellel alakította ki a dogma részeit, a Szinai teofánia alatt nyilvánította ki ezeket, és apránként megszületett az eszme: Izraelnek igazságot kell szolgáltatnia.

Miután visszatért Babilonból, a zsidó népnek jelentős magja volt, mely szegényekből, becsületesekből, jámborakból, alázatosakból és szentekből állt. Az énekek nagy része ebből a magból származott. Ezek az énekek nagy részben vádak a gazdagok ellen; az ebionik harcát szimbolizálják a hatalmasok ellen. Ha a tulajdonosokat, a telítetteket említik, az énekes Ámossal mondja: "Halld, te, aki elnyeled a szegényt, és elesetté teszed az ország szegényeit" [215] és a babilóniai fogságban és a makkabeuszokban (589-167) írt versek a szegényt dicsőítik. Ő Isten barátja, az ő prófétája, az ő felszenteltje; kezei tiszták, egyenes és igazságos; ő a nyáj része és Isten a juhász.

A gazdag álnok; ő az erőszak és a vér embere; aljas, álnok, dölyfös; ok nélkül tesz rosszat; megvetendő, mert kizsákmányolja, üldözi, elnyomja és felfalja a szegényt. De fő bűne, hogy nem igazságos, hogy megvesztegeti a bírót, akik előzetesen elítélik a szegényt. [216]

Költőik szavai által bátorítva az ebionik nem nyugodtak bele szegénységükbe, nem élvezték szerencsétlenségüket, nem törődtek bele a szegénységbe. Ellenkezőleg, arról a napról álmodtak, mely megbosszulja a rájuk zúdult gonoszságot és gyalázatot, arról a napról, amikor a gonoszt lelöki és az igazat fölemelik: Messiás napjáról.

Mikor Jézus megjelenik, elismétli, amit az ebionik énekesek mondtak, azt mondja: "Áldottak az

éhezők és a szomjúhozók, kik becsületesek, mert ezek jól fognak lakni. " [217]; ezután kiátkozza a gazdagot és elmagyarázza; "Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bekerülni Isten országába" [218]. Ezen a ponton a keresztény doktrína tisztán zsidó jellegű, nem hellénikus, és Jézus első híveit az ebonik között találja.

Igy a zsidók eszméje az életről és halálról adta forradalmi lelkületük első elemét. Kezdve az eszmével, hogy az a jó, ami igazságos nemcsak a halál után lesz valósággá, mert a sírban alszunk a föltámadásig, igazságot kerestek a Földön, és azt soha nem találva, mindig elégedetlenek voltak, és állandóan azt keresték.

A második elemet az Istenség eszméje adta. Az emberek egyenlőségének keresése az anarchiáig juttatta el őket; elméleti és lelki anarchiához, mert nekik mindig volt kormányuk, sőt tényleges anarchiához, mert sohasem fogadták el teljes szívvel azt a kormányt, melynek területén laktak.

Ha Jehovát imádták nemzetük Isteneként, vagy prófétáikkal az egy és általános Istenben való hitre emelkedtek, a zsidók sohasem gondolkodtak el az Istenség alapelvéről. A júdaizmus sohasem tett fel alapvető metafizikai kérdéseket, sem Isten mögé nem akart látni, sem Isten természetét nem kutatta. "Fennkölt elmélkedéseknek nincs kapcsolatuk a Szentírással" mondja Spinóza "és amennyire én tudom, nem tanultam és nem is tanulhattam a Szentírásból Isten örök tulajdonságairól" [219] és Mendelssohn hozzáadja: "Júdaizmus egyetlen örök igazságot sem fedett föl előttünk". [210].

A zsidók úgy tekintettek Jehovára, mint egy égi királyra, aki népét bérli, és szerződéseket köt vele, ellenszolgáltatásként törvényei és előírásai alázatos betartását követeli meg. Egy ősi héber szemében, és később, a talmudisták szemében csak Izrael élvezheti a Jehova nyújtotta kiváltságokat; a próféták szemében minden nép igényt tarthat ezekre a kiváltságokra, mert Jehova az univerzális Isten és nem ugyanaz mint Dagon vagy Belzebub.

De Jehova volt a "héber nép legfőbb ura" [221]. Ő volt a mindenható és ijesztő Úr, az egyetlen király, féltékeny tekintélyére, kegyetlenül elnyomva azokat, akik lázadtak mindenhatósága ellen. Szerencsében és szerencsétlenségben, a jámbor zsidó mindig hozzá folyamodhatott. Az emberekhez és nem Jehovához fordulni bűn volt. Mivel Rómával és I. Mithriadésszal kötött szövetséget, Júdás Makkabeusz megsértette ezt az alaptételt, és Johanan fia, Jose Rabbi ezt mondta: "Átkozott legyen az, aki bizalmát húsból és vérből való teremtményeknek adja és aki eltávolítja szívéből Jehovát! " Jehova a te erősséged, a te védelmed, a te várad, a te reményed, mondják az énekek.

Minden zsidó Jehova alattvalója. Ezt ő maga mondta: "Izrael gyermekei szolgálím" [222]. Milyen tekintély győzheti le Isten tekintélyét? Minden kormány, bármilyen is az, ördögi, mivel Isten kormányának a helyét foglalja el; harcolni kell ellene, mert csak Jehova a zsidó közösség vezetője, az egyetlen, akinek a zsidó engedelmisséggel tartozik.

Mikor a királyokat támadták, a próféták Izrael érzelmeit fejezték ki. A szegény, az alul levő, mindazok gondolatait képviselték, akiket a királyok vagy a gazdagok elnyomtak, és ez készítette őket arra, hogy kritizálják azt, vagy tagadják, hogy bármi jó is származna ettől az elnyomástól.

Egyedül Jehovát tartva uruknak az anavik és ebonik örökké forradalmiak voltak az emberi uralom ellen; nem tudták azt elfogadni, és Zadok és a galileai Judah fölkelése alatt látták őket, ahogy fanatikusan kiabálták: "Senkit se hívj uradnak". Zadok és Judah logikusak voltak: Ha uralkodónk az égben van, nem tudunk még egyet itt lent elviselni.

Maga Isten parancsolja ezt az egyenlőséget, és újra, a hatalmas akadályozza ennek véghezvitelét. A megalázott, általában gyakorolja ezt; ők a Leviticus, Exodus, és Numeri kommunista elveit követik, elvek, melyeket az egyenlőséggel való foglalkozás von maga után. A gazdagok elfelejtik, hogy Isten ugyanabból az agyagból formálta őket emberré, nem tartják be az egyenlőséget, melyet Isten nyilatkozott ki. Így elnyomják a népe, a szegényeket megrontják, szőlőit leszedik, özvegyeket tesznek áldozatukká, árvákat prédáikká, [223], és nekik köszönhető, hogy egyenlőtlenség létezik.

Mindezekre a tulajdonosokra és nagy lábon élőkre a próféták átkokat szórnak, egy ének így mennydörög: "Uram, akié a bosszú, Ó, uram, a bosszú ura, mutasd meg magadat! " [224]. Szemére vetik a gazdagnak kincsei bőségét, luxusát, az örömek szeretetét, mindent, ami őt felebarátai fölé

emeli; mindazt amiből nem jámbor arroganciája, hogy többnek képzelet magát, mint a pásztor, aki őrzi nyáját és istenfélő; bármi is okozza azt, hogy elfelejti ezt az isteni igazságot; az emberek egyenlők, mert Jehova gyermekei, akiknek egyenlő része van a világ gazdagságából és egyenlő részük az örömeiben és áldásokban.

Jehova után csak magukban hisznek. Istennel egységének megfelel a lét egysége; az abszolút Istennek az abszolút lét. Ennek megfelelően a szubjektivitás mindig alapvető tulajdonsága a szemita jellemnek; ez gyakran tette a zsidókat önzővé, és ha egyszer eltúlozta ezt az önzést, bizonyos talmudisták észrevették, hogy kötelességeik is vannak, mégpedig kötelességek sajátmaguk irányába. Ez a szubjektivitás. éppen úgy mint az egyistenhit felelős a zsidók tehetségtelenségéért minden képzőművészeti ágban. Irodalmuk is teljesen szubjektív; a zsidó próféták, mint az énekek írói, mint a költők mint Jób és az énekek énekeinek költői, mint az eklézsiák és a tudás könyvének moralistái ismerték magukat és általánosították érzéseiket vagy személyes érzékelésüket. Ez a szubjektivitás teszi érthetővé, hogy a zsidók minden időben, ma is úgy vonzódnak a zenéhez és minden szubjektív művészetéhez.

Így kétségtelenül individualisták voltak, és ezek az emberek, akik annyira érdeklődtek a földi dolgok iránt, a létezésre vonatkozó ellentmondást nem tűrő elveik alapján meggyőzhetetlen idealistáknak tűnnek. Egy individualista idealizmussal megfelve mindig forradalmár lesz. Soha nem fogja megengedni senkinek, hogy megsértse szent személyét, és hogy egy más akarat uralkodjon az övé fölött.

Hosszú fogságuk, áldozataik, mely sorsuk volt, a századok megalázásának ellenére, melyek jellemüket megrontották, elnyomták elméjüket, béklyóba fogták szellemüket, megváltoztatták ízlésüket, szokásaikat, adottságaikat, Júdea romjai nem mondtak le eleven álmukról, melynek támogatója és ihletője a függetlenségi harc volt.

A sírkövek, vérfürdők, rombolások, bántalmazás, mindez értékesebbé tette számukra az igazságot, az egyenlőséget és a szabadságot, melyek sok évig csak üres szavak voltak számukra. A próféták szavai, hogy a gonoszt megbüntetik egy nap, mindig visszhangot talált ezekben a kitartó lelkekben, akik nem szívesen hajoltak meg, és megvetették a nyomorúságos valóságot, hogy megőrizték magukat és eszméiket a jövő számára; annak a jövőnek, amelyről Amos és Isaia, Jeremia és Ezekiel és mindazok beszéltek akik az énekeket (mizmorim) énekelték, és sajátmagukat húros hangszereken kísérték. Bármilyen bús is ma Izrael, mindig hitt a jövőben.

Azt mondták a zsidóknak: "Miért várjátok a Messiást? Ti makacsok, nem tudjátok, hogy már eljött? " Gúnyosan feleltek, vállukat megvonva: "A Messiás még nem jött el, mert szenvedünk, éhínség van a földön, fekete pestis és a nemesek elnyomják a szegény nyomorultakat! ". De ha azt mondták nekik, hogy Messiásuk sohasem fog eljönni, akkor fölemelték lehajtott fejüket és makacsul azt mondják: "A Messiás eljön egy nap és akkor meg fogják érteni az ének szavait: 'Láttam a gonoszt és hatalmast szétrobbanva mint egy zöld babérfát. Elment és nem volt többé ott. Kerestem és nem találtam' [225] és a szegény lesz a Föld tulajdona. "

A szüklátó körű gyakorlatok, melyeket doktoraik tápláltak a zsidókba, elaltatták forradalmi ösztöneiket. A talmudi törvények kötése alatt olyan eszmék tápolyogtak bennük, melyeket valaha eltűntek, és azt lehet mondani, hogy Izrael csak magát szabadíthatja föl. De a Talmud nem csöndesített el minden zsidót; akik elutasították azt, voltak néhányan, akik tovább hittek az igazság, szabadság és egyenlőség eszméiben, melyek e világra jönnek; sokan hitték, hogy Jehova népének feladata, hogy ezek eljövételét segítse. Ezért voltak a zsidók minden forradalmi mozgalom részei, és aktív résztvevői, amit látni fogunk, mikor szerepüket tanulmányozzuk jó és rossz időkben,

Most azt kell megvizsgálnunk, hogy hogyan nyilvánultak meg a zsidó forradalmi irányzatok, hogy ő tényleg (amivel vádolják) a modern társadalmak pusztító ereje-e; és ezért megvizsgáljuk az antisemitizmus vallási, politikai és gazdasági okait.

Lábjegyzetek

- 208 Leviticus, xix, xxv; Exodus, xxii; Numeri, xxv.
210 Levit. , xix, 36.
211 Levit. , xix, 15.
212 Amos, v, 24.
213 Jeremiah, ix, 24.
214 Jeremiah, xxii, 15-16.
215 Amos, viii, 4.
216 Psalms, xxvi, 10; lxxxii, 2-3; lviii, 2; xxii; xlviii; lxix; cli, 1, 2; cvii, etc.
217 Matth. , v, 6.
218 Mark, x, 25.
219 Spinoza, Levelek, xxxiv.
220 Mendelssohn, Jeruzsálem.
221 Munk, Palestine.
222 Levit. , xxv, 55.
223 Isaiah, iii; x.
224 Psalms, xciv.
225 Psalms, xxxvii, 35-36.

13. Fejezet

A zsidó mint a társadalmi átalakulás tényezője

Így úgy tűnik, hogy az antiszemita vádak jól megalapozottak. A zsidó szellem alapvetően forradalmi szellem, és tudatosan vagy nem, a zsidó forradalmár. Az antisemitizmusnak ez nem elég, ő azt állítja, hogy a zsidó a forradalom oka. Lássuk, hogy mennyi az igazság ebben a vádban.

Ha annak vesszük, ami volt, természetének irányzatai és szimpátiájának irányai elkerülhetetlenné tették, hogy a zsidó fontos szerepeket játsszon a forradalmak történetében, és játszott is. Túlzás lenne azt állítani, mint Izrael ellenségei ezt gyakran teszik, hogy minden fölfordulásban, minden fölkelésben, minden politikai változásban a zsidó felbújtóként szerepel, vagy hogy a zsidó provokálta ki vagy idézte elő azt, és hogy a kormányok azért változnak és vesznek föl új formákat, mert a zsidó titkos társaságaiban ilyen változásokra esküdt össze. Az ilyen föltételezések föllállításával megsértjük a legelemibb történelmi szabályokat, mert aránytalan hatást rendelünk a perchez, és figyelmünket a történelmi fejlődés egy fázisának szenteljük ezer más figyelmen kívül hagyásával és annak sokféle szempontját sem tekintjük. Ha a zsidó az utolsó szálig ott veszett volna Cion falai között, a népek rendeltetése nem változott volna, és noha a zsidó elem csak akarná csodálatos összességét, melyet haladásnak nevezünk, a társadalom akkor is fejlődött volna. Más erők vették volna át a zsidó szerepét és vitték volna véghez azt, amit a zsidó vitt véghez. Ha a Bibliát és a kereszténységet tekintjük, a zsidó szellemi és erkölcsi misszióját nélküle is véghez vitték volna.

Teológusok, akik a dogma védelméhez folyamodva érvelnek, végül kétségtelenül kifejtik, hogy a dogma érvei felsőbbrendűek, melynek eredménye végzetes a dogmára nézve. Bibliamagyarázat és a kutatás szabadsága hatalmas pusztítók, és zsidók voltak azok, akik elindították a bibliamagyarázatokat, és ők kritizálták először a kereszténység formáját és tételeit. A középkori vitairatok jelentőségét már megmutattuk. Ha közelebről tanulmányozzuk ezeket, megtaláljuk bennük a tudósok minden érvét napjainkig bezárólag. Állíthatjuk, ha a zsidók forradalmi szerepét tagadni akarjuk, hogy a bibliamagyarázat nagyobbik része csak zsidóknak szólt, és így nem lehetett változásra való ösztönzés, mivel a zsidó jól tudta, hogy hogyan egyeztesse össze a szöveg kritikáját a mindennapi gyakorlattal és vallásának teljességével. De ez nem teljesen igaz, a zsidó doktrínák megtalálták a zsinagógából kifelé vezető utat két különféle módon is. Először is a zsidók mindig találtak alkalmat eszméik kinyilatkoztatására, hála a nyilvános viták intézményének. Másodsor voltak eszközök az arab filozófia terjesztésére, és ha annak értelmezőit egy időben, a 12. században, hogy precízek legyünk, mint Al Farabit és Ibn Sint kiátkozták a mecsetekből, és ortodox mohamedánok tüzeltek az arab aristoteleszi tanítványokra. Ebben az időben zsidók lefordították Arisztotelész és az arab filozófusok írásait héberre, és ezeket újra latinra, és ez lehetővé tette, hogy a scholasztikusok megismerjék a görög gondolkodást. A leghíresebb scholasztikusok "férfiak, mint Albertus Magnus és St. Thomas Aquinas, tanulmányozták Arisztotelész munkáit, melyek latinul voltak meg és héberből fordították őket." [226]

A zsidók nem álltak meg itt. Dícsérték az arab filozófusok materializmusát, amely olyan pusztító volt a keresztény hitre nézve és külföldre vitték a kételkedés szellemét. Aktivitásuk jellege miatt kialakult az a meggyőződés, hogy egy titkos társaság létezik a kereszténység megdöntésére [227]. A 13. század folyamán, amikor a humanizmus komplexuma gyorsan fejlődött, a kételkedés és a pogány hit terjedt, amely kort mi reneszánsznak hívunk, amikor a Hohenstaufenek megvédték a tudományt a dogma ellenében, és az epikureanizmust támogatták, a zsidók első helyen voltak a tudósok és racionalista filozófusok között. II. Frigyes császár udvarában "mely a vallástalanság melegágya volt", szívesen és elismeréssel fogadták be őket. Ahogy Renan megmutatja, [228] ők alakították ki az averroizmust; ők tették híressé Ibn-Roshdot, azt az averránust, akinek befolyása olyan nagy volt. Kétségtelenül részük volt a nem jámbor arabok "istenkáromlásainak" szétosztásában; A császár, aki a tudomány és filozófia kedvelője volt, bátorította ezeket az istenkáromlásokat. Ilyen típusú írás volt az úgynevezett "A három csaló istenkáromlása", Mózesé, Jézusé és Mohamedé, melyet egy teológus írt le, és melynek szelleme durván összefoglalható egy arab mondásával: "mit törődöm én a mohamedán Kábájával, a zsidó zsinagógájával, vagy a keresztény kolostorával! ". Darmesteter valóban ezt írta: "A zsidó a hitetlenség apostola, és öbelöle indult ki a szellem minden forradalma, akár titokban, akár

nyíltan. Frigyes császár hatalmas istenkáromlásgyűjteményében és aragóniai Suabia hercegeiben a zsidó volt az aktív résztvevő. " [229]

Még egy dolog méltó említésre. Ha a zsidók az averrok követői, vagy hitetlenként, kételkedőként és gyalázkodóként aláaknázták a kereszténység alapjait azzal, hogy a materializmus és a racionalizmus elveit hirdették, ők voltak a katolikus dogma másik ellenségének, a panteizmusnak is a kitalálói. Valóban, az Avicebronin Fons Vitaeben volt egy forrás, melyből számos eretnek ivott. Lehetséges az is, hogy David de Dinantot és Amaury de Chartrest is a Fons Vitae befolyásolta, melynek ismerték latin fordítását, melyet a 12. században készített Dominique Gundissalinus főesperes. Az biztos, hogy Giordano Bruno kölcsönvett a Fons Vitaéból, mikor panteizmusát megalkotta. [230].

Ha tehát nemcsak a zsidók voltak felelősek a vallási tételek rombolásáért és a hit csökkenéséért, mindenképp azok közé számolandók, akik segítettek a megállítási folyamatát és az azt követő változásokat. Ha nem léteztek volna, az arab és az eretnek teológusok lettek volna helyükben; de léteztek, és nem voltak tétlenek. Továbbá a héber génusz nem csak rajtuk keresztül munkálkodott, mert Bibliájuk a szabadság minden szószólójának erőteljes gondolati fegyvere lett. A Biblia volt a reformáció lelke, és az volt az angliai vallási és politikai forradalom lelke is. Luther és az angol reformátorok a Bibliával a kezükben vágták a szabadság ösvényét, és a Biblián keresztül rázták le Luther, Melanchthon, és mások római teokrácia béklyóit és döntötték meg a dogma zsarnokságát. De használták a zsidó tudósok munkáit is, melyeket Nicholas de Lyra közvetített a keresztény világnak. "Si Lyra non Iyrasset, Lutherus non saltasset" mondják, és Lyra a zsidókkal tanult, valóban, olyan mélyen benne volt a zsidó bibliamagyarázat tudományában, hogy zsidónak tartották.

Hasonlóképpen meg kell vizsgálnunk, hogy mi volt még fontos, ha nem is a zsidóban, de a zsidó szellemben a kereszténység forradalma idején, amely a 18. századot jellemezte. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a 17. században az olyan tudósok, mint Wagenseil, Bartolucci, Buxtorf és Wolf kihozták az elfeledettségéből a zsidó vitairatok kötetét, melyeket a Szentháromság és a megtestesülés visszautasítására írtak, és amelyek a kereszténység minden dogmáját támadták a teljes júdeai keserűséggel, és a talmudista okfejtők páratlan körmönfontosságával. Tanulmányokat adtak a világnak a Bibliai szövegmagyarázatok kérdéséről, mint a Nizzachont vagy a Chizuk Emunahot, [231], de istenkáromló szövegeket is kiadtak és Jézus életéről szóló ál-életműveket, mint a Toldoth Jeshot. A 18. században megismételték azokat a vérlázító hazugságokat Jézusról és Szűz Máriáról, melyeket a farizeusok találtak ki a második században; megtaláljuk ezeket Voltairénél és Parneynál, az ő átlátszó és maró szatírájuk föltámad Heinénél, Boernénél és Disraelinél; éppen úgy, ahogy az ősi rabbik erős logikája tovább él Karl Marxban, és az ősi héber lázadók szenvedélyes szabadságszomja újra lélegzik Ferdinand Lassalle izzó szellemében.

Vázoltam durva ecsetvonásokkal azokat a szerepeket, melyet a zsidók töltöttek be bizonyos eszmék kifejlesztésében, melyek segítettek az általános forradalom kitörését. De még nem mutattam meg, hogy hogyan lepleződött le a zsidó működése a forradalomban. Azt hiszem bemutattam azt a tényt, nem is egyszer, hogy a zsidók erjesztőként működött a korok gazdasági fejlődésén [232], noha tevékenységüket lehet partizántevékenységnek is tekinteni a régi rendszer szemével, a rendetlenség forrásának; a rendet és stabilitást a keresztény királyság hozta. Ha hiszünk Barruelnek, Cretineau-Jolynak, Gougenot des Mousseauxnak, Dom Deschampsnak, Claudio Jannetnek, akik a történelmet csupán a titkos társaságok munkájának látják, a zsidók szerepe a politikai és társadalmi lázadásokban alapvetően fontos.

Igaz az, hogy a 18. század utolsó éveiben a titkos társaságoknak nagy befolyásuk volt az események irányára, és noha nem ők mondták ki a humanitárius, racionalista és forradalmi elméleteket az ő idejükben, a társaságok bizonyosan okai voltak a forradalmi eszmék rendkívüli szétszóródásának. Ténylegesen ezek voltak az agitáció nagy központjai. Nem lehet tagadni, hogy a szabadkőművesség és a martinizmus hatalmas ügynökök a forradalom elhozásában, de emlékeznünk kell arra, hogy fontosságuk csak azokban az elméletekben volt, melyeket a társadalom előtt képviseltek, és hogy nem ők voltak annak a szellemnek az alkotói, amely a forradalom alapvető oka volt, ők csak annak hatásai voltak, noha egy ilyen hatás biztosan egy sor eseményre reagált.

Mi volt a titkos társaságok és a zsidók kapcsolata? A rejtvény megoldása nem könnyű, mert nincs megfelelő dokumentációja. Mindenesetre az világos, hogy a zsidók nem voltak az uralkodó elemek ezekben a szövetségekben, éppen most írtam ki egy idézetet egy műből, mely szerint ők nem "szükségszerűen a szabadkőművesség urai és nagymesterei", ahogy Gougenot des Mousseaux írja

[233]. Az természetesen igaz, hogy a zsidók annak születésétől kapcsolatban álltak a szabadkőművességgel, a kabbala tanítványai, mint látjuk, annak (a kabbalának) szertartásait használják a szabadkőművesek. Az szintén nagyon valószínű, hogy a francia forradalom kitörése előtt több zsidó lépett be a titkos társaságok bizottságaiba, mint valaha annak előtte, és maguk is alapítottak titkos társaságokat. Zsidók voltak Weishaupt körül is, és a portugáliai zsidó, Martinez de Pasquales alapította meg az illuminati sok társaságát. Franciaországban nagyszámú tanítványt gyűjtött maga köré, akiket az újrászerveződés tudományába avatott be. [234]. A Martinez alapította páholyok misztikus jellegűek voltak, míg a szabadkőműves rendek teljességükben inkább racionálisak voltak tanításaikban. Ennek alapján szinte azt mondhatnánk, hogy a titkos társaságok kifejezték a zsidó kettős természetét, az egyik a merev nacionalizmus híve a másik a panteizmusé, mely azzal kezdte, hogy metafizikai tükröződés az egy Istenre, és kabbalisztikai teurgiákban végződött. Nem lenne nehéz bemutatni, hogy ez a két irány egymással összhangban működött; hogy Cazotte, Cagliostro, [235] Martinez, Saint-Martin, de Szent Gervais gróf és Eckartshausen gyakorlatilag szövetségben voltak az enciklopédistákkal és a jakobinusokkal, és látszólagos ellenségességük ellenére ugyanoda érkeztek meg, mégpedig a kereszténységhez.

Ez szintén ahhoz vezet, hogy megmutassa, hogy noha a zsidók nagyon aktív résztvevők voltak a titkos társaságok agitációjában, ez nem ezért volt, mert ők lettek volna a titkos társaságok alapítói, hanem csak azért, mert a titkos társaságok elvei olyan jó egyeztek saját elveikkel. Martinez de Pasquales esete kivételes, és vele kapcsolatban megemlítené, hogy mielőtt a páholyokat megalapította volna, Martinez már foglalkozott az illuminatikus és a rózsakeresztesek misztériumaival.

A forradalom alatt a zsidók aktívak voltak, figyelembe véve, hogy számuk milyen alacsony volt Párizsban; elfoglalták a körzeti választási vezetői, a hadtestparancsnoki és a kisegítő bírói fontos állásokat. 18-an voltak a fővárosban, és át kéne nézni a megyei levéltárakat, hogy visszakövessük, milyen szerepet játszottak az eseményekben. A 18-ból néhányat hivatalosan is megemlítenek. Egy sebészt, Joseph Ravelt, aki a kommun általános bizottságában volt, Thermidor 9-én végezték ki; Isaac Calmert, a Clichy-i biztonsági bizottság tagját Messidor 29-én végezték ki; Jacob Pereirat, aki a belga kormány komisszára volt Dumouriez hadseregében, és aki Hebert követője volt, akit törvény elé állítottak és ugyanakkor ítélték el, mint főnökét, Germinal 4-én a II. évben. [236]. Láttuk, hogy mint Szent Simon követői, gazdasági forradalmat hoztak, melyben az 1789-es év csak egy lépcsőfok volt, [237], fontos pozíciója volt d'Eichthalnak és Isaac Pereirának Olinde Rodriguez iskolájában. A második forradalmi időszak alatt, amely 1830-ban kezdődik, még buzgóbbak voltak, mint az első alatt. Személyes érdekelttség vezette őket, mert sok európai országban még nem voltak teljesen egyenjogúak. Azok, akik elveik vagy temperamentumuk miatt nem voltak forradalmárok, önérdékből lettek azzá. A liberalizmus győzelméért harcolva saját érdekükben harcoltak. Kétségtelen tény, hogy a zsidók gazdagságukkal, energiájukkal és tehetségükkel támogatják és szították az európai forradalmat. Ez alatt az idő alatt a zsidó bankárok, zsidó gyárosok, zsidó költők, újságírók és szónokok mind ugyanaz a cél felé haladtak. "Görnyedten, fésületlenül, szakállasan és villogó szemekkel" írja Cretineau-Joly, [238] "lélegzetvétel nélkül szaladtak le és föl mindazokban az országokban, melyek elég szerencsétlenek voltak ahhoz, hogy kínozzák őket. Általános motívumaikkal szemben itt nem a gazdagság iránti vágy ösztönözte őket erre a tevékenységre, de inkább az a gondolat, hogy a kereszténység nem tud többé ellenállni azoknak az állandó csapásoknak, melyek megrázzák a társadalmat, és fölkészültek arra, hogy egy kálvária kereszttel álljanak bosszút 1840 év jól megérdemelt szenvedéséért."

Nem ez az érzés serkentette tevékenységre Moses Hesst, Gabriel Riessert, Heinet és Boernet Németországban, Manint Olaszországban, Jellinek Ausztriában, Lublinert Lengyelországban és sok más ezek mellett, akik ezekben a napokban a szabadságért harcoltak. Hogy fölfedezzük, hogy a mindent felölelő keresztes hadjárat, amely Európát fölízgatta 1848-ban és azután néhány zsidó műve, akik a názáretin akarták magukat megbosszulni, érvel egy figyelemreméltó lelkiállapot. Bármilyen is volt a céljuk, önérdék vagy idealizmus, a zsidók voltak a legaktívabb, legbuzgóbb misszionáriusok. Látjuk őket az Új Németországért folytatott agitációban; nagy számban tagjai a titkos társaságoknak, melyek a forradalom harcoló erejét képezik; megtalálták útjukat a szabadkőműves páholyokba; a Karbonárik társaságába; mindenütt ott voltak Franciaországban, Németországban, Angliában, Ausztriában, Olaszországban.

Hozzájárulásuk napjaink szocializmusához jól ismert és nagyon nagy. A zsidók a jelenlegi társadalom szélein foglalnak helyet. Az ipari és pénzügyi kapitalizmus képviselői között, és azok között, akik erőszakosan tiltakoznak a tőke ellen. Rothschild ellentéte Marxnak és Lassallénak; a

pénzért való harc ellentéte a pénz ellen folytatott harc, és a részvénnel spekuláló ellentéte a nemzetközi proletár és a forradalmi mozgalom. Marx adta az első lökést az internacionálé megalapításához 1847-es kiáltványában, melyet ő és Engels írt. Ő nem alapította meg az internacionálét, ahogy azok állítják, akik az internacionálét és a titkos társaságokat zsidók által irányított szervezeteknek tartják. Sok ok vezetett az internacionálé megszervezéséhez, de Marxtól a munkaügyi kongresszus ötlete származott, melyet Londonban tartottak 1864-ben, és itt alapították meg az internacionálét. Tagjainak nagyon nagy része volt zsidó, és az általános bizottságban megtaláljuk Marxt, Németország és Oroszország titkárát, és James Cohent, Dánia titkárát [239]. Az internacionálé sok zsidó tagja vett részt ezután a Kommünben, [240], ahol más hittársaikkal találkozott. A szocialista pártban zsidók volt a tagság túlnyomó többsége. Marx és Lassalle Németországban, [241] Aaron Libermann és Adler Ausztriában, Dobrojan Gherea Romániában voltak egyidőben annak alapítói és tagjai. Az Oroszországi zsidókat külön kell megemlíteni. Fiatal zsidó egyetemisták, akik alig jöttek ki a gettóból, fontos szerepet játszottak a nihilista propagandában; némelyikük, nők is életüket a felszabadításnak szentelték, és ezekhez a fiatal zsidó orvosokhoz és ügyvédekhez hozzá kell adnunk sok külföldre ment munkást, akik Londonban és New Yorkban fontos munkaügyi szervezeteket alapítottak, amelyek a szocialista, sőt az anarchista propaganda központjaiként szolgálnak. [242].

Röviden bemutattam a zsidót mint forradalmárt, vagy legalábbis megmutattam, hogy hogyan közelíthetjük meg a tárgyat. Leírtam eredményeit mint a forradalmi eszmék ügynöke, és mint a harc résztvevője, és megmutattam, hogy hogyan tartozik a forradalom előkészítői közé szellemi tevékenységgel, és mint a szellemi termékek tevékenységgé alakítója. Itt azt az ellenvetést lehet fölhozni, hogy a forradalomhoz csatlakozó zsidó ateistává válik, így gyakorlatilag megszűnik zsidónak lenni. Ez csak abban az értelemben igaz, hogy ezek a faji zsidók fajilag elvesztik fajiságukat és könnyebben oldódnak föl környezetükben, és ennek következtében a zsidó forradalmár könnyebben asszimilálódik. De általában a zsidó, egy rendkívül radikális zsidó sem tehet semmi az ellen, hogy megtartsa zsidó vonásait, és lehet, hogy vallását és hitét leveti, nem veszti el semmit nemzeti szelleméből amely öröklésen és korai tanításokon át sajátja lett. Ez különösen igaz azokra a zsidókra, akik a 19. század elején éltek, és akiknek mintapéldája Heinrich Heine és Karl Marx.

Heine, akit Franciaországban németnek tartottak, és akit Németországban mint franciát elutasítottak, mindenekelőtt zsidó volt. Zsidóként dicsőítette napóleont, akit hevesen csodált, mely áll minden német zsidóra, akiket a császár megszabadított kötöttségeiktől. Heine ironiája és kijózanítása az eklézsiások ironiája és kijózanítása; mint Koheleth, az élet szeretetét és a földi örömök szeretetét örökölte; és mielőtt a bánat és csapások földre sújtották volna, a haláltól úgy félt, mint a tüztől. Heine Miszticizmusát az ősi Jóbtól örökölte. Az egyetlen filozófia, amely vonzotta, a panteizmus volt, egy elv, amely úgy tűnik, természetes módon jut el a zsidó filozófushoz, aki Isten egységén gondolkozva egy anyagi egységgé változtatja azt. Érzékisége, szomorú és kéjsóvár érzékisége tisztán keleti, és forrása az Énekek Éneke. Ugyanez igaz Marxra. Rabbik hosszú sorának leszármazottja, örökölte ősei nagyszerű erejét. Az a világos talmudi elméje volt, amely nem bizonytalanodik el a tények kisszerű valóságát látva. Ő mint talmudista a társadalomtudományoknak szentelve magát, és bibliamagyarázó és kritikai erejét a gazdasági elméletekre fordította. Az ősi héber materializmus ihlette meg, mely elutasítja a paradicsomban való túl távoli és kétséges reményt, sohasem szűnt meg a Földön élő paradicsomról álmodni. De Marx nem csak gondolkodó volt, de forradalmár, agitátor, keserű vitázó, a gúny és a kirohanások művészetét mint Heine, zsidó őseitől örökölte.

Ennélfogva a zsidó a forradalom aktív résztvevője; zsidóként vesz benne részt, vagy helyesebben addig, ameddig zsidó marad. Ezért igaz az, hogy a keresztények konzervatív elemei antiszemiták, és a zsidók előszeretete forradalmi eszmék iránt okozza az antiszemitizmust? Azt mondhatjuk, hogy a konzervatívok nagy többsége teljesen figyelmen kívül hagyja a zsidók történelmi és az oktatásban játszott szerepét. Ezt csak az elméleti és irodalmi antiszemiták állítják, és ezt is nagyon tökéletesen. Az Izrael elleni gyűlölet nem amiatt állt elő, mert a zsidók a terror hozói, vagy mert Manin liberalizálta Velencét, vagy mert Marx megszervezte az Internacionálét. A keresztény konzervatívok antiszemizmusa ezt mondja: "Ha a modern társadalom annyira különbözik a régi rendszertől; ha eltűnt a vallási hit; ha a politika rendszer teljesen megváltozott; ha a részvénytársaság, a spekuláció, az ipari és pénztőke nem ismeri a nemzet fogalmát, akkor a zsidó hibás." Világítsuk meg ezt a pontot. A zsidó évszázadokon keresztül élt ezek között a népek között, és ezek most bűnhődnek jelenléte miatt. Miért tartott olyan sokáig, míg ez a méreg működni kezdett? Általában erre az a válasz, hogy azért, mert a zsidó a társadalmon kívül élt; mert el volt különítve. Most, hogy a zsidó belépett a társadalomba, a zavar forrása lett, és mint egy vakond azon dolgozik, hogy aláaknázza a keresztény

állam ősi alapjait, és a nép szellemi és erkölcsi zuhanásáért ez felelős; olyanok lettek, mint egy emberi test, melybe idegen test ékelődik be, melyet nem tud asszimilálni és amelynek jelenléte fölfordulást és tartós betegségeket jelent. Jelenléte miatt a zsidó oldószerként hat. Zavart, okoz, pusztít, félelmetes katasztrófákat okoz. A zsidó befogadása a nép közé végzetes hiba volt; elátkozta őket befogadása. Ez az a magyarázat leegyszerűsítve, melyet az antiszemiták adnak azokra a változásokra, melyet a társadalmat fenyegetik.

Nem ez az egyetlen vád. A zsidó, azt mondják, nemcsak pusztító hanem kellemetlen is; arrogáns, ambíciózus és uralkodó; mindent magára vonatkoztat. Nem elégszik meg kereszténység elpusztításával, de a júdaizmus evangéliumát hirdeti; nemcsak támadja a katolikus vagy a református hitet, de hitetlenségre bujtogat, és azután arra, akinek a hitét aláaknázza, rákényszeríti a saját alapelveit, melyeket a világról, az erkölcsről és az életről alkotott. Elkötelezte magát történelmi küldetésének, a keresztény vallás megsemmisítésének. Igazuk van ebből a szempontból a keresztény antiszemitáknak? Megtartotta a zsidó ősi jegyeit; ma is keresztényellenes a tevékenysége? Tevékenységéről beszélnek, mert szükségszerűen és definíciószerűen keresztényellenes csak azért mert zsidó, éppen annyira, mint a mennyire mohamedánellenes, és ellene van minden elvnek, mely nem tőle származik. Erre a válasz az, hogy a zsidó ott tartotta meg ősi ellenségeskedését, ahol kívül tartották a társadalomból; ahol külön terelték; a gettókban, ahol rabbijai irányítása alatt él, akik tekintélyüket arra használják, hogy a fényt távol tartsák tőle; mindenütt, ahol a Talmud uralkodik és különösen Keleteurópában, ahol a hivatalos antisemitizmus még uralkodik. Nyugateurópában, ahol napjainkban a Talmud elvesztette befolyását és a zsidó a cheder helyett nyilvános iskolába jár, a eredendő gyűlölet a keresztények irányában ugyanolyan arányban tűnt el, mint a keresztény zsidógyűlölete. Nem szabad elfelejtenünk, hogy noha gyakran beszélünk a zsidó kereszténygyűlöletéről, nagyon ritkán beszélünk a keresztény zsidógyűlöletéről, amely érzés mindig virul. A zsidó elleni előítélet, helyesebben, előítéletek még mindig élnek. Az antiszemiták irataiban megtaláljuk az ősi vádak, amelyek a Középkorban továbbfejlődtek és amelyeket újra életre keltettek a 17. században, vádak, melyek a közhitben élnek. A legállandóbb vád, és amely a legtipikusabb a júdaizmus harcára a kereszténység ellen, a rituális gyilkosságok vádja. Ma is azt állítják, hogy a zsidónak keresztény vér kell a pesszah megünnepléséhez. Mi ennek a vádnak az eredete, amely a 12. századig megy vissza?

Egy ilyen vád először 1171-ben jött elő Bloisban, amikor azzal vádolták őket, hogy keresztre feszítettek egy gyereket, mialatt pesszacht ünnepeltek. Chartresi Theobald gróf, miután a vádlót a vízpróbanak vetette alá, melyet az kiállt, tűzhalálra ítélt 42 zsidó férfit és 17 zsidó nőt.

Elég világosan láthatjuk, hogy miért vádolták a rómaiak hasonlókkal a keresztényeket. Az Úr levesének anyagi elve miatt, vagyis Jézus húsát és véréát áldozó mise szavainak szó szerinti értelmezése miatt. De hogyan adtak és adnak ma is erre a hiedelemre a zsidók okot, akiknek szent könyvei csak rémülettől suttogva beszélnek a vérről? Ezt a kérdést alaposan meg kell tárgyalni. Meg kell vizsgálnunk azokat az elméleteket, melyek szerint az emberáldozat szemita hagyomány, noha minden népnél megtalálható volt a fejlődés bizonyos fokán. Így bebizonyítanánk, mint ahogy ezt be is bizonyították, hogy a zsidó vallás nem írja elő vér használatát. Be tudjuk-e bizonyítani, hogy soha egy zsidó sem használt vért szertartáshoz? Természetesen nem, és biztosan volta a Középkorban zsidó gyilkosok, zsidók, akik az üldözés és elnyomás miatt úgy álltak bosszút, hogy megölték üldözőiket, és esetleg azok gyerekeit is. Ehhez az általános hithez gyakran adtak vádak, gyakran igazoltan, melyek szerint a zsidók a varázslás szenvedélyébe estek. A középkorban a zsidókat úgy tekintették, mint olyan népet, mely a varázslást űz. A zsidók valóban foglalkoztak varázslással. Sok ördögűzési formulát találunk a Talmudban és a démonológia mind a Talmudban, mind a Kabbalában nagyon komplikált. Közismert, hogy a vér nagyon fontos kelléke a boszorkányságnak. A Káldeai varázslásnál a legfontosabb kellék volt; Perzsiában a megváltás eszközének tekintették és mindazoknak szállították, akik alávetették magukat Taurobolus és Kriobolus. gyakorlatainak. A középkor át volt itatva a vér és az arany gondolatával; az alkimista, a vértől elbűvölt számára ez volt az az elem, amelyen keresztül az égi fény hatott. A mágikusok szerint az elemi eszmék arra használták a vért, hogy a saját testüket alkották meg vele, és Paracelsus is ebben a szellemben beszél, amikor ezt mondja: "Elvesztett vérük fantomokba és lárvákba kerül". A vérhez, különösen egy szűz véréhez hatalmas erőt rendeltek hozzá. A vér gyógyító, megváltó, megőrző volt; hasznos volt a filozófus köve keresésekor, italok elkészítésekor és a varázslásnál. valószínű, sőt biztos, hogy a zsidó varázslók gyerekeket áldoztak föl, és így született meg a szertartásos gyilkosság. Bizonyos varázslók elszigetelt gyakorlatát rávetítették a zsidókra. azt állították, hogy a zsidó vallás jóváhagyta Krisztus keresztre feszítését, és amellet előírta a keresztény vér föláldozását; buzgón keresték a Talmudban és a Kabbalában olyan szövegrészeket, melyek igazolják ezt az elméletet. Az ilyen kísérletek csak akkor voltak sikeresek, ha akarattal félreértelmezték a szöveget,

mint a Középkorban, vagy tényleges hamisításokkal dolgoztak, mint amelyet Dr. Rohling mutatott be és időnként Delitzsch is. Az eredmény ezért az, hogy bármilyen tényeket mutatnak be, nem tudják bebizonyítani, hogy gyerekgyilkosság része lett volna vagy része lenne a zsidó szertartásoknak és nem bizonyítják be jobban, mint azt, hogy Retz marsall és szentségtörő papok, akik fekete misét mutattak be, az egyház írott utasításai alapján gyilkolnak és mutatnak be emberáldozatot.

Vajon a keleti szektákban létezik-e ilyen gyakorlat? Lehetséges. Tagjai zsidók ilyen szektáknak? Semmi sem támasztja alá ezt az állítást. A szertartásos gyilkosság vádja ezért igen alaptalan. Gyerekgyilkosság, itt olyan esetekről beszélek, mikor tényleg azonosították a gyilkost, és ezek ritkák, ilyenkor bosszúról vagy varázslókról volt szó, olyan gyakorlatról, mely sem a keresztényekre, sem a zsidókra nem jellemző.

A nyugati népek között az ortodox zsidó hasonló módon bizonyítja konzervatív voltát. Betartja a társadalom törvényeit és szabályait. Tudja, hogy hogyan egyeztesse össze zsidóságát a hazafias szellemmel, amely nagyságát nézve néha harcias hazafiassággá fajul. Ahogy láttuk, az egyenjogúsított zsidóknak csak egy része vett részt a francia forradalomban. Ezek az egyenjogúsított zsidók lehet hogy elvetették vallásukat, de nem tudtak megszűnni zsidóknak lenni. És valóban, hogy is cselekedhettek volna másképp? Néhányan fölvetették a kereszténységet, de a többség visszariadt ettől mondván, hogy ez részükről csak álszentség lenne, így az egyenjogúsított zsidó gyorsan átmegy a vallástalanság állapotába. Ezért beletörődésből zsidók maradtak. A 19. század első felének forradalmárjai, akikről beszéltem, a zsidóságban nőttek föl, és csak annyira vetették el a zsidóságot, hogy nem gyakorolták, de lelkükben és szellemükben a zsidó nép része maradtak.

Az egyenjogúsított zsidó, akit ősei hite nem köt többé, és nincs a társadalom régi formáival kapcsolata, ahol kívülállóként élt, a modern népekben a forradalom valóságos tényezője lesz. Megtörtént, hogy az egyenjogúsított zsidó érezhetően közeledett a hitetlen keresztényhez; de nem figyelhető meg, hogy keresztény hitetlen a zsidóval szövetkezett volna azért, mert a zsidó is elvesztette vallását; az antiszemita azt akarja elhiteni velünk, hogy a zsidó azzal ásta alá a keresztények hitét, hogy kapcsolatban állt velük. Ennélfogva a zsidó teszik felelőssé a vallásos hit eltűnéséért és általában a hit gyöngüléseért, és ennek során az antiszemita nem tesz különbséget a hitét őrző zsidó és az egyenjogúsított zsidó között. Egy pártatlan megfigyelő számára nem a zsidó teszi tönkre a kereszténységet. A keresztény vallás hasonlóan a zsidó valláshoz eltűnik, melynek lassú haladását ma figyelhetjük meg. Az okfejtés és a tudomány fűjják el azt. Természetes halállal hal meg, mert alapvetően a civilizációnak egy időszakával volt összhangban, és mivel tovább haladunk, a változó viszonyokkal kevésbé van összhangban. Nap mint nap tűnik vágyunk az irracionálisra és természetfölöttire, és ezzel igényünk a vallásra, különösen a vallási szertartásokra. Akik hisznek Istenben, nem hisznek az imáadás szükségességében és hatásosságában.

Ezek röviden az antiszemizmus politikai és vallási indítékai. Elsősorban és alapvetően öröklött nemszeretés és előítélet; ezeknek az előítéleteknek eredményeképpen a zsidók szerepének túlzásba vitele a modern társadalom kialakításában; ebben a szereposztásban a zsidók a forradalmi szellem képviselői, akik a meglévő rendszer ellen láznak; a hagyomány megváltoztatását akarják; ez a szerep felelőssé teszi őket a régi intézmények megváltozásáért vagy megszűnéséért és az ősi hit eltűnéséért.

A 19. század tanúja volt a keresztény állam utolsó erőfeszítésének uralkodó szerepének megtartásáért. Az antiszemizmus a feudális államnak, mely a hit egységességén alapul, a harcát jelképezi annak ellenfelével, a semleges és nem egyházi állammal, melyben nagyobb számú politikai egység van jelen. A zsidó az eleven bizonyítéka annak az államnak az eltűnésének, melynek alapja a teológiai elvek, és melynek újrafölállítása a keresztény antiszemita célja. Azon a napon, amikor a zsidó először kapott polgárjogot, a keresztény állam veszélybe került. Ez igaz, és az antiszemiták, akik azt mondják, hogy a zsidó tette tönkre az állam elvét, azt is mondhatnák, hogy a zsidó belépése a társadalomba jelölte meg az állam tönkretételét, a keresztény államét.

Lábjegyzetek

226 S. Munk, loc. cit.

227 Cf. a költőic account of a Descent of St. Paul into Hell, cited by Ernest Renan in his Averroes et l'Averroïsme, p. 284.

228 E. Renan, loc. cit.

229 James Darmesteter, Coup d'œil sur l'histoire du peuple juif, Paris, 1881.

230 p. 582.

231 Lásd a vii fejezetet. -- Wolf, Bibl. Hebr. , vol. iv, p. 639.

232 Remélem, hogy ezt teljesebben fogom tárgyalni a zsidók gazdaságtörténete művemben, melynek része a zsidók szerepe a francia forradalomban.

233 Gougenot des Mousseaux, loc. cit.

234 M. Matter, Saint Martin et le philosophe inconnu.

235 Gyakran állítják, hogy Cagliostro zsidó volt, de ez nélkülöz minden ténszerűséget.

236 Lásd Emile Campardon, Le Tribunal révolutionnaire de Paris, Paris 1866. -- Procès instruit et juge au tribunal révolutionnaire contre Hébert et ses consorts (1-4 Germinal), Paris, An. II. -- Leon Kahn, Les Juifs à Paris (Paris, 1889).

237 Capefigue, Histoire des grandes opérations financières. -- Toussenel, Les Juifs rois de l'époque.

238 Cretineau-Joly, Histoire du Sonderbund, p. 195 (Paris, 1850).

239 Marx és Cohen mellett, megemlíthetjük Neumayert, az osztrák levelezőiroda titkárát; Fribourgot, aki a Párizsi nemzetközi szövetség egyik igazgatója, melynek tulajdonosai Loeb, Haltmayer, Lazare és Armand Levi; Leon Frankelt, a párizsi német részleg igazgatóját; Cohen a londoni szivargyártók szakszervezetének küldötte volt Brüsszelben 1868-ban; Ph. Coenent, aki ugyanezen a kongresszuson egy nemzetközi társaságot képviselt, stb. . . . Lásd O. Testut: L'Internemzetie, Paris, 1871; és L'Internationale au ban de l'Europe (Paris, 1871-72); Fribourg, L'Association internationale des travailleurs (Paris, 1891).

240 Többek között Fribourg és Leon Frankel.

241 Jelenleg négy zsidó szociáldemokrata ül a német birodalmi gyűlésen, és a szocialisták újabb elemei között, a kollektivisták és a kommunista anarchisták között a zsidók száma nagyon nagy. Németország reformpártjában megemlíthetjük doktor Hertzkat, a szabadföld kolónia megalapítóját, amely kísérlet az ideális társadalom szervezésére (Lásd Eine Reise nach Freiland, Theodor Hertzka műve)

242 Áprilisban a zsidó forradalmi párt egy londoni tagja Berner utcai klubjuk alapításának évfordulóját tartotta meg. A társadalmi mozgalom zsidó részének vizsgálata során egy szónok kijelentette, hogy "az utóbbi hét év során a zsidó forradalmár bemutatkozott, és bárhol vannak zsidók, mint Londonban, Amerikában, Ausztriában, Lengyelországban, és Oroszországban - ott zsidó forradalmárok és anarchisták vannak." A hét évvel a szónok arra a dátumra utalt, amikor a zsidók közti proletár osztály először nyilatkozta ki csatlakozását a forradalmi propagandához.

14. Fejezet

Az antiszemizmus gazdasági okai

Miután szemitaként támadták, mint idegent, mint forradalmárt, mint a kereszténység ellenségét, a zsidót gazdasági okokból is támadják. Ez a szétszórás óta fennáll. Már a mi idők előtt a rómaiak és a görögök is irigyelték a zsidók előjogait, akik előnyösebb körülmények között kereskedtek, mint a nép többi része, [243], és a Középkor folyamán az uzsorást úgy, vagy jobban gyűlölték, mint Krisztus gyilkosát. [244]. A zsidók körülményei megváltoztak a 18. század végén, és annyira előnyös volt számukra a változás, hogy ez megerősítette, vagy szinte növelte azt az ellenszenvet, mellyel környezetük tekintette őket. A gazdasági antiszemizmus ma erősebb mint valaha, azért, mert ma több zsidó, mint valaha tűnik gazdagnak és erősnek. Azelőtt ez nem volt látható: a gettóban maradt eldugva, messze a keresztények szemétől. Csak egy gondja volt, hogy elrejtse gazdagságát, azt a gazdagságot, amelyet a hagyomány mint gyűjtőhöz és nem mint tulajdonoshoz rendelt hozzá. Egy napon megszabadult gátjaitól, egy nap nem voltak többé gátjai cselekvésének és a zsidó nyilvánosan megmutatta magát. Valójában fitogtatta gazdagságát. Az évszázados bebörtönzés, elnyomás után embernek akart látszani, és a vadember naiv hiúsága kerekedett felül rajta. Így reagált a századok megalázására. A francia forradalom kezdetén bizonytalan és félénk volt, az általános megvetés tárgya, aki ki volt szolgáltatva a támadásoknak és sértéseknek. A zivatar után szabad volt, minden kötöttségétől felszabadult, és rabszolgából ő lett az úr. Ilyen gyors megmutatkozás támadásnak tűnt, a népet bántotta a zsidó gazdagsága, melynek felhalmozására most joga volt, és reakcióként föllevenedett az apák vádja, hogy a zsidó a társadalom ellensége. A zsidó gazdagságát, mondták, a keresztény kárára szerezte. Csalással, becsapással, elnyomással és más megvetendő módszerek alkalmazásával szerezte azt. Ezt nevezem az antiszemita erkölcsi vádjának, és ezt így lehet összefoglalni: A zsidó becselenebb, mint a keresztény. Teljesen gátlástalan, idegen neki a hűség és az őszinteség.

Jól megalapozott ez a vád? Igaz volt és ma is igaz azokban az országokban, ahol a zsidó ki van rekesztve a társadalomból; ahol csak a hagyományos talmudi oktatásban van része; ahol üldözés, bántalmazás és elnyomás tárgya; ahol a nép nem ismeri el emberi méltóságát és függetlenségét, mint emberi lény. A zsidó erkölcsi állapota részben tőle függ, részben a külső körülményektől. Lelkét a törvény formálta, melyet magát alávetette, és az a törvény, melyet rákényszerítettek. Az évszázadok során kettős rabszolga volt: a törvény rabszolgája volt és mindenki rabszolgája. Pária volt, olyan pária, akit tanítói és vezetői azért tartottak össze, hogy nagyobb rabszolgaságban tartsák, mint az ősi egyiptomi rabszolgaság idején. Amelyből következően ezer megszorítás volt útjában, zárta börtönbe fejlődését, gátolta tevékenységét; ezen belül tiltások kidolgozott rendszere vette körül. A gettón kívül a törvények megszorításait tapasztalta; a gettóban a Talmud elnyomása alatt szenvedett. Ha megpróbált egytől megszabadulni, ezer büntetés várta; ha megkockáztatta, hogy a másiktól megszabaduljon, a cheremnek tette ki magát, annak a szörnyű kitagadásnak, mely egyedül hagyta a világban. Hiábavaló lett volna ezt a két ellenséges erőt kihívni maga ellen; és ezért a zsidó megpróbálta ravaszság útján legyőzni őket. Az elnyomás mindkét formája kifejlesztette benne a ravaszság ösztönét. rendkívüli tehetsége lett a diplomáciához, egy ritkán talált ravaszság alakult ki benne. Természetes ügyessége megnövekedett, de aljas célokra alkalmazta azt: A zsarnoki Isten és az önkényes urak becsapására. A Talmud és a zsidóellenes törvények egyesültek, hogy mélyen megrontsák a zsidót. Egyrészt tanítói ösztönzésére, másrészt az ellenséges törvényhozás által, és amellet sok társadalmi ok miatt [245], egyetlen foglalkozása a kereskedelem és az uzsora lett, így romlott meg a zsidó. A szüntelenül gazdagságra való törekvés az üldözésben elrontotta őt, gyengítette a lelkiismeret szavát belsejében, csalási módszereket tanított neki. Önfenntartásért folytatott harcában, ahol a világ ellen kellett harcolnia, és állami és vallási törvények ellen, csak intrikálással tudott hódítani, és lévén szerencsétlen és boldogtalan, megalázott, bántott, fejét meg kellett hajtania az üldözés csapásai és átkai alatt, csak ravaszsággal tudta magát megbosszulni ellenségein, kínzóin, hóhérain. Rablás és a rosszban való hit lettek fegyverei; ezek voltak az egyetlen fegyverek, melyeket használni tudott; és ezért gyakorolta használatukat, élesítette őket és elrejtette őket.

Mikor a gettó falai összedőltek, a zsidó olyan volt, amilyenné a Talmud, a törvényhozás és a

társadalmi megszorítások tették őt, nem változott meg rögtön. A forradalom reggelén úgy élt, ahogyan azelőtt élt, nem változtatta meg szokásait, viselkedését, és mindenek fölött szellemét olyan gyorsan, ahogyan életkörülményei megváltoztak. Fölszabadulva is megtartotta a rabszolga lelkét, amely lelket naponta veszít el, ahogy emlékei a megalázás idejéből eltűnnek.

Már megmutattam, hogy egy időszakban a polgárság a zsidót erős és csodálatosan tehetséges szövetségesnek látta. A hosszú évszázadok folyamán, amíg a társadalom még a Középkor barbárságába merült, a zsidó, a régi kereskedő, jól fölfegyverzett, szellemileg jól előkészített, és gazdag tapasztalatokban, melyeket hosszú időn át gyűjtött össze, vagy a tőke képviselője volt és a kereskedelemben és az uzsorában dolgozott, vagy segített annak létrehozásában. A tőkének ezek az formái nem hatottak olyan erősen, amíg az évszázadok munkája elő nem készítette uralmuk útját, és ipari vagy lekötött tőkévé nem változtatta azokat. Hogy ezt keresztülvigye, a tőkének két nagy mozgalomra volt szüksége, a keresztes hadjáratokra és Amerika fölfedezésére, melyeket Spanyolország, Portugália, Hollandia, Anglia és Franciaország sokféle gyarmati vállalkozása követett, mely tevékenységek a kereskedelmi fejlődés előmozdítói voltak. Ehhez közhitel és nagy bankok létrejötte volt szükséges. A gyártók fölemelkedése, és a tudományos fölfedezések hozták magukkal a gépek föltalálását és továbbfejlesztését. Részletes törvényhozásra lett szükség a dolgozók jogainak és béreinek meghatározására, amíg eljött az a pillanat, amikor a proletariátustól még a szerveződés jogát is elvették; ezekre, és sok más okra volt szükség ahhoz, történelmi, vallási és erkölcsi okokra, hogy napjaink társadalmá olyan legyen, mint amilyen. Akik azt állítják, hogy a zsidók az egyedüli okozói a mai állapotoknak, azok csak a saját hihetetlen módon csodálatos tudatlanságukat árulják el.

Természetesen, ahogy éppen mondtam, a zsidók szerepe a modern társadalom kialakításában fontos volt, de ennek valódi jellege kevésbé ismert, vagy legalábbis nagyon tökéletlenül ismert, és különösen az antiszemiták körében. Nemcsak a zsidók gazdasági történetét kell legalább elemi szinten ismerni az antiszemitizmus bemutatásához. Ismereteink a zsidókról egyenjogúsításuk teljesebb ennél; Franciaországban a restauráció és a júliusi monarchia idején a gazdasági és az ipari vállalkozások élén álltak, és közte voltak a nagy csatornázási, vasúti és biztosítási társaságok alapítói között. Németországban rendkívül tevékenyek voltak. Ott voltak minden olyan törvényhozási lépés kezdetén, amelyek a bankokra, a pénzváltásra, az uzsorára és a spekulációra vonatkoztak. Nekik volt hasznuk a rabszolgaság eltörlésében 1867-ben, a kamatlábat határoló ősi törvények letörlésében. Ők voltak aktívak az 1870-es törvény becikkelyezésénél, mely fölmentette a részvénytársaságokat az állam felügyelete alól. A francia-német háború után ők voltak a legarcátlanabb spekulánsok, és amikor a német kapitalistákat elsöpörte egy fölkelés, mert ipari kombinátokat hoztak létre, nem játszottak kevésbé jelentős szerepet, mint a Franciaországi zsidók 1830 és 1848 között. Tevékenységük az 1873 évi gazdasági pánikig folytatódott, amikor az ország földesurait és a kiskereskedőket a Gründer Periode (alapítói időszak) tönkretette, amelyben a zsidó játszotta a legfontosabb szerepet, amely a legerőszakosabb antiszemitizmust vonta maga után, mivel érdekeiket durván megsértették.

Bebizonyítottuk, hogy a zsidók fontos szerepet játszottak ebben a korszakban, és valóban, fontosságuk tagadhatatlan, a nép ebből arra a következtetésre jutott, hogy a zsidó a tőke elsőfokú birtokosa. Ez a gyűlölet egy további oka volt ellene. A zsidók, állították, mindent birtokolnak, és a zsidó szó, miután a gazember, gonosztevő és uzsorás szóval volt rokonértelmű, most a gazdag rokonértelmű szava lett. Minden zsidó tőkés; ez az általános hit. Az irányzat hibája mélyenülő.

Körülbelül két millió zsidó marad Nyugateurópában és az Egyesült Államokban, akiket a középosztályhoz lehet sorolni. Be kell vallani azonban, hogy ha száz éve ez a két millió nem volt fontos, ma nagyon fontosakká váltak. Gazdagságuk, tanultságuk, egymás közti kapcsolataik révén pozíciójuk lényegesen fölötte áll számuknak. A népességgel összehasonlítva csak egy tucatnyiak számban, de az életben elfoglalt pozíciójuk olyan, hogy mindenütt láthatók, és számuk haderőszerűnek tűnik. Igaz az, hogy el kell kerülnünk bármely országban összehasonlításukat az átlagnépességgel, mert nem élnek városokon kívül, de a városokra szorítkoznak, ahol ennek megfelelően fontos szerepet játszanak. Ha pontos statisztikai alapon akarnánk őket összehasonlítani, akkor az osztályukba tartozó keresztény népességgel kell összehasonlítani őket, azaz a kereskedelemmel, iparral és pénzügyekkel foglalkozókkal, és még akkor is, ha ezekre a tényezőkre csökkentjük le az összehasonlítást, még mindig a zsidó van előnyben. Honnan jön ez a túlsúly? Néhány zsidó gazdasági uralmát szellemi képességeinek tulajdonítja. A zsidó kérkedése szellemi felsőbbrendűségével nem teljesen igaz, de legalábbis magyarázatot követel. A jelenlegi polgári társadalomban, amely a tőkén és a tőke általi kizsákmányoláson alapul, ahol a gazdag hatalmas rendkívüli, ahol a részvénnel való üzérkedés és a spekuláció mindenható, a zsidó biztosan jobban van a sikerre fölfegyverkezve, mint bárki más. De

noha erre a kivételes odaadásra a kereskedelemhez a korok fokozták őt le, gyakorlata biztosan adományozott neki bizonyos képességeket, melyek fölülmúlják a társadalom új szervezetének meglévő értékeit. Hideg és számító, alkalmazkodó és energikus, kitartó és türelmes, tiszta és pontos, ezeket a képességeket elődeitől örökölte, a Középkor pénzváltóitól és kereskedőitől. Ha a kereskedelemmel vagy pénzügyekkel foglalkozik, természetesen haszna van ősei évszázados ismereteiből, amely ismeretek őt alkalmasabbá teszik ezekre a tevékenységekre, mint más, talán nem annyira, mint hiúsága sugallja, de másokkal szemben mégis előnyt adnak neki. A jelenlegi ipari harcban jobban van fölfegyverkezve a közelharcra, mint versenytársai, és ha a feltételek egyenlők, neki kell győznie jobb felszerelése miatt. Nem kell csalnia, vagy legalábbis nem többet, mint versenytársainak, mert személyes és örökölt képességei elegendőek arra, hogy a győzelmet biztosítsák neki.

De az ilyen személyes adományok birtoklása nem elegendő arra, hogy a zsidók fölényét elmagyarázza. A keresztények között is voltak ősi kereskedőcsaládok; a polgári réteg hasonló képességeket örökölt, mint a zsidók, és ezért sikeresen kellene föllépnie a zsidókkal szemben. A válasz az, hogy további, messzebb vezető okok is vannak, melyek a zsidó természetéből és a modern társadalom jellegéből származnak. A polgári társadalom teljesen az ember elleni harcán alapul a mindennapi életben. Megengedi, hogy a mindennapi életben az egyének keményen harcoljanak egymás ellen egymástól elszigetelt egységekben, melyek keményen elvitatják egymástól a győzelmet és egyedi forrásaikat használják föl. A társadalomnak ebben az állapotában a darwini élet-halál harc uralkodik. Ez a szellem irányítja mindenki tevékenységét, és hallgatólagosan elismerik, hogy a legerősebb a győzelem, azaz azé, aki a legjobban van fölfegyverezve, akinek teste és lelke a legjobban alkalmazkodott a létezés társadalmi viszonyaihoz. Ha meggondoljuk, hogy egy ilyen közösség közepén, amely az önzésre alapít, állampolgárok egy része szigorúan megszervezve, felszerelve és sok évszázados összetartás hagyományain alapulva, ösztönösen és gyakorlatból ismerve azokat az előnyöket, melyeket az egység hoz, biztos, hogy az ilyen szervezeteknek, amelyek ugyanolyan célokat tűznek ki, mint az egyes egyének körülöttük, olyan előnyre tesznek szert, amely biztosítja nekik a könnyű győzelmet. Ugyanezt a szerepet játsszák a zsidók a modern társadalom középosztályában. Ugyanazokat a díjakat akarják az életben elnyerni, mint a keresztények; ugyanazon a csatamezőn harcolnak; ugyanolyan céljaik vannak; ugyanannyira vágnak a pénzre és hatalomra, és idegen nekik minden olyan igazságszolgáltatás, amely nem törzsük igazságszolgáltatása vagy amely nem védi őket meg azoktól az osztályoktól, melyektől védelmet szeretnének; összefoglalva éppen olyan erkölcstelenek, mint a keresztények olyan értelemben, hogy csak az előnyökre vágnak, melyet megszerezhetnek és hogy életük egyetlen célja az anyagi javak megszerzése, melyből arra törekednek, hogy a legtöbbet megszerezzék. De ebben a mindennapi harcban a zsidó, aki, mint már láttuk, személyesen jobban föl van szerelve, mint versenytársai, megnöveli ezt azzal az előnnyel, hogy egyesül vallási társaival akik ugyanilyen képességekkel rendelkeznek és így megnöveli erejét azzal, hogy felebarátaival együtt cselekszik; ennek elkerülhetetlen eredménye, hogy legyőzik ellenfeleiket minden harcban. A nem egyesült középosztályban, melynek tagjai állandóan egymás ellen harcolnak, a zsidók egyesítik erőiket. Ez sikerük titka. Szolidaritásuk azért olyan erős, mert olyan régi időkből származik. Tagadják, de tagadhatatlan. Az évszázadok során a láncszemek úgy kapcsolódnak egymásba, hogy a kapcsolódás nem is tudatos. Érdemes megnézni, hogy hogyan alakult ki ez a szövetség és hogyan lett örökkévaló.

A zsidó szolidaritás a szétszórás óta létezik. Zsidó bevándorlók és telepések idegen országokba mentek, és ahol letelepedtek, külön társadalmat alapítottak. Közösségeik az imaház körül alakultak ki, amelyet minden városban megépítettek, ahol nagyobb számban letelepedtek. Mindenütt jelentős előjogaik voltak (lásd az I. és II fejezetet). A szétszórt zsidók a görögök fontos szövetségesei voltak a keleti betelepítés kivitelezésénél, és a hellenizált zsidók furcsa módon segítettek a Kelet hellenizálásában. Ennek ellenértékeként megtarthatták nemzeti homogenitásukat és önkormányzatukat. Ez volt az eset Alexandriában, Antiókiában, Kisázsiaiban és Iónia görög szigetein. Majdnem minden városban testületeket alakítottak ki, melyek feje az érsek vagy a pátriárka volt aki a vezetők tanácsával és egy különbíróssággal együtt képezte a város közigazgatását és igazságszolgáltatását. A zsinagógák "értékes kis köztársaságok" voltak. Emellett a vallási és közélet központjai voltak. A zsidók a zsinagógában jöttek össze, nemcsak azért, hogy a törvényre figyeljenek, de itt beszéltek meg magánügyeiket is, és megosztották egymással nézeteiket a dolgok állásáról. Minden zsinagóga egy hatalmas szövetség tagja volt, mely az egész ősi világot magába foglalta, mely párhuzamosan fejlődött tovább a makedón hatalommal és a hellén civilizációval. Követek útján tárgyaltak egymással és állandóan tudatták egymással az új eseményeket, olyan ismereteket, melyek tudása hasznos lehetett. A zsidó utazó minden városban számolhatott a közösség segítségére; ha betelepülőként vagy bevándorlóként érkezett, testvérként fogadták, segítették, ha szüksége volt valamire és segítették tervei megvalósításában, bárhol lakhatott és a közösség támogatta és minden erőforrását rendelkezésére bocsátotta. nem idegenként jött és nem nehéz hódítás állt előtte, hanem jól

volt felszerelve, barátokkal, támogatókkal és testvérekkel az oldalán. Kisázsiaiban, a szigetvilágban, Cyrenaikán és Egyiptomban a zsidó teljes biztonságban utazhatott; mindenütt vendégnek tekintették, mindenütt rögtön az imaházba ment, ahol biztos volt abban, hogy szívesen fogadják. Az esszenerek ugyanilyen módon folytatták meggyőző munkájukat. Kis társadalmi közösségeket alkottak, kis társaságokat a zsidó közösségekben, így utaztak városból városba, és így nem kellett a holnaptól félniük.

Rómában, ahol nagy számban éltek, [247], a zsidók olyan erős egyesületet alkottak, mint a keleti városok. "Olthatatlan szeretet kötelei kötik őket össze" mondja Tacitus [248]. Szolidaritásuknak köszönhetően Rómában és Alexandriában olyan hatalomra tettek szert, hogy a politika pártok féltek tőlük és keresték támogatásukat. "tudod" mondja Cicero [249], "milyen nagy számúak a zsidók, milyen keményen fognak össze és hogy szeretik egymást, milyen megdöbbentő politikai ügyességük és hogyan befolyásolják a gyűléseken a tömeget. "

Amikor a Római Birodalom elbukott, amikor a barbárok megszállták az ősi világot, és a győztes katolicizmus terjedni kezdett, a zsidó közösségek nem változtak. Még mindig hatalmas szervezetek voltak és mindennapi életük tevékenysége olyan volt, hogy nagy ellenállóerőt adott nekik. Az általános változások közepette megőrizték vallási és társadalmi egységüket, egymástól elválaszthatatlan tényezők, melyeknek jómódukat köszönhetik. A zsidó zsinagóga tagjai közelebb kerültek egymáshoz. A kölcsönös támogatás következtében nem szenvedtek hiányt a nagy változások idején, melyeket átéltek. Egy ideig a gót és német királyságok megalakulása után is a zsidó közösségek megőrizték egy bizonyos fokig öngazgatásukat. Külön jogszolgáltatásuk volt és az új társadalmak közepén értékes kereskedelmi központokat alkottak, melyben az ősi szolidaritást teljes mértékben fönntartották. Ahogy népek ellenségesebbek lettek a zsidókkal szemben, olyan arányban, ahogy az üldözés és az elnyomó törvényhozás nőtt, olyan arányban nőtt szolidaritásuk. A belső és külső erők, melyek arra irányultak, hogy a zsidókat gettóik kis környezetére korlátozzák, csak megerősítette egységük szellemét. A világtól elszigetelve, csak erősítették egymás közötti kapcsolataikat. Közös életük a testvéri cselekedetek iránti vágyakat és annak megvalósítását hozta. Más szóval, a gettók kifejlesztették a zsidó szolidaritás szellemét. Továbbá a zsinagóga meg tudta tekintélyét őrizni, így amíg a zsidók alá voltak vetve a király és uralkodó kemény törvényeinek, saját kormányuk is volt, az öregek tanácsa és törvényszékek, melyek döntései kötelezőek voltak számukra. Törvényeik megtiltották a kiátkozás vádjá alatt, hogy zsidó társukat keresztény törvényszék elé vigyék [250]. Minden arra készítette őket a Középkor hosszú és rettentő évei alatt, hogy egységesek legyenek. Ha nem lettek volna egységesek, még többet szenvedtek volna. A közösség erejével könnyebben meg tudták magukat védeni és ki tudtak olyan veszélyeket védeni, melyek vég nélkül fenyegették őket. A 11. században a Wormsi rabbinikai szinódus megtiltotta egy zsidónak, hogy házát, melyben egy zsidó lakott, kereszténynek adja bérbe anélkül, hogy a bérlővel előtte meg ne egyezzen [251] és a 12. századi szinódus megtiltotta a zsidónak a kitagadással fenyegetve őt, hogy zsidótársával keresztény bíróság előtt vitassa meg ügyét. A zsidó közösség, a kahal erőteljes fegyvereket használt azok ellen, akik nem voltak eléggé szolidárisak; kitagadta őket és a cherem hakahallal (a közösség száműzésével) sújtotta őket.

Ilyen módon az idő szavára az ellenséges törvényhozás és a vallási üldözés és a kölcsönös védelem igénye erősítették a közösségi érzést a zsidók között. Napjainkban a kahal befolyását megmutatja mindenütt, ahol a zsidó szigorú rendszer alatt van, és egy reformált zsidó is, aki elszakította kötöttségét a zsinagóga szüklátókörű kötöttségeivel, és nem engedelmeskedik a közösség akarátának, sem felejtette el a szolidaritás szellemét. [252]. Ha megismerte a szolidaritás szellemét, melyet az ősi szokások megerősítettek, nem tudtak tőle úgy megszabadulni, ahogy vallásuktól. Társadalmi ösztönné vált, lassan alakult ki és lassan tűnik el. A zsidó mindig segítséget fog kapni vallási társaitól, ha hű marad a zsidó testvériség kötelékéhez; de ezzel szemben, ha ellenséges a zsidó egységgel szemben, akkor csak ellenségességet fog tapasztalni. A zsidó, ha el is szakadt a zsinagógától, még mindig tagja a zsidó szabadközművességnek vagy a zsidó klikknek, ha így nevezzük azt.

A zsidók, akiket a szolidaritás legerősebb érzései egyesítenek, könnyen meg tudják személyiségüket tartani nem egyesült és anarchikus társadalmunkban. Ha az őket körülvevő keresztények milliói ugyanezt az elvet alkalmaznák az együttműködésre az egyéni harc helyett, a zsidók jelentősége rögtön eltűnne. De a keresztény megy ilyen irányba, és a zsidó elkerülhetetlenül az antiszemita kedvenc tárgya marad, de biztosan előnye van a többiekkel szemben, és használni fogja előnyét az antiszemita gyalázkodása ellen, de nem képes megsemmisíteni őket, látva, hogy ennek az oka nem csak a zsidó középosztályban rejlik, de a keresztény polgárságban is.

Ha szem előtt tartjuk a zsidó testvériség elvét és azt, hogy a zsidók jelenleg szervezett kisebbséget alkotnak, nem tévedünk sokat, ha arra a következtetésre jutunk, hogy az antiszemizmus csak harc a gazdagok között, a tőke birtokosai között. Valójában a kapitalista, a gyáros, a pénzügyekkel foglalkozó keresztény érzi úgy, hogy a zsidók támadják, és nem a keresztény proletariátus, aki nem szenved jobban a zsidó alkalmazótól, mint a kereszténytől; sőt kevésbé, ha figyelembe vesszük, hogy a számukat tekintve a zsidó vállalkozók száma kisebb a keresztényeknél. Ez elmagyarázza, hogy az antiszemizmus alapvetően a középosztály érzése, és hogy miért találkozunk vele olyan ritkán, kivéve a merész előítélet hangját, a parasztok és dolgozók között.

Ez a harc a tőke birodalmában nem azonos módon mutatkozik meg; kétféle szempontot mutat be, attól függően, hogy a földbirtokos osztályból jön-e, aki keskenyebb értelemben kapitalista is, vagy az ipari osztályon belüli harc során mutatkozik-e meg.

Az agrárkapitalista, harcában az ipar kapitányaival, azért tette magáévá az antiszemizmust, mert a birtokos szemében a zsidó az ipari és kereskedelmi kapitalizmus képviselője. Ezért Németországban a mezőgazdaság védői a zsidó keserű ellenségei, akik a legfeltűnőbb harcosai a szabadkereskedelemnek. Ösztönösen és önértékből a zsidók ellenségei a fizikratikus elméletnek, mely szerint a politikai hatalom csak a földbirtokosoké; a zsidók szerint a modern ipari elmélet előnyösebb, mely szerint a politikai erő az ipari fejlődéssel halad kéz a kézben. A zsidók és földbirtokosok valószínűleg nem tudatos egyének a gazdasági harcban játszott szerepüket illetően, de kölcsönös gyűlöletük ebből a forrásból ered. Az alsó középosztálybeli személy, a kiskereskedő, akit spekulációja tönkretett, valószínűleg világosabban látja, hogy miért antiszemita. Tudja, hogy vakmerő spekulációja és az azt követő pánik lett vesztesége, és számára a legveszélyesebb tőkecsaló, legveszélyesebb spekuláns a zsidó, amely valóban így igaz. Még azok is, akik veszteségét nem spekuláció okozta, pechjüket közvetve erre az okra vezetik vissza, amely a világ ipari és kereskedelmi tőkéjének nagy részét tönkretette. De itt is, mint mindenütt a zsidót teszik felelőssé a dolgok állásáért, amely messze nem az egyetlen ok.

A gazdasági antiszemizmus másik formája egyszerűbb. A zsidó és keresztény ügynökök, gyárosok és kereskedők közvetlen versenyéből származik. A keresztény tőkés a legtöbb esetben társaitól függetlenül tevékenykedik, és amikor szembetalálkozik az egységes, ha nem egyesült zsidó kapitalistákkal, mint versenytársakkal, szükségszerűen hátrányos helyzetben találja magát, és a napi élet-halál harcban gyakran megadja magát ellenfeleinek. Ő ezért közvetlenül szenved a zsidó gyárosok és kereskedők fölemelkedésétől. Ezért rendkívül zsidóellenes, és azt kívánja, hogy megtörje szerencsés versenytársai erejét. Innen jönnek az antiszemizmus legerőszakosabb és legkeserűbb megnyilvánulásai, mert itt azoknak az érzéseit fejezik ki, akik úgy érzik, hogy személyes érdekeiket sértették meg.

A zsidók elleni előítélet máig megmaradt, titkos, inkább ösztönös mint szándékos, és a múlt öröksége. A nép ma is intenzív keserűséget érez az istentelenek ellen, és nem nézi jó szemmel gazdagságukat, mert nehéz megértenie, hogy a gazemberek és gyilkosok törzse, mely elkárhózásra van ítélve, hogyan lehet jogos tulajdonosa ekkora gazdagságnak. Az a hit tartja magát, hogy a zsidó nem szerezhet gazdagságot anélkül, hogy kirabolná a föld fiait - minden földbirtokos gyermeknek tekinti magát. Ha a gazdasági antiszemizmust a tőke részei közti harcnak kell tekinteni, akkor nem szabad azt sem elfelejtenünk, hogy ez a nemzeti és az idegen vagyion harca is.

Lábjegyzetek

243 Chap. ii.

244 Chap. v.

245 Chap. v.

246 Otto Glagau, loc. cit.

247 E. Renan A Római zsidók számát Néró idejében 20 és 30 ezer közöttire becsüli (L'Antechrist, p. 7, note 2).

248 Hist. v. 5.

249 Pro Flacco, xxviii.

250 Ezek a szinódusok gyakran ültek össze a 12. század után, és a rabbik első központi gyűlését alkották a Talmud lezárása után. Jacob Tam (Rabbenu Tam), a tossafisták iskolának alapítója volt az első, aki az újraegyesülést szorgalmazta az ilyen gyűléseken, hogy kialakítsa a közös ellenállást eszközeit az üldözés ellen.

251 Jost, Geschichte der Juden, Berlin, 1820, Vol. 2.

252 Az Alliance Israélite Universelle, melyet 1860-ban Adolphe Crémieux alapított, és amelynek ma több mint harmincezer tagja van, csak a testvériség érzésének elmélyítésére szolgál a zsidók között. Az alliance célja a zsidók szellemi és erkölcsi körülményeinek javítása keleten iskolák alapításával, intézkedések hozásával elnyomásuk ellen, teljes egyenjogúságuk elősegítésére.

253 Természetesen nem beszélek a szabadkőműves páholyokról, a szabadkőműves szót a szó széleskörű értelmében használva

15. Fejezet

Az antiszeizitizmus végzete

Láttuk, hogy az antiszeizitizmus okai természetükben fajiak, vallásiak, politikaiak és gazdaságiak. Mind messzeható fontosságú okok, és nemcsak egyedül a zsidó miatt léteznek, sem egyedül szomszédai miatt, hanem alapvetően az uralkodó társadalmi viszonyok miatt. Az érzelmek valódi okát nem véve figyelembe, az antiszeizitizmus hirdetői vádjaik okát a zsidók tulajdonságaival jelölik meg, melyek nem felelnek meg a tényeknek. A faji, a vallási a politikai és a gazdasági vádak közül, az antiszeizitizmus egyik vádja sem megalapozott. Némelyik, mint a faji vád a fajok hibás elvén nyugszik; mások, a vallási és politikai vádak a történelmi forradalom keskenysávu és hibás értelmezésén alapulnak; és végül a gazdasági vád a kapitalista osztályon belüli harc elrejtésének szükségességén alapul. Egyik vád sem igazolt. Nem helyes azt mondani, hogy a zsidó csak szemita, míg az európai népek csak árják.

Mégis, noha a zsidók nem faj, napjainkig népet alkotnak. Megtartották nemzeti jellegüket, vallásukat, teológiai törvényeiket, melyek egyszersmind társadalmi törvényeik is. Noha sohasem voltak bűnösök abban, hogy a kereszténység megdöntésén munkálkodtak volna, és sohasem szerveztek titkos összeesküvést Jézus ellen, segítették azokat, akik támadták a keresztény vallást, és az egyház elleni minden támadásnál az első sorokban voltak. Ugyanígy ha nem is alkottak egy hatalmas titkos társaságot, kérlelhetetlenül követték a századokon át a királyság aláaknázásának célját, és jelentős módon segítették a forradalom ügyét. a 19. században ők voltak a liberális, szociális és forradalmi pártok leglelkesebb hívei. , melyekhez olyan férfiakat adtak, mint Lasker és Disraeli, Cremieux, Marx és Lassalle, nem számítva a jelentéktelen agitátorok nyáját. A forradalmi ügühöz vagyonukkal is hozzájárultak. Végül is, amint éppen mondtam, nem emeltek a diadalmas kapitalizmusnak trónt a régi rendszer romjain, pedig fontos szerepet játszottak ennek létrehozásában. Így a zsidók a modern társadalom egymással szemben levő sarkain foglalnak helyet. Egyrészt folyamatosan arra törekednek, hogy nagy gazdagságot halmozzanak föl, mely végül is az állam kisajátításához vezet; másfelől ők a tőke legelszántabb ellenségei. A zsidó pénzbaró ellentétéként a száműzöttség terméke, a talmudizmus, az ellenséges törvényhozás és üldözés gyermeke ébren tartja a zsidó forradalmárt, a bibliai és prófétaí hagyomány gyermekét, ugyanaz a hagyomány, mely a németországi fanatikus anabaptistákat vezette a 16. században és Cromwell puritán harcosait. A változások központjában, melyeknek korunk tanúja, nem maradtak tétlenek; valóban, aktivitásuk volt, amely nemcsak okozta, de örökössé tette az antiszeizitizmust, mert az antiszeizitizmust a Középkor zsidóellenességének a folytatása. Régen Spanyolországban a mórok és maranók üldözése annak kísérlete volt, hogy megszüntessék az idegen elemet a spanyol népben. hasonlóképpen a zsidókat is idegen törzsnek tekintették, istentelenek hordájának, akik célja a keresztény népek szellemének aláása volt propagandával, továbbá nagy vagyonok megszerzése, melynek fontossága a középkor korai szakaszaiban is már nyilvánvaló volt. A jelenlegi antiszeizitizmus másképpen nyilvánul meg mint a régi időkben. A zsidók elleni vádak is változtak, másképpen fejezik ki őket és alapjukat népi és antropológiai elméletek adják; de az okok nem változtak észrevehetően, és a modern antiszeizitizmus csak abban különbözik a régi zsidóellenességtől, hogy öntudatosabb, oknyomozóbb, és szándékosabb. Korunk antiszeizitizmusának alján éppen úgy, mint a 13. századi zsidóellenesség alján az idegentől való félelem és annak gyűlölete van. Ez az antiszeizitizmus alapvető oka, egy soha meg nem szűnő ok. Alexandriában megjelenik a Ptolemájoszok alatt; Rómában Ciceró életében, a görög városokban Ioniában, Antiókiában, Cyrenaikán, a feudális Európában és azokban a modern államokban, melyek lelke a nemzetiségi szellem.

Hagyjuk most ezt a régi zsidóellenességet és foglalkozzunk a modern idők antiszeizitizmusával. A nemzeti kizárólagosság és a reakció a konzervatív szellem oldalán olyan irányzatokat szabadítottak föl, melyek forradalomhoz vezettek, mindezeket az okokat, melyeket említettünk és amelyek arra szolgáltak hogy fenntartsák azt, egyetlen okra lehet lecsökkenteni: a zsidók még nem asszimilálódtak; azaz, még nem adták föl hitüket saját nemzetiségükben. A körülmetélés, imáik és étkezési szabályaik még mindig megkülönböztetik őket környezetüktől; továbbra is zsidók. Nem képtelenek a nemzeti érzésekre, hiszen a német zsidók sokat tettek a nemzet egységéért; de ha franciák vagy németek,

egyszersmind zsidók is.

Miért van ez így? Mert mindent megtettek, hogy megőrizték különleges népi jellegüket; mert nemzeti jellegű vallásuk van, és melynek teljes jogosultsága volt, mikor a zsidók népet alkottak, dea szétszórtság után szolgáltatás lett, és most csak távol akarja őket tartani a világ többi részétől; mert Európában mindenütt olyan településeket alapítottak, melyek féltékenyen őrizték kiváltságaikat, megőrizték szokásaikat, vallási gyakorlatukat, életmódjukat; mert hosszan éltek teológiai törvényeik uralma alatt, mely mozdulatlanra tette őket; mert számos ország törvényei helyhez kötötték őket, és az előítéletekkel és az üldözéssel együtt ezek megakadályozták, hogy a népekkel elvegyüljenek; mert a második kiűldözés óta, mert Palesztínából való elindulásuk óta maguk között éltek, és mások körülöttük merev és áthatolhatatlan akadályokat húztak föl. Egy lassú folyamat eredményeként lettek olyanok amilyenek ma, sajátmaguk és mások cselekedetei eredményeként; szellemi és erkölcsi életük azért olyanok, amilyenek, mert mások külön akarták a zsidókat választani a világtól, és a zsidók célja ugyanez volt. Félték attól, hogy tisztátlanok lesznek a másokkal való kapcsolat miatt. Doktoraik megtiltották a keresztényekkel való egyesülést, és a keresztény törvényhozók megtiltották a zsidókkal való egyesülést. Saját elhatározásuk volt, hogy pénzváltók lesznek, és megtiltották nekik, hogy mással is foglalkozzanak; saját elhatározásukból elszigetelték magukat a világtól és arra kényszerítették őket, hogy gettóban maradjanak.

Itt komoly ellentmondással találkozunk. Az antiszemita nem elégednek meg azzal, hogy a zsidót más fajba sorolják, és ezért idegennek tekintik, de azt mondják, hogy természeténél fogva nem asszimilálható elem; és ha némelyikük el is ismeri, hogy a zsidó a nép alkotó részévé válhat, ezt az egybeolvadást károsnak tartják a nép számára. A szemita kiszívja az árja erejét és tönkreteszi őt, és ezt annak ellenére, hogy az elmélet szerint a felsőbbrendű faj úgy győzi le az alsóbbrendű népet, hogy nem romlik le ettől. Képtelenek a zsidók az asszimilációra? Egyáltalán nem, egész történetük ennek ellenkezőjét bizonyítja. Megmutatja [254], milyen sok zsidó keveredett el más népekkel keresztelés által, milyen számosan tértek át a Középkorban; mennyi zsidót szívott magába a körülötte élő nép, önként átmenve kereszténynek, vagy megkeresztelkedett, mert erre erőszakos barátok és fanatikus királyok kényszerítették. Olyan zsidók, kiknek nyomai eltűntek, mint a gótok, alemánok és Suévok, akik sok más néppel együtt alkották meg a francia népet. Minden időben a zsidók, mint minden szemita kapcsolatban állt az árjakkal; mindig volt kapcsolat a két faj között, és semmi sem bizonyítja jobban, hogy lehetséges asszimilálásuk. Ha találunk bizonyos hasonlóságot az oroszországi és a spanyol zsidó között [255], különbségeket is találunk, és ezek a különbségek nemcsak abból erednek, hogy más népek elvegyültek a zsidók között átvéve vallásukat, de a zsidó természetes környezetének is, a társadalmi, erkölcsi és szellemi környezetnek. A zsidó típusa nemcsak földrajzilag változott, de az nyilvánvaló igazság, hogy a római gettóban élő zsidó nem volt ugyanaz, mint a Bar-Kochbában harcoló zsidó, mint a nagy európai városokban élő zsidó sem hasonlít a középkori zsidóra. A zsidó sem volt kivéve az emberi fejlődésből, és nem a lengyelországi hó vagy a spanyolországi napsugár volt fejlődésének alapvető tényezője. A rothadás állapotára kárhoztatták a népek ellenséges törvényei, melyek között élt, és vallása, az erős és félelmetes vallás, mint minden nem metafizikai vallás, melyek jellemzője a szertartás és a törvény. A zsidó számára ez a vallás és ez a törvény mindig ugyanaz volt, minden időben és mindenütt. Ezek voltak a fejlődés állandó erői, a külsők és a belsők.

De az utóbbi száz évben ezek az öröknek tűnő állandók kétségtelenül megváltoztak. [256]. Már nincsenek külső törvényes megszorítások a zsidókra nézve; a régebben hozott ilyen törvényeket hatályon kívül helyezték és így csak annak az országnak a törvényei vonatkoznak rá, melynek állampolgára (és hadd jegyezzem meg, hogy ezek a törvények mindenütt kissé különbözőek a zsidóra nézve). A megkülönböztető törvények eltörlésével saját külön törvényei is letűntek. A zsidó már nem él külön, hanem osztja a közös életet; már nem idegen a fogadó országok civilizációjának; már nincs saját irodalma; nincsenek megkülönböztető jegyei. Röviden, alkalmazkodott a befogadó nép életmódjához, és mivel ez az életmód minden népnél különböző, maguk a zsidók között is különbségek alakultak ki, idővel ezek mind feltűnőbbek lettek. Napról napra eltűnnek a zsidóra jellemző foglalkozások és vallások.

Fontosabb ennél azonban, hogy a Talmudista szellem is lassan tűnőben van. A Nyugateurópában még létező talmudiskolák fokozatosan tűnnek el; a modern zsidó már nem is tud héberül olvasni; megszabadulva a rabbinikai törvénytől, napjainkban a zsinagóga szertartásos istentisztelet színhelye lett, és az Isten imádása sem olyan szigorú a modern zsidó számára, előkészítve a modern zsidót a racionalizmusra. Nem csak a talmudizmus van kihalóban, de maga a zsidó vallás is halódik. A létező vallások közül ez a legrégebbi, és így helyesnek tünne, ha ez tűnne el legegőbb. A

keresztény világgal való közvetlen kapcsolat indította el az eltűnés felé vezető úton. Hosszú időn keresztül elszenvettedte azt, amit azok a testek szenvednek el, melyeket a fénynek és napnak kitesznek: egyszer csak rés támadt barlangjában, melyben aludt, a nap és a friss levegő bejött hozzá és darabjaira esett. A zsidó vallással a zsidó szellem is tűnőben van. Igaz, hogy ez a szellem ihlette meg Heinét és Börnét, Marxot és Lassallet, de ezek még a zsidóság termékei; olyan hagyományok ringatták bölcsőjüket, melyet a mai fiatal zsidók nem vesznek észre vagy megvetik őket. Jelenleg, ha még létezik zsidó személyiség, ez eltűnőben van. Amit a vallási üldözés nem vitt véghez, azt a vallási hit tűnése a nemzeti ideálra támaszkodva megteszi. Egy egyenrangúsított zsidó, aki megszabadult az ellenséges törvényektől és a talmud szellemi sötétségétől, aki nem akar másokat magába szívni olyan elemmé lett, mely könnyen beszívódik. Bizonyos országokban, mint az Egyesült Államokban a zsidók és keresztények közti különbség gyors léptekben van eltűnőben [257]. Napról napra tűnik el, mert a zsidók napról napra vetik le ősi előítéleteiket, sajátos istenimádási módjukat, különleges imádkozási szabályaikat és élelmezési szabályaikat. Nem ragaszkodnak többé ahhoz a hithez, hogy arra vannak rendelve, hogy örökre egy nép maradjanak; nem álmodoznak többé - lehet, hogy megható álom, de nevetséges - hogy örök feladatuk van, melyet el kell végezniük. El fog jönni az az idő, amikor teljesen eltűnnek, amikor teljesen beolvadnak a többi népbe, éppen úgy, mint a föníciaiak, akik miután létrehozták kereskedőközpontjaikat Európaszerte, nyom nélkül eltűntek. Akkor az antisemitizmus is meg fog szűnni. Ez a pillanat biztosan nincs közel; az ortodox zsidók száma még nagy, és amíg ezek léteznek, az antisemitizmus is létezni fog.

Ha a zsidóság a föloldódás folyamatában van, se a katolicizmus, se a protestantizmus nem fog erősödni, és megkockáztathatjuk azt a kijelentést, hogy mindenféle külső vallási forma elveszti jelentőségét. Egyrészt egy kisszerű és buta materializmus irányába haladunk, mely minden vallási érzésnek ellentmond, másrészt egy filozófiai és erkölcsi vallástalanság irányába haladunk, mely "egy fokkal magasabb lesz mint a vallás vagy maga a kultúra" [258]. Ugyanakkor, mikor ezek az irányok erősödnek, a vallási előítélet eltűnőben van, és a kereszténynek a zsidó ellen illetve a zsidónak a keresztény ellen táplált előítélete, éppen úgy, mint a katolikusnak a református ellen táplált előítélete nem fog megmaradni. Most is csökkenőben van erősségük, és egy közeli időpontban nem fognak minden zsidót felelősnek tartani Jézus szenvedése miatt a kálvárián. A vallási ellenségeskedés állandó szűnésével az antisemitizmus egyik oka eltűnik, és maga az antisemitizmus is el fogja veszteni erőszakosságát, noha addig fog létezni, amíg a gazdasági és etikai okok, melyeknek következménye, fennmaradnak.

A nemzeti önzés és önkielégültség, noha még erősen jelen van, csökkenését mutatja. Más eszmék jöttek elő, melyek napról napra befolyásosabbak lesznek; belépnek az emberek agyába, ha megértik őket, hatásosak, új elveket és új gondolkodásformákat hoznak. A népek testvérisége, mely régen csak agyrém volt, most lehet róla álmodni, anélkül, hogy átlépnének a józanság határait. Az emberi szolidaritás érzése erősödik; és sok gondolkodó és író van, akik ezt napról napra tovább akarják növelni. A népek közelebről és jobban ismerik meg egymást, csodálják egymást, szeretik egymást. A távadatátvitel lehetőségei kozmopolita szellemet fejlesztenek ki, és ez a szellem egy nap a különféle fajokat meghatározott egységek békés szövetségébe fogja egyesíteni, az önző hazafiságot általános emberszeretetté változtatva. A zsidóknak használ a nemzeti különállás eltűnése, és ennek egyszerre kell megtörténni az ő sajátoságaik eltűnésével is. Az internacionalizmus az antisemitizmus hanyatlását hozza magával. A nemzeti előítéletek csökkenésével párhuzamosan a zsidók azt fogják látni, hogy az antisemitizmus gazdasági okai elvesztik erejüket. Jelenleg a zsidókat azzal támadják, hogy idegen tőke ügynökei. Ha az ellenségeskedés az idegen dolgok ellen el fog tűnni, akkor a zsidó tőke nem lesz többet a keresztény tőke támadásának a tárgya. Verseny természetesen lesz ennek ellenére, és azok a zsidók, akik megtartják nemzeti azonosságukat, továbbra is ellenségességnek lesznek kitéve a verseny miatt.

Más események és változások elhozhatják a gazdasági okok eltűnését. A proletár és az ipari és pénzügyi osztályok közti harcban lehet hogy a zsidó és keresztény kapitalisták elfelejtik ellentéteiket hogy a közös ellenség ellen egyesüljenek. Ha a jelenlegi társadalmi körülmények fennmaradnak, akkor a zsidó és keresztény polgárság egyesülése csak ideiglenes fegyverszünetet fog hozni. Az elkerülhetetlen csatából, mely el fog jönni, a tőke nem jöhet ki győztesként. Mivel önzésen, önteltségen, jogtalanságon, hazugságon és lopáson alapul, jelenlegi társadalmunk el fog tűnni. Bármennyire is briliánsnak, csillogónak, finomnak, luxussal telinek, nagyszerűnek tűnik, a halál el fogja érni. Erkölcsileg lemerített és könnyűnek találtatott. A polgárság, mely a politikai hatalom hordozója, mert az ő kezében van minden gazdasági ügynökség, hiába fog forrásaira támaszkodni; hiába fogja a hadseregeket megbízni védelmével; hiába fognak a bíróságok ügyelni rá és hiába fogja minden törvény őt védelmezni; nem tud ellenállni a merev törvényeknek, melyek nap mint nap

dolgoznak azon, hogy a kapitalista rendszert a köztulajdon rendszere váltsa föl.

Minden arra irányul, hogy egy ilyen beteljesülés létrejöjjön. A dolgok iróniája, hogy az antiszemitizmus, amely mindenütt a konzervatívok hite, akik azzal vádolják a zsidókat, hogy 1789-ben a jakobinusokkal dolgoztak együtt kéz a kézben és a 19. század liberális forradalmáraival, ez az antiszemitizmus valójában a forradalom szövetségeseként működik. Drumont Franciaországban, Patai Magyarországon, Stoecker és von Boeckel Németországban együtt dolgoznak a nagyon demagógokkal és a forradalmárokkal, akikről azt hiszik, hogy támadják őket. Ez az antiszemita mozgalom, eredetében reakciós, átváltozott, és most a forradalom érdekében dolgozik. Az antiszemitizmus fölbolydítja a középosztályt, a kis kereskedő és néha a parasztot is, aki a zsidó kapitalista ellen van, de így átvezeti őket a szocializmusba, előkészíti őket az anarchiára, beléjük oltja a gyűlöletet a kapitalisták ellen, és, ami több ennél, a tőke ellen, és így öntudatlanul az antiszemitizmus saját magát dönti romba, mert magában hordozza a romlás csíráját.

Tehát ez a valószínű végezete a modern antiszemitizmusnak. Megpróbáltam megmutatni hogy hogyan követhető vissza az ősi zsidóellenes gyűlöletre, hogy maradt életben a zsidók egyenjogúsítása után, hogy növekedett és mik a kinyilatkoztatásai. Mindenképpen azt hiszem, hogy végül meg kell halnia, és több okból fog meghalni, melyeket felsoroltam; mert a zsidó változik; vallási, politikai, társadalmi és gazdasági körülmények is változnak; de mindenek előtt, mert az antiszemitizmus az egyik leghosszabban élt kinyilatkoztatása a reakció és kicsinyes konzervativizmus régi szellemének, amely hiába próbálja bezárni a forradalom előre haladó mozgalmát.

Lábjegyzetek

254 Chap. x.

255 Azokról a zsidókról beszélek, akik hűek maradtak hitükhöz.

256 Meg kell újra ismételnem, hogy most csak a nyugateurópai zsidókról beszélek, akiknek megadták a polgárjogot azokban az országokban, ahol éltek, és nem a keleti zsidókról, akikre még megkülönböztető törvények vonatkoznak, mint Romániában, Oroszországban, Marokkóban, és Perzsiában.

257 Henry George, Haladás és szegénység.

258 M. Guyau, L'Irréligion de l'avenir, Paris, 1893.

Könyvek jegyzéke

1 Antisemitizmus az antik korban

Zsidóellenes irodalom: Apion: Tractatus contra Judaeos Cicero: Pro Flacco Juvenal: Saturnalia
Ovid: Ars amatoria Petronius: Fragm. költő. Pliny: Hist. nat. Seneca: De superstitione Suetonius:
Claudius Tacitus: Historia

Zsidó védekezés

Josephus, Flavius: Contra Apionem -- Apologia --Antiquitates Judaeorum Philo: Legatio ad Caium --
In Flaccum -- de Charitate "A Szibyllai Könyvek"; Kr. e. 2-1 század "A Wisdom of Solomon"; Kr. e. 1.
század N. Bentwich: Alexandriai zsidókedvelők, 1910. Reinach, Theodore: Textes d'Auteurs Grecs et
Romains Relatifs au Judaïsme, 1895

2 Keresztény zsidóellenesség a reformációig

Keresztény védő, zsidóellenes vita Alfonso of Valladolid: Batallas de Dios Alonzo de Spina:
Fortalitium Fidei 1494 Amolon: Epistola seu liber contra judaeos Ariston of Pella: Jason és Papiscus
vitája Cedrenus: Disputatio contra Judaeos Commodian: Instrutiones adversus Centium Deos
Crepin, Gilbert: Disputatio Iudeicum christiano de Fide christiana Cyprian: De Catholicae Ecclesiae
Unitate Dagobard: De Insolentia Judaeorum Eusebius: Preparatio Evangelica Evagrius: Simon és
Theophilus vitája Francisco de Torrejoncillo: Centinela contra Judios Isidore of Seville: De Fide
Catholica ex vetere et novo Testamento contra Judaeos Jerome de Santa Fe: Hebreomastix
Justinianus: Novellae Lactantius: Divinae Institutiones Luther, M: A zsidók és hazugságaik, 1558
Maiol, Simon: Dierum canicularium Martin, Raymund: Capistro Judaeorum -- Pugio Fidei Nicholas
de Lyra: Postilla -- De Messia Origen: Contra Celsum Paul de Santa Maria: A szent írárok vizsgálata
Paul de la Caballeria: Tractatus Zelus Christi contra Judaeos, Saracenos et infideles, 1542 Pierre de
Blois: Liber contra Perfidia Judaeorum, 1519 Pierre de Cluny: Tractatus adversus Judaeorum
inveteratam duritiam Pfefferkorn: Hostis Judaeorum, 1509 Rigord: Gesta Philippi Augusti St. Justin:
Párbeszéd Tryphonnal -- Levél Diognetushoz. Theophanus: Contra Judeos

Zsidóvédők, keresztényellenes viták:

I Spanyolország

Crescas Hasdai: Tratado Duran Profiat: Kelimmat ha-Goyim Duran Simon ben Zemah: Keshet-u-
Magen Kimhi, Joseph: Nizzachon -- Sefer ha-Berit Levi, Judah ha-: Cuzari Maimonides, Moses:
Moreh Nebukhim Moses Cohen of Tordesillas: Ezer-ha-Emunah Nahmanides: Wikkuah Ibn Gabirol,
Solomon ben Judah: Fons Vitae Ibn Pulgar: Ezer ha-Dat Jacob ben Reuben: Sefer Mihhamot Adonai
Shem-Tob ben Isaac ibn Shaprut: Eben Bohan Troki, Isaac: Hizzuk Emunah, 2 vols. (fordítás latinra,
németre, spanyolra, angolra)

II Franciaország

Isaac ben Nathan: Tokahut Mat'eh, Mibzar Yizhuk Meir ben Simon of Narbonne: Milhemet Mizwah
Mordecai ben Josiphiah: Mahuzik ha-Emunah

III Olaszország

Brieli: Hassugot 'al Sifre ha-Shilluhim Farissol, Abraham: Magen Abraham Moses of Salerno: Ma
'amar ha Emunah, Ta 'anot Solomon ben Jekuthiel: Mikhamot Adonai

IV Németország

Lipman Mülhausen: Nizzachon Reuchlin: Szemek tükre

V Hollandia

Isaac Cardoso: Fuente Clara las Excellencias y Calumnias de los hebreos Nahamios de Castro: Tratado de Calumnia Saul Levi Morteira: Tractado de la Verdad de la Ley Spinoza: Tractatus Theologico-Politicus

VI Általános

H. Graetz: A júdaizmus hatása a protestáns reformációra, 1867 I. Loeb: La Controverse Religieuse entre les Chretiens et les Juifs du Moyen-age, 1888 S. Munke: Melanges de Philosophie juive et arabe L. I Newman, Rabbi: zsidó hatás a keresztény reformmozgalmakra, Robert, Ulysse: Les Signes d'infamie au Moyenage, 1891 Roth, C. : A maranók története, 1932 D. de Sola: "Néhány zsidó hitehagyott hatása a reformációra" zsidó szemle, 1911-1912

3 A reformációtól a francia forradalomig

Acosta, Uriel: Exemplar Vitae Humanae 1687 Bossuet: Discours sur l'Histoire Universelle Croullardiere, Pean de la: Methode facile pour convaincre les heretiques, 1667 Duguet: Regles pour l'Intelligence des Saintes Ecritures Dury, John: Lelkiismereti ügy, 1655 Eisenmenger: A zsidóság leleplezve 1700 Giustiniani, Augustin: Linguae Hebraeae, 1656 Hallevey, Judah: Liber Cosri, 1660 Otton, Conrad: Gali Razzia, 1605 Piere de Lancre: L'incredulite et mecreance du sortilege pleinement convaincue, 1622 Rondet: Dissertation sur le rappel des Juifs, 1778 Roth, C. : Menasseh Ben Israel, 1945 Voetius: Disputationes Selectae, 1663 Voisin, Joseph de: Theologia Judaeorum, 1647 Wagenseil: Tela ignea Satanae 1681 Wolf, L. : "Cromwell zsidó Intellektuelljei", zsidó irodalmi évkönyv, 1904

4 A francia forradalom

Barruel: Memoires sur le Jacobinisme, 1789 Blanc, Louis: Histoire de la revolution française Campardon, E. : Le Tribunal revolutionnaire de Paris, 1866 Dohm: De la Reforme Politique des Juifs Gregoire: Essai sur la Regeneration des Juifs Kahn, Leon: Les Juifs a Paris, 1889 Malet, Chevalier de: Essai sur la Secte des Illumines, 1789 Recherches Historiques, 1817 Petition des Juifs etablis en France addres Lásd: a l'Assemblée peuple, le 28 janvier, 1790 Webster, N. H. : A francia forradalom , 1919

5 Antisemitizmus Oroszországban

Adler C. : Jacob Schiff -- Élete és levelei, 1929 Aubert, Maitre: A bolsevizmus szörnyű eredményei, 1924 Errera, Leo: Les Juifs russes, 1893 Fahey, Rev. Denis: Oroszország urai Fejto, Ferenc (Francois): Les Juifs et l'antisemitizmuse dans les Pays Communistes, 1960 Frederic, Harold: Új exódus, 1892 Gradovski, N. de: La Situation legale des Israelites en Russie, 1891 Lenin: A zsidó kérdés Leroy-Beaulieu: L'Empire des Tzars et les Russes Sarolea, Charles: Benyomások Szovjet-Oroszországban, 1924 Tikhomirov: Les Juifs de Russie, 1891 "A Zsidók üldözése Oroszországban" -- Orosz-zsidó bizottság, 1890 Weber et Kempster: La Situation des Juifs en Russie Wilton, Robert: Oroszország haláltusája 1918 Yarmolinsky, Avrahm: A Zsidók és más kisebbségek a szovjetek alatt

6 Antisemitizmus és a Talmud Drach (ex-Rabbi), Chevalier P. L. B. : De l'Harmonie entre l'Eglise et la Synagogue, 1844 Freedman, Benjamin: A tények tények maradnak, 1955 Gougenot des Mousseaux: Le Juif, le Judaïsme et la Judaisation des peuples chretiens, 1869 Lemann, a Fathers: La kérdés du Messie et le Concile du Vatican, 1869 Mielziner M. : Bevezetés a Talmudba Nossig, Aifred: Integrales Judentum, 1922 Rodkinson, M. : A Talmud története Rohling, A. : Le Juif selon le Talmud, 1888 Rupert: L'Eglise et la Synagogue, 1859

7 Antisemitizmus, kabbalizmus és mágia

Keresztény, Dr. : A Kabbalah, 1920 Davies: Magic, Divinép és Demonology among a Hebrews és their Neighbours, 1898 Ginsburg, C. D. : Kabbalah 1865 Levi, Eliphas: Histoire de la Magie Mathers, S. L. MacGregor: A Kabbala leleplezve 1887 Monod, Bernard: Juifs, sorciers et heretiques au moyenage,

1903 Rhodes, H. T. F. : Sátáni mise, 1965 Vulliaud, Paul: La Kabbale Juive, 1923 A. E. Waite: A kabbala elve és irodalma, 1902 A Szent Kabbalah, 1929

8 Antiszeizmitizmus és vérvád

A vád ellen

Ménasse-ben-Israel: Vindiciae Judaeorum, 1656 Roth, C. : A rituális gyilkosság vádja és a zsidók 1935 Strack, H. L. : A zsidók és az emberáldozat 1900

A vád mellett

Leese, A. S. : Zsidó rituális gyilkosság, 1938 Monriot, A. : Le Crime Rituel chez les Juifs, 1914 Prynne, William: Rövid aggály a zsidók visszaengedéséhez Angliába, 1656

9 Antiszeizmitizmus és szabadkőművesség

Szabadkőműves írások Clavel: Historie Pittoresque de la Franc-Maçonnerie, 1843 Goodman, Paul: B'nai B'rith, 1936 Haute Vente Romaine (Alta Vendita) Levelezés, 1846 Mackey, A. G. :A szabadkőművesség enciklopédiája, 1905 etc. MARTIN, G. : La Franc-Maçonnerie française et la preparation de la forradalom 1925 Mellor, A. : Nos Freres Separes Les Francs-Maçons, 1961 La Franc-Maçonnerie a l'Heure du choix, 1963 Originalschriften des Illuminaten Ordens, 1787 Pike, Albert: Az elfogadott ősi skót ritusú szabadkőművesség erkölce és dogmája. 1880 Ragon: Cours Philosophique Vindex: nem látható fény, 1964 A. E. Waite: A titkos hagyomány a szabadkőművességben, 1911; etc.

Nem szabadkőműves írások Cahill, Rev. E. : Szabadkőművesség és a keresztényellenes mozgalom, 1959 Cretineau-Joly: L'Eglise Romaine en face de la forradalom , 1859. Deschamps, Rev. N. , S. J. : Les Societes titkoses et la Societe, 1881 Dillon, Mgr. G. : Grand Orient szabadkőművesség leleplezve mint a kommunizmus mögött álló erő, 1965 Eckert: La Franc-Maçonnerie dans sa veritable signification, 1854 Hannah, Rev. W. : Látható sötétség 1963, Keresztény fokozatok, 1964 Lecouteux de Canteleu, Comte: Titkose szekták és társaságok, 1863 Leo XIII, Pope: Humanum Genus, 1884 Poncins, Vicomte Leon de: Titkos erők a forradalom mögött , 1929 Webster, N. H. : Világforradalom 1921 Titkos társaságok és bomlasztó mozgalmak, 1964

10 Referencia könyvek Aurnoin: Chronique Moissiacensis Bartolucci: Magna Bibliotheca Rabbinica, 1693-95 Bielski: Chronicon Rerum Ponolicarum Buxtorf: Dictionnaire chaldeo-talmudico-rabbinique, 1639 Catholic Encyclopedia, A Codex Justinianus Codex Theodosianus Encyclopaedia Britannica, A (Art. "antiszeizmitizmus" by L. Wolf) Fabricius: Bibliotheca Latina Fredegair: Chronique Halphen: Recueil des Lois et Decrets concernant les Israelites, 1851 Zsidó Encyclopedia, The, Funk & Wagnall Edition, New York, 1901-1906 Lásd cikkek: antiszeizmitizmus, védelmező, hitehagyás, vérvád, áttérés, viták, szabadkőművesség, vita, Talmud Kayserling: Bibliotheca Espanola-Portuguesa-Judaica, 1890 Migne: Patrologie latine (P. L.) Patrologie gresque (P. G.) Quetif: Bibliotheca Scriptorum Dominicanorum Regesta Pontificum Romanorum, Jafle edition Rerue des Etudes Juives Rodriguez, de Castro, Joseph: Bibliotheca espanola, 1781 Rossi, B. de: Bibliotheca Iudaica Antichristiana, 1800, A zsidó történelmi társaság kiadványai Wolf, J. C. : Bibliotheca Hebraea, 1721

11 Általános források Abbott, G F. : Israel in Europe Amadore de los Rios: Histoire des Juifs d'Espagne, 1875 Basnage: Histoire des Juifs Benamozegh, Elie: Israel et l'Humanite, 1961 Capefigue: Histoire des grandes operations financiees, 1855 Corti, Count: A Rothschild ház fölemelkedése, 1928 A Reign of a House of Rothschild, 1928 Crosland: T. W. H. : A Fine Old Hebrew Gentleman, 1930 Darmesteter, J. : Coup d'oeil sur l'histoire du peuple juif, 1881 Dimont, Max I. : Zsidók, törvény és történet, 1964 Drumont: La Franciaország Juive, 1886 Testament d'un antisemit, 1891 Fauchille, Paul: Zsidókérdés Franciaországban sous le premier Empire, 1884 Fejto, Ferenc (Francois): Dieu et son Juif, 1960 Fleg, E. : Pourquoi je suis juif, 1928 Israel et moi, 1936 Fourier: Le Nouveau Monde industriel et societaire, 1848 Fribourg: L' Association internemetie des travailleurs, 1891 Gobineau, Comte de: L'Inegalite des races Golding, Louis: A zsidó probléma, 1938 Graetz, H. : A zsidók története, 2 vols. , 1891-92 Gumpłowicz, L. : La Lutte des races, 1893 Guyau, M. : L'Irreligion de l'avenir, 1893 Herford, R. Travers: A Pharisees, 1924 Herzl, T. :A zsidó State, 1936 Hyamson; A. M. :A zsidók története Angliában, 1929 Isaac, Jules: Genese de l'antiszeizmitizmuse, 1948, 1956 Jesus et

Israel, 1946, 1959 Az antisemitizmus keresztény gyökere 1965 (Tr. by J. Parkes) Jacobs, J. : Zsidó hozzájárulás a civilizációhoz, 1919 Jehouda, Joshua: L'antisemitizmuse, Miroir du Monde, 1958 Jost: Geschichte der Juden, 1820 Kadmi-Kohen, Nomades, 1929 Lavocat: Proces des Freres de l'ordre du Temple, 1888 Ledrain: Histoire du peuple d'Israel Leroy-Beaulieu, A: Israel parmi les peuples, 1893 Levison, Leon: A zsidók története, 1916 Lewisoohn, Ludwig: Israel, 1925 Madaule, Jacques: Les Juifs et le monde actuel, 1963 Memmi, A. : Egy zsidó képe, 1963 Mendoza y Bovadilla, Francisco: El Tizon de la Nobleza Espanol, 1880 Neumann: Állandó forradalom , 1942 Parkes, James: Az egyház és a zsinagóga harca, 1934 Egy nép ellensége, az antisemitizmus, 1945 A zsidó probléma följövetele, 1946 Poliakov, Leon: Histoire de l'antisemitizmuse Poncins, Vicomte Leon de: A forradalom titkos erői , 1929 La Franc-Maçonnerie, d'apres ses documents secrets, 1934 Le problemae Juif face au Concile, 1965 Regnard, A. : Árják és szemiták, 1890 Reitlinger, G. : A végső megoldás, 1953 Renan: Le Judaisme comme Race et Religion, 1883- etc. Rennap, I. : Antisemitizmus és a zsidó kérdés 1942 Roth, C. : A a zsidó nép rövid története , 1936 A zsidók hozzájárulása a civilizációhoz, 1938 Sacks, George: A zsidó kérdés, 1937 Saint-Martin, Vivien de: Les Khazars, 1851 Saint-Simon: Du Systeme Industriel, 1821 Samuel, Maurice: A nagy gyűlölet, 1943 Sartre, Jean-Paul: Egy antiszemita portréja, 1948 Schwartz, Elie: Isten népe Kínában, 1880 Sionnet, Abbe: Essai sur les Juifs de la Chine 1837 Sombart, W. : A Zsidók és a modern kapitalizmus Testat, O. : L'Internationale, 1871 Toulat, Abbe Jean: Juifs mes Freres 1963 (Pref. by Cardinal Gerlier) Unity in Dispersion -- A világ zsidó kongresszus története, 1948 Valentin, Hugo: Antisemitizmus 1936 Wolf, Lucien: A zsidó mítosza, Fenyegetés a világ ügyeiben, 1921 Zangwill, Israel: Jeruzsálem hangja, 1921 Zenker, E. V. : Anarchism, 1898 Zukerman, W. : A zsidó a forradalomban, 1937

Nem tudjuk, hogy ki állította össze ezt a könyvjegyzéket, amely magába foglalja a Lazare által idézett könyveket, de sok könyvet hozzáad, melyeket később adtak ki. Lehet hogy a fordító (angolra), vagy az íróanyag összeállítója, aki névtelen maradt. Neve nem jelenik meg a francia kiadásban.

Forrás:

Lazare, Bernard, 1865-1903. Antisemitizmus,története és okai. Fordítás franciából, . (New York, Nemzetközi könyvtár . 1903; újranyomva London, Britons Publishing Co. , 1967). Eredeti kiadás mint: L'Antisemitizmuse: son histoire et ses causes. Paris, Chailley, 1894.

Héberül is kiadták: Lazare, Bernard, 1865-1903. ha-Antishemiyut, siboteah ve-hishtalshelut hitpathutah. Me'ubad u-meturgam mi-zarfitit 'al yedey M. Robinson. Vilna, Bibliotheca, 1913.

Lazare további művei: Lazare, Bernard, 1865-1903.

Contre l'Antisémitisme; histoire d'une polémique. Paris, Stock, 1896. repr. Paris : La Différence, 1983. Lazare, Bernard, 1865-1903. Comment on condamne un innocent : l'acte d'accusation contre le capitaine Dreyfus Paris : V. Stock, 1898. Lazare, Bernard, 1865-1903. Une erreur judiciaire ; l'affaire Dreyfus. Deuxième mémoire avec des expertises d'écritures de MM. Cremieux-Jamin [et al.]. Paris : P. -V. Stock, 1897. Lazare, Bernard, 1865-1903. Une erreur judiciaire. La vérité sur l'affaire Dreyfus, par Bernard-Lazare. 2. ed. Paris, P. V. Stock [1897]. Lazare, Bernard, 1865-1903. Figures contemporaines; ceux d'aujourd'hui, ceux de demain. Paris, Perrin, 1895. Lazare, Bernard, 1865-1903. Le fumier de Job / Bernard Lazare. Suivi de, Herzl et Lazare / Hannah Arendt. Strasbourg : Circe ; [Arles] : Diffusion, Harmonia Mundi, c1990. Lazare, Bernard, 1865-1903. Jób trágyságombja; Cikkek a zsidó nacionalizmusról és a társadalmi forradalomról Bernard Lazare by Charles Peguy bemutatásában. [Tr. by Harry Lorin Binsse]. New York, Schocken Könyvek [1948]. Lazare, Bernard, 1865-1903. Zsidók és antiszemiták / Bernard Lazare ; édition établie par Philippe Oriol. Paris : Editions Allia, 1992.

[Version française sur Internet : voir le site de l'AAARGH](#)

Ez a szöveg az Interneten bemutatott zsidó forrásmunkák gyűjteményének része, A forrásmunkák szabadon másolható szövegeket tartalmaznak a modern európai és világtörténelemtől.

Kivéve ha másképpen van megadva, a dokumentumtot copyright védi. Megengedjük az elektronikus úton való sokszorosítást, a nyomtatvány útján való sokszorosítást csak oktatási célokra és személyes használatra. Ha lemásolja a könyvet, adja meg a forrást, ahonnan származik. A kereskedelmi használatra nem adunk engedélyt.

(c) Fordítás holhome-oldal, <http://holhome.cjb.net> email: holhome@hotmail.com

AAARGH

DIESER WEBSITE WAR IN 1996 BEI EINE INTERNATIONALE MANNSCHAFT BEGRÜNDET

<http://vho.org/aaargh>

<http://aaargh.com.mx>

<http://litek.ws/aaargh>

DIE VIERTELJAHRSHEFTE VON AAARGH

Conseils de révision

Gaette du Golfe et des banlieues

The Revisionist Clarion

Il resto del ciclo

El Paso del Ebro

Das kausale Nexusblatt

O revisionismo em lingua português

Arménichantage

<http://geocities.com/ilrestodelsiclo>

<http://revurevi.net>

NEUHEITEN IN AAARGH

<http://aaargh.com.mx/fran/nouv.html>

<http://vho.org/aaargh/fran/nouv.html>

VERFÜGBARE BÜCHER

<http://vho.org/aaargh/fran/livres/livres.html>

<http://aaargh.com.mx/fran/livres/livres.html>

DOKUMENTA, KOMPIL, REPRINTS

<http://aaargh.com.mx/fran/livres/reprints.html>

<http://vho.org/aaargh/fran/livres/reprints.html>

MAIL:

kausalenexusblatt@yahoo.de

AAARGH, UM NICHT DUMM ZU STERBEN